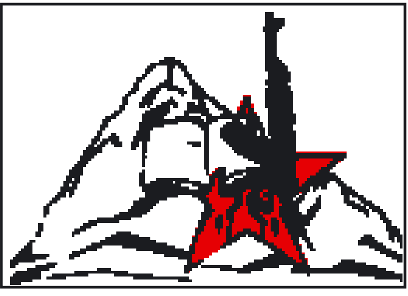

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 21 / Sayı: 243 / Mart 2002

Halkların Özgürlük Kongresi

Newroz 2002

Yeni Newroz yılı demokratik hamle ile geleceği yaratma yılı olacaktır

● Newroz bir kardeşlik ve özgürlük günü olarak insanlarda büyük coşku yaratıyor. Ortadoğu ve Orta Asya'da şimdiden böyle bir düzey yakalanmış durumda. İnanıyoruz ki, gelecekte bu durum bütün Doğu halklarını günün anlamına daha uygun bir biçimde etkisi altına alacak. Newroz, insanlığın özgürlük ve eşitlik mücadelesinin en önemli sembollerinden biri olarak rol oynayacak. 4'te

PKK yarattığı gelişmelerle çağı aşıyor

● PKK, çağı yakalamıştır. Çağın gerçeklerine uygun ve olması gereken tüm değişiklikleri yapacaktır. Bunu şu veya bu güç, şu veya bu durum için yapmıyor. PKK, çağın gerçeklerine ve kendi felsefesine göre yeni biçimini alırken, bunu Apocu hareketin başarısı için yapıyor. Apocu hareket, bir partinin sınırlarını aşacak, çağdaş, bir örgütlenme ve siyasal çizgiye ulaşacaktır. 2'de

Newroz 2002 yılını kazanma hamlesinin başlangıcıdır

● Meşru savunma çizgisi demokratik sosyalizmin zor anlayışıdır. Zora yaklaşımın pratik programlanması ve bugün dünyanın her yerinde esas alınması gereken bir çizgidir. Devrimciler zoru saldırı değil, savunma amacıyla kullanır. Devrimci demokratik anlayışın zora uygulanması meşru savunma çizgisi biçimindedir. Bu sürecin bir taktiği değil, mücadele çizgisi, stratejisidir. 8'de

Sümer Rahip Devletinden HALK CUMHURİYETİNE DOĞRU

APO KİMLİĞİ KLANDAN HALK OLMAYA DOĞRU

ABDULLAH ÖCALAN

Kişi olarak giderek derinleşecek bir yalnızlıkla karşılaşmam kaçınılmazdı. Becerebildiğim, tüm çağdaş ulusal demokratik tecrübeyle Türkiye solunun birikimlerinden Kürt kimliğinin nasıl yararlanabileceğini araştırmak ve bir umut imkanı yaratmaktı. O kadar devrimcinin anısına ve çabalara verilecek en anlamlı karşılık bu olacaktı. Aslında Kürdistan adına ideoloji, siyaset ve örgüt çizgisi yaratmak, stratejik bir ayrılığı değil, özgürce birliğin taktik bir aracı olarak düşünülüyordu. Birleşmek için ayrışmak ihtiyacı netti. 16'da

İçindekiler

PKK YARATTIĞI GELİŞMELERLE ÇAĞI AŞIYOR

Değişim-dönüşüm bugün tüm dünya insanlığının gündemindeki bir olaydır. Yeryüzünde yaşayan hemen her devlet ve toplum şu veya bu düzeyde bir yenilenme, yeniden yapılanma ve değişim sürecine girmiştir. Kimisi bu sürecin temel eğilimini kavrayıp kendisini tamamen değişime yatırırken, kimisi de bunu kavramayarak değişime karşı değişik biçimlerde direniyor. Fakat böyle bir yaklaşım içerisinde olanlar, sonuçta ya değişecek ya da gelişen bu değişim rüzgarı karşısında dayanamayıp yıkılacaklardır. Dünyada yaşanan bu değişim süreci, herhangi bir sistem ya da sınıf istediği için değil, ekonomik ve toplumsal yasaların gelişmesi ve dayatması sonucu ortaya çıkmış ve bugün kendini tüm insanlığa dayatmaktadır.

ABD, bu süreci kendi çıkarlarının ve iradesinin bir ifadesi olan YDD adı altındaki proje ile dayattı. Ama pratik gerçeklik, bu projenin sonuç almadığını gösterdi. Bugün, dünyanın en büyük ekonomik ve askeri gücü olan ABD de dahil, herkes kendini bu yeni sürece göre uyarlamak zorundadır. Büyük ekonomik çevre ve güçlerin müdahale ve çabaları belki biçime ilişkin bazı şeyleri etkileyebilir, belirleyebilir ama sürecin temel karakterini değişikliğe uğratamaz. Çünkü bu değişim gerçekliği, kaynağını ekonomik yapıdan almakta, ekonomiyi belirleyen üretim güçlerinin karakterinden ileri gelmektedir. Bilim ve tekniğin gelişmesiyle birlikte dünyanın içine girdiği bir doğrultu olmaktadır. Fakat bilim ve tekniği geliştirenler dahi sürecin gelişim boyutları üzerinde hakimiyet sağlayamazlar. Bu, onların iradesi dışına taşan ve kendi gelişim yasalarına göre boyut kazanacak olan bir doğrultudur.

Bilimin gelişerek yaşamın her alanında önemli sonuçlar alması ve buna dayalı olarak üretim araçlarının devasa bir gelişme göstermesi, insan ve toplum yaşamında önemli değişiklikler yaratmıştır. Özellikle de nükleer sanayinin gelişip üretimde kullanılması ve telekomünikasyon sanayinin gelişip ileri boyutlar kazanması, insanların toplumsal yaşamında çok köklü gelişmeler yaratmıştır. Bu durum insanlığın bilinçlenmesinde büyük bir gelişme yaratırken, ekonomik yaşam tarzını, sosyal ilişkilerin düzeyini, kültürel ilişki ve yaşam düzeyini büyük oranda değişime uğratıp böylelikle değişimi köktenci kılarak siyasal rejimleri büyük bir değişim tazyiki altına alan ve köktenci bir yenilenmeyi dayatan bir süreçtir. Kendini dayatan değişim, yüzeysel yenilenmeler veya bazı idari tedbirlerle önüne geçilemeyecek bir değişim sürecidir. Kendini dayatan değişim daha köklü, daha köktenci ve bir bütündür. Toplumun bütün alanlarda yenilenmesini beraberinde getirecek olan bir süreçtir.

Kapitalizmin ilkel sermaye birikimi döneminde gerçekleşen sanayi devrimi o zamanki koşullarda toplumsal gelişme üzerinde ne etki yaratmışsa, bugünkü bilim ve yüksek teknolojinin yarattığı gelişme de aynı çerçevede değerlendirilebilir. Topluma, en az onun kadar köklü ve büyük bir değişimi dayatarak gelişim göstermektedir. İster sosyalist dünya penceresinden, ister kapitalist dünya görüşü penceresinden, nereden bakılırsa bakılsın, hangi görüş açısı temsil ediliyorsa edilsin dünyanın genelini etkisi altına alan bu süreci doğru yorumlamadan, görmeden doğru ve çağcıl bir bakış açısına sahip olmak ve çağdaş bir siyasal doğrultuyu geliştirmek mümkün değildir. Bugün gerek sol, gerek sağ, birçok devlet ve siyasal hareket bu gerçeği derinliğine ele almadığından, bütün yönleriyle kavrayıp köktenci değişim sürecini göz önüne almadığından, yeniden yapılanan ve yapılanmakta olan toplumsal, sosyal, siyasal realiteyi görmediğinden büyük bir tutuculuk, daralma ve zorlanmayı yaşamaktadır.

PKK'nin ve PKK Önderliğinin farkını burada görmek gerekiyor. PKK Önderliği, dünyadaki bu gelişme ve değişim sürecini kavramıştır. Değişim ve dönüşüm rüzgarının en etkili bir biçimde esmeye başladığı 90'lı yılların başlarından itibaren PKK Önderliği, dünyadaki bu yeni gelişim sürecini anlamaya çalışmış ve bu amaçla ciddi arayışlara girmiştir. '93 yılından itibaren pratik adımlar atmak istemiş fakat iç ve dış nedenlerden dolayı bunun ortamını bulamamış, yaratamamıştır. Fakat değişimin temel halkasını kavrama durumu söz konusu olduğundan uluslararası komplonun başladığı 1998-99 sürecinde değişim ve yenilenmenin ana hatlarını ortaya koymuştur. Birçok çevre değişik biçimlerde yaklaşım göstermiş olsa da bunun özü strateji ve taktikten de öte olan temel bir doğrultudur. İçine girdiğimiz ve içine girilmesi gerektiğine inandığımız bu süreç, bir strateji ve taktikten ziyade devrimci mücadelenin temel bir doğrultusudur. İdeolojik, politik ve örgütsel doğrultuyu, çağın değişen realitesine uygun hale getirme durumudur. Dolayısıyla yenilenme ve değişim, köklü ve köktenci bir biçimde gelişmek durumundadır. Bu stratejik bir yaklaşım ve her bakımdan yeniden yapılanmadır.

Partimiz VII. Olağanüstü Kongre'sinden bu yana bu süreci resmen ve fiilen yaşamaktadır. Köklü değişiklikler yaşanmış ve mücadele stratejimiz, halk savaşı stratejisinden meşru savunma stratejisine dönüşmüştür. Meşru savunma stratejisinin en önemli ayağı olan halkın siyasal örgütlenmesi ve mücadelesi bugün en önemli ve maddi bir güç gerçekliği haline gelirken, partimizin yeni örgütsel sistemi de örgütlenerek gelişme göstermiştir.

> "çağın gerçeklerine ve kendi felsefesine göre yeni biçimini alırken, bunu esas olarak Apocu hareketin başarısı için yapıyor. Apocu hareket, bir partinin sınırlarını aşacak, daha geniş örgütlenmelere gidecek, demokrasi ve özgürlük hamlesi ve hareketi olarak demokratik Ortadoğu yolunda daha iddialı, çağdaş, demokratik, mücadeleci bir örgütlenme ve siyasal çizgiye ulaşacaktır." PKK

Demokratik sistemlere evrilmeyen el değiştirmeler değişim değildir

Hazırlanmakta olduğumuz VIII. Kongre'de daha köklü reformlarla bu süreci tamamlamış olacağız. VIII. Kongre'de sadece isim değil, isimle beraber örgütsel sistem ve örgütlenme tarzının da köklü yenilenmesi amacıyla önemli tartışma konuları gündeme gelecektir. Büyük bir olasılıkla her parçada ve yurt dışında yeni ve ayrı örgütlenmeler gelişirken, Kürdistan geneli için de bugünkü PKK yerine, parti örgütlenmesi aşılarak daha geniş kapsamlı kongre türü bir örgütlenmeye gidilebilir. Burada söylenmesi gereken, PKK, çağı yakalamıştır. Çağın gereklerine ve gerçeklerine uygun ve olması gereken tüm değişiklikleri yapacaktır. PKK, bunu şu veya bu güç, şu veya bu durum için yapmıyor. PKK, çağın gerçeklerine ve kendi felsefesine göre yeni biçimini alırken, bunu esas olarak Apocu hareketin başarısı için yapıyor. Apocu hareket, bir partinin sınırlarını aşacak, daha geniş örgütlenmelere gidecek, demokrasi ve özgürlük hamlesi ve hareketi olarak demokratik Ortadoğu yolunda daha iddialı, çağdaş, demokratik, mücadeleci bir örgütlenme ve siyasal çizgiye ulaşacaktır. Bu, ayrılık veya milliyetçilik değil, halkların özgür demokratik birliğine dayanan Demokratik Uygarlık Çizgisi eksenine oturtulacaktır. Peki, Türkiye ve AB PKK'deki bu köklü değişim sürecine nasıl yaklaşmaktadır?

Öncelikle şunu belirtelim ki, sadece Türkiye değil, Ortadoğu'daki tüm egemen güçler her ne kadar çok teori ve demogoji yapsalar da çağın temel gidişat ve doğrultusunu kavramış, çağcıl bir bakış açısına ulaşmış değillerdir. Bu yüzden de değişimden korkmakta ve ürkmektedirler. Korkunç bir tutuculukla mevcut statükoyu korumaya kendilerini yatırmışlardır. Bu da varolan sorunları, çözüm değil, daha fazla çözümsüzlüğe sürüklemektedir. Değişim ancak, karakteristik olarak daha fazla özgür ve demokratik sistemlere evrilmeyle olabilir. Bunun dışındaki el değiştirmeler ne bir anlam kazanır ne de herhangi bir soruna cevap olabilir. Bölgede bir yandan demokrasi kültürünün azlığı, diğer yandan bölgedeki rejimlerin bir avuç dar kesimden oluşmuş olan oligarşik, monarşik ve totaliter zümrelerin elinde olması, sorunları daha da çetrefilli kılmaktadır. Halkın çıkarlarını esas almayan ve kendi dar zümre çıkarlarını değişim ve demokrasiden yana görmeyen iktidardaki bu kesimler, eski statükoyu korumayı kendi çıkarlarının bir gereği olarak görmektedirler. Böylece kendilerini her türlü yeniliğe kapatarak gelişen çağın gerçekleri karşısında gerici bir konuma düşmüş bulunmaktadırlar. Ancak bu politika bu iktidarları daha fazla yaşatamayacaktır. Daha güçlü esmekte olan değişim rüzgarı, önüne çıkan bütün engelleri yerle bir edebilecek geniş halk yığınlarını derinden etkilemektedir. Bugün bu rejimler, bir zorlanmayı, daralmayı, çözümsüzlüğü ve tarihlerinin en bunalımlı dönemini yaşamaktadırlar. Sonuçta er veya geç ya değişecek ya da aşılacaklardır.

Bu süreci en çarpıcı ve sancılı bir biçimde yaşayan ülkelerden birisi de Türkiye'dir. Çünkü Türkiye'de diğer ülkelere nazaran daha ileri bir konum vardır. Batı dünyasına yakınlığı itibariyle çağın değişim rüzgarını daha fazla hissetmekte, buna inanmış ve değişimden yana olan kesimler daha fazla bulunmaktadır. Ancak buna karşın, halen rejimdeki ağırlığını hissettiren bağnaz, tutucu ve gerici kesimlerin hafife alınmayacak bir gücü de söz konusudur. Türkiye'nin yaşadığı esas handikap da budur. Son dönemde, AB'ye girme çerçevesinde yaşanan tartışmalar Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasi ve toplumsal tabloyu ortaya koymaktadır. Türkiye'nin, aklı halen 20. yüzyılın başında takılıp kalmış fakat kendisi 21. yüzyılı yaşayan çok sayıda generali, sağcısı, solcusu, aydını ve yazarı vardır. Çağın yükselen değer yargıları karşısında cüceleşen bu kesimler, dar milliyetçi, şovenist histerileriyle ateş püskürtmektedirler. Aslında bununla yaşadıkları düzeyi göstermiş ve ne kadar küçük çaplı düşünceye sahip olduklarını açığa vurmuş oluyorlar. Çağın gerçekleri olan özgürlük, demokrasi ve halkların çıkarları bir yana, çağa cevap veremeyen devletçi, inkarcı, gerçekleri görmeyen fırsatçı zihniyetler bir yana. Gerçeklerden oldukça soyutlanmış bir biçimde her şeyi kendine göre değerlendiren, kendine göre biçim vermek isteyen bir mantık sistematiği hakimdir. "Ben dünyaya göre değil, dünya bana göre biçimlenmelidir" diyen, demokrasi, insan hakları ve evrensel normlarla alakası olmayan kokuşmuş, şovenizm ve egoizmle cilalanmış ucube bir anlayış söz konusudur.

Bugün dünya insanlığı idamı gelişen hümaniter, insani yaklaşımlara ters düştüğü, bir insanlık suçu saydığı için karşı çıkarken, bu zihniyetin en demokratım diyeni bile insani bir eksende değil, maddi çıkarlar ekseninde ele alabiliyor. Karşı çıkıyorsa bile bakış açısı bu eksendedir. Çağın etik değer yargılarından tamamen yoksun bir anlayış söz konusudur. Bu bakış açısının etkili olduğu Türk devlet yönetiminin, PKK'deki değişim sürecine doğru yaklaşması zaten beklenemezdi. PKK'deki değişim sürecine yaklaşım, doğrudan demokrasiye yaklaşımla yakından ilgili bir sorun-

Serxwebûn internet adresi:
www.Serxwebun.com
E-mail adresi:
Serxwebun@Serxwebun.com

Serxwebûn' dan

dur. Çünkü PKK, değişimle birlikte Türkiye'ye de bir bütünen demokratikleşmeyi dayatmaktadır. Fakat demokratik değer yargılarına ve demokrasiye karşı kuşkulu yaklaştıkları için, bunu bir tuzak olarak değerlendirme yönündeki görüşleri daha ağır basmaktadır.

Değişime, demokrasiye ve Kürt sorununa kuşkucu yaklaşan bu mantık sistemi, sorunların çözümüne kalıcı, özgür birlik ve beraberlik temelindeki ileriye yönelik hemen her şeyden korkar hale gelince Türkiye, yakalamış olduğu muazzam imkanları değerlendirememiş olmaktadır. Oysa Parti Önderliğimizin sunduğu çözüm perspektifi, Türkiye'nin yaşadığı tüm sorunlara cevap olurken, Türk ve Kürt halklarının ortak çıkarlar temelindeki bir paydada birleştirilerek Türkiye'nin gelişmesi ve güçlenmesi için imkan açan, fırsat sunan bir projedir. Fakat Tanzimat Fermanı'ndan bu yana Türkiye'de hakim hale gelmiş olan anlayış temelinde, demokratikleşme ve özgürleşme adeta kendi ülkesi ve halkı için değil de, dışarıdan dayatılan bir olgu olarak görülmekte ve buna karşı ne kadar direnilirse, o kadar ulusalcı olunacağı noktasından hareket edilmektedir. Tanzimat döneminde Avrupa devletlerinin, kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak üzere, Osmanlı devletine, dini azınlıklara daha geniş hakların verilmesini dayatma durumu vardır. O zaman haklı olarak buna kuşkulu yaklaşan Osmanlı devleti "Ne kadar az hak verirsek o kadar karlı oluruz" hesabıyla yaklaşır ve masa başında bunun pazarlığını yapar. Bu tarz bir siyaset yaklaşımı günümüze kadar da devam edegelmektedir. Bugün de demokratikleşme ve özgürlükler konusunda aynı tutumu görmekteyiz. Oysa Tanzimat döneminin koşullarıyla günümüzün koşulları çok ayrıdır. Bugün Türkiye'nin ve Türkiye'deki halkların temel ihtiyacı ve sorunların çözümünde en etkili anahtar olacak şey, demokrasidir. Avrupa istesin veya istemesin, Türkiye halklarının demokratik haklar ve özgürleşme sorunu vardır.

Halklarımız daha güzel, daha demokratik, daha özgürlükçü bir sistemde yaşamayı hak etmişlerdir. Bunun dışarıyla ne alakası vardır? Sanki Türkiye'nin demokratikleşme ve özgürlüklere ihtiyacı yokmuş gibi bu konuda Avrupa'yla pazarlık yapmaktadır. "Ne kadar Avrupa'yı yanıltıp idare edersem, ne kadar daha az demokratikleşirsem o kadar kar içinde olurum" tutumu içerisindedirler. Böyle olunca da yapılanlar, yapılan değişiklikler içten ve özden olmuyor. Samimiyeti kalmıyor ve işin içine sahtekarlık giriyor. Sadece cilalamak, görüntüyü kurtarmak ve yüzeyi parlatmakla sınırlı kalınmış oluyor ki, değişim, gerçekçi ve özden yaşanmamış oluyor. AB'ne girmek amacıyla son dönemde yapılan anayasa değişikliklerini, değişiklik paketlerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür. Özü itibariyle, yapılan ciddi bir değişiklik yoktur. Oligarşik cumhuriyet kendisinde diretiyor ve değişmemekte, tutuculukta ısrar ediyor. Görünürde yapılan şeyler ise yüzeyi cilalamaktan öteye gitmiyor. İdamcı anlayışı sürdürmenin, bugün ulusal ve uluslararası koşulları kalmamıştır. Özünde idamı, anayasa ve kanunlarından tümden çıkarması gerekiyor. Ama o, bu konuda yine bir numaraya başvuruyor. Uyum yasaları çerçevesinde idamı kanunlarından çıkaracak, fakat sürekli bir tehdit gibi anayasada muhafaza edeceklerdir. Görülüyor ki, gemileri yakarak ilerlemiyor. Hep bir hileye başvurarak geri dönüşün yolunu da açık tutmaktadır. Bu durumda gerekli görüldüğünde mecliste kolay çıkacak, bir oy çokluğuyla kararlaştırılabilecek bir karar değişikliğiyle anayasadaki idam hükmünün yürürlüğe konulmasının da önünü açık tutmuş oluyorlar. Demokratik değerlere karşı gayri samimiyet ancak bu kadar olabilir.

Son bir ayın temel gündemi, idam sorunu ve onun çerçevesinde Parti Önderliğimizin durumu, Kürtçe dili, yayın ve eğitim hakkı konuları olmuştur. Yani partimizin mücadelesi ve Önderliğimizin durumu son bir ay boyunca Türkiye'deki gündemde ana başlıklar halinde tartışılan konular arasındadır. Bu tartışma süreci, Türkiye'deki değişik eğilimleri de iyice açığa çıkarmıştır. Gerçekten kimin demokrasiden yana olduğu, kimin de demokrasiyi zerre kadar düşünmediği daha fazla netleşmiştir. Çünkü bugün Kürt sorunu ve özellikle de mevcut konular, Türkiye'nin demokratikleşip demokratikleşmemesiyle çok yakından ilgili olan konulardır. Özgürlüklerin ne kadar olacağı ve ne kadar çağdaş demokratik ölçülere uygun bir ülke ve sistemin yaratılacağı noktasında Kürt dili, eğitim ve yayın hakkı ve idam sorunu temel konular durumuna gelmişlerdir. Adeta Türkiye'deki siyasal çevreler kontrolden ve imtihandan geçmiştir.

Bu tartışma ortamında çelişki ve çatışmalar daha net görülmüştür. Çeşitli klikler arasındaki çelişkilerin boyutları daha fazla açığa çıkmıştır. Özellikle şu veya bu düzeyde değişimden yana olan, demokrasinin gelişmesinde sakınca görmeyen ve bundan çekinilmemesi gerektiğini belirten liberal kesim ile rantçı-çeteci, faşist-milliyetçi ve ulusalcı-solcu güçlerin net bir biçimde kendilerini açığa vurma zemini oluşmuştur. Özellikle dar ulusalcı, ırkçı, şovenist yaklaşım biraz daha belirginleşmiştir. Sağdan ve soldan milliyetçi uçların birbirleriyle buluşması, Bahçeli ile İlhan Selçuk'un buluşması, bunun en açık sonuçlarıdır. Bu eğilime kalırsa, Türkiye'yi dünya gerçekliğine kapatma, tamamen oligarşik, faşistleşmiş ve adeta Turancılığa yakın bir yaklaşımın etkili olacağı görülmektedir.

"PKK'deki değişim sürecine Avrupa daha temkinli yaklaşmaktadır. Belirli düzeyde bir kuşku taşımakla birlikte daha çok izlemek ve daha fazla anlamak istemi ve eğilimini taşıdığını görmekteyiz. Avrupa'nın, sorunu çok ağırdan ele alan, zaman zaman muğlak politika ve tutumlarla Türkiye'ye 'Kendimi değiştirmeden de kabul ettirebilirim' ümidini veren politik yaklaşımları, sürecin gelişme hızını ve temposunu ağırlaştırmaktadır."

Kendisi değişmeyen Türkiye PKK'deki değişime de doğru yaklaşmıyor

Ortada çok ciddi bir çarpıtma ve sahtekarlık vardır. Özellikle soldan birtakım milliyetçi unsurların olayı ve süreci oldukça çarpıttıkları görülmektedir. Türkiye'nin ve Türkiye'deki halkların temel istemi olan demokrasi ve özgürlük taleplerine, Avrupa da istiyor diye, ulusalcılık adına karşı çıkışı gerçekleştirerek bunun antiemperyalistlikle kamufle edilmeye çalışılması söz konusudur. Sözümona dış müdahalelere ve emperyalizme karşı olduklarından, Avrupa'da aynı şeyleri istiyor diye demokratik istemlere karşı çıkmaktadırlar. Bu kesimler Avrupa'dan ne istiyorlar? Avrupa'ya dayatılan nedir? "Niye bırakmıyorsunuz idam edelim, niye bırakmıyorsunuz katliam yapalım, niye bırakmıyorsunuz Kürt halkını ezelim, niye bırakmıyorsunuz istediğimiz gibi bir sistem kuralım ve buna da demokrasi diyelim" diye adeta Avrupa'ya köpürmektedirler. Yani baskıcı, faşizan eğilimlerini antiemperyalistlik veya ulusalcılık perdesi altında bu biçimde örtmeye çalışmaktadırlar. Bu ciddi bir çarpıtmadır ve bu tür eğilimler çok daha tehlikelidir. Hepsini bir kefede değerlendirmek de doğru değildir. Gerçekten, Türkiye'de, yeterince derinlikli olmasa da değişimden yana olan ve partimizin geliştirdiği bu yeni süreçten de bir biçimde yararlanmak isteyen kesimler de vardır. Bu anlamda barış istemini taşıyan kesimler de vardır. Ancak Türkiye barış siyasetinde netleşmemiştir. Diğer yandan rantçı, çeteci, şovenist eğilimin ağırlığı söz konusudur. Bir bütün olarak klasik siyaseti yürüterek ortamı ve sistemi dengeleme çabası olan bugünkü Türkiye'de ve bugünkü hükümet yapısında ciddi ve köklü bir değişimi beklemek çok doğru olmayacaktır.

Sonuç olarak kendisini değiştirmeyen Türkiye, PKK'deki değişime de doğru yaklaşmıyor. Doğru yaklaşmadığı gibi adeta onu öcü gibi göstermek istiyor. Ondan ürküyor. Çünkü partimizin geliştirdiği ve daha da geliştireceği yeni siyasal açılımlar, bu antidemokratik oligarşik anlayışı daha da zorlayacak, manevra sahalarını oldukça daraltacaktır. Bu yüzden partimizin yeni siyasal değişim perspektiflerinden ürkmektedirler. Oysa biz ürkmeyi değil, tam tersine olumlamayı beklerdik. Türkiye'deki halkların çıkarlarını düşünen bir siyasal kişiliğin yapacağı bir girişim elbetteki olumlu olurdu. Fakat belirttiğimiz nedenlerden dolayı, mevcut hakim anlayışın tutumu böyle değildir. Hatta sürekli *"Nasıl önüne geçerim"* hesabı içindedir. Bu konuda PKK'yi ve Kürdistan özgürlük hareketini tasfiye etmeye yönelik yeni konseptlerin de geliştirileceği büyük bir ihtimaldir. Hem tasfiye konseptleri gündemde tutulacak ve bu konuda içinde yaşadığımız yıl içerisinde birtakım müdahaleler de dahil olmak üzere bu biçimdeki bir konsept üzerinde yoğunlaşma olacak ve hem de temkinli hareket etmeyi de elden bırakmayacaklardır. Ama partimizin geliştirdiği siyasal, örgütsel ve askeri tedbirler ve halkımızın sağlam duruşuyla, tasfiyeye yönelik konseptlerin her zaman boşa çıkacağını, sonuçsuz kalacağını ve sonuçsuz kalmaya mahkum olacağını belirtmeliyiz.

Ulusal-demokratik hareketimiz için artık tasfiye tehlikesi önemli oranda aşılmıştır. Önderliğimizin yeni açılımı ve partimizin bu doğrultuda yürüttüğü hazırlıklar böylesi bir olanağı ortadan kaldırmıştır. Çok tehlikeli durumlar gelişebilir, savaş durumu gündeme gelebilir ve hatta daha ağır süreçler de yaşanabilir ancak tasfiye etme ve herhangi bir biçimde sonuç alma durumları, artık söz konusu olmayacaktır. Esas olarak doğru ve sağlam bir meşru savunma çizgisinde mevzilenmiş olan parti güçlerimizin geliştirdiği demokratik mücadele ve halkımızın öncülük ettiği Türkiye demokrasi mücadelesiyle, Türkiye rejimi ya bu ikiyüzlü politikalarını değiştirecek, değişmek zorunda kalacak ya da değişmezse, aşılmayla karşı karşıya kalacaktır. Gelecek açısından görülen yüksek olasılık, herhangi bir biçimde PKK'nin devre dışı bırakılması değil, budur. Umarız Türk devlet yetkilileri bu gerçeği anlar ve ona göre daha gerçekçi bir siyasetin sahibi olurlar.

Avrupa'nın PKK'deki değişim sürecine daha temkinli yaklaştığını söylemek mümkündür. O da belirli düzeyde bir kuşku taşımakla birlikte daha çok izlemek ve daha fazla anlamak istemi ve eğilimini taşıdığını görmekteyiz. Avrupa'nın, sorunu çok ağırdan ele alan, zaman zaman muğlak politika ve tutumlarla Türkiye'ye "Kendimi değiştirmeden de kabul ettirebilirim" ümidini veren politik yaklaşımları, sürecin gelişme hızını ve temposunu ağırlaştırmaktadır. Avrupa bu tür yaklaşımlar içinde bulunarak Türkiye'deki demokratikleşme ve değişim sürecini ağırlaştıran bir etken olmaktadır. Fazla netlik içermeyen bu gibi tutumlarıyla birlikte, son süreçte Türkiye'nin bütün dayatmalarına rağmen partimizi terörist örgütler listesine almaması ve AB temsilcisi sayın Verhaugen'in son Türkiye gezisinde eskiye nazaran daha kesinleşen tavrı, Avrupa'nın artık bir noktaya doğru gelmekte olduğunu göstermektedir. Aslında kimse Avrupa'dan fazla bir şey istemiyor. Avrupa'dan istenilen şey, kendi ilkelerinde tutarlı olmasıdır ve son süreçte bu konuda bir gelişme gözlemlenmektedir. Daha az bir düzeyde de olsa böyle bir tutumun çözümleyiciliği ne kadar etkileyebileceğini de görmek gerekiyor.

Esasen Kürdistan sorununun ve Parti Önderliğimizin esaretinin gelişmesinde önemli bir sorumluluk sahibi olan Avrupa'nın, Kürtlere ilişkin şimdiye kadar sürdürdüğü ikiyüzlülüğü bırakması ve daha gerçekçi, çözümleyici bir politikaya ulaşması gerekmektedir. Eğer böyle yaparsa geçmişteki sorumluluklarını telafi etme yoluna girebilecektir. Avrupa'nın kimseye, illa ki bir şeyler dayatmasını istemiyoruz ve böyle bir durumu tasvip de etmeyiz. Burada eleştiri konusu yapılan husus, çoğunlukla maddi çıkarların öne alınması ve halkların haklı, özgürlükçü taleplerinin bu maddi çıkarlara dayanan politikalara kurban edilmesi sorunudur. Bu konuda baskıdan ziyade, Avrupa'nın hem Kürt tarafı, hem de Türk tarafı için çözümleyici bir siyasete sahip olması halinde, sorunun her iki halkın çıkarlarına uygun bir biçimde daha erken çözüme gidebileceğini, bu konuda katkılarının olabileceğini söylemek mümkündür. Yoksa gelip sorunu çözmesini beklemek ya da herhangi bir biçimde baskıcı davranmak gibi bir yaklaşım istenemez. Kaldı ki, bu tür politikalar da fazla fayda vermeyecektir. Çünkü çok fazla abartmak ve egemen devletleri ürkütmek siyaseti eskiden beri bastırma siyaseti ile birlikte ikili bir tarzda yürütülen bir İngiliz siyaseti oluyordu. Esas olan buna düşmeden çözümleyici, ilkeli bir politikanın, çizginin sürdürülmesidir. Böyle bir çizgi çözümleyiciliği teşvik edici olur. Baskı değil, teşvik etmek önemlidir. Esas önemli olan husus budur.

Avrupa, değişen ve VIII. Kongre'sinde de bu değişimi zirveleştirerek tamamlayacak olan yeni PKK'yi bu belirttiğimiz çerçevede kabul etmek ve doğru yaklaşmak zorundadır. Eğer gerçekler tersyüz edilmeyecek ve yine kirli maddi çıkarlar her şeyin önüne çıkarılmayacaksa, gelişmenin yönü bu doğrultuda olmak zorundadır. PKK kimseden minnet beklemiyor. PKK hareketi kendini değiştiriyor ve kendini değiştirmekle herkese politikalarını değiştirmeyi dayatıyor, herkesi değişime zorluyor ve bu temelde herkesi doğru yaklaşıma, adalete ve doğruluğa davet ediyor.

PKK, bu yaklaşımıyla hem Türkiye düzleminde, hem de uluslararası düzlemde mücadeleyle sonuç alacağına inanan bir hareket olarak kendi doğrularında ısrarlı, kararlı bir politikanın sahibi olacaktır. Bu temel yaklaşımını bundan böyle de devam ettirecek ve sonuç alacaktır.

"PKK'yi tasfiye etmeye yönelik yeni konseptlerin geliştirileceği büyük bir ihtimaldir. Hem tasfiye konseptlerini gündemde tutacak hem de temkinli hareket etmeyi elden bırakmayacaklar. Ama partimizin geliştirdiği siyasal örgütsel ve askeri tedbirler ve halkımızın sağlam duruşuyla, tasfiyeye yönelik konseptlerin her zaman boşa çıkaracağını, sonuçsuz kalacağını ve sonuçsuz kalmaya mahkum olacağını belirtmeliyiz."

Yeni Newroz yılı demokratik hamle ile geleceği yaratma yılı olacaktır

● *PKK Başkanlık Konseyi*

Bu yıl, ortaya çıkan çeşitli zorluklara rağmen Newroz heyecanının her zamankinden daha fazla yaşandığı kesindir. Dünyanın dört bir yanında bu böyledir. Newroz uluslararası düzeyde yeni bir yıl, Doğu toplumlarında yeni yıla giriş, bir yılbaşı günü olarak kabul edilir ve bu temelde kutlanır durumdadır. Doğu toplumları bu günü daha fazla sahipleniyorlar. Tarihin en eski özgürlük günü, özgürlük bayramı olarak Newroz, insanlık içinde hak ettiği yeri alıyor. Bütün bunların kuşkusuz Kürdistan'da yürütülen mücadeleyle önemli bir bağı var. Bu durumun partimizin geliştirdiği Ulusal demokratik mücadeleyle ve Parti Önderliğimizin ortaya koyduğu yeni düşünce sistemi; tarihi, güncelliği ve geleceği doğru ve gerçek temellerine uygun biçimde yeniden değerlendiren, tarihin gizlenen, bastırılan, inkar edilen gerçeklerini açığa çıkartan değerlendirmeleriyle önemli bir bağı var. Kürt halkı, bu günü yürüttüğü mücadele temelinde sağlam bir biçimde sahiplenmiş durumdadır. Newroz gerçeğinin anlamına uygun olarak bunu evrensel kılıyor ve komşularıyla paylaşıyor. Mitolojik olarak gerçekleştiği varsayılan zamanlarda da Newroz böyledir. Günümüzde de bu anlamına uygun bir düzey kazanıyor, gerçekten bir özgürlük bayramı, bahar bayramı -ki Önderliğimiz bunu *"yeni yüzyılın gerçeği olarak kadın baharlaşması"* olarak tanımladı- insanlığın gerçek özgürlüğe ve eşitliğe yeniden doğuşu anlamına geliyor. Bu temelde Newroz bir kardeşlik ve özgürlük günü olarak insanlarda büyük coşku ve heyecan yaratıyor. Ortadoğu ve Orta Asya'da daha bugünden böyle bir düzey yakalanmış durumda. İnanıyoruz ki, yakın gelecekte bu durum bütün Doğu halklarını daha örgütlü, sistemli ve günün anlamına daha uygun bir biçimde etkisi altına alacak. Newroz, insanlığın özgürlük ve eşitlik yolunda kararlı yürüyüşünün en önemli, güçlü ve heyecan veren sembollerinden biri olarak rol oynayacak.

Newroz Doğu toplumlarının başat bir yaşam günü haline gelmiştir

Bu temelde 2002 Newrozu'nu parti olarak biz de barış, demokrasi, özgürlük ve kardeşliğin yaratılmasında gerçek bir hamle ve mücadele günü olarak tanımladık. Newroz'un tüm halklarımızın, Ortadoğu toplumlarının çok yakıcı ihtiyacı olan bu olguları elde etmede önemli bir vesile olmasını diledik. Gerçek bir barış vesilesi olarak Ortadoğu'yu kalıcı bir barışa taşımasını istedik. Günümüzde Ortadoğu'nun barışı demek, uluslararası barış demektir. Bunun da demokrasiyle olacağı açıktır. Demokrasisiz ve özgürlüksüz bir barışın sağlanması mümkün değildir. Bütün siyasal, askeri veriler ekonomik ve sosyal gelişme düzeyi bunun böyle olduğunu açıkça gösteriyor. Demokrasi ve özgürlük, barış ve kardeşlik demektir. Bütün halkların elbirliği yaparak kendi kimlikleri ve özgürlükleri temelinde katılacakları büyük bir birliğin, barış ve özgürlüğü gerçek anlamda var edebileceğine inanıyoruz. Bu bir zorunluluktur. Dolayısıyla kardeşleşmeye her zamankinden daha fazla ihtiyaç var. Kardeşleşmenin verileri ve imkanları her zamankinden daha fazla olgunlaşmış durumda. Newroz, günümüzde bu anlamı buluyor. Kürdistan'ın dört bir yanında, bölgede, hatta tüm dünyada kendine göre bazı yorumlar ve yaklaşımlar olsa da, esas itibariyle bu içeriği ve anlamı kazanıyor. Newroz, gerçek bir coşku ve heyecan kaynağı, yeniden düşünme ve değerlendirme hevesiyle herkesi kendisiyle birlikte başkasını da görmeye ve anlamaya zorluyor. Mevcut durumda özgürlük istemi, bunu değişik toplumlarla birlikte ve kardeşçe geliştirme bilinci, yakın tarihe göre çok daha güçlü hale gelmiş durumda. Bu noktada ısrar edilir, bu günü anlamına uygun olarak yaşamsallaştıracak mücadele büyük bir kararlılık, cesaret ve fedakarlıkla yürütülürse; yakın gelecekte bu, hakim bir olgu haline gelecektir. Newroz, artık Doğu toplumlarının başat bir yaşam günü haline geliyor, daha fazla bu duruma gelecek. Çok değişik toplumları içine alan bir bayram günü, özgürlük günü olacak. Bu da tarihi bakımdan uygarlığı yaratan insanlığın en eski kesimini birleştiren bir gün olarak uluslararası düzeyde anlam bulacak. Şimdiden buna uygun bir gelişme de yaşanmaktadır.

Gündemin bir tarafının barış, özgürlük, demokrasi ve adaletin Newroz'la anlam ve ifade bulduğu, halkların bunu sahiplendiği, kitlelerin haftalardır dünyanın dört bir yanında büyük bir coşku ve heyecanla bu idealleri gerçekleştirmek için mücadele verdiği, dolayısıyla önemli bir siyasi gerçeklik, geleceği çizmenin önemli bir yolu olduğu görülüyor. Bu, kuşkusuz halkların, insani değerlerin gerçeğidir ve kitlesel gücü ortaya koyuyor. Sosyal içeriği, tarihsel ve siyasal boyutları var. İdeolojik ve felsefi anlamı var. Toplum yaşamını, siyasi gündemi önemli ölçüde etkiliyor, hatta belirliyor. Siyasi gündeme yön vermeye çalışıyor, gündemi halklar cephesinden zorluyor. Bunun hangi boyutlara ulaştığını günlerdir sürdürülen gösterilerde görüyoruz.

Bir de egemenlerin cephesini değerlendirmek, egemen dünya gerçeğinin bununla paralel yaşadığı gelişmeleri ve yürüttüğü çabaları görmek gerekiyor. Newroz sürecinde halklar ne kadar yoğun, sıcak ve coşkulu bir düzeyi yaşıyorsa, bunun karşıtı olan egemenlik cephesi de siyasi ve askeri bakımdan benzer düzeyde ve buna paralel bir hareketliliği, yoğunluğu yaşıyor.

Böylece mart ayının politik ve askeri bakımdan çok sıcak ve yoğun bir ay olduğu görülüyor. Mart ayları genelde yeni bir yıla giriş, kıştan çıkarak bahara giriş olarak sosyal, siyasal ve ekonomik yaşamda bir değişikliği ifade ediyor. Bu durum bizim mücadelemiz açısından da geçerlidir. Hareketimiz en büyük mücadeleleri mart ayında verdi, en büyük kahramanlıklar bu ayda gerçekleşti. ***Mazlum Doğanlar*** ve ***Mahsum Korkmazlar*** gibi büyük şehitlerimiz bu ayda ortaya çıktı. Kahramanlık Haftası ilan ederek bu ayı Kahramanlık Ayı olarak niteledik, yeni mücadele yılının başlangıç ayı olarak gördük. Yıllardır bu bir gelenek haline geldi ve büyük hamlesel çıkışları bu ayda yaptık. Bu durum sadece bizimle sınırlı değildi. Kendi özelliklerine göre hemen herkes için kısmi bir geçerliliği olan bir durumdu. Bu bakımdan mart ayı sosyal, siyasal yaşam ve mücadele bakımından toplumların yaşamında önemli yeri olan bir aydır. Her zaman doğuşu ifade etti, yeni başlangıçları ortaya çıkardı. Dolayısıyla yoğun ve sıcak geçti. 2002 martı bunların en yoğunu ve sıcağı oluyor. Dikkat edersek bu ay halklar cephesi bakımından da, egemenler açısından da geçen yıllara göre çok daha fazla bir siyasi ve askeri yoğunluk içeriyor. Daha fazla ısınmış ve karmaşık olaylarla yüklü, daha büyük değişiklikler yaratacak başlangıç özelliklerini içinde taşıyor. Bunları görerek gerekli dersleri çıkarmak ve buna uygun bir özgürlük ve demokrasi mücadelesini geliştirecek tutumların sahibi olmak gerekiyor. Bu görülmez, olay sadece bir coşku olayı olarak görülürse doğru ve yeterli bir yaklaşım gelişmez. Kuşkusuz coşku ve heyecanı en yüksek düzeyde tutmalıyız, ama yaşanan gerçekleri de iyi görmeli, anlamalı ve işin gereklerine göre hareket etmeyi bilmeliyiz.

Bu kadar yoğun bir gündemi olan mart ayının temel gerçekleri nelerdir? Newroz'la paralel olarak siyasi ve askeri cephede ortaya çıkan gelişmeler nelerdir? Filistin-İsrail savaşında ortaya çıkan tırmanış, bunun bölge ve uluslararası politika üzerindeki etkileri önemlidir. Buna paralel olarak ABD'nin bölge üzerinde yoğun siyasi ve askeri çabaları var. ABD temsilcilerinden biri İsrail-Filistin çatışma sahasında, Başkan Yardımcısı ise on bölge devletini içeren, on iki günlük bir diplomatik gezide. Dick Cheney, ABD Başkan Yardımcısı, ama 11 Eylül sürecinde gördük ki; ABD Başkanı'ndan çok sahip çıkılan, tehlikeler karşısında korunmaya çalışılan kişi konumunda. Dolayısıyla Başkan Yardımcılığı'ndan çok başkan olarak nitelenen güç konumunda. Neye karar vereceklerini ve neyi yapacaklarını kestirmek için bu kadar çalıştı.

Bunun karşısında Arap Birliği'nin çabaları var. Suriye ve Mısır devlet başkanları ortak açıklama yaptılar. Mevcut gelişmeleri karşılayacak, kendi çıkarlarını ifade edecek politikalar belirlemeye çalıştılar ve kamuoyuna deklere ettiler. Yakında Arap Birliği toplanarak mevcut durumu ve olası gelişmeleri değerlendirecek. Bölgenin doğu ucu olan İran, hem Afganistan'la hem de bölgeyle çok yakından ilişkili, gelişmeleri izliyor ve etkilemeye çalışıyor. Bölgenin kuzey gücü olan Türkiye ise bütün bu gelişmeler içerisinde kendisine yön çizmeye çalışıyor. AB ve ABD ile ilişkileri günlük olarak tartışma konusu oluyor. Alternatifler olabilir mi diye tartışıyor, AB'ye giriş için gerekli koşulları yerine getirip getiremeyeceklerini değerlendiriyorlar. Uzun süredir demokratikleşmenin çeşitli alanları, Kürtçe eğitim ve yayın, idamın kaldırılıp kaldırılmaması, basın ve ifade özgürlüğü, çeteciliğin yargılanması bu cephenin temel tartışma konularını oluşturuyor. Hatta bu kesimin tartışmayı şantaj düzeyinde de olsa Batı sistemine alternatif yeni sistem ve gruplar yaratma arayışına kadar götürme durumları ortaya çıktı. Bu kesim de kendi cephesinden gelişmeleri değerlendiriyor, ABD ve AB ile ilişkiler çerçevesinde eski sistemi korumaya çalışıyor. Aslında bölge üzerinde varolanı korumak, değişimi engellemek üzere en çok etkide bulunan güçlerden biri oluyor. Türkiye'nin çabaları, mevcut politikalarıyla gündemi etkileme durumu küçümsenmemeli, hafife alınmamalıdır. Bütün bunlar bölge açısından oldukça sıcak bir gündem oluşturuyor.

AB ve Rusya'da yaşanan gelişmeler, Afganistan'daki çatışmanın ulaştığı boyutla birlikte bölgeyi ve uluslararası siyaseti etkileme durumu, Pakistan-Hindistan gerginliği, Afrika ve ABD'de yaşanan gelişmeler değerlendirilmelidir. Bölgesel sorunların yaşandığı bazı alanlarda çatışmaların yeniden gündeme gelmesini, yani temel bölgesel sorunları barışçıl ve demokratik yaklaşımlarla çözme siyasetinin pratikte karşı karşıya geldiği zorlukları, yaşadığı kesintileri, çözümsüzlük etkenlerini değerlendirmek gerekiyor. Sri Lanka ve Kolombiya gibi ülkelerde bu tür durumlar yaşanıyor. Bu yönüyle değerlendirildiğinde dünyanın oldukça yoğun bir siyaset gündemine sahip olduğu görülüyor. Dünyanın değişik alanlarının siyasi ve askeri gerçeği neyi ifade ediyor? Yakın tarihi süreç içerisinde yürütülen mücadeleler birçok sorunu açığa çıkardı ve çözümü dayattı. Mevcut durumda insanlığın ilerleyebilmesi için yaşanan birçok soruna çözüm aranıyor. Bu sorunların çözümü temelinde dünya bir değişim, yeniden yapılanma ve yeni bir uluslararası sistem yaratma süreci yaşıyor. Her alanda mücadele yoğunluğunun bu düzeyde olması, sorunların açığa çıkması bu anlama geliyor. Bu, önlenemez bir gelişmedir. Bunu geriye çekme düşüncesi gerçekçi değildir. Geriye çekmek değil, çözüm üretmek, sorunları çözecek doğru yol ve yöntemleri bularak hayata geçirmek gerekiyor. Eğer öyle olursa insanlık ilerleyecek, 21. yüzyılın yeni uluslararası sistemi ortaya çıkacaktır. Demokratik uygarlık çağı doğrultusunda insanlığın ilerleyişi böylelikle gerçekleşecektir. 20. yüzyılın sonunda yaşanan mücadelelerle ortaya çıkan yeni bir çağın yaşam gerçeği her alanda ortaya çıkacak ve hakim hale gelecektir. Parti Önderliğimiz bu gelişmeye ***"çağdaş demokratik uygarlık"*** diyerek gerçek demokrasinin toplum yaşamının her alanında geliştirilmesi ve hakim kılınması olarak tanımladı. Bu sorunlar ve bu temeldeki çatışmalar insanlığın böyle bir çağa yürüyüşünün gerekleri oluyor. İnsanlık bu doğrultuda ne kadar doğru örgüt, düşünce ve eylem tarzı ortaya çıkartıp kararlı ve etkili bir mücadele yürütürse özgürlüğü, demokrasi ve barışı da o kadar kapsamlı, derinlikli ve çok yönlü biçimde yaşamsallaştırma imkan ve gücü bulacaktır.

> **"Newroz bir kardeşlik ve özgürlük günü olarak insanlarda büyük coşku ve heyecan yaratıyor. Ortadoğu ve Orta Asya'da daha bugünden böyle bir düzey yakalanmış durumda. İnanıyoruz ki, yakın gelecekte bu durum bütün Doğu halklarını daha örgütlü, sistemli ve günün anlamına daha uygun bir biçimde etkisi altına alacak. Newroz, insanlığın özgürlük ve eşitlik yolunda kararlı yürüyüşünün en önemli, güçlü ve heyecan veren sembollerinden biri olarak rol oynayacak."**

Uluslararası siyasetin odağı Ortadoğu'dur

Bununla birlikte Ortadoğu gerçekliğini değerlendirmek gerekiyor. Bölge, mevcut durumda dünyayı temsil ediyor. Ortadoğu'nun siyaseti ve çatışma düzeyi, uluslararası siyasetin ve çatışma düzeyinin temel yönlendirici gücü konumundadır. Eğer yaşananların bir noktada odaklaşmasından söz edilecekse Ortadoğu'nun siyasi ve askeri mücadele ile gelişme bakımından her zamankinden daha fazla dünyanın odağı olduğu belirtilebilir. Hiçbir tutum ve davranışın bölgesel karakterle sınırlı kalma durumu söz konusu değil; hepsi şu veya bu düzeyde uluslararası nitelik taşıyor, uluslararası ortamı ve süreci etkiliyor. Bu oldukça açık bir olgudur. Bununla birlikte mart ayı içerisinde Ortadoğu'da yaşananların neyi ifade ettiği değerlendirilmelidir. Neden Filistin-İsrail savaşı bu kadar tırmandı? Kuşkusuz bunun yaklaşımlarla bağı var. Gelinen düzeyin temel sorumlusu şoven, dar ilkel milliyetçi tutumlardır. Hem İsrail cephesinin konumu bunu ifade ediyor, hem de Arap siyaseti dar milliyetçiliği orası, ki o dünya her zaman İsrail karşısında bir Filistin yönetimi ortaya çıkaracak güce ve özelliğe sahiptir. Dolayısıyla İsrail yalnız böyle bir amaçla hareket edemez. O zaman başka nedenler de aramak gerekiyor. Aslında çatışmaların en önemli nedeni İsrail'in ABD'yi bölgeye müdahaleye zorlamasıdır. Mevcut saldırılar ABD üzerinde baskı oluşturarak özelde Irak, genelde ise bölge üzerinde müdahaleye zorlama, bunun ortam ve koşullarını yaratmayı ifade ediyor. İşin bu yanı birincil plandadır. Nitekim ABD biraz yaklaşım gösterdiğinde çatışmalar zayıflıyor. Örneğin ABD Başkan Yardımcısı Ortadoğu gezisine çıkınca İsrail, ateşkes yapabileceğini açıkladı. Daha önce günde kırk-elli cenazenin kaldırıldığı bir şiddetin tırmandırıcı gücü olan İsrail yönetimi, hemen politik tutum değiştiren bir yaklaşım içerisine girdi. Bunun ABD'nin yönelimleriyle bağı var. Aynı şekilde, İsrail'in Filistin halkı üzerinde tırmandırdığı şiddetin esas amacı da ABD'yi Ortadoğu'ya yöneltmek oluyor. Filistin-İsrail çatışmasındaki tırmanış ile ABD Başkan Yardımcısının Ortadoğu'daki gezisi arasında çok yakın bağlantı var. Biri diğerini kendisi, bir müdahaledir. ABD, bu geziyle aslında daha farklı müdahale yöntemleri uygulamak için hazırlık yapmaya çalışıyor. Doğru olan budur. ABD Başkan Yardımcısı bu gezi ile bir yandan daha etkili bir politik ve askeri müdahalede bulunmak için gerekli hazırlık çalışmalarını yürütme, onun gerektirdiği siyasi ilişki ve ittifakı güçlendirme amacını güdüyor, diğer yandan somut durumun tespitini yapmaya çalışıyor. Bu temelde ABD karar verecektir. ABD devleti bunu en üst elden yapmak istedi ki, doğruya en yakın kararı verebilsin. Hata yapmasın, başkalarının verdiği bilgilerle alınacak kararların hatalı olabileceği, hatalı bir kararın da ABD için çok riskli görüldüğü ortaya çıkıyor. Bu dönemde gerçekte Başkanlık kararlarını veren düzeydeki birinin böyle bir gezi düzenlemesinin anlamı budur. Bunun dışındaki bilgi ve bulguların, o temelde verilecek kararların riskli bulunmasından ileri geldi. Bu, en doğru kararı verebilmek, hata yapmamak, dolayısıyla başarılı sonuçlar almak amacına güdüyor. Demek ki ABD bölge üzerinde çok daha farklı yöntemleri devreye koyacak, çok riskli girişimlerde bulunacak. Mevcut gezi bunu doğruluyor.

rüşmeler bitmeden ve ABD temsilcisi açıklama yapmadan Türkiye hükümeti ABD adına açıklama yaparak Cheney'nin açıklama yapmasının önünü aldı. Buna bağlı olarak ABD Başkan Yardımcısı kararlaştırılmış basın toplantısını yapmaktan vazgeçerek Amerikan basınına açıklama yapacağını duyurdu. Bu durum, Cheney'nin, Ecevit'in kendi adına yaptığı açıklamaya katılmadığını gösteriyor. Diğer yandan Cheney Türk basınına açıklama yapma gereği bile duymadı. Bu durum, ABD yönetiminin Türk basınının verdiklerini doğru bulmadığını gösteriyor. Dolayısıyla Türk basınını muhatap bile almadı. Görüşmenin sonu, bir kez daha iki devlet arasında yaşanan mücadelenin çok açık bir göstergesi oldu.

Ecevit'in yaptığı açıklamalar ABD yönetiminin görüşlerinden ziyade, Türkiye yönetiminin görüşlerini yansıtıyor. İşin gerçeği budur. ABD yönetiminin görüşleri daha farklı, bu konuda Türkiye hükümeti ile bir çelişki ve çatışma durumu söz konusudur. Bu durum giderilememiştir. Türkiye'nin bölgeyi ve kendi içini rahatlatma, ABD'yi oldu bittilerle yüz yüze getirme yaklaşımı kısa sürede kendisi için bir çıkış olabilir, ama uzun vadede gerçek olmaseyin yönetimi günümüzde Ortadoğu'daki bu yönetimlerin kalkanı haline gelmiş durumda. Bu kadar büyük bir değişiklik oldu. Geçmişte Saddam Hüseyin yönetimiyle yaşanan çelişkiler gerçekçi ve köklü değildi, güncel çıkarlar nedeniyle bir karşıtlığı ifade ediyordu. Saddam Hüseyin Arap monarşilerini ekonomik kazanç için biraz zorlayınca, çelişkiler doğuyordu. Bu durum petro-dolarları bölüşme kavgası olarak da nitelenebilir. Bu yönetimin yıkılma durumu ciddi bir biçimde gündeme gelince herkes kendi varlığının korunmasını böyle bir rejimin ayakta tutulmasında görüyor. Bu bir bölge gerçeği, aynı zamanda 20. yüzyıl uluslararası sistem gerçeğidir. Avrupa'nın politikaları da bununla uyumludur. Çünkü bu rejimleri Avrupa sistemi ortaya çıkardı. Mevcut sistem, I. Dünya Savaşı'yla birlikte Avrupa'nın yarattığı ve Ortadoğu'nun bölünmesi üzerinde şekillenen uluslararası sistemdir. Ortadoğu rejimleri uluslararası sistemin rengini belirledi. Dolayısıyla Avrupa da Ortadoğu'daki değişikliklere sıcak bakan konumda değil. Kendi demokratik sistemiyle çelişkili olsa da, Ortadoğu rejimlerinin bir biçimde devamını kendi çıkarlarına uygun görüyor.

> "Saddam Hüseyin yönetimi günümüzde Ortadoğu'daki bu yönetimlerin kalkanı haline gelmiş durumda. Geçmişte Saddam Hüseyin yönetimiyle yaşanan çelişkiler gerçekçi ve köklü değildi, güncel çıkarlar nedeniyle bir karşıtlığı ifade ediyordu. Saddam Hüseyin Arap monarşilerini ekonomik kazanç için biraz zorlayınca, çelişkiler doğuyordu. Bu durum petro-dolarları bölüşme kavgası olarak da nitelenebilir."

> "ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik son girişimlerinin zemini şiddetin tırmandırılmasıyla hazırlandı. Bunu İsrail de, ABD de istedi. İkisini de yönlendiren bir güç olan soyguncu uluslararası sermaye gücü bunu tahrik ediyor ve gerçekleşmesi için politik güçleri zorluyor. İsrail şiddeti ABD'nin Ortadoğu müdahalesine karşı uluslararası ve bölgesel tepkileri zayıflatmak, müdahaleyi bir zorunluluk haline getirmek için tırmandırılmış şiddet olarak görülmelidir."

aşmış bir siyaset değil. Dolayısıyla taraflarda sorunları çözme kabiliyetinde olan bir ideolojik ve siyasi yaklaşım söz konusu değil. Varolan durum, çözümsüzlük ve çatışma yaratıyor. Bu yaklaşım, düşünce ve siyaset tarzı, şiddetin bu biçimde tırmanmasından sorumludur. Bununla çözüm bulunamayacağı, bir kere daha kanıtlanmış oluyor. Günümüzde sosyal ve siyasal sorunları milliyetçi yaklaşımlarla çözmek mümkün değil. Milliyetçilik çağı geride kalmış, artık çözüm üreten bir ideolojik ve siyasi yaklaşım olmaktan çıkarak yerini demokrasi ve özgürlük çağına bırakmıştır. Çözümleyici düşünce, özgürlük ve demokrasi çizgisidir. Bölgede yaşanan gelişmeler, bunu bir kez daha doğruluyor.

Yaşananların bir yanı budur, fakat kuşkusuz bütünü değildir. Sadece bununla değerlendirmek yetersiz olur. Öte yandan İsrail'in Filistin yönetimini yok etmek istediği görüşünü öne sürenler var. Kuşkusuz uzun mücadele süreci içerisinde gelişen ve açığa çıkan yönetici kadro önemli bir zarar gördü, darbe aldı. Bu anlamda Filistin tarafı zayıflıyor. İsrail, tırmandırdığı şiddetle karşı gücü zayıflatıyor. Bir amacının bu olduğu belirtilebilir. Şaron yönetimi mevcut ortamı fırsat bilerek bunu çok daha büyük bir pervasızlıkla geliştirdi. Fakat bu değerlendirme yalnız başına gelişmeleri izah etmiyor. Nihayetinde İsrail, Filistin yönetimini yok edemez. Filistin gerçeğinin arkasında Arap dünyası var. Filistin yönetiminin dayandığı dünya da hem zorluyor, hem de sonucu oluyor, destek veriyor, amacını gerçekleştirmesini ifade ediyor. ABD politikalarının İsrail ile bağlantısı, İsrail'in tırmandırdığı şiddetin ABD'deki politik yönlendirmesi gerçeği, açık olgular durumundadır.

ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik son girişimlerinin zemini aslında böyle bir şiddet tırmandırılarak hazırlandı. Bunu İsrail de, ABD de istedi. İkisini de yönlendiren bir güç olan soyguncu uluslararası sermaye gücü bunu tahrik ediyor, bu politikaları ortaya çıkartıyor ve gerçekleşmesi için politik güçleri zorluyor. İsrail şiddeti ABD'nin Ortadoğu müdahalesine karşı varolan uluslararası ve bölgesel tepkileri, karşıtlıkları ortadan kaldırmak, zayıflatmak, ABD müdahalesinin zeminini oluşturmak, müdahaleyi bir zorunluluk haline getirmek için tırmandırılmış şiddet olarak görülmelidir. Nitekim ABD Başkan Yardımcısı da bu uygulamaların ne kadar etkili olduğunu, ne kadar değişiklik ortaya çıkardığını yerinde görmek için bölgeye geldi. Bir durum tespiti yapmayı hedefledi. Bu geziyi, şiddet ile ortaya çıkarılan değişikliği daha da ileri götürmek, çeşitli güçlerin politik yaklaşımlarını yerinde görmek, onları kendi politik amaçları doğrultusunda etkilemek amacıyla düzenledi. Bunu önemli bir hazırlık, ABD'nin bölgeye müdahalesinin önemli bir parçası olarak ele almamız lazım. "Müdahale edip etmeyeceği tespit edilmeye çalışılıyor" biçiminde değerlendirmeler yapılıyor. Bu geri bir düşüncedir. Müdahale zaten oluyor. Varolan gezinin

Bu anlamda ABD yeni bir değerlendirme ve karar sürecinde. Başkan Yardımcısı Cheney bilgileri topladı, kendi yönetimi ile değerlendirecek ve yeni bir karara ulaşacaklar. Bu kesindir. Bu kadar çalışmayı elbette bunun için yaptı. Türkiye'de dillendirilen açıklamalar daha farklıdır. Örneğin Ecevit'in açıklamaları aldatıcıdır, gerçeği ifade etmiyor. Ondan öte, Türkiye Başbakanı'nın açıklamaları ABD yönetimi ile bir mücadeleyi içeriyor. *"ABD'nin görünür gelecekte Ortadoğu'ya ve Irak'a bir müdahalesi olmayacak. Başkan yardımcısı bize Irak'a müdahale etmeyeceklerinin güvencesini verdi"* denmesi doğru değil, gülünç ve maksatlı bir açıklamadır. Madem öyleydi, Ecevit bıraksaydı da, ABD Başkan Yardımcısı o açıklamayı yapsaydı. Oysa ki ABD yönetimi her gün "Müdahalede kararlıyız" şeklinde açıklama yapıyor. Dolayısıyla ABD yönetiminin açıklamaları Ecevit'in açıklamalarını yalanlıyor. Madem ki ABD herhangi bir müdahaleyi düşünmüyordu, o zaman Başkan Yardımcısı on günü aşan bir süre Arap emirliklerinde, krallıklarında ne geziyor, neyi arıyordu? Bir şey yapmamak için mi, şehir şehir bölgenin her tarafını dolaşıyor? Bu, mantıksız bir düşüncedir. Hiç kimse bir şey düşünemez, gelişmeleri anlayamazmış gibi görülüyor. Bu durum aslında Türkiye yönetiminin ne kadar daraldığını, gelişmeler karşısında ne kadar sıkıntılı olduğunu dışa vuruyor. Bu durum son açıklamada da kendini gösterdi. Aslında ABD Başkan Yardımcısı'nın Türkiye gezisi bir skandal oldu. Daha göyan olgular olarak en fazla Türkiye'ye zarar verecektir. Türkiye toplumu yanıltıldı, aldatıldı. Bu çok ciddi bir durumdur. Böyle bir yaklaşım içerisine girilmemeliydi.

ABD Ortadoğu'ya yönelik müdahale yönündeki hazırlıklarını daha fazla ilerletmiştir. ABD Başkan Yardımcısı'nın ziyaretinden çıkarılması gereken sonuç kesinlikle budur. Bu anlamda ABD'nin Irak yönetimini değiştirmek için müdahalede bulunmayacağı düşüncesi doğru değildir. ABD kararını vermiş durumda ve kararda herhangi bir değişiklik söz konusu değil. Başkan Yardımcısı'nın yaptığı, müdahale edip etmemeye karar vermek değil, müdahalenin nasıl ve kimlerle birlikte yapılacağını tespit etme, müdahalenin zamanını kestirme, yöntemlerini bulma, müdahaleye müttefik kazanma çalışmasıdır. ABD bu yönlü ne tür sonuçlar aldı? Bu konuda tartışmalar var. Bölge devletleri ABD müdahalesine sıcak bakmıyorlar. Geçmişte çok daha fazla karşıt olduklarını alenen ilan ettiler. Arap monarşileri de, İran ve Türkiye'deki yönetimleri de Irak rejiminin yıkılmasını kendi varlıkları için bir tehdit olarak görüyorlar. İran kendisini de yıkma tehdidi olarak algılıyor. Türkiye "Bölüneceğiz, Irak'a yapılacak müdahale bizi yıkar" diyor. Arap monarşileri de yıkılacak yönetimin sadece Saddam Hüseyin yönetimi olmayacağını, arkasından sıranın kendilerine geleceğini ve peş peşe kendilerinin de yıkımı yaşayacaklarını görüyorlar ve bu temelde Irak'a yönelik ABD müdahalesine karşı çıkıyorlar. Bir zamanlar çok karşı çıktıkları Saddam Hü-

Uluslararası sermaye ve monarşik yönetimler Ortadoğu sorunlarına çözüm getiremez

Bölge devletleri ise ciddi bir değişim gerçeğiyle yüz yüze. Mevcut sorunlar uluslararası güvenliği tehdit ediyor, dolayısıyla bu sorunların çözülmesi gerekiyor. 20. yüzyıl başında oluşturulan siyasi sistem sorunları çözemiyor. Sorunları çözmek bir yana, sorunları ortaya çıkaran temel neden konumundadır. Dolayısıyla ya sorunlar çözümsüz bırakılarak mevcut sistem yaşamını sürdürecek ya da sorunlar çözülerek siyasi sistemde köklü değişiklikler yaşanacaktır. Bölge böyle bir çelişki içerisinde ve bu çelişkinin ortaya çıkardığı yoğun bir mücadele yaşıyor. Bu noktada bölge devletlerinin değişime karşı olmaları, değişimi gerçekleştirecek güçlere de karşı olmalarını beraberinde getiriyor. Örneğin Kürt ulusal demokratik mücadelesi bölgenin statüsünü değiştirmek isteyen en büyük kuvvettir. Bölge uluslararası komplonun temel ayağı oldu. Parti Önderliği Roma'dayken bazı Arap gazetecilerinin sorduğu sorular vardı. Önderlik, *"Sizin sisteminiz, İslam alemi dediğiniz güç geride kalmıştır. Sorunları çözmüyor. Biz çözüm aradık, her tarafı gezdik, şimdi de Hıristiyan dünyasındayız"* diyerek *"Siz bana İslam dünyası ile ilişkilerimi ne soruyorsunuz, yirmi yıldır İslam dünyasında çözüm aramaya çalıştık"* biçiminde değerlendirmişti. Bu durum, uluslararası

komplonun gerçekleşmesinde bölgenin mevcut statüsünün oynadığı rolü gösteriyor. Komplo aslında bu sistemin kendisidir. Uluslararası sistemle de bağlantılıdır.

ABD bu sistemi uluslararası sermayenin çıkarları doğrultusunda ve kısmi bir biçimde değiştirmek istiyor, fakat mevcut sistem ABD'nin karşısına da çıkıyor. Reformcu değişikliklere, kısmi değişiklere bile kendisini kapatmış durumda. Oldukça kemikleşmiş, tutuculaşmış, dar çıkarlara gömülmüş, gelecek ifade etmiyor. Gelecek yaratacak bir ufuktan ve temel değerlerden yoksun. Bu yapı, ona karşı da direnç gösteriyor. Direnç günümüzde ne durumda? ABD bu direnci ne kadar etkiledi? Eskisi kadar güçlü olduğunu söylemek doğru ve gerçekçi olmaz. ABD etkilemeleri, 11 Eylül süreci, Afganistan Savaşı, İsrail'in Filistin üzerinde tırmandırdığı şiddet bu direnci ciddi bir biçimde zayıflattı. ABD Başkan Yardımcısı, yaptığı görüşmelerle kararsızlık durumunda birçok devleti etkileyerek politika değişikliğine yöneltmeye çalıştı. Görüşmelerde ABD'nin tümüyle reddedildiği belirtilemez, fakat Türk basınına *"ABD her yerde reddedildi"* biçiminde yansıyor. Ne Arap dünyasında, ne de Türkiye'de eskisi gibi reddetme gücü var. Herkes endişelerini, kaygılarını, kendileri için taşınan riski dillendirdi. Fakat bundan öteye ABD'yi reddedecek hiçbir güç yok; tersine birçok gücün ABD'yle pazarlık içinde olduğu daha doğru bir görüştür. Eğer siyasi ortamda olup bitenler, mevcut devletlerin ABD'ye bağlılık durumu dikkate alınırsa, böyle bir pazarlık konusunun olduğu sonucu çıkar. Birçok Arap emirliği kaygılı olsa da, ABD'ye müdahale gerçekleşirse değişik biçimlerde destek vereceğini vaat etmiştir. Bu anlamda ABD Başkan Yardımcısı'nın bazı sonuçlar aldığı, birçok çevreyi etkilediği, güvenceler vererek müdahale için daha elverişli bir bölge zemini yakaladığı söylenebilir. Bu durum, Türkiye açısından da geçerlidir. Türkiye bir mücadele yürütüyor, ancak ABD'yi tümüyle reddeden bir konumu yok. Irak durumunu ABD ile pazarlık masasına yatırmış durumda. Aslında Türkiye, Ecevit ABD gezisine çıktığı sırada böyle bir politik sürece girdi. Bu durumu ABD Başkan Yardımcısı'nın gezisinde daha fazla sürdürdüler. ABD'nin müdahalesine onay ve destek verme karşılığında ABD'den neler istediklerini ortaya koydular. Bu anlamda Türkiye Irak üzerinde pazarlık yapıyor. Aralarındaki mücadele de, bu pazarlıkta daha fazla çıkar elde etme mücadelesidir.

Bu anlamda bölgenin müdahaleyi engelleme konumu daha da azalmış durumda. Sonuç itibariyle ABD, Irak'a müdahale yönünde derli toplu hazırlık yapma, daha ileri bir adım atma gibi bir süreci yaşadı. Bunun sonuçları önümüzdeki aylarda görülecek. ABD yeni adımları gündeme getirecek. Irak'a müdahale gelişecek. Bunu Irak yönetimi de görüyor. ABD politik olarak Irak yönetimini daraltıcı bir yaklaşım sergiliyor. Örneğin rejim değişikliği yerine doğrudan bir kişiyi, Saddam Hüseyin'in kendisini hedefliyor. Saddam Hüseyin bu konuda açıklama yaparak *"Benimle halk arasındaki bağ şiddetle ortadan kaldırılamaz"* dedi. Bu bile ABD'nin nasıl bir Irak politikası güttüğünü gösteriyor. Irak devletini ve yönetimini tümden hedeflemiyor. Saddam Hüseyin yerine kendisine daha çok hizmet edecek, işbirlikçilik yapacak bir yönetim ortaya çıkartmak istiyor. ABD demokratik bir değişiklik yapmak istemiyor, zaten demokratik değişim projesine sahip değil. Amerika'nın yürüttüğü değişim çizgisi, bir demokratik değişim çizgisi değildir. ABD uluslararası sermayenin çıkarları doğrultusunda -ki bu Yahudi çıkarları oluyor- onları güvenceye alacak temelde bölgede ve siyasi güç dengesinde değişiklik yapmayı öngörüyor. Bu da Irak'ın gücünün azaltılması anlamına geliyor. Uluslararası sermayenin çıkarları bunu ifade ediyor. ABD de bu politikayı güdüyor. ABD Başkan Yardımcısının gezisi bunu gerçekleştirmede önemli bir adım oldu. ABD'nin müdahaleye yakın olduğu düşüncesi, daha gerçekçi bir görüştür.

"Amerika'nın yürüttüğü değişim çizgisi, bir demokratik değişim çizgisi değildir. ABD uluslararası sermayenin çıkarları doğrultusunda -ki bu Yahudi çıkarları oluyor- onları güvenceye alacak temelde bölgede ve siyasi güç dengesinde değişiklik yapmayı öngörüyor. Bu da Irak'ın gücünün azaltılması anlamına geliyor. Uluslararası sermayenin çıkarları bunu ifade ediyor."

ABD müdahalesinin değişik yönleri var. Dikkat edilirse geçen altı ay içerisinde Afganistan Savaşı'na Türkiye'yi hiç bulaştırmadılar, uzak tuttular. Mevcut durumda ise Türkiye'ye Afganistan yolunu gösteriyorlar. Afganistan'da ortaya çıkabilecek olası çatışma durumunu Türkiye'ye ihale ediyorlar. Böylelikle ABD Türkiye'yi Ortadoğu'dan uzak tutarak Afganistan'la oyalamayı, bir politika olarak geliştiriyor. Buradan şu sonucu çıkarılabilir; ABD, Irak'a müdahalede Türkiye'ye fazla rol biçmeyecek. Türkiye yönetimi bunu kabul etmedi. Mevcut durumda bu konuyu kendi içinde tartışıyor. Bu politikayı çok tehlikeli gören kesimler var. Bunlar Türkiye'nin içinde yer almayacağı bir müdahale durumunun Türkiye'nin geleceği açısından büyük tehlikeler ortaya çıkaracağını ifade ediyorlar. Ama bu konuda bir görüş birliği yok. Değişikliği tehlikeli görüyorlar, ama ABD'nin müdahale durumunu da önleyemiyorlar. ABD Türkiye'ye kredi vererek, kriz yaratarak, Avrupa yolunu göstererek, Avrupa üzerinde baskı uygulayarak engel olmaktan çıkarma yönünde çaba harcadı. Politik olarak Kürtlere karşı mücadelesinde destek verdi, psikolojik olarak Türkiye'yi rahatlatmak istedi, ama Türkiye'nin bunlardan gerekli sonucu çıkarmadığı görülüyor. ABD, Türkiye'nin yaklaşımlarından rahatsız, ama Türkiye'yi elinin tersiyle bir yana atacak durumda da değil. Türkiye'yi politikaları içerisinde yer verir konumdan çıkartamaz. Türkiye'nin mevcut politikalarından da rahatsız olduğunu, Ortadoğu müdahalesinde Türkiye'den çok fazla yaralanamayacağını da herhalde gördü. ABD politikası giderek bu noktaya oturuyor. Dolayısıyla bu noktada Türkiye'ye Afganistan'da rol vermeyi tercih ediyor. Türkiye'yi Orta Asya'ya yönelterek Ortadoğu üzerindeki dikkatini dağıtmak istiyor. Daha fazla Arap sahasına yer vereceği için Dick Cheney emirlik emirlik dolaştı. Bunun dışında küçük emirliklere koskoca başkan yardımcısının gidip onları gerçekten birer devlet adamıymış gibi karşısına alması düşünülemezdi. Eğer Türkiye Körfez Savaşı'nda olduğu gibi tümüyle destek verseydi, yine Suudi Arabistan destek verseydi emirlikleri gezmezdi. Bu durumda sorunu Ürdün'le, diğer emirliklerle halletmek istiyor. Suriye'yi zorluyor. Türkiye'nin yönünü Afganistan'a çeviriyor. Bu anlamda müdahale için bir çıkış bulmaya çalışıyor.

Bu yaklaşımlar ABD açısından bir çıkış mıdır? ABD'yi çok güçlü kılmıyor. Bölge güçlerinin ABD'nin müdahalesini engelleme pozisyonları çok fazla yok. Bölge güçlerinin dayanağı, ABD için engelleyici olan en büyük güç, Avrupa'dır. Rusya da engel olmaktan önemli ölçüde çıkartıldı. Rusya Dışişleri Bakanı müdahaleye karşı olmayacaklarını, Irak'taki yönetim değişikliğine girişimleri karşısında ABD ile ipleri koparmayacaklarını resmen ilan etti. Geriye esas güç olarak Avrupa kalıyor. Avrupa ile ABD arasında bir Ortadoğu mücadelesinin varolduğu gittikçe daha çok açığa çıkıyor. Bu durum, günümüze kadar örtülüydü. ABD, Avrupa'ya rağmen Ortadoğu'ya müdahale edemez. Ortadoğu'daki güçlere rağmen müdahale eder, ama Avrupa'ya rağmen bunu yapamaz. Bu anlamda ABD'nin AB izni üzerinde çalıştığı belirtilebilir. AB'yi ikna etmeye çalışıyor, bu konuda İngiltere'ye bir rol biçilmiş durumda. Aslında bu politikanın geliştirici gücü İngiltere'dir. Dolayısıyla AB'yi böyle bir politikaya çekmek, onunla uyumlu hale getirmek de İngiltere ve Amerika'nın işi oluyor. Şunu sormamız gerekli; ABD'nin müdahalesi önünde engel olan güçlerin direnç olma konumları ne kadar? Türkiye etkisizleştiriliyor. Araplar ise Ortadoğu'da çok bağlı ve muhtaç konumdalar. Yakında Arap Birliği toplanacak, ama ABD'ye karşı tutum almayı kesinlikle gündemleştiremeyecek. Bir çözüm çizgileri olmadığı için ABD'ye karşı çıkacak durumda değiller. Dünyada da ABD'ye bir alternatif yok. Geçmişte Sovyetler Birliği vardı, hemen Sovyetler Birliği'ne tutunuyorlardı. Mevcut durumda tutunacakları bir güç yok, dolayısıyla ABD'ye karşı çıkma güçleri yoktur. Sadece biraz pazarlık yapmak istiyorlar. Örneğin ABD Filistin sorununda biraz taviz verir, Araplarla ilişkilerini düzeltmek isterse, yani mevcut çatışmalarda gösterdiği gibi açık İsrail yanlısı ve Arap karşıtı bir konumda olmaz, Araplara da biraz yer verirse Arap Birliği razı olacaktır. Mevcut Arap Birliği'nin bütünlüklü bir gücü, Filistin sorununun çözümünde bile ortak düşüncesi yok. Örneğin Kaddafi, Filistin devletinin kurulmasını bile doğru bulmuyor, Filistin-İsrail Federasyonu'nu daha doğru ve gerçekçi bir çözüm olarak görüyor. Yani bir Filistin devletini yaşayacak bir güç, halka refah getirecek bir çözüm olarak görmüyor. Muhtemelen böyle düşünen başkaları da var.

Dolayısıyla Arap Birliği'nin toplanması aslında Irak yönetimi şahsında monarşilerin kendi iktidarlarını koruma çabaları oluyor. Filistin'i destekleme ya da soruna çözüm üretme, Amerika'ya karşı çıkma amacıyla bir araya gelmiyorlar. "Biz de bir gücüz" diyerek ABD'ye "Bizi dikkate almak zorundasın, bizi yıkıma götürecek senaryolardan, politik yaklaşımlardan uzak dur" mesajı vermek istiyorlar. Ondan öte bir güçleri yok. Halihazırda Arap milliyetçiliği denen siyaset bu durumdadır. Dolayısıyla Arap Birliği'nin biraz tehdit ve şantaj yapmaktan, ABD'den taviz koparmaktan öteye yapacağı fazla bir şey yoktur. Eğer değişir, yeni düşünce ve stratejiler gündeme gelirse yeniden değerlendirmek gerekir.

ABD Türkiye'yi de bu biçimde etkisiz kılma, dolayısıyla önünde engel olmaktan çıkarma siyasetini gittikçe daha fazla geliştiriyor. Muhtemelen bazı tavizlerde bulunacak, ekonomik kredi verecek. Türkmenler eliyle biraz taviz verebilir. Eğer Türkiye, ABD politikasını tümüyle uygulamaya yaklaşmazsa bir biçimiyle engel olmaktan çıkarılacak. Bölgede geriye İran kalıyor. Bush'un İran'ı şer eksenine koyması boşuna değildi; İran'ı tehdit etti. Çeşitli çevreler "ABD durup dururken neden böyle İran karşıtı bir açıklamaya girdi" diye tartıştı. İran'ı bölge müdahalesi önünde engel oluşturmaması için geriletmek istediler, tehdit ettiler. Elbette ABD'nin İran'a saldırı hazırlığı yok, ama İran'ın bölge müdahalesinde ABD'yi engellemesinin önünü almak istediler. İran'a bu mesaj verildi. İran'ın da ABD politikalarına karşı çıkacak bir konumu fazla yok. İran yetkilileri bazı açıklamalar yapıyorlar, ama çok gerçekçi değil. HAMAS ve İslami Cihad'ın kendi içinde bir gelecek taşımadıkları, aslında mevcut eylemlerinin giderek kendilerini tüketen nitelikte olduğunu rahatlıkla belirtebiliriz. Bunlar ABD karşısında biraz engel oluşturuyor, Yaser Arafat'ı biraz zorladı, ama bundan öteye bir anlamı yok. Etkisi gittikçe daha fazla azalacak. İslami Cihad ve HAMAS çizgisinin Filistin halkı ve Araplar içinde etkili olacağını, bundan daha öteye bir etki taşıyacağını düşünmemek lazım. İran'ın da bunun dışında başka gücü yok. Örneğin Irak'ta dayanakları hemen hemen yoktur. YNK var, ki YNK İran'dan daha fazla Amerika'ya dayanıyor. İran, Irak'ta Talabani'yle güç olamaz. Eğer Talabani etkili bir güç haline gelirse, yürüteceği siyasetin birinci planda Amerikan siyaseti olacağından hiç kuşku duymamak gerekir. Bunu aleni ifade ediyor. Hiç kimse Talabani'ye başka bir siyaset izletemez. KDP ile de çok yakınlığı yok. Güney'deki Şii hareketi de çok zayıf konumda. Dolayısıyla İran'ın Irak üzerinde bile etkisi azdır. Bölgenin diğer alanlarında etkisi kalmadı. ABD'nin açıklamaları karşısında telaşa düştü. İran'ın bölgeyi etkileme gücü azalmıştır. Bir çizgisi, çözüm alternatifi yok. Dolayısıyla dayanakları ve müttefikleri de yok. Ne Kürtler içinde bir müttefik bulabiliyor, ne Filistin-Arap çatışmasında ciddi bir müttefiki var, ne de eski İslami akımlar var. Demek ki İran'ın bu çizgiyle Ortadoğu'da yapacağı bir şey yoktur. İran, ABD karşısında kendi rejimini korumaya çalışıyor. Mevcut durumu son derece daralmış, tutuculaşmış, devrimci özünü tümüyle yitirmiş, bölgesel karakterini kaybetmiş konumda. Ciddi bir değişiklik yaşar, çizgisinde bir yenilenme, reform yaparsa bölge için bir çıkış gücü haline gelebilir. Parti Önderliği, buna *"Demokratik İslam"* dedi. Öyle bir konum kazanırsa bölgeyi etkileyebilir, ama mevcut politikalarıyla çok fazla etkileme gücü yoktur. O açıdan bölgenin ABD karşısında çok fazla etkili olma durumu yok. Rusya açıklama yaptı, geri çekiliyor. Geriye Avrupa kalıyor. Mücadele aslında Avrupa'yla Amerika arasında bir mücadele oluyor. Avrupa'nın engel oluşturma durumu ortadan kalkar, ABD ve Avrupa politik uzlaşması ortaya çıkarsa, ABD bölgeye müdahale edebilir.

ABD'nin müdahalesine karşı belli bir direnç var, ama geçmişe göre çok zayıflamış durumdadır. Aslında ABD oldukça mesafe kat etti, Ortadoğu'ya müdahale durumunu ilerletti. Irak'a müdahale, Afganistan gibi olmaz. Yönetimi daraltıyor, kişiyi hedefliyor, siyasi ve ekonomik baskı uyguluyor. Koşulları kendisi için daha uygun hale getirirse askeri şiddet uygular. Bu da Irak'ta bir değişikliğe yol açar. İster siyasi ve ekonomik çerçevede kalsın, ister askeri saldırılar gündeme girsin, 2002 sonbaharında Irak üzerindeki mücadelenin çok daha keskin, şiddetli ve çok yönlü olacağı açıktır. Bunun gerisine düşülmeyecek. ABD'de kasımda Temsilciler Meclisi seçimleri olacak. Bazı kesimler "Mevcut yönetim Irak'a müdahaleyi seçimlerden önce mi yaparsa, yoksa seçimler sonrasında mı yaparsa Cumhuriyetçi Parti'nin yararına olacak?" diyerek sadece bu konuda karar vereceklerini belirtiyorlar. "Eğer seçimlerden önce Irak'ta şiddet kullanmayı iç politika anlamında riskli görürse, askeri müdahaleyi kasım sonrasına, hatta gelecek yıla erteleyebilir. Eğer mevcut yönetim bir müdahale olayını iç politika açısından kendisi için daha yararlı görürse kasımdan önce müdahale eder" deniyor. Talabani, "ABD, 11 Eylül'den önce mevcut yönetimi yıkacak" diyordu. Bu bir tahmin olabilir, ama bu sözler biraz da çeşitli çevrelerden edindiği bilgilere dayanıyor. Bazı çevreler de ekimde müdahale olacağını belirtiyorlar. Daha önce yazın olacağı belirtiliyordu. "Bu yönetim seçimden önce sonucu belli olmayacak bir şiddet uygulaması içerisine girmek istemez" diye değerlendirenler var. Bu da mümkün olabilir. Bizim için önemli olan, ABD'nin müdahale sürecinin geliştiği ve böyle bir müdahale sürecinde bölge güçlerinin mevzileniş durumudur.

PKK fiili olarak daha fazla yönlendirici bir güç haline geliyor

Müdahale durumu devam ediyor, olağanüstü bir süreç yaşanıyor. Bu sürecin gereklerine uygun bir siyasi ve askeri duruş sahibi olmak, bunun gerektirdiği hazırlıkları, örgütlemeyi, mevzilenmeyi, ideolojik, siyasi, diplomatik, askeri faaliyetleri yürütmemiz gerekli. İlkel milliyetçilik mevcut koşulların elverişliliğinin yeterince değerlendirilmesini engelliyor. Bu bir gerçektir. Çok basit çıkar hesapları var. "Daha kapsamlı projelerle ortaya çıkarsak, karşımıza başkaları çıkar, mücadele etmek zorunda kalırız" diye ucuz kazançların peşinde koşma yaklaşımı var. Şunu umut ediyorlar; "Nasıl olsa kendiliğinden bir şeyler sürüyor, mücadeleyi dışımızdaki güçler yürütüyorlar. Bu çözüm içerisinde bize de yer olacak. Kendimizi yormadan da ucuz bir yolla kazanç sağlayacağız, bize muhtaç kalacaklar. Onun için kendimizi hiç zora sokmayalım, öne vermeyelim" yaklaşımı KDP ve YNK'de hakim. "ABD'nin Kuzey İttifakı olmayacağız. Dış müdahaleye kayıtsız destek vermeyeceğiz, Saddam'ın yerine kimin geleceğini görmeden bir müdahaleden yana olmayız" benzeri açıklamalar bu anlama geliyor. Bir etkisizlik içeriyor, dıştan bakınca bir denge gözetiyor gibi görünüyor, ama gerçekte öyle bir dengeden ziyade hedefsiz, stratejisiz, basit ve ucuz kazanç sağlamayı öngören bir yaklaşımın sonuçlarıdır. Mevcut durumda çok fazla geçerliliği yoktur, günü kurtarıyor. Türkiye, İran ve ABD'yi bir arada idare ediyor, güya rahatlatıyorlar, ama kendilerini geliştirici herhangi bir pozisyonları olmuyor. Dolayısıyla elverişli koşullardan halkı yararlandırarak çıkma, halkın gelişimini sağlama gibi bir durum söz konusu olmuyor. Onların bu konumda kalacağı anlaşılıyor.

PKK düşünce olarak da yönlendirdiği gibi, önümüzdeki süreçte siyasi anlamda, fiilen de daha fazla yönlendirici bir güç haline gelecektir. Güney'de, Irak üzerinde de daha yönlendirici olacak. Birçok çevre "Bu Kuzey gücüdür, Güney'de etkili olmaz" diyor, ama olacak. PKK'nin buna gücü var. Kürt halkının ulusal düzeydeki duruşu ve çıkarları böyle bir pratiği geliştirmeyi gerekli kılıyor. PKK bu yetkinliği göstermek zorunda. Eğer kendi çizgisinde varolacak, bir gelecek yaratacaksa, bu etkinliği gösterecektir. Bunun için Güney çalışmalarımızın önemli bir gelişme durumu var. Bu Newroz'un bizim için önemli bir özelliği Güney'de siyasi hamle yapmayı ifade etmesidir. Mevcut politika yoğunluğuna uygun olarak gerekli hazırlıkları yaparak politik, askeri ve ideolojik cephede gerekli adımları atmayı ifade ediyor.

Newroz'la birlikte mart ayı süresince Kürdistan'da ve dış sahalarda kitle etkinliği temelinde önemli bir politik gündem oluşturma ve politik sürece girme gerçeği yaşandı. Son yönetim toplantımızdan bu yana, esas olarak da mart ayı boyunca gelişen kitle etkinlikleri temelinde bütün dünya PKK'yi, Kürt sorununun çözümünü, bu temelde Türkiye'de ortaya çıkabilecek gelişmeleri ve değişim durumunu tartışıyor. Türkiye kendi içinde tartışıyor, Avrupa basını çok yoğun tartışıyor. Araplar ve İran bunu biraz tartışıyor. Yani politik gündemi oluşturma, belirleme durumu oldukça gelişmiş vaziyette. Bu durum bütün çevreleri etkilediği gibi Türkiye politikaları üzerinde de oldukça etkilidir. Bunun üzerinden Türkiye'yi değiştirecek politik adımlar atabiliriz. Bunu hem sivil toplum örgütlülüğünü ve eylemliliğini geliştirip halkların iradesini ortaya çıkartarak, hem de demokratik siyasi yelpazeyi birleştirip güç haline getirme temelinde bu yönetime alternatif yaratarak yapabiliriz. İki yönden de Türkiye gündemini etkileme, giderek daha çok belirleme ve yönlendirme şansımız ve pratik verilerimiz mevcuttur. Bunu bu yıl boyunca çok daha fazla yapabileceğiz. Eğer Türkiye mevcut politikalarına devam eder, ABD'yle çelişkili konumunu sürdürür ve bunun sonucunda ABD tarafından sınırlandırılır, yönü Afganistan'a çevrilirse, bu ortamı daha iyi değerlendirebiliriz. Politik olarak bölgede gelişme gücü olan kesim Kürtler olur. Politik ortam Kürt siyasetine daha fazla açılır. Böyle bir ortam, demokratik çözümü geliştirme, demokratik değişimi bütün toplumlara daha fazla dayatma açısından önemli imkanlar sunar. Yani değerlendirilecek çok yönü var.

Eğer Türkiye bu durumu görerek, buna fırsat vermemek için, politikasında değişiklik yaparak tümüyle ABD'yle bir ittifaka girerse ABD'nin dar çıkarcı politik yaklaşımları karşısında Türkiye oligarşisi daha çok zorlanacaktır. Böyle bir ihtimal de var, Türkiye siyaseti bunu kendi içinde tartışıyor. Türkiye ABD müdahalesinin geliştiğini gördükçe politika değiştirerek ABD'yle tam uyumlu bir çizgiye girebilir. Bu temelde Türkiye gericiliği ile daha etkili mücadele etme imkanı buluruz. Türkiye'yi demokratik değişime zorlama, özellikle Türkiye'deki iç demokratik güçleri dışa bu kadar bağımlı hale gelmiş politik yaklaşımlara karşı örgütleyip birleştirme, demokratik çözümü Türkiye'de geliştirme siyasetini izleme imkanımız daha çok artar. Mevcut durumda en fazla ihtiyaç duyduğumuz nokta budur. Böyle bir ortamda politik etkinliğimizi hem düşünce ve ilişkiler düzeyinde hem de kitle mücadelesi düzeyinde geliştirebiliriz.

Bütün bunlardan çıkan sonuç, Newroz'la birlikte bölgenin siyasi ve askeri bakımdan daha çok hareketli hale geldiği, ABD müdahaleciliği temelinde bölgenin siyasi ve askeri hareketliliğinin artmakta olduğudur. Bu durum giderek yoğunlaşacak, çelişkiler daha çok açığa çıkıp çözümü dayatacaktır. İçerisine girdiğimiz Newroz yılı daha hareketli bir yıl olacak; politika yapmak, pratik çalışmaları geliştirmek ve kitle mücadelesini hamle düzeyinde ilerletmek için çok daha elverişli bir konum arz edecek. Parti olarak buna hazır hale geldik. En somut haliyle 1 Eylül 1998'den bu yana bir değişim ve yeniden yapılanma süreci yaşıyoruz. Bunu her bakımdan tamamlama, yeni bir strateji temelinde etkin, çok yönlü ve yaygın bir pratiğe yönelme gücü kazandık. İdeolojik, teorik değerlendirmeler bakımından süreci çok iyi çözümledik. Önderlik savunmaları bu konuda sadece bizim için değil, aslında bölge halkları için de büyük bir aydınlatıcı içeriğe sahip. Kesinlikle yüzyılın gelişme çizgisini veriyor. Bölge açısından bir demokrasi manifestosu niteliğindedir. Hatta insanlık için yeni çözümler içeriyor. Bu anlamda biz değişim çizgisini oluşturmada en ileri konumu yakaladık. Bunu pratikleştirmede ve örgüt yapımıza taşırmada önemli bir düzey kazandık. Zorlu süreçler geçirdik, sarsıntılar yaşadık, çok yönlü farklı düşünceler öne sürüldü. Yaygın ve geniş bir düşünce tartışması yaşadık. Onun içinden süzülüp gelen, savunmalarda ifadesi bulan, savunmalardaki düşünce sistemiyle birlikte en ileri düzeye varan bir düşünce yoğunlaşmasına ve özümseme düzeyine ulaştık. Bu anlamda parti kadrosunun, ileri sempatizan çevrelerinin yeni parti çizgisini özümsemede ulaştıkları düzey güçlüdür. Yıllarca çok etkili mücadele yürütebilecek bir kadro birikimi ortaya çıkartılmıştır. Bu durum, Kürt tarihinde ilk defa ortaya çıkıyor. PKK tarihinde de bu düzey ilk defa yakalanıyor. '80'lerin başında da PKK böyle bir bilinçlenme düzeyini, çok dar bir çekirdek olarak yaşadı. Mevcut durum bunun yüzlerce kat ileri bir gücü ifade ediyor. O küçük çekirdek yirmi, hatta on yılda '90 serhildanını ortaya çıkardı. Büyük bir diriliş devrimini, Kürt toplumunun demokratik ve özgürlük devrimini var etti. Bu büyük birikimi o dönemle kıyasladığımızda, ne kadar büyük değer ifade ettiğini, yakın gelecekte ne kadar büyük gelişmeler ortaya çıkarma potansiyelini taşıdığını görebiliriz. Bu kadro birikiminin en sınırlı düzeyde pratikleşmesi bile Kürt toplumunun içine girdiği özgürlük ve demokrasi sürecini derinliğine geliştirme, Ortadoğu'da bir demokratik reform, rönesans, aydınlanma dolayısıyla demokratik değişimi yaşama sürecini geliştirebilecek güçtedir.

Başarıya ulaşmak Newroz kişiliğini pratikte sergilemekle mümkündür

Bu çerçevede kendimizi örgütleme yönünde adımlar atıyoruz. Bir örgüt olmayı anlama, sorumluluk duyma, örgüt bilincini geliştirme yönünde önemli mesafeler kaydettik. Değişik alanlarda kendimizi örgütlü hale getirdik. Programımızı, stratejimizi oluşturduk, bunları örgüt kararı haline getirdik. Esas olan bu çözümlemeyi yapmak, kararlılığı ortaya çıkarmaktı. Bu da yapılmıştır. Önderlik çözümlemesi gerçekleşmiş, Önderlik kararı vermiştir. Bu, parti ve halk tarafından benimsenmiştir. Özümseme yönünde önemli bir mesafe kaydedilmiştir. Örgütlenme anlamında kendimizi yeni bir süreci yaratma yönünde yeni bir sisteme kavuşturma düzeyine ulaştık. Bunu örgütsel açıdan da gerçekleştirmiş oluyoruz. Bu yıl bütün bunlara dayalı olarak demokratik siyasal serhildanlar ve kitlelerin etkin eylemliliği temelinde –özellikle kadın ve gençlik mücadelesi öncülüğünde– büyük bir ideolojik ve siyasi hamleyi geliştirmeye her bakımdan hazırız. Yeni Newroz yılına böyle bir yaklaşımla giriyoruz. Newroz etkinliklerinin yaygınlığı, kararlılığı, kapsamı böyle bir hamlenin söz değil, gerçek olduğunu gösteriyor.

Bunu ilerletmek için ne lazım? Kadrolar olarak böyle bir Newroz sürecinde; büyük siyasi gelişmelerin yaşandığı bir dönemde, partimizin ve halkımızın hazırlıklar yapmış olduğu bir ortamda nasıl rol sahibi olabiliriz? Nasıl büyük başarı ve gelişmelerin yaratıcısı haline gelebiliriz? Kendimizi bu gerçeklere daha çok verme ihtiyacı var. Daha çok çözümlenme, sahtelikten, ikiyüzlülükten kendini daha çok kurtarmaya kesinlikle ihtiyaç var. Siyasi ortam, ideolojik ve siyasi çözümlenme düzeyi, maddi-manevi hazırlık düzeyi büyük mücadele vermek için çok elverişli konumdadır. Gelişmeyi etkili ve kısa vadede başarılara dönüştürebilmek için militanın kesinlikle bunlara denk bir konumu, ruhsal ve düşünsel durumu, pratik-örgütsel yaklaşımı yakalaması gerekiyor. Kendini bu kadar büyük hazırlıkları yaşamsallaştıracak bir tarza, taktik güce dönüştürmesi gerekiyor. Bu da duyarlılık, dikkat, bütün sahtelikleri atabilmek, kendini böyle bir mücadele için düşünsel ve pratik bakımdan en ileri düzeyde yoğunlaştırabilmek demektir. Heyecan ve coşku gereklidir. Bu sevinç gösterilerimiz sahte olmayacaksa, ona denk bir pratik çaba ve yaratıcılığın da sahibi olmamız gerekiyor. Çözümleyici nokta budur. Bütün bu hazırlıkları büyük başarılara dönüştürmek, yeni yılın büyük hamlesini başarıyla gerçekleşmesini sağlamak, militanın bu noktada kendini çözme, yenileme ve sürekli yeniden yaratma gücüne bağlıdır. Parti Önderliği, *"PKK'li olmak her gün yeni başlangıçlar yapabilmektir"* diyordu. Her an ve her durumda yenilenmek, sürekli gerilikler ve zayıflıklarla mücadele ederek onları aşan, yüksek bir sorumluluk duygusuyla olayları ele alıp yaklaşan etkili, çözümleyici, başarı getiren bir tarz haline kavuşturan bir kadro yapısı her şeyi yaratacak, geleceği belirleyecek olan güçtür. Buna ihtiyacımız kesinlikle var. Zihniyet değişimi ve vicdan devrimi geleceğin yaratılmasının temel anahtar güçleridir. Hiç basite almamalıyız. Duyarlı ve ahlaklı olabilmek, bunun gerektirdiği vicdan ve zihniyet değişimini yaratabilmek, yüksek bir sorumlulukla gelişmeleri gören, değerlendiren ve halk yararına süreci ilerletmeyi bilen bir konuma ulaşmak esastır.

Newroz'a verebileceğimiz en gerçekçi ve sağlıklı yanıt budur. Büyük Newroz şehitlerinin gerçeğine saygılı ve bağlı olmanın gereği de budur. Mücadeleyi var eden değerler Newrozlaştı. Newroz şehitleri deyip geçmeyeceğiz. Hareketin oluşumunda temel dönemeçleri oluşturan veya temel özellikleri veren şehitler Newroz şehitleridir. Mazlum Doğan gerçeği partinin sorumluluk duygusu, ideolojik-politik düzeyi, çalışma temposu, Apocu çizgiyi özümseme, dogmatik bir tarzda değil, bir birey olarak geliştirme temelinde ele alıp katılmada, herkesten daha fazla onu yaşamsallaştıracak bir bağlılığın sahibi olmuş ve partiyi bu biçimde şekillendirmiş bir kişiliktir. Pratik bakımdan bunun tamamlayıcılığı Mahsum Korkmaz kişiliği oluyor. Boşuna bu kişilikler Newroz kişiliği haline gelmediler, Newroz şehidi olmadılar. Partinin oluşumunda, halkın yeniden doğuşunda, yeni başlangıç yapmadaki büyük anlamını en çok idrak eden, duygu ve düşünce yoğunluğunu en çok yaşayan, ona cevap olma sorumluluğunu en fazla kendilerinde taşıyan kişilikler oldukları için Newroz'a cevap oldular. Kritik dönemlerin Newroz çıkışını yaparak parti ve halkı var etme kararlılığının sembolü haline geldiler. Bu gerçeklerimizi de bu biçimde anlamak, büyük bir pratikleşme sürecine ve pratik hamleye yönelirken, bu şehitlerimizin gerçeğini doğru çözümleyip anılarını doğru bilinci çıkartarak bunun gerektirdiği militan kişiliği onların anıları önünde gerçek bir yoğunlaşma ve çözümlemeyi yaşayarak yaratmamız doğru ve Önderlik çizgisine uygun tutumdur. Bunu esas almalıyız. Newroz bizde böyle bir yenilenme, yeniden başlangıç yapma ruhu ve bilinci ortaya çıkarmalıdır. Önümüzdeki sürece, günlük yaşama, her alandaki çalışmalara böyle yaklaşmalıyız. Newroz'un doğuş, yaratıcılık ve başlatma anlamına uygun olarak, büyük başlangıçları kendimizde ve mücadelemizde yaratmalıyız. Böyle bir duruşa ulaşmayı, bu tarzda militanlaşarak hareketimizin yeni strateji temelindeki pratik hamlesine katılmayı öngörüyoruz. Doğru katılma budur, geleceği yaratacak olan da budur.

NEWROZ

2002 yılını kazanma hamlesinin başlangıcıdır

● HPG Anakarargah Komutanlığı

Büyük mücadelesi ve emeği ile Kürdistan'da Newroz'un doğru kutlanmasına imkan sağlayan ve Newroz'u çağdaş anlamına kavuşturan Başkan Apo'yu selamlıyor ve 2002 Newroz Bayramı'nı tüm partimiz adına kutluyoruz.

Bedenlerini ateş yaparak sergiledikleri görkemli direnişleriyle Newroz'u gerçek anlamına kavuşturan başta Çağdaş Kawa Mazlum Doğan, Zekiye, Rahşan, Ronahi, Berivan ve Sema yoldaşlar olmak üzere tüm şehitlerimizi saygıyla anıyor, Onların ışıklı yolunda sonuna kadar ilerleyerek anılarını ve Newroz gerçeğini mücadelemizde yaşatacağımızın sözünü bu önemli günde bir kez daha yineliyoruz.

Halkımız, 2002 Newrozu'nu, özgürlük mücadelesinde içine girilen önemli bir süreçte karşılıyor. Mücadelede her zaman bir hamle rolünü oynamış olan bu önemli günü, içerisine girmiş olduğumuz bu tarihi süreçte daha doğru ve anlamına yaraşır bir biçimde karşılamak, bizim açımızdan büyük bir önem taşıyor. Gerek iç ve gerekse de dış siyasal gelişmeler göz önüne alındığında, 2002 yılının mücadelemiz için normal değil, olağanüstü bir yıl olduğu ve olacağı görülecektir. Bugün her zamankinden daha fazla Kürdistan sorunu ve Kürdistan halkının özgürlük mücadelesi dünya kamuoyunun gündemindedir. Bölgeye yönelik olarak sürdürülen tartışmalarla birlikte çeşitli boyutlarıyla müdahaleler de gündeme girmiş bulunmaktadır. Bölgedeki sistemin tartışmaya konulması ve sisteme yönelik bir müdahale, nereye yönelik olursa olsun Kürdistan sorununu da bütün kapsamlılığıyla dünyanın gündemine getireceği tartışmasızdır.

Özellikle Türkiye'de partimizin, Parti Önderliğimizin gündemi tümüyle ele aldığını ve Türkiye'deki gündemin tamamen Önderliğimizin durumu ve mücadelemizin konumuna göre şekillendiğini bugün daha iyi görmekteyiz. Halkımız, bütün bu gelişmelerle birlikte yeni bir bayramı karşılıyor ve her zamankinden daha fazla mücadele imkanlarına sahip bir biçimde bahara giriyor. Bu açıdan 2002 yılı, halkımızın özgürlük davası ve demokrasi-barış mücadelemiz için sıradan bir yıl olmayacaktır. Bu yılın bir atılım, hamle, derinleşme, ilerleme ve sonuç alma yılı olma ihtimalinin çok yüksek olduğu şimdiden göz önündedir. Bununla birlikte partimizin mücadeleyi daha da ilerletmek ve kesin başarı doğrultusunda geliştirmek için bu yıl içerisinde gerçekleştirmeyi önüne koymuş olduğu VIII. Kongre hazırlıkları da söz konusudur. Mücadelenin bu tarihi ve önemli günlerinde gerçekleşecek olan bu kongremiz, alacağı önemli kararlarla mücadeleye nefes aldıracak ve kesin başarı çizgisinde derinleşme için gerekli olan ön açıcılığı geliştirecek, önemli kararlara ulaşacaktır.

Kısa olarak ana başlıklar halinde belirttiğimiz bütün bu durumlar ve gelişmelerden ötürü, 2002 yılının bizim için oldukça dolu ve gelişmelerin yoğun yaşandığı hareketli bir yıl olacağı şimdiden belli olmaktadır. Bu açıdan bu yılın kazanç hanemize yazılması ve halkımızın yılı olması için Newroz Bayramı'nı bir başlangıç ve çıkış noktası yapmalıyız. Ulusal-demokratik mücadelede yer alan siyasi ve askeri tüm güçlerimizin karşı karşıya olduğu görev budur.

Newroz'un kendisi yeni bir gündür. Esaret ve kölelikten kurtulup özgürleşme ve özgürlüğü, özgürleşmeyi kutlama günüdür. Newroz, temel anlamı bu olan gerçek bir bayramdır. Sadece Kürt halkının değil, bölgedeki birçok halkın özgürlüğe ulaştığı bir gündür. Bugün çeşitli çevreler ve güçler ona çeşitli anlamlar yükleseler de Newroz-un esas özü, bir özgürlük günü, özgürlük bayramı ve özgürlüğün kutlandığı bir gün olmasıdır. Ama halkımız, özgürlüğünü yitirdiğinden bu yana, Newroz'u, özgürlüğü arama, tekrar o özgür günü yakalama ve özgürlüğü kutsama amacıyla kutlamıştır.

Demek oluyor ki Newroz, özgürlük varsa, özgürlüğün kutlandığı bir bayram olarak, özgürlük yok da esaret varsa özgürlüğü yakalama mücadelesi, özgürlük mücadelesi günü olarak kutlanılmıştır. Bu amaçla Newroz, bir dayanışma, birlik ve mücadele gününe dönüştürülmüştür. Özgürlük ve özgür yaşam için direnmek gerekiyorsa direnerek, onu bir direniş bayramına ve direniş mücadelesinin yükseltildiği bir güne dönüştürerek kutlanagelmiştir.

savunma stratejisi uygulanabilir, pratiğe geçebilir ve bu temelde yükselen mücadele ile halkların özgür birliğine dayalı demokratik bir sistemi yaratma imkan dahiline girebilir. Meşru savunma çizgisi bir bütündür ve halkın siyasal mücadelesi ve gerillanın meşru savunma çizgisinde sağlam durmasıyla başarı kazanacak bir stratejidir. Bugün halkımız bu doğrultuda üstüne düşeni yapmaya çalışıyor ve bazı yetersizlikleri olsa da bu rolünü oynuyor.

Bu çerçevede, Kürdistan ve yurt dışında bulunan tüm Kürdistanlılar meydanlara dökülerek barış, demokrasi ve özgürlük istemlerini haykıracaklardır. Her zaman olduğu gibi bu Newroz'da da halkımız, Newroz'u adına layık bir biçimde karşıla-

Çeşitli dönemlerde toplumun içinde yaşadığı duruma göre anlam kazanarak her dönemde bir yanı öne çıkabilmiştir. Bazen özgürlük, bazen mücadele, bazen birlik ve kardeşlik, bazen de direniş yanları öne çıkan önemli bir tarihi gündür.

Partimiz, hiçbir özgürlük emaresinin bulunmadığı bir ortamda Newroz'u direniş ve eylemle kutlamıştır. Bu çizgi doğrultusunda, partimizin kahraman öncü ve kadroları, kimsenin özgürlüğe sahip çıkmadığı, özgürlük rüzgarının sönük olduğu ortamlarda gerektiğinde bedenlerini ateşleyip Newroz ateşine dönüştürerek kutlamışlardır. Çağdaş Kawaların yaratılması böyle bir mücadele sonucu ortaya çıkmıştır. Özgürlük mücadelesi, barış ve demokrasi mücadelesi biçiminde genişleyerek ve gelişerek sürdürülmektedir. O açıdan Newroz gerçeğinin, mücadelenin bu aşamasında bir barış, kardeşlik ve demokrasi bayramı olarak ve bu yönlerin öne çıktığı bir gün olarak kutlanması durumu gelişmiştir. Newroz, özgürlük için ne yapmak gerekiyorsa onun yapılmasıyla doğru karşılanabilir. Eğer bugün barış ve demokrasi gerekiyorsa, o zaman demokrasi mücadelesi yükseltilerek kutlanacaktır.

Bugün Kürdistan'da özgürlük ancak, meşru savunma çizgisinin doğru uygulanması temelinde mücadelenin yükseltilmesiyle mümkün olabilir. Meşru savunma stratejisinin iki ayağı vardır. Biri halk ve onun siyasal serhıldanı, diğeri ise meşru savunma çizgisinde mevzilenmiş gerilladır. Her ikisinin de rolünü oynamasıyla meşru

yarak dosta ve düşmana gereken mesajı verecektir. Elbette bu mücadele sadece bir gün veya belli bir zaman kesitiyle sınırlandırılamaz. Bu bir stratejik mücadele doğrultusudur ve Newroz'da alacağı güçle tüm sürece yayılacak bir mücadele olmalıdır. Özellikle 2002 yılında siyasal serhıldana yönelecek olan halkımızın Newroz'da yapacağı çıkışın, bütün yılı kapsayacak bir hamlenin başlangıcı olması ihtimali oldukça yüksektir ve esasen böyle de olması gereklidir. Demokratik siyasal mücadele temelinde kutlanacak olan Newroz'dan aldığı güçle halkımız, çeşitli biçimlerdeki boykot, gösteri, miting vb. eylem çeşitleriyle süreklileşen bir siyasal mücadelenin startını vermiş olacaktır.

Newroz'dan, büyük komutan Agit yoldaşın şehadet günü olan 28 Mart'a kadar ki hafta Kahramanlık Haftası'dır. Newroz eylemliliklerini Kahramanlık Haftası boyunca da çeşitli biçimlerde sürdürerek Newroz ve Kahramanlık Haftası'na doğru anlam ve karşılık verilmiş olacaktır. Kürdistan gençliği, Kahramanlık Haftası boyunca kahramanlığını ve nasıl Mazlumların takipçisi olduğunu, nasıl Apocu bir gençlik olduğunu gösterme göreviyle karşı karşıyadır.

Toplumda özgürlüğe en çok susamış kesim kadın olduğundan, Newroz bir özgürlük bayramı olarak esasta bir kadın bayramı ve kadın günüdür. Bugün Kürdistan ulusal özgürlük mücadelesinde en yoğun özgürlük arayışçısı kadınsa ve kadın özgürlük mücadelesinde öncü bir rol oynuyorsa, Newroz geleneğine en çok Özgür kadın hareketi sahip çıkmalıdır. Özgür kadın hareketi de, büyük kitlesel katılımlarla özgürlük mücadelesini ve Newroz geleneğini her güne taşıyarak sorumluluklarını yerine getirme göreviyle karşı karşıyadır.

Halkımız Newroz'a meşru savunma stratejisi temelinde sahip çıkarken ve onu bir mücadele, birlik ve dayanışma günü olarak demokratik mücadelesinin hamlesel çıkışına dönüştürürken, meşru savunma stratejisinin diğer önemli ayağı olan gerilla gücü, Newroz'u nasıl karşılamalı, Newroz geleneğini nasıl yaşamsallaştırmalıdır? Öncelikle, gerilla bu Newroz'u, dönemin kendisine yüklediği görevleri ancak meşru savunma çizgisini uygulayabilecek bir düzeye gelerek yerine getirebileceği gerçeğinden hareketle, kendisini meşru savunma çizgisinde derinleştirerek, onu uygulayabilecek düzeyde karşılama yaklaşımını esas almalıdır. Bunun için ideolojik, politik ve örgütsel olarak kendini donatmalıdır. Bu amaçla, gerilla ancak, kapsamlı bir sorgulamayı geliştirerek ve yetersizliklerini bilince çıkararak bunları hızla giderme yaklaşımı ve anlayışıyla Newroz'a giriş yaparsa, Newroz'u doğru karşılayabilir. Sağlam partileşmiş bir gerilla, ordu yaşamında sisteme kavuşmuş bir militan kişiliği ve yaşam tarzını pratikleştiren bir duruş biçimine sahip olmuşsa, Newroz'u doğru karşılamış sayılır. Halkımızın ve mücadelemizin tarihinde önemli bir gün olan Newroz'u bir yenilenmeye dönüştürerek yetersizliklerden arınma ve yenilenme faaliyetinin derinleştiği bir gün biçiminde karşılayarak doğru cevap verebilme göreviyle karşı karşıyayız. Newroz'u doğru devrimci yaklaşımla kutlama ve karşılama anlayışını, mücadeleye daha sağlam bir duruş, kararlılık ve samimiyetle katılım çabasını yükselterek geliştirebiliriz. Doğru bir karşılama anlayışına, meşru savunma çizgisinin iyi bir uygulayıcısı ve askeri olabilmeyi hedefleyip ona ulaşarak sahip olabiliriz.

Öncelikle meşru savunmayı doğru kavramak gerekiyor. Pratikte tam ve yetkin bir biçimde yaşamsallaştırmak için öncelikle meşru savunmanın teorik-pratik boyutlarıyla doğru kavranılması önem taşımasına rağmen halen tüm güçlerimizce bunun doğru kavranıldığından bahsedemeyiz. Meşru savunma çizgisi bir mücadele stratejisi ve özellikle geçmişteki reel sosyalizm yaklaşımlarından kaynağını alan bakış açısının aşılması temelinde yeni dönemin, zora devrimci tarzda yaklaşımıdır. Zor olayının devrimci bir tarzda pratikleştirilmesi durumudur. Reel sosyalist yaklaşım zor olayına çok şey atfetmişti. Hemen her şeyi zora, şiddete dayalı ele alış tarzı vardı. Fakat geçen zaman süreci bunun doğru olmadığını ve ters teptiğini ortaya çıkarmıştır.

Aslında bugün yaşanan noktaya marksizmin zora yaklaşımını aşırı bir biçimde zorlayarak gelinmiştir. Bu yaklaşım tarzı dünya devrimci hareketlerinde egemen olup reel sosyalist sistem dediğimiz örgütlenme ve yaşam tarzını şekillendirmiştir. Bunun etkilerini geçmişte yoğun bir şekilde yaşadık. Partimizin zor olayına yaklaşımı başlangıçta savunma anlayışına uygun bir biçimde olmasına rağmen, daha sonra reel sosyalist yaklaşımın da etkisiyle bu çizgi zorlanarak dışına çıkılmıştır. Yeni stratejik dönemde bu gerçeği çok daha iyi görebiliyor ve daha doğrusunu uygulamak üzere yeni bir çizgi yaklaşımını gerçekleştiriyoruz.

Bununla beraber, bilim ve tekniğin gelişmesi temelinde dünya genelinde yaşanan köklü değişimler vardır. Dünya insanlığında büyük bir devrim hareketini başlatarak sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal bir yenilenme sürecinin önünü açan çağımızda, devrimci demokratik çizginin, demokratik sosyalizm anlayışının şiddet ve zora ilişkin yaklaşımının netleşen yeni bir biçimi, yeni bir çizgi olarak meşru savunma çizgisi şekillenmiştir. Meşru savunma çizgisi demokratik sosyalizmin zor anlayışıdır. Zora yaklaşımın pratik programlanması ve bugün dünyanın her yerinde esas alınması gereken bir çizgidir. Devrimciler zoru saldırı değil, savunma amacıyla kullanır. Devrimci demokratik anlayışın zora uygulanması meşru savunma çizgisi biçimindedir. Ancak bir saldırı varsa ve bu saldırı karşısında kendini, değerlerini ve gerçeğini korumak durumuyla karşı karşıyaysan zoru doğru bir biçimde pratikleştirip uygulayabilirsin.

Mücadele çizgisi ve meşru savunma yaklaşımı bu biçimde şekillenmiştir. Sürecin bir taktiği değil, bir mücadele çizgisi, stratejisidir. Zora çok şey atfeden yaklaşım değil, zorun bir savunma aracı olarak kullanılmasıdır. Bir savunma örgütlenmesi biçiminde geliştirme ya da özü itibariyle bir savunma savaşı stratejisidir. Siyasal stratejiye bağlı olarak geliştirilen bir mücadele biçimidir. Tabii ki böyle bir savunma savaşımının taktikleri, esasları, dayanması gereken uluslararası ölçüler ve evrensel yasalar vardır. Meşru savunma çizgisini, insan haklarını, özgürlüğü ve demokrasiyi esas alan ve evrensel yasalara dayalı savunma savaşının meşru ve yasal tarzı olarak anlamak gerekiyor. Bunun içinde, saldırılar karşısında misilleme hakkı elbette vardır. Korumakla mükellef olduğumuz değerleri ancak bu çerçevede koruyabilir ve savunma savaşını verebiliriz. Savunma güçlerimizin Kürdistan somutunda birinci planda savunmakla mükellef olduğu yüce değerlerimiz vardır. Nedir bunlar? Parti Önderliğimiz, halkımızın otuz yıllık mücadele kazanımları ve bugün yürüttüğümüz barış ve demokrasi mücadelesidir. Bugün HPG, bunları korumak ve geliştirmekle mükelleftir.

Devamı sayfa 31'de

DEMOKRASİNİN ZAFERİNİ
yeni sürecin kahramanlıkları getirecek-

Baştarafı sayfa 32'de

Mazlum arkadaşın pratiği zihinsel açılım devrimidir

Kimilerinin "eski dönem geride kaldı, yeni dönem farklı başlıyor" demeleri doğru değildir. Demokratik Uygarlık Manifestosu, uygarlığı bir çizgi halinde günümüze kadar getirmekte, insanlığın olumlu ve geliştirici özelliklerine sahip çıkmaktadır. Demokratik uygarlık çağının objektif koşulları geçmiş uygarlıkların birikimleri, insanlığın mücadelesi ve kültürel derinliği üzerinde şekillenip günümüze gelmiştir. Ortadoğu'da önemli bir kültürel birikim vardır. Bir antitez olması ancak buna sahiplenmek ve yeniden yorumlayarak kendi özgünlüğüne, kültürel temellerine dayandırarak, geçmişle doğru köprüler kurarak şekillendirmeyle ortaya çıkacak ve kendisini büyütecektir.

Önderlik '78'e kadar olan süreci grup aşaması olarak adlandırdı. '86'ya kadar olan süreci ideolojinin ve partileşmenin kazanılması olarak belirledi. '86 sonrası süreci siyasetin kazanılması, '90'ları ise siyasi ve askeri ordulaşma olarak tanımladı. '80 sonlarıyla birlikte siyaset alanında kazanılmaya başlanırken, '90'larla birlikte kitleselleşme, ulusal birliğin sağlanması, dirilişin gerçekleşmesi ve kurtuluş sürecine giriş olarak değerlendirildi. Bu anlamda siyasal ve askeri ordulaşmanın mücadelemizde önemli bir yer teşkil ettiği, birçok kazanıma yol açtığı gözden kaçmamaktadır. Mazlum arkadaş, Önderliği izleyerek araştırma ve zihinde kazanma gerçekleşmeden, pratiğin kazanılmayacağını kendi yaşamı ile ortaya koydu. Bugün de zihinsel devrimden söz edilmektedir. Ortadoğu aydınlanması, reformu ve rönesansı ancak zihinlerde ve vicdanlarda kazanılarak pratik gerçekliğini bulabilir. Demokratik Uygarlık Manifestosu temelinde Türkiye'nin demokratikleşmesi ve özgür bireye kavuşturulmasıyla çözüme gidilebilir. Bu anlamda yeni dönem partileşmesinde ve demokratik uygarlığın kazanılmasında zihinsel devrimin büyük bir yeri vardır. İdeolojide netleşilmeden, zihinler aydınlanmadan kirlenmiş ruhlar temizlenmeden, vicdanlar dinginliğe kavuşmadan demokrasi mücadelesini ya da barış kültürünü, eşitlik ve özgürlük mücadelesini başarıyla taçlandırmak mümkün olamaz.

"Mazlum arkadaşla ifade ettiğimiz zihinsel devrimi geliştirmek ne kadar gerekliyse, bunun pratiğini uygulamak da o kadar önemlidir. Nasıl ki Agit arkadaş eylemiyle büyük bir çıkışa yol açıp tarihin yeniden yazılmasını sağlamış ve Türkiye'de demokrasinin gelişmesine yol açmışsa; günümüzde de, yeniden partileşmede Agit arkadaşın tecrübesi izlenerek demokrasinin iyi bir eylemcisi, örgütçüsü ve direnişçisi olmak önemlidir."

"Mazlumlar, Agitler ve Zilanlarda, bütün şehitlerde somutlaşan üç temel kavram vardır; eşitlik, özgürlük ve kardeşlik. İnsanlığın ilk döneminde de sosyalizm tarihinde de bu idealler vardır. Günümüz koşullarında geçmişte kahramanlık gösteren her arkadaşın şahsında somutlaşan bu kavramların, demokratik uygarlığın kadroları tarafından Türkiye'nin demokratikleştirilmesinde ve özgür birliğin sağlanmasında bir harç haline getirilmesi gerekmektedir."

Mazlum arkadaş kendi pratiği ile 20. yüzyılın mücadele süreci içinde bile ideolojinin ne kadar gerekli olduğunu ortaya koydu. O dönemde en büyük faaliyet bu teorik ve ideolojik arayışı sürdürmekti. Geçmişten beri Kürt halkı içinde yaratılan büyük kirlenmeden arınmak gerekiyordu. İmha, inkar, despotizm, özgürlük ve insanlığa kasteden tutumlara, bunun zihinsel egemenliğine karşı başkaldırıya girişmek böyle bir düşünce netliği ve fikir aydınlığına ulaşmakla mümkündü. Grup dönemi en belirgin olarak bunun araştırılma ve netleştirilme, kişiliklerin kazanılma dönemi oldu. Beyinlerdeki karakollar yıkılmadan hiç kimsenin bırakalım iş yapması, bir adım atması bile mümkün değildi. Büyük baskı, inkar ve yok etme koşullarında bırakılım Kürtlerin varlığını kabul ettirmek, insan olmak ya da yaşamın yolunun nereden geçtiğini tespit etmek, yaşama direncini göstermek, bunun sabrını sergilemek ve arayışını geliştirmek büyük bir çıkış olmaktaydı. Önderliğin davranışlarında ve ideolojik yaklaşımlarında bu durum net olarak ortaya çıktığı kadar, Mazlum arkadaş da iyi bir izleyici olarak ideolojiye susamışlığı gidermeyi, kendini, Kürt tarihini ve toplumunu tanımayı, böylelikle nasıl yürüyebileceğini bulmayı kendisine büyük bir hedef yaptı. 20. yüzyılın mücadele sürecinde nasıl bir program, ideolojik kimlik, zihinsel açılım gerekli idiyse; demokratik uygarlık çağında da yeni bir kimlik edinmek, demokratik uygarlık ideolojisi ile bütünleşmek, bu konuda zihin devrimine gitmek içine girdiğimiz çözümün başarısı için zorunludur. Ancak bu adımları atabildiğimiz ve ideolojik netlik sağlayabildiğimiz ölçüde demokratik uygarlığı Türkiye koşullarında başarıya götürmek, Mazlum arkadaşı yeniden partileşmede bu anlamda sahiplenmek mümkün olur. Bu atlanılarak Mazlum arkadaşı tarif etmek ya da O'na doğru sahip çıkmak mümkün olamaz. O açıdan yeni dönem kadrosu ve partileşmesi için ideolojik devrimi yapmak, aydınlanma, reform ve rönesansı baştan kazanmak gerekiyor. Bu kazanıldığı ölçüde mücadelenin başarıya gitme şansı gerçekleşir.

20. yüzyıla ait olan, o zaman rol oynayan düşünce ve davranışları aynı biçimiyle günümüzde uygulamaya kalkmak hata olacağı kadar, aydınlanmaya gerekli anlamı vermemek anlamına da gelir. O dönemin programı, mücadelesi ve ideolojik yaklaşımı itibariyle aydınlanmada gerekli olan roller aşağı yukarı oynanmıştır. İçine girdiğimiz sürecin aydınlanmasını tümüyle geçmişteki gibi değerlendirmek yanlış olur. "Eskiden de aydınlanma diyorduk, bugün de aydınlanma diyoruz. O zaman arasında çok fazla fark olamaz. Eski şeyleri koruyalım, yeni ideolojik kimliği de bunun üzerine koyalım" demek başarıya götürmez, ideolojik kimlik edinilmesine yol açamaz. Geçmiş birikimlere dayanmak ve onların tecrübesinden yararlanmak gerekli olduğu kadar, eskiden yanlış veya eksik olan, dolayısıyla atılması gerekenleri atmayarak, yeniyi eski yanlışların üzerine inşa etmek mümkün değildir. Özgürlük hareketi, sahipsiz Kürtlere sahiplik yaptı, kimlik ve özgürlük mücadelesini geliştirdi. 20. yüzyıl programına ve ideolojisine göre gerekli rolü oynamıştır.

Teori gridir yaşamın kendisi yeşildir

Dünyadaki ve Türkiye'deki koşullarda değişiklik gündeme gelmiştir. Şüphesiz yeni bir çağ tanımlaması eski mücadele birikimlerinin bir devamı, hatta toplamı olarak gelişmiş ve Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun kabul edilmesini zorunlu kılmıştır. Nasıl ki Mazlum arkadaş ideolojiye büyük bir tutkuyla sarılmış, büyük bir araştırma ve inceleme çalışmasına yönelmiş, öğrenmek için gecesini gündüzün katmış, bazı günler beş yüz sayfa okuyabilecek kadar zihnini açma çabasına girmişse, O'nun takipçisi olmak için yeni dönem partileşmesinde ideolojik kimliğe kavuşmak açısından bu pratik izlenmelidir. Özgürlük hareketini yeni koşullarda ve yeni bir partileşme ya da ihtiyaca göre şekillenecek örgütlemelerle sürdürmek ve çözüme gitmek açısından büyük bir aydınlanmayı yaratmak gerekir. Bunu öncelikle kişilerin kendisinde yaratması esastır. Kendisinde yaratmayı esas almayanın başkasına değişimi dayatması anlamlı değildir. Yeni dönem kadrosu, Mazlum arkadaşı çıkış aşamasında zihinsel açılımın temsilcisi olarak gördüğü gibi, bu örneği izleyerek zihinsel devrimin öznellerinin biri durumuna gelmelidir. Geçmiş mücadele süreci içinde ağırlıklı olarak ortaya çıkan dogmatik yanlar, eksik ve yanlış özelliklerden kurtulma temelinde kendisini yenilemek ve ideolojik donanıma kavuşmak esastır. Önderlik, Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda ideolojik netlik sağlamayanın, ideolojik ve kültürel derinliğe ulaşmayanın bu işin mücadelesini vermesinin de mümkün olmadığını ortaya koymaktadır. Ancak ideolojik kimliğe ulaşabilen, zihinsel devrimi gerçekleştirebilen, kendisini Demokratik Uygarlık Manifestosunun ilke ve ölçüleriyle donatabilen, düşüncesini ve ruhunu netleştirebilen, yaşamını da buna göre ayarlayabilen kişilikler birey özgürlüğünü sağladıkları kadar, toplumsal özgürlüğü geliştirebilir ve yaratılan değerlerle bütünleşebilirler.

Mazlum arkadaşın pratiğini zihinsel açılım devrimi olarak tanımlamak yerindedir. Yeni dönem partileşmesinde her kadro zihinsel açılımı Demokratik Uygarlık Manifestosunun gereklerine göre yaptığı ölçüde, Mazlum arkadaşın direnişini veya ideolojik yaklaşımını taşıyabilir. Kendi mücadelesinin birikimi olarak, bundan beslenip yürüyüşünü kolaylaştırabilir. Sahiplenmek ve kahramanlığı sembolize etmek, bu anlama geliyor. Mazlum arkadaşın partileşme açısından bir örnek olduğunu belirtmek yerinde olur. Büyük bir vahşet ve hayvanlaştırmaya karşı 21 Mart Newrozu'nda kendisini ortaya koyarak Ortadoğu ve Kürt kültüründe yerleşmiş olan Demirci Kawa geleneğinin yeni koşullardaki sürdürücüsü oldu. Demokrasi çağında da demokrasinin kahramanları çıkacaktır. Bunun katılımcısı ve direnişçisi olmak, bunun başarısı için çalışmak esastır. Dikkat edilirse ideolojik netlik sağlandığı oranda Mazlum arkadaş partileşmede de önemli bir yer işgal etmiştir. O dönemdeki bütün arkadaşlar gençtir ve partileşmeye cesaret ediyorlar. Kürtleri sahiplenmenin, özgürlük ve eşitlik ideallerini pratikte bir nebze de olsa geliştirmenin bundan geçtiğini biliyorlar. Mazlum arkadaş kendisini partileştirmek için genç yaşına rağmen önemli bir ideolojik donanımı ortaya koydu ve harekete geçti. Denilebilir ki "Geçmiş mücadele birikimi yoğundur. Alınması ve atılması gerekenler netleşmiştir." Bu doğrudur, ancak nasıl ki Özgürlük Hareketi kendisi açısından alınanları ve atılanları netleştiriyorsa, her kadro da kendisi açısından geçmiş mücadeleden bugüne kadar alınması ve atılması gerekenleri netleştirmeli ve yeniden partileşme kimliği kazanmalıdır. Görevler bu denli yakıcı ve acildir.

Agit arkadaşta sembolize olan eylemci ve örgütçü tutumu da bu yönüyle izah etmek mümkündür. "Teori gridir, yaşamın kendisi yeşildir" tutumunu Agit arkadaş eylemi ve mücadelesiyle ortaya koydu. Bazı arkadaşlarına şunu hatırlattı: Doğru, ideolojik bir donanım sağlamışız ve belli bir teorimiz vardır. Fakat yaşamın kendisi yeşil ve canlıdır. Bu anlamda eyleme geçirme yeteneğini göstermek, o ruhu ve inancı taşımak önemli bir meziyettir. Teoriyi canlı ve yaşamsal kılmak için örgütlenmeye yönelik adım atmak gerekmektedir. Günümüzde Türkiye'de demokrasinin gelişmesi ve eşitlik, özgürlük ideallerinin yaşamsal kılınması da bundan geçmektedir. Agit arkadaş davranışıyla hem kendi arkadaşlarına bunu ispatlayabildi, hem de arkadaşlar arasında varolan ilkelerine savunuculuğuna inanmakla beraber, pratik konusunda tutucu davranan yaklaşımları aşmak açısından önemli bir pratik sergiledi. Yeni dönem partileşme ya da eylem ve örgütlenmesinde bu, yoğun olarak örnek alınabilir. Agit arkadaş, ideolojik bağlılığı olsa bile, pratiğe giriş yapmayan, yeterli cesareti ve yaratıcılığı göstermeyen arkadaşlar açısından bir örnek teşkil edebildi. Daha o dönemde yazdığı bir raporda çeteleşme çizgisine karşı tutumunu ortaya koydu. Önderliğe yazdığı bir raporda Şemdin'in pratiğinin eşkıyalık olduğunu belirtiyor ve kendini tanımaz ve bilmez türden olduğunun altını çiziyor. 1987-88'lerden sonra gelişen çeteciliğin Özgürlük hareketini ne kadar zorladığı bilinmektedir. Agit arkadaş ilk eylemini, cesaretli kahramanlık çıkışı temelinde gösterdiği ve yol arkadaşları açısından yaratıcılık, ön açıcılık yaptığı kadar, çetecilik çizgisine karşı da tavır alarak o yaklaşımın ordulaşmayı geliştirmeyeceğini, eşkıyalığa varacağını ortaya koymuştur. Bu, önemle üzerinde durulması ve yaşatılması gereken bir tavırdır. Agit arkadaş, Şemdin ve benzerlerine karşı olmakla, meşru savunma çizgisinin aşılmaması gerektiğinin altını çizmektedir. Bu tavırları, O'nu kahramanlık düzeyine getirmiştir. Kürt halkı, çocuklarına Agit ismini vermiştir. Türkiye'de Zilan, Agit gibi isimlerin yasaklanması, gösterilen yaklaşımın inkarcı kesimler üzerinde yarattığı etkiden kaynaklanmaktadır. Sadece Kürt isimlerine karşı olunmasından dolayı değil, mücadelede Agitler ve Zilanlar birer sembol oldukları için bu isimlerin kullanılması yasaklanmıştır. Buna dayanarak Agit arkadaşın çizgisini, eylemci yaklaşımını ve meşru savunma davranışını sahiplenmek kesinlikle gereklidir.

15 Ağustos Atılımı Kürtler için ilk kurşun; ilk cesaret adımı, ilk başkaldırı, uzun yıllardan sonra isyana girişim olarak değerlendirildi. Buna yol açan, Agit arkadaşın örgütçülüğü, eylemciliği ve yaratıcılığıdır. Agit arkadaş günümüzde nasıl yaşatılır? Demokratik kurtuluş mücadelesi için zihinsel devrimi gerçekleştirmek, Mazlum arkadaşla ifade ettiğimiz boyutları geliştirmek ne kadar gerekliyse, bunun pratiğini uygula-

mak, direniş örgütlenmesini geliştirmek de o kadar önemlidir. Türkiye'deki statükocu kesimler, rantçı ve çeteci çevreler demokrasinin gelişimi önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Nasıl ki Agit arkadaş eylemiyle büyük bir çıkışa yol açıp tarihin yeniden yazılmasını sağlamış ve Türkiye'de demokrasinin gelişmesine yol açmışsa; günümüzde de, yeniden partileşmede Agit arkadaşın tecrübesi izlenerek demokrasinin iyi bir eylemcisi, örgütçüsü ve direnişçisi olmak önemlidir. Geçmiş dönemin kahramanlığını yeni süreçte yaşatmak, bu anlama gelmektedir. Geçmiş dönem örgütlenmesini yeni dönemin ihtiyaçlarına göre büyütmek ve sivil toplum alanını yeniden örgütlemek, bu anlayışa ve ruha dayanmalıdır. Bu anlayış ve ruh reddedildiği veya üzerinden atlandığı oranda demokrasinin gelişmesine bağlanmak mümkün olmaz. Agit arkadaşın kahramanlığına sahip çıkılacaksa büyükçe sahip çıkılmalıdır. Sahip çıkmanın anlamı demokrasi eylemcisi, demokrasi direnişçisi, mevcut sistemin değiştiricisi, oligarşinin aşılması temelinde bireysel özgürlüğün geliştirilmesi ve bunun çeşitli sivil toplum örgütleri temelinde ortaya konulmasının öncüsü olmaktır.

Demokratik siyaset bir meşru savunma aracı olarak geliştirilmelidir

Meşru savunma çizgisi, mücadele etme çizgisidir. Başarılı insan, kendisini aşan insan demektir. Meşru savunmada aşama kaydetmek, demokratik uygarlık çağını Türkiye ve Kürdistan'da yaşanan gelişmelere göre yeniden değerlendirmeye gitmek gerekiyordu ve bunlar yapıldı. Agit arkadaşın uyguladığı eylem ve örgüt çizgisi, aynı zamanda özgür yaşam çizgisiydi. Kürtlerin "Biz de varız ve insanız. Yaşama doğru katılmak, eşit ve kardeşçe paylaşmak istiyoruz" biçimindeki taleplerinin, özgür yaşama olan aşkın bir sanat olarak pratiğe dökülmesiydi. Elbette insanların dillerine bile kilit vurulduğu, "Sen yoksun, bir hiçsin ve olmayacaksın" denildiği koşullarda meşru savunma yürütmek gerekiyordu. Başka bir seçenek bırakılmadığı, 12 Eylül darbesi ile Özgürlük hareketi yeniden mezara konulmak ve üzerine beton dökülmek istendiği için meşru savunma temelinde savaşmak, doğru bir yaklaşımdı. Günümüzde meşru savunma çizgisinin uygulanmaya çalışılmasında, geçmişte uygulanan meşru savunma çizgisinin büyük payı vardır. Böyle bir kahramanlık ve kendini var etme savaşı gösterilmeseydi, bu günkü meşru savunma çizgisi tartışmaları da gündeme gelmezdi. Özgürlük Hareketi kendisini böyle bir mücadelede büyüterek Önderliği şahsında ve kurumlaşmasında Demokratik Uygarlık Manifestosu'nu ortaya çıkardı. Gelinen aşamada, geçmişte yürütülen mücadelenin büyük payı vardır. Eğer böyle olmasaydı Demokratik Uygarlık Manifestosu ortaya çıkmayacaktı. Çünkü özgürlük eğilimini temsil edenler ezileceklerdi.

> "Doğru bir meşru savunma çizgisinin yerleşmesi için mücadele etmek gerekiyor, fakat mücadele bu biçimde olmamalıdır; 'Yapanlar iyi yapıyorlar, doğru yoldadırlar.' Bunu dile getirmek, geldiğimiz nokta itibariyle anlamlı değildir. Bu dönemde katılmak esastır. Başkasına 'İyi yapıyorsun' demek yerine, kendisi de iyi örgütlüyor ve demokratik mücadeleyi iyi veriyor konumda olmak gerekir."

Her dönemin başarılması gereken görevleri ve meşru savunma çizgisi vardır. Meşru savunma çizgisini uygulayan herkes yeni sürece ve koşullara göre kendisinde de aşama yapmak, kendisini aşmak durumundadır. Özgürlük hareketi, bir özgürlük eğilimi olarak Türkiye'nin demokratikleşmesi, özgürlük eğiliminin güçlenmesi, eşitlik ideallerinin gelişmesi ve yaşatılması, özgür bireyin gelişmesi için önemli deneyimler ortaya koydu. Bundan yararlanılacak sonuçlar vardır, fakat benzer biçimleriyle uygulamak mümkün değildir. Yeni program ve strateji temelinde yeni bir örgüt ve mücadele anlayışıyla sürece yaklaşmak, Agit arkadaşın örgüt ve eylem anlayışını bu temelde yeni sürece taşımak gerekmektedir. Mazlumlar, Agitler ve Zilanlarda, bütün şehitlerde somutlaşan üç temel kavram vardır; eşitlik, özgürlük ve kardeşlik. Bunlar temel beklentileri ve idealleriydi. Dönemlere göre çeşitli biçimler ve özler kazanabilirler. İnsanlığın ilk döneminde de eşitlik, özgürlük ve kardeşlik istemleri vardı, sosyalizmin mücadele tarihinde de bu idealler vardır. Yine demokrasi çağında da eşitlik, özgürlük, kardeşlik ve birlik insanların temel mücadele gerekçeleri olmaktadır. Günümüz koşullarında geçmişte kahramanlık gösteren, sembol durumuna gelen, mücadelede öne çıkan her arkadaşın şahsında somutlaşan bu kavramların, demokratik uygarlığın kadroları tarafından Türkiye'nin demokratikleştirilmesinde ve özgür birliğin sağlanmasında bir harç haline getirilmesi gerekmektedir. Kavramlar günümüzde yeni bir biçim ve öz kazansalar da, geçerlidirler. Hatta geçmişte kahramanlıklarla temeli atılan bu kavramlar bugün daha fazla büyüyerek yeni bir düzeye ulaşmıştır. Geçmişte meşru savunma çizgisi bu üç kavram üzerinden yürütüldü. Türkiye demokratikleşecek, Kürtler özgür olacak, özgür bir kimliğe sahip olunacak, kardeşlik ve birlik gerçekleşecekti. O dönem meşru savunma çizgisi uygulanırken de, "Siyasal çözüme de, savaşa da hazırız" deniyordu. Giderek siyasal, demokratik çözüm ağırlık kazanmaya başladı. Koşullar ve dünyanın geldiği düzey gereği bu mücadele, yeni bir program, strateji ve taktiklerle, yeni bir örgüt ve eylem anlayışıyla yürütülmek zorundaydı. İdeolojik kimlik edinmek, bu anlamda gerekliydi. Bütün bunlar yapıldı.

Mevcut durumda demokratik uygarlığın gerçekleştirilmesinin bir gereği olarak meşru savunma çizgisi uygulanmak zorundadır. Bu dönemin eylem ve örgütlülüğü bu olacaktır. Program ve stratejisi kadar, eylemlerinin ve örgütlenmesinin de olması gerekiyor. İdeolojik kimlik edinmek gereklidir, ama yetmeyecektir. Oligarşi ve rantçı kesimler dışında değişimden yana olan herkesin -biçimi ve düzeyi ne olursa olsun- katılımı esastır, bu kesimler stratejinin doğrudan ve dolaylı ittifakları durumundad ır. Demokratik siyaset ve yeniden partileşme açısından, elbette eylem ve örgüt gerekmektedir. Bir taraftan ideolojik kimlik kazanmak, diğer taraftan ihtiyaca göre her düzeyde örgütünü ve partileşmesini oluşturmak, bunun eylemini yapmak, iç içe yürütülecek olgulardır. Bunun ötesinde ele almak yanlış olacağı gibi, beklentili bir ruh haline de yol açar. Geçmiş meşru savunma ve mücadele çizgisi üzerinde yürünmesi gerektiği açıktır. Hiçbir şeye yeniden başlanmıyor, yapılan çalışmalar temelsiz değildir. Geçmişe uzanan, oraya dayanarak büyütülecek yanlar vardır ve bunlara dayanılarak yeni meşru savunma çizgisinin hayata geçirilmesi söz konusu olmalıdır. Nasıl ki meşru savunma çizgisinde Agit arkadaş ilk kurşunu sıkarken bir dönemin açılışına örnek olduysa, demokratik meşru savunma çizgisi açısından da demokrasi mücadelesinin büyük bir sabır, direniş ve yüksek bir mücadele düzeyiyle karşılanması, bunun örgütünün geliştirilmesi kaçınılmazdır. Demokratik siyasal inisiyatif, halk inisiyatifi, gerillanın bu mücadelenin güvencesi olması, küçükten büyüğe kadar herkesin her düzeyde sivil itaatsizliğe katılması meşru savunmanın kapsamı içerisindedir.

Herkesin katıldığı yürüyüşlerin büyük bir kitlesel meşru savunma çizgisine dönüşmesi önemlidir. Gerilla ile bunun garantisi sağlanırken, büyük bir kitlesel direnişin yürütülmesi meşru savunmaya gerçek anlamını yükler. Agit arkadaş, Şemdin çizgisine karşı ilk tavrını ortaya koydu, ilk kurşun sıkıldığında ve orduya giriş yapıldığında bu temelde kendi ayrımını ortaya koydu. Yürütülen mücadele Kürt halkını kimlik sahibi yaptı. Ulusal ve siyasal büyüme sağlanarak önemli bir örgütleme düzeyi ortaya çıktı. Önderlik kurumlaşması gerçekleşti. Bütün olumlu değerler yanında çetecilik eğilimi de kendisini dayattı ve 1987-98 yılları arasında önemli oranda kendisini hissettirdi. Hogır ve Şemdin gibilerinin çizgisinde net olarak kendisini gösterdi. Bir taraftan Kürtlerin savaşımı gelişirken, diğer taraftan böylesi kişilikler ilkel milliyetçilikten feodalizme, Türkiye'deki çeteleşmeye kadar farklı yaklaşımlardan etkilenerek ya da eski alışkanlıklara dayanarak mücadele içinde ucuzca yükselme, yetki kavgası temelinde meşru savunmayı aşabilecek eylemler gerçekleştirildi. Karşı çıkılması gereken, bu rantçı çete çizgisidir.

Devlet içerisinde de erkenden böyle bir yaklaşım gelişti. Birçok dönemde paramiliter örgütlenmeler kuruldu. Kontr gerilla ve özel tim ile kanun dışı uygulamaların gelişmesi büyük ölçüde sağlandı. Bunlar, günümüzde de eleştirilmesi ve reddedilmesi gereken noktalardır. Savaşın başarıya gitmesi önünde engel olmuş, Özgürlük hareketinin imajına leke düşmesinde, ona karşı kullanılmasında belirgin rol oynamıştır. Elbette komploya gidilirken çetecilik eğiliminin belirleyici bir rolü oldu, yoldaşlık ilişkilerini tahrip etti. Yaşananları bazı kişiler şahsında mahkum etmek, sadece bazı kişilerle açıklamak doğru değildir. Türkiye devleti içinde ve onun geleneğinden, feodal komplocu yaklaşımdan, geri özelliklerden kaynaklanan bir yaklaşım olarak değerlendirmek ve o şekilde mücadele etmek gerekiyor. Bu tür çeteci rantçı yaklaşımların dağ dışındaki değişik alanlarda da geliştiğini görmek gerekir. Meşru savunmaya demokratik çizgide yaklaşılırken, hem dağda hem de şehirde ortaya çıkan rantçılık biçimlerini, ucuz siyaset ve gasp etme çabalarını görmek gerekir. Dağda silaha dayanarak bunu yapmak isteyen kesimler olduğu gibi, şehirde ve diğer örgüt çalışmaları içinde de bu yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Yetki gaspçılığı, yaratılanı bozma, yeme ve bitirme anlayışları veya kendi kişilik özellikleri ve geçmiş alışkanlıklarıyla katılıp kendisini değiştirmeden bu anlayışa zemin olanlar da kendi durumlarını görmelidir.

Yeni dönemde meşru savunma çizgisini geliştirirken, bunun doğru ve yerinde tespit edilmesi gerekir. Üç yıldır bir değişim ve dönüşüm süreci yaşanıyor. Yeni ideolojik kimlik, program ve strateji temelinde taktiğin geliştirilmesi hedefleniyor, bunun pratik adımları atılıyor. Bunlar yapılırken geçmişten gelen yaklaşımlar zaman zaman kendisini gösterdi. Bunları, çeteci ve gaspçı anlayışın bir devamı olarak görmek gerekir. Meşru savunma çizgisi temelinde her alana ve her düzeyde, bu alanların özgünlüklerine denk düşen örgütlenmeleri geliştirmek sivil demokratik toplum örgütlenmesini ilerletmek ve yeniden partileşme adımlarını atmak önemlidir. Bunun önünde engel teşkil eden kişilikler ve eğilimler hala vardır. Bunları örgütsel rantçılık ya da eski alışkanlıkları terk etmeyerek yeniyi dil ucuyla benimseme tutumuyla izah etmek gerekiyor. Yeni süreci genelde kabul etmekle beraber, pratik gereklerini yapmayarak doğal olarak ucuz bir yaklaşıma kaçmakta, mevcut alandaki yetkileri gasp ederek demokratik inisiyatifin, demokratik uygarlık çizgisinin ve ideolojik kimliğin büyük bir zevk ve coşkuyla geliştirilmesi önünde duruyorlar.

> "Kahramanlık Haftası ve şehadet ayında yapılması gereken; demokrasi ve barış kahramanlığını, özgür birlik temelindeki kimlik kahramanlığını, bunların cesaretini ve büyüklüğünü göstermektir. Yeni dönem partileşmesinde en anlamlı cevap bu olacağı gibi, demokratik siyaset temelinde örgütlenme çeşitliliğini her alana oturtmak da gerekmektedir. Bazı demokrasi inisiyatiflerini eleştirerek değil, katılarak ve iş yaparak değiştirmek önem taşımaktadır."

Son olarak geliştirilen anadilde eğitim ve yayın hakkı taleplerini de bu temelde değerlendirmek gerekir. Geçmiş meşru savunma çizgisinde gerilla öndeydi, Kürtlerin büyük çoğunluğu gönülden ve pratik olarak desteklemek durumundaydılar. Dolayısıyla herkesin aynı biçimde ve doğrudan katılması mümkün değildi. İlk dönemde destek verenler azdı. Destekler giderek arttı ve otuz yıllık bir mücadele süreci yaşandı. İçerisinde bulunduğumuz dönem, destekçilik dönemi olarak değerlendirilemez. Eskiden gerilla mücadelesi ekseninde dayanışma ve harekete geçme durumu yaşanıyordu. Şimdiki meşru savunma çizgisini böyle değerlendirmek yanlış olur. Örneğin öğrenciler anadilde eğitim ve yayın hakkı için eylemler geliştirdiler. Birçoğunun açıklamaları destekçilik biçiminde kaldı. Koşullar değişmiştir. Geçmişte destekçilik yerinde idi; bir halkın önde gelenleri, kendisini feda ederken önemli bir çoğunluk destekçilikle yetinebilirdi. Bunların içerisinde bir kesim aktif olarak katılabilirdi. Mevcut durumda ise bunun değişmesi gerekiyor. Öğrenciler eylem yaparken Kürt ve demokrat, sosyalist olduğunu dile getirip sadece desteklemekle yetinmek doğru değildir. Kürt olduğunu belirtip destekleyenlerin de bildirimde bulunmaya ihtiyacı vardır. Günümüzde meşru savunma çizgisi demek; Demokratik Uygarlık Manifestosu temelinde ideolojik kimlik edinmek, halk inisiyatifine, demokrasi platformlarına ve sivil toplum örgütlerine katılım göstermek, böylece birey özgürlüğüne de doğru giriş yapmak demektir. Bazıları mücadele ederken, önemli bir kesimin sadece desteklemekle yetinmesi, ancak oligarşik sistemin işine yarar. Otuz yıllık mücadeleden sonra eskiyi tekrar etmek, yeni dönem meşru savunmasını zayıf bırakır.

Türkiye'de mevcut durumda hemen hemen herkes demokrasi, değişim, insan hakları, üç kuşak hakları ve anadilde eğitim için doğruyu söylüyor. Büyük bir çoğunluk Türkiye'nin değişmesini istiyor, fakat pratiğe geldiğinde sadece bazı kesimler adım atıyor. Milyonlarca değişim isteyen insan içinde, sadece bir kesim bunun gereklerini yapmaktadır. Başlangıç olması itibariyle bu durum bir ölçüde doğal karşılanabilir, ama bütünüyle doğal karşılamak yanlış olur ve meşru savunma çizgisi temelinde Türkiye'nin demokratikleşmesi, Kürt kimliğinin tanınması, kardeşliğin ve barışın gerçekleştirilmesi için mücadele eden kesimleri dar tutar. Dolayısıyla rantçı kesimleri cesaretlendirir. O açıdan geçmiş meşru savunma çizgisinden önemli dersler çıkarmak gerektiği kadar, günümüzdeki meşru savunma çizgisine katılımı geçmiş meşru savunma çizgisine katılım biçiminde değerlendirmek, aynı alışkanlıkları sürdürmek doğru değildir. Yoğun bir mücadele yürütüldü ve herkes bir sınavdan geçti. Demokrasinin yerleşmesi ve özgürlüklerin sağlanması, sivil toplum ve demokratik siyasetin örgütlenmesi için doğal olarak demokratik eylemlerin, serhildanların, demokratik başkaldırıların her düzeyde örgütlenmesi gerekiyor. Bu, doğru bir meşru savunma çizgisi olmaktadır.

Demokratik siyaset katılarak değiştirmeyi gerektirir

Meşru savunma dağda da, şehirde de yapılır. Bugün ağırlık kazanması gereken alan, kitlesel boyutudur. Değişimden yana olan bütün inisiyatiflerin büyük bir ittifak temelinde, doğrudan veya dolaylı ilişkilerle bu tutum içerisine girmesi ve örgütlenmesi gerekiyor. Yeniden partileşmeyi sağlamak isteyenler, demokratik uygarlık çizgisinin tutarlı savunucuları olabilir, bunun tutarlı eylemini ve örgütünü geliştirerek diğer kesimler için de bir çekim merkezi ve harekete geçirici öğe haline gelebilir ve büyük bir kesimin katılımına yol açabilirler. Bi-

reysel özgürlük, bireysel katılımdır, herkesin direnmesidir. Toplumsal direnmeler ve örgütlenmeler bunu temel almak, böyle bir dengeyi sağlamak zorundadır. Bu konuda diğer insanları eleştirmekten çok, kadro olanların kendilerini gözden geçirmeleri gerekiyor. Olumlu bazı pratik adımlar atıldı ve girişimler yapıldı, fakat engeller ortaya çıktı. Eski alışkanlıklar çeşitli düzeylerde devam etti. Belli bir netleşme ve ileri adım atma durumu olsa da, alışkanlıklar doğru bir meşru savunma çizgisinin oluşmasını engelliyor. Kadroların bir bölümü yeni sürecin pratiğine katılmıyor, destekçi konumunu yaşıyor. Destekçiliğin sökülüp atılması, bu anlayışın kadro çalışması ve yeniden partileşme içerisinde giderilmesi giderek demokratik siyasetin diğer alanlarına ve sivil toplum örgütlenmelerine doğru bir anlayışın taşınmasına ve meşru savunma mücadelesinin sürdürülmesine hizmet eder.

Bu yapılmadığı sürece başka insanları eleştirmek gerçekçi olmayacağı gibi, sonuç alıcı da olamaz. Elbette doğru bir meşru savunma çizgisinin yerleşmesi için mücadele etmek gerekiyor, fakat mücadele bu biçimde olmamalıdır; "Yapanlar iyi yapıyorlar, doğru yoldadırlar." Bunu dile getirmek, geldiğimiz nokta itibariyle anlamlı değildir. Bu dönemde katılmak esastır. Başkasına "İyi yapıyorsun" demek yerine, kendisi de iyi örgütlüyor ve demokratik mücadeleyi iyi veriyor konumda olmak gerekir. Vicdani bir sorumluluk olarak, aydınlanması gereken nokta budur. Buradan atlayarak didişmelere girmek, eskiden olduğu gibi değişik gruplaşmalara, ahbap-çavuşluklara, örgütlenmeyi tahrip edecek, ilişkileri zedeleyecek, gelişmeyi kendi içinde daraltacak, demokratik olmayan kesimlere yöneltecek yaklaşımlara girmek marifet değildir. Çıkışa değil, kendi etrafında dönüp dolaşmaya yol açar. Aşılması ve aştırılması gereken temel konulardan biri budur. Agit arkadaştan çıkarılması gereken önemli derslerden biri de budur. Agit arkadaş sadece çeteciliğe ya da geçmiş alışkanlıklarda diretenlere ve bu anlamıyla meşru savunma çizgisine gelmek istemeyenlere karşı değil, partiye katıldığını belirten, parti ideolojisi doğrultusunda hareket ettiğini söyleyen, partiye bağlı olan arkadaşlara da yol gösterdi. İdeolojide söyleyip işin pratiğine cesaret göstermeyen, bu konuda tereddütlü yaklaşan arkadaşlara ön açıcı oldu. Zihinsel olarak nasıl yaratıcı olunması gerektiğini, dönemin eylemsel cesaretinin ve girişkenliğinin nasıl olması gerektiğini pratikte ortaya koydu. Demokratik mücadele ve meşru savunma çizgisi temelinde kendisini örgütleyebilen, eyleme dökebilen ve zihinsel açılıma götürebilen, bunun sabrını ve eylemini büyük bir ustalıkla gösterebilen kişiler meşru savunma çizgisini uyguluyor demektir. Bunu birey veya çeşitli sivil toplum örgütleri biçiminde gerçekleştirebilirler. Düzeyleri ve biçimleri farklı olsa bile, meşru savunma anlayışı çeşitli esnekliklerle beraber her alanda uygulanabilir.

Savaşlar sonsuza kadar yürütülemez. Bir halkın meşru savunmasının bir dönem savaşla yürütülmesi, mevcut durumun değiştirilmesi, siyasal gerçekliğin ortaya çıkarılması, kitlelerin eyleme ve örgütlülüğe kavuşturulması ve onlara yol gösterilmesi açısından gereklidir. Bütün bunlar geçmiş mücadele pratiğiyle önemli oranda yerine getirildi. Bu dönemde ise öyle yaklaşılamaz. Meşru savunma, bu yanılgıları yaşamamak olduğu kadar, sadece kendisini korumak da değildir. Meşru savunma demek, demokratik değişim ve özgür birlik için çözüm yolunda ilerlemek demektir. Böyle davranıldığı oranda doğru bir meşru savunma çizgisi oluşabilir. Kişi kendisini demokratikleştirebildiği ölçüde; demokratik kültüre, zihinsel bir açılıma, Ortadoğu birliğine yaklaşabilir. Kendisinde bir antitez oluşturduğu ölçüde, toplumsal antiteze katılımını doğru temelde gerçekleştirebilir. İkisinin birleşimi temelinde önemli bir pratik ve örgütleme gerçekleşir ki bu, oligarşik sistemin aşılmasını ya da işlersiz kalmasını sağlayacaktır. Kilitlenmesi gereken nokta budur. Şu anlayışın yerleşmesi gerekiyor; demokratik siyaset, sivil toplum örgütlenmesi ve meşru savunma çizgisi katılarak değiştirmeyi gerektirir, dolayısıyla değiştirmeyi isteyen herkesin örgüte ve pratiğe katılımını gerekli kılar.

Çetecilik ya da meşru savunma çizgisinde eskiden yaşanan yanlışlıklar mahkum edilirken, bazıları sadece silahlı savaşım içinde ortaya çıkan bir yaklaşım olarak değerlendiriyor. Türkiye ve Avrupa'da benzer yaklaşımlar vardır. Silahlı olmasa da aynı eğilim içerisinde olan ve aynı alışkanlıkları taşıyan duruşlar olmuştur. Örgüt ve eylem geliştirmeyen, ideolojik kimliğini doğru sahiplenmeyen, o açıdan hep didiştiren, çekiştiren ve suçu hep başkasında gören bir yaklaşım vardır. Kendisinin doğru yaptığına, başkalarının yanlış yaptığına inanıyor. Bunlar mücadeleyi kemiren, gelişmeye yol açmayan yaklaşımlardır. Önemli olan Agit arkadaşın şahsında yaşam bulan özelliklerin, eylemci ve örgütçü yaklaşımların meşru savunma çizgisinde yansıma bulması ve bu yaklaşımların aşılmasıdır. Geçmişte ortaya çıkan bu tür yaklaşımlar, mevcut durumda kendisini değişik biçimlerde ortaya koyuyor. Demokratik mücadele çizgisi izlendiğinden dolayı, kendisini kamufle ettiren boyutları vardır. Meşru savunma ve demokratikleşme diyerek tümüyle hareketsizliğe ve sağcılığa yatan, geçmişteki gibi kutuplaşmaya dayanan bir kavganın olmaması gerektiğini dile getirerek mücadeleyi tümüyle liberalize eden yaklaşımlar vardır. "Silahlı mücadelede büyük örgütlenmeler gerekir, demokratik mücadelede çok ciddi örgütlenmeler gerekmez" türünden yaklaşımlar ortaya çıkıyor. Halbuki en büyük örgütlenme, en büyük savaşım barış ve demokratikleşme için yürütülür. Demokratik kültür, birey özgürlüğünün toplumsal özgürlükle dengelenmesini, büyük bir kültürel ve ideolojik derinliği, eylem ve örgüt derinliğini, daha esnek ve kapsayıcı yaklaşımları, giderek herkesin doğrudan katılımını gerektirir. Böyle anlaşıldığı oranda ilerleme sağlanması kaçınılmazdır. İhtiyaçlara göre sivil toplum örgütleri yaratmak demek, örgütlenmenin gevşemesi değildir. Bu, şu anlama gelir; demokratik uygarlık çağında bireyin ideolojik kimlik ve kültürel derinlik düzeyinin geçmişten çok daha farklı bir öz ve biçimde kapsamlılaşması gerekiyor.

> "En büyük örgütlenme, en büyük savaşım barış ve demokratikleşme için yürütülür. Demokratik kültür, birey özgürlüğünün toplumsal özgürlükle dengelenmesini, büyük bir kültürel ve ideolojik derinliği, eylem ve örgüt derinliğini, daha esnek ve kapsayıcı yaklaşımları, giderek herkesin doğrudan katılımını gerektirir. Böyle anlaşıldığı oranda ilerleme sağlanması kaçınılmazdır."

Demokrasi ve barış kahramanlığı gelişmelidir

Daha önce 20. yüzyıla göre bir programımız vardı ve savunma çizgimiz ona göreydi. Eleştirilmesi ve atılması gereken yönler, 20. yüzyılın çatışmalarından etkilendiğimiz boyutlardır. Stratejik ve taktik düzeyde bunlar değiştirildi. Mevcut durumda sorun, bunları pratikleştirmektir. Yeni bir program, strateji ve taktik oluşturulduktan sonra geriye bunun yaşamsal kılınması kalmaktadır. Mazlum ve Agit arkadaşların tutumlarından çıkarılacak önemli bir sonuç da şudur; her kahramanlık ve cesaret girişimi bir dönemin kilitlenen zihinlerini, ikircikli, kendisini pratiğe yatırmayan tutumlarını aştırmıştır. Günümüzde de aştırılması gereken ikircikli, meşru savunmaya doğru yaklaşmayan tutumlar vardır. Aydınlanma, reform ve Rönesansa büyük bir istek, sabır, araştırma-inceleme coşkusuyla katılmayan, kendini eğitmeyen tutumlar vardır. Hem bu tutumların mahkum edilmesi, hem de aştırılma çabalarının gelişmesi gerekir. Dönem, pratikleşme dönemidir. Çeşitli ihtiyaçlara göre sivil toplum örgütlerini kurmak ve büyütmek, eylem çizgisini geliştirmek açısından pratik dönemidir. Program ve strateji doğrudur, fakat esas olan program ve stratejinin uygulanmasıdır. Örgüt ve eylem çizgisi geliştirildiği oranda program ve strateji doğrudur. Bunlar sağlanmadığı, eksik kaldığı oranda doğru program ve stratejiler yaşam hakkı bulamaz.

Bu açıdan yeniden katılmak gerekmektedir. Yeni ideolojik kimlik, yeniden katılımı gerektiriyor. Dolayısıyla meşru savunma çizgisine de yeniden katılım esastır. Katılımların bu düzeyde gözden geçirilmesi ve bu gözden geçirme temelinde yürütülecek mücadeleyle değişimlerin sağlanması kişide, partide ve toplumda, giderek devlette dönüşümü geliştirecek, bu da çözümü getirecektir. Dönemin kahramanlıkları böyle bir çözüm için gösterilebilir. Barış ve demokrasinin bir sanatçı tarzındaki yaratıcılığı bu noktada sergilenebilir. Geçmişte ulusal kimlik ve eşitlik için kahramanlık gerekiyordu, bu gün ise demokratik uygarlık için kahramanlık, özverili bir katılım, kendisini yeniden yaratmak gerekiyor. Zihin ve vicdan devrimleri her bireyi, dolayısıyla gençliği ve kadınıyla bütün toplumu büyük bir eylemsel, örgütsel dönüşüme götürür. Bu da başarı, oligarşik yönetimin ve çeteciliğin aşılması demektir. Ölüm-kalım çizgisi bu noktada değiştirilebilir. Sivil itaatsizlik eylemleri ve serhildanlar Türkiye'de anayasal bir hukuk düzeninin gelişmesini, ekonomide sosyal adaletin sağlandığı bir düzenin kurulmasını sağlayacaktır. Bu mücadele, soygun ve talan düzenine son vererek adil bir yaklaşım geliştirecek, üç kuşak haklarının sağlanmasını, temel hak ve özgürlüklerin yerleşmesini, kimliklerin ve kültürlerin özgür birlikteliğinin sağlanmasını, demokratik bir Türkiye'nin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir mücadeledir.

Türkiye'de buna karşı direnenler, ölümü dayatanlar vardır. Anadilde eğitimi bile reddedenler, "Ne yaşasın ne de yaşamasın" diyenler vardır. Barışı, "Ölmeyeceksin, ama kölece yaşayacaksın" diyerek ele alanlar söz konusudur. Fırsat bulurlarsa inkar ve imhayı sonuca götürmek isteyenler vardır. Kürt sorununa ve kültürel çeşitliliğe şovenist temelde yaklaşıldığından dolayı, aynı yaklaşım demokratikleşme konusuna da yansıyor. Bu açıdan Türkiye önemli bir kavşağa gelmiştir. Meşru savunmayı uygulamak, bu açıdan da gerekmektedir. Eğer bu tutumlar bu düzeyde sürdürülür, siyaset yapma, örgütlenme, demokratik yollarla başarıya gitme fırsatı verilmez, devlet mevcut haliyle kendisini engel durumundan çıkarmazsa, çetecilerin dediğini yapmış olacaktır. Türk devleti kendisini İMF'ye ve çeşitli güçlere pazarlar ve her tür tavizi verirken, Türk ve Kürt halklarına hiçbir taviz vermemek pahasına baskıcı ve despotik yöntemleri sürdürmüş olacaktır. Bu durum şüphesiz sonsuza kadar kabul edilemez. Meşru savunmanın serhildan ve sivil itaatsizlik biçimleri yoğun olarak devreye girerse, bu durumu değiştirmek mümkündür. Bunun dışında sorun çığırından çıkarılır, gerekli meşru savunma çizgisiyle cevap verilmezse, meşru savunmanın askeri boyutu da gündeme girecektir. "Sizi yok edeceğiz, yaşam hakkı tanımayacağız, size zindanları ve köleliği uygun göreceğiz" denilen tutumlar sürdürülür, sorun çürütülmeye alınırsa, elbette bu durum uzun süre böyle devam edemez. Devam etmesi Kürt halkının ve Türkiye'nin demokratikleşmesinin aleyhine olacak, Türkiye'nin iki yüzyıl önceki karanlığa mahkum edilmesi anlamına gelecektir. Türkiye'nin başındakiler 19. yüzyılda içerisine girdikleri bazı çabalar sonucunda demagojik ve despotik yaklaşımlarını gizlemekten öteye gidemediler. Türkiye süreci iki yüzyıl geriden izlemektedir. Bu açığı kapatmak ve demokratik uygarlık çağına giriş yapmak açısından anayasal hukuk düzeninde üç kuşak hakları, temel hak ve özgürlükler, adil bir ekonomik düzen ve sosyal adalet sağlanana kadar barış için mücadelenin askeri boyutu reddedilmeyecektir. Bunların hepsi iç içe geçerek yürütülmek zorunda kalınabilir.

Biz istiyoruz ki, Türkiye'deki demokratik güçler, sağduyulu insanlar ve bütün Kürtler, sürecin bu noktaya gitmesine izin vermesinler. Bütün kadrolar, çalışanlar, demokrasi ve değişim isteyen herkes açık olarak isteklerini değişimin gerçeklikleri temelinde ifade etmelidirler. Eylemsizlik, sessizlik ya da kısmi bazı hareketliliklerle sınırlı kalmak, oligarşik sistemi aşmaya yetmeyecek; aksine, daha rahat hareket etmesine, direnişlere daha fazla komplo ile yanıt vermesine fırsat sunacaktır. Madem ki, Türkiye'nin önemli bir çoğunluğu değişim istiyor, o halde önemli olan, sorunlar askeri çatışma boyutuna taşınmadan ve iş çığırından çıkmadan sürece müdahale etmektir. Herkesin vicdanını yoklaması ve katılım sorumluluğunu değerlendirmesi gerekir.

Değişimden yana olanların ittifakı önemlidir. Herkesin ayrı ayrı durmasına gerek yoktur. Değişim isteminde tutarlı veya tutarlılığa yakın davrananların, Türkiye'nin demokratikleşmesinde birbirine yakın olan kesimlerin kitlesel bir partileşmede birleşmeleri, bu temelde mücadelelerini sürdürmeleri gerekiyor. Diğer yandan değişim isteyen herkesle ilişkilenmek, bir örgüt içerisinde birleşilemiyorsa bile, anlayış olarak harekete geçmek ve oligarşik sistemin karşısında dikilmek gerekir. İttifak için ille de her konuda anlaşmayı beklemek gerekmiyor. Bunların ön girişimleri yapılmakla beraber, sorunu sadece bu beklentilerle ertelemek doğru olmaz. Herkes kendi boyutuyla devreye girebilir. İnanıyoruz ki, değişim isteyen herkes buna inanmakta ve böyle bir ittifak içerisine girmek istemektedir. Yapılması gereken, değişikliği ayrı ayrı beklemek, birbirinden beklemek veya birine haksızlık yapılıyorsa seyretmek değildir. Aynı düzeyde, ortak demokratik paydada, demokratik rekabet ekseni içerisinde bir eylemlilik ve ilişki düzeyini yakalamak gerekir. Olumsuz düzeyde eleştiriler yaparak ortamı tahrip etmek değil, olumlu anlayışların demokratik siyasetin birleşmesi temelinde geliştirilmesi, bu temelde mücadele verilmesi, bütün bunların dışlayarak değil, kapsayıcı pozitif eleştirilerle ve doğru bir eleştiri hareketiyle yapılması önem taşımaktadır. Bunlar yapılırsa hem Mazlum arkadaşta gerçekleşen aydınlanmanın, zihinsel devrimle güçlendirilmesi, hem de Agit arkadaşta gerçekleşen eylemin cesaret, kahramanlık ve örgütçülüğün temsili mümkün olur.

Demokrasi ve özgür birlik temelinde gelişecek bir Türkiye için, Türkiye'nin kurtarılması, imajının ve zihniyetinin değişmesi için eski eylem ve birlik zihniyetlerimizi değiştirelim. Demokratik siyaset temelinde yeniden partileşme, sivil toplum örgütlerinin oluşturulması, Demokratik Uygarlık Manifestosunun gereklerine göre çalışmak özgür yaşamın kendisidir. Bunu yaparken değişim isteyen herkesin aynı olmasını, aynı düzeyde düşünmesini istemek doğru değildir. Bu mücadele, bir ikna mücadelesidir. Zihniyet değişimi kendisini pratik mücadeleyle her alanda gerçekleştirebilir. Mücadele yürütüldüğü ve büyütüldüğü oranda, bu insanların zihniyetlerini ve pratiklerini ne kadar değiştirdikleri, demokratik alana ne kadar giriş yaptıkları değerlendirebilir. Bu konuda hazır reçeteler istemek ya da eleştirerek herkesin düzelmesini beklemek tek başına doğru olamaz. Doğru ve olumlu bir eleştiri hareketi gerekli olduğu kadar, doğru bir eylem ve örgüt pratiği de insanların değişmesine ve mücadeleye katılmasına hizmet eder.

Kahramanlık Haftası ve Şehitler Ayı'nda yapılması gereken; demokrasi ve barış kahramanlığını, özgür birlik temelindeki kimlik kahramanlığını, bunların cesaretini ve büyüklüğünü göstermektir. Yeni dönem partileşmesinde en anlamlı cevap bu olacağı gibi, demokratik siyaset temelinde örgütlenme çeşitliliğini her alana oturtmak da gerekmektedir. Bazı demokrasi inisiyatiflerini eleştirerek değil, katılarak ve iş yaparak değiştirmek önem taşımaktadır. Bazı kesimler dar kalabilirler, bazı demokratik grup veya örgütlenmeler marjinal olabilir. Yapılması gereken bunları doğru temelde etkilemektir. Rantçılığa, değişim isteyip niyet düzeyinde kalmaya, "Biraz katılayım, ama bana büyük bir zarar gelmesin" deyip kendisini geri tutan anlayışlara karşı büyük bir vicdan sorumluluğu ile mücadeleye atılır ve demokratikleşmenin, özgürlük, adalet ve eşitliğin sağlanması için kendimizi ortaya koyarsak, yeni dönemin demokrasi ve barış kahramanlarını, sembollerini de yaratabilir, toplumun ilerlemesine herkesin doğru katılmasına hizmet etmiş oluruz. Büyük kahramanlıkları anmak ve yaşatmak bu biçimde mücadele etmekten geçer.

Barış ve demokrasi mücadelesi yeni Halepçelerin yaşanmamasının garantisidir

Son çeyrek asrın en dehşetli katliamı olan Halepçe Katliamı'nın üzerinden tam 14 yıl geçti. '88'den beri Kürtler, her 16 Mart'ta bu kırımı anıp lanetlemektedirler. Bu yıl da kendi ülkeleri başta olmak üzere, egemen ulus metropolleri, Avrupa'nın bütün ülkeleri, kısacası dünyanın her yanında çeşitli protesto eylemlilikleri ve etkinliklerle, bu katliamın kurbanlarını anıp sorumlularını nefretle lanetlemektedirler. Tarih boyunca katliamlara uğrayan bir halk olarak demokratik tepkilerini ortaya koyup hesap istemektedirler.

Gerçekten de insanın içini kan ağlatıp psikolojisini alt üst eden o dayanılmaz katliam görüntüleri, televizyon ekranlarında ya da gazete sayfalarında her göze geldiğinde insanın ruhu nefretle dolup taşıyor. Dehşete kapılmamak elde mi? Olayın boyutu o kadar büyük ve etkileyici ki, aradan geçen bunca zamana rağmen Kürt halkının belleğindeki capcanlı yerini koruyor ve kolay kolay silineceğe de benzemiyor. Nasıl silinsin ki! Soykırım düzeyindeki bu insanlık suçunun birilerinden hesabı soruldu mu? Yoksa Kürt halkının kördüğüm olmuş ulusal ve sosyal sorunlarına bir çözüm mü getirildi? Tabii ki hayır! Katliam yapanların, yaptıklarının yanına kar kaldığı gibi, Ortadoğu'nun demokratikleşme, barış ve birlik sorunları çözülmediğinden, hatta 11 Eylül olayları ile daha da ağırlaştığından, bugün bile başta Kürtler olmak üzere, bütün Ortadoğu halkları için katliam ve kırım politikaları yürürlüktedir. Bunu anlamak için mevcut tabloya bakmak yeterlidir. İsrail ve Filistin'de her gün kan gövdeyi götürüyor, Irak'ta savaş rüzgarları esmekte, Türkiye'de ise oligarşik devletin iflası, çözümsüzlük ve krizden başka bir şey üretmemekte. Bundan sonra da çözüm üretemeyeceği iyice su yüzüne çıkmış olmasına rağmen, inkar ve bastırma politikasında ısrar edilmektedir. Çete elebaşlarının ve kodaman rantçıların odağı haline gelen DYP ve onun lideri Çiller ise Başkan Apo'ya yönelik tehlikeli bir idam kışkırtıcılığı içindedir. Bu tutumuyla Çiller ve çetesi katliamcı yüzünü bir kez daha göstermiş oluyor. O nedenle Kürt halkı güncel olarak yeni katliam ve kırım tehditleri altındadır. Tek başına bu durum bile Halepçe Katliamı üzerinde daha ciddi durmamızı gerektirmektedir.

Halepçe Katliamı tüm insanlığa karşı işlenen bir insanlık suçudur

Bu katliamın, yaşam hakkı başta olmak üzere temel insan hak ve özgürlüklerinin uluslararası antlaşmalarla bütün insanlık için güvenceye kavuşturulduğu, evrensel bir hukuk ilkesi olarak kabul edildiği ve bunlara dayalı olarak insanlığın demokratik uygarlığa doğru evrildiği önemli bir dönemeçte yaşanmış olması, uygarlığın bir ayıbıdır. Çağımıza yakışmayan, örneğine ancak ilkçağ mitoloji masallarında rastlayabileceğimiz bir trajedidir. Uluslararası antlaşmalarla yasaklanmış olmasına rağmen bu yükümlülüklerin hiçe sayılarak kitlesel imha silahı olan kimyasal gazların kullanılması, tamamen sivil halkın hedef alınması ve bunun da savaşın sona erdiği bir zamanda yapılmış olması, suçu işleyenlerin gözü dönmüşlüğünü ortaya koyduğu gibi, işlenen suçun ağırlığını ve tarif edilmezliğini de göstermektedir. Bu katliamda insanlığın on beş binyıllık ahlaki değerleri pervasızca çiğnenmiş, hiçbir insani değer yargısı gözetilmemiştir. Zaten suçun özünde varolan tüm insanlığa karşı işlenmiş olma gerçeği de buradan ileri gelmektedir. Olayda askeri bir mantık bulmak da mümkün değildir. Kimyasal gazla kadın-çocuk, gençyaşlı demeden bir şehri tümden imha etmenin, doğayı, kendi topraklarını bu denli zehirleyip yaşanmaz kılmanın askerlik ve savaşla ne alakası olabilir? Bu davranış, aşırı düşmanlık ölçülerine bile sığmaz. Olsa olsa bir gaddarlık örneği olabilir ve bunu yapsa yapsa, gözlerini kör şiddet ve ilkel intikam duygularının kör ettiği despotlar yapabilirler.

Olayın bu boyutuna bu şekilde vurgu yaparken, onu Ortadoğu tarihinden, emperyalizmin Ortadoğu ve Kürt politikasından, yine Kürtlerin siyasi duruşlarından kopuk ele alıp çözümleyemeyeceğimizi de çok iyi biliyoruz. Halepçe Katliamı bir yönüyle, Ortadoğu'nun 10. yüzyıldan itibaren uygarlık gelişiminden koparak içine gömüldüğü dogmatik ve despotik zihniyet yapısı ile bireyi hiçe sayan, onu yüceltip kutsadığı iktidarı için bir nesne, kul ve köle olarak gören Nemrut ve Firavun geleneğinin somut bir ifadesidir. Buna göre kul olmaya karşı ret, her türlü zulüm ve yok etmenin nedenidir. Aynı şekilde olayın son iki yüzyıldır emperyalizmin Ortadoğu'da uyguladığı halkları birbirine kırdırma, zayıf düşürme ve ardından kendine bağlama politikasıyla çok yakın bir ilişkisi vardır. Emperyalizm, 19. yüzyıldan beri Ortadoğu'yu kelimenin tam anlamıyla bir Kürt kapanına çevirmiştir. Kapana kısılmış Kürtler, her kapandan çıkmaya yeltendiklerinde darbe yemektedirler. Kökü tarihin derinliklerinde olan bölgesel çelişki ve çatışmaların da bundaki rolü küçümsenemez. İran-Irak Savaşı, bu savaşta geliştirilen YNK ve KDP'nin Kürt halkını kendi dar çıkarları için ucuzca kullandıran, onu savaşan tarafların elinde basit bir savaş ve siyaset malzemesi haline getiren işbirlikçi politikaları da bu katliamın önemli bir etkenidir.

"Halepçe Katliamı'nın, yaşam hakkı başta olmak üzere temel insan hak ve özgürlüklerinin uluslararası antlaşmalarla bütün insanlık için güvenceye kavuşturulduğu, evrensel bir hukuk ilkesi olarak kabul edildiği ve bunlara dayalı olarak insanlığın demokratik uygarlığa doğru evrildiği önemli bir dönemeçte yaşanmış olması, uygarlığın bir ayıbıdır."

Olayın tarihi ve siyasi boyutu çok daha derindir. Ortadoğu'nun bir rönesans ve aydınlanmayı yaşamamış olması, dogmatik-despotik yönetim anlayışı, insan hak ve özgürlüklerinin yokluğu, birbirini sürekli tahrik eden şovenizm ve ilkel milliyetçilik, dini fanatizm, aşırı şiddet kültürü ve kör intikamcılık gibi birçok olgu, bu katliamda şu veya bu düzeyde payı bulunan etmenler olarak sayılabilir.

Katliam tarihine uzanıp o günün politik gelişmelerine ve Ortadoğu üzerindeki hakimiyet mücadelesine göz atarsak, Halepçe Katliam gerçeği daha iyi anlaşılacaktır. Halepçe Katliamı on yıla yakın süren İran-Irak Savaşı'nın hemen bitiminde gerçekleştirilmiştir. Bu durum, savaşın karakteri ve sonuçlarıyla birebir ilişkilidir. Bu açıdan savaşın neden patlak verdiğini doğru çözümlememiz önemlidir.

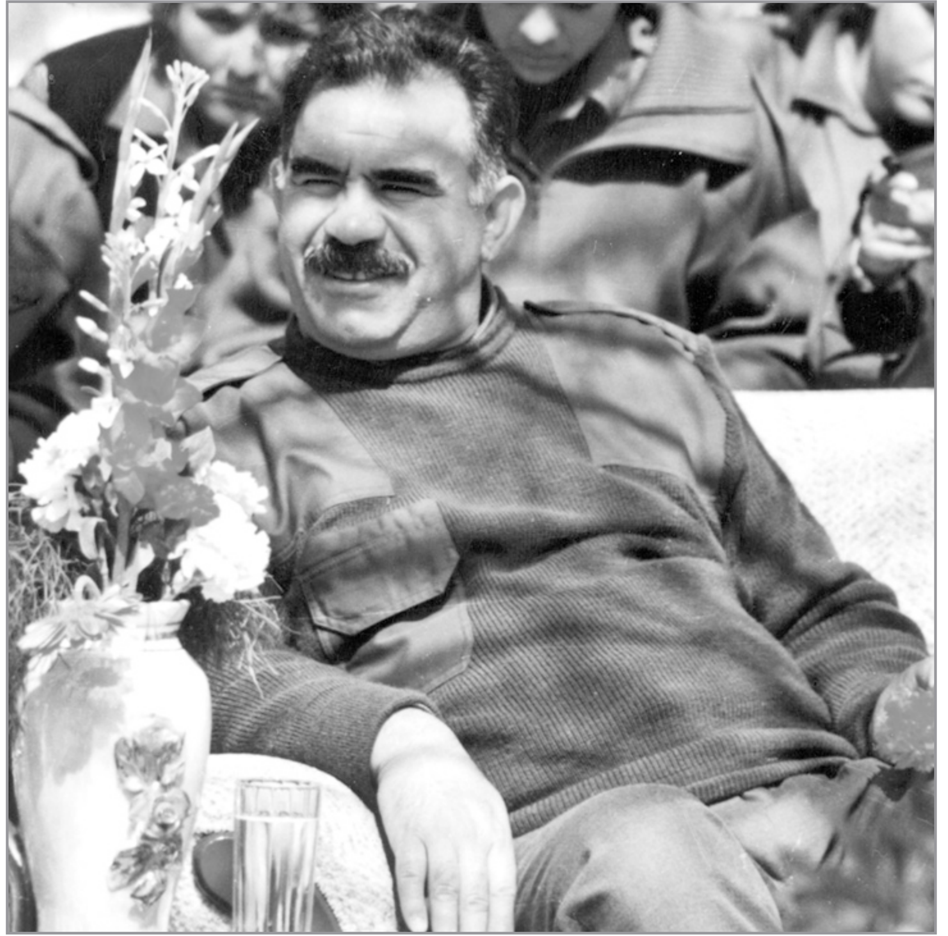
1979'da Ortadoğu'da önemli gelişmeler yaşandı. İran'da Şahlık yıkılırken, İslam Devrimi zafer kazandı. Bu devrim, I. ve II. Dünya Savaşları sonucunda emperyalizmin çıkarları doğrultusunda oluşturulmuş Ortadoğu statüsünde açılmış büyük bir gedik anlamına geliyordu. Güçler dengesi İran İslam Cumhuriyeti unsuru ile bozulmuştu. Üstelik gerçekleşen, radikal bir İslam Devrimi'ydi. Zafer kazanan her devrim gibi İran Devrimi de, yeni zafer kazanmanın güven, heyecan ve coşkusu ile merkezden çevreye doğru bir yayılma eğilimi gösteriyordu. Şüphesiz, nüfusunun ezici çoğunluğu Müslüman olan, aynı zamanda çok ağır ulusal, sosyal ve dinsel sorunlar yaşayan Ortadoğu gibi bir bölgede din esasına dayalı bir devrimin zaferi, diğer toplumları da derinden etkileyecek bir gelişmeydi. ABD bölgedeki en yakın müttefiklerinden birini yitirmiş, elçiliği büyük çaplı bir krize yol açacak düzeyde işgal edilmişti. Ortadoğu'nun diğer devletleri de, kendi gelecekleri için bir tehdit olarak gördüklerinden bir an evvel bu devrimin önünün kesilip etkisizleştirilmesini siyasi çıkarları için gerekli görüyorlardı. İran-Irak Savaşı aslında bu arayışın bir ürünü olarak çıkmıştır. Özü itibariyle İslam Devrimi'ni yaymak isteyenlerle onu tasfiye etmek isteyenlerin savaşıdır.

Böyle bir savaş o günün koşullarında çıkarları zedelenip egemenliği sarsılan emperyalizmin de tekrar hakimiyetini sağlamlaştırması için başvurulmuş en uygun yöntemdir. Bu yolla Farslar ile Araplar acımasızca birbirine kırdırılırken, Kürtler de tarihte her zaman olduğu gibi ayak altında gidecektir. Pratikte gerçekleşen de bu olmuştur. Emperyalizm bu politikayı, biçimi ve figüranları zaman zaman değişse de, 19. yüzyıldan beri sürekli uygulamaktadır. Örneğin I. Dünya Savaşı'nda Araplar ile Türkleri birbirine vurdurarak, bir yandan birçok Arap ülkesinde oluşturduğu çağdışı, monarşik, ucube şeyh devletleriyle Arapları kendine bağlarken, diğer yandan Ermenileri ve Kürtleri isyana teşvik edip Türkleri zayıf düşürerek kendine muhtaç hale sokmuştur. Bu açıdan emperyalizm, Ortadoğu Hıristiyan toplumlarının hamisi gibi görünerek onları Müslüman halklarla çatışmaya kışkırttığı için, onların soykırıma uğratılmalarında da, en az soykırımı gerçekleştirenler kadar pay sahibidir. Kürtlere yönelik politikası ise daha beter bir kapandır. Son iki yüzyılda gelişen bütün isyanlardan yararlanmıştır. Bir yandan Kürt isyanlarını teşvik edip Kürtlere yalancı umutlar verirken, diğer yandan aldığı tavizler karşılığında Kürt isyanlarını bastırması için Türk devletine her türlü desteği sağlamıştır. Burada sergilenen, tam bir "tavşan kaç-tazı tut" oyunudur. Ve Ortadoğu halkları birer tazı veya tavşan olmayı sürdürdükçe, avcı konumundaki emperyalizmin bu oyunu devam edecektir. Bu oyun PKK'nin siyaset sahnesine çıkmasıyla bozulmuştur. Uyanan ve bilinçlenen Kürt halkı gelinen aşamada tavşan konumunda olmaktan çıkmıştır. Fakat bu durum, oyunun geçmişte emperyalizme çok şey kazandırdığı gerçeğini değiştirmiyor. Bu oyunun mimarı ve erbabı tabii ki İngiltere'dir. İngiltere, Lozan'da anlaşmazlık konusu olan Musul ve Kerkük'ü Türklerden bu sayede almıştır. Bu siyaset, temelleri sağlam atıldığı ve Ortadoğu'nun realitesine iyi uyduğu için bugüne kadar yürürlükte kalmıştır. En son Başkan Apo'ya karşı geliştirilen uluslararası komplo da aynı siyasi mantığa dayanmaktadır. Eğer komplo barış ve demokrasi stratejisiyle boşa çıkarılmamış olsaydı, bugün Ortadoğu'da yaşanan, tam bir Türk-Kürt boğazlaşması olurdu. Tuzağı sezen Başkan Apo, büyük bir öngörüyle bu oyunu bozmuştur.

İran-Irak Savaşı'nda oyun tutmuş, emperyalist devletler İsrail ile birlikte çok bilinçli bir politikayla, hangi taraf zayıf düşerse onu destekleyerek, ama hiçbirine zafer kazanma imkanı vermeyerek, savaşın on yıl gibi uzun bir süre devam etmesini sağlamışlardır. Sonuçları o kadar ağır olmuştur ki, İran hala bu savaşın tahribatlarını onarmakla meşguldür. Irak'ın durumu ise daha vahimdir. Tarihin cilvesine bakın ki, o savaşta sırtı sıvazlanan ve yenilmemesi için kendisine her türlü destek sağlanan Saddam, ABD ve müttefikleri tarafından ağır bir yenilgiyle köşeye sıkıştırılırken, bugün planlama aşamasındaki bir askeri müdahaleyle siyaset sahnesinden tümüyle silinmek istenmektedir. Olayın en dikkat çekici yanı şudur ki; Kürtler, hiçbir dönemde emperyalistlerin bu geleneksel politikalarından herhangi bir kazanç sağlayamamıştır. Diğer uluslar en azından ellerindeki devlete ve varolan statülerine dayanarak her dönemde Ortadoğu pastasından paylarına düşen iyi veya kötü bir dilim alabilmişlerdir. Kürtlerin payına ise sürekli katliam, imha ve inkar düşmüştür.

Devamı sayfa 31'de

4 NİSAN YENİ YAŞAMIN ADIDIR

Nisan ayı, bilindiği gibi baharın en bereketli ayıdır. Kışın kurutucu soğuğunun ardından *'tabiat ananın'* doğayı yeniden doğurma zamanıdır. Hele Mezopotamya coğrafyasında bir başkadır nisanlar. Karlar eriyip çağlayanlara akarken, çatlayan buzların arasından rengarenk çiçekleri doğurur toprak ana. Kuşlar, arılar, kelebekler uçuşur, çağlayanların kenarında boy veren çimlerin göğsü üzerinde. Sisleri, renkleri, nefesleri karışır birbirine; kuşların, çiçeklerin ve suların. Bir de bu bayram cümbüşünün arasında çocuklar doğurur Mezopotamya'nın teni yanık anaları. Duygusu karışır Mezopotamya analarının tabiat ananınkiyle birbirine... Tıpkı bir neolitik ruhudur nisan ayında yaşanan Mezopotamya ovasında; Harran'dan Zagros'a ve oradan daha aşağılara. Mezopotamya'da yaşanan bu doğal tablonun bir de arka yüzü vardır. İdeolojik, siyasal, ekonomik, ulusal ve cinsel boyutları saklıdır bu arka yüzünde. '49 nisanına kadar rahip devletlerin sert buzlarını, kara kışlarını hiç kıramıyordu en sıcak nisanlar bile. Rahiplerin kurutucu rüzgarlarından önce bu topraklarda yaşanan insanlaşmadan eser kalmamıştı '49 nisanına kadar. Nisanları bahar coşkusuyla yaşamaya alışan Gondvanalıların dili tutulmuş, gözü millenmiş, yüreği kilitlenmişti. Doğanın cıvıltısına çocuk sesleri karışmıyordu yüzyıllardan beri. Analar örtünerek korumaya çalışıyorlardı neolitik ruhunu. Emzirirken kucağındaki çocuğunu, göz yaşları karışıyordu bereketli sütüne. Ur kentinin urları bedenine girmişti sanki anaların... Yüreğine, beynine, bedenine bulaşmıştı kader urları. Analarla beraber, anaların çocuklarına da bulaşmıştı bu hastalıklı urlar. Genlerine karışmıştı adeta bu coğrafyada yaşayan halkların. Sanki bir ölüm rüzgarıydı yüzyıllardan beridir estirilen. Yaşam dinamiğinden boşaltılmıştı adeta insanlar, kadınlar, çocuklar ve halklar. Zaman zaman yaşam kıpırtıları olsa da estirilen ölüm rüzgarı boğuyordu her seferinde.

1949 nisanının dördüncü gününde ise toprak ana gonca gonca bir yaşamı müjdelerken yeniden, bir çocuk sesi yükselmişti Harran ovasının urları arasında. Bu ses, yeniden yaşamın sesiydi. Bu ses, özgürlüğün sesiydi. Bu ses Mezopotamya neolitiğinin tüm kara kışlara inat çiçeklenişini müjdeliyordu; analara, halklara ve insanlığa. Bu ses, Başkan Apo'nun Harran'dan yükselttiği dirilişin türküsüydü. O günden bugüne her an biraz daha yükseldi Başkan Apo'nun özgürlük türküsü ve tabiat ananın nisanlardaki yaşam cıvıltısı. İşte bunlardır kadının 4 Nisanları ağaç dikerek kutlama öyküsü. Çünkü kadını toprak ananın ruhuyla ve göğsündeki topraklara kök salarak yaşam bulan ağaçlarla yeniden tanıştıran Başkan Apo'ydu. Çünkü kadın da Başkan Apo'nun yeniden yaşam verdiği topraklar üzerinde, tıpkı yeşillenen ağaçlar gibi yaşam olanağı buldu. Gün geçtikçe çiçeklenmeye başladı, tıpkı bir ağacın an be an çiçeklenişi gibi... Kadın yaşam bulup çiçeklendikçe, halkları da perçinleşti bu coğrafyanın. Evet 8 Mart ve Newroz meydanlarında kadının ve halkların çiçeklenişini gördük, yaşadık. Her ne kadar sokaklarda pençeler uzandıysa da koparmak için, ama eriyiverdi, baharlaşan insanların yürek gücü karşısında... Ve bu meydanlarda karışıverdi herkesin sesi Başkan Apo'nun yaşam türküsüne. Yüreğini halka açanın içine doldu yaşam sevinci. Yaşamın büyüleyici gücüne kavuştu meydanlarda bu türküyü haykıranların. Şimdi de bu yaşam türküsünün doğuş günü olan 4 Nisan'ı kutlamaya hazırlanıyor Mezopotamya.

8 Mart'taki kadınların ve Newroz'daki halkların coşkulu kalkışını 4 Nisan ormanlarıyla buluşturacağımız yeniden doğuş gününe giriyoruz. Aslında bu doğuş günü 8 Martları ve Newrozu birleştirip baharın kucağındaki yaşam gücüne kavuşturan günün adı oluyor. Çünkü bizleri 8 Martlarla da Newrozlarla da tanıştıran Başkan Apo'nun gerçekleştirdiği doğuşlardır. Yarattığı özgürlük felsefesidir. Fakat bu yeniden doğuş gününü baharın coşkun seliyle kutlarken, yüreğimizde taşıdığımız bir burukluk var hep. Bize yeniden yaşam şansını tanıyan Başkanımızın, içinde bulunduğu esaret koşulları. Bu ikilem, aslında tarihin bizlere, yani Mezopotamya halklarına verdiği amansız çelişkidir. Lanetliliğin ve kutsallığın derin çelişkisidir. Mezopotamya, Anadolu ve diğer tüm Ortadoğu halkları tarihleri boyunca yaşamı kutsallıkla yaşadığı kadar, lanetlenmekten de kendisini bir türlü kurtarabilmiş değildir. Rahip devletlen bu yana sürekli bu derin lanetliliğe mahkum olması, aslında bu coğrafyanın tarihin başlangıcında yarattığı kutsallığa ihanette gizlidir. İlk insanın gülüşünden ağlayışına, ilk ekinin ekilişinden ilk ekmeğin pişirilişine, ilk hayvanın kucaklanışına kadar, uygarlığın bütün kutsal nimetleri bu topraklarda yaşam buldu. İlk tarlalar burada ekildi, ilk toprak burada kazıldı, ilk düşünce, ilk bilim, ilk felsefe bu coğrafyanın göğsünde yaşayanlardan anlam kazandı. Bütün Tanrıçalar, Tanrısal çıkışlar ve ardından peygambersel gelişmeler buradan boy verdi ve kutsandı. Zerdüştler, İbrahimler, Musalar, İsalar hep bu toprağın göğsünden doğdular ve insana dair olan her şey için yaşamın amansız savaşımını yürüttüler. Her birinin doğuşu, insanlık tarihini farklı bir noktaya ulaştırmıştır.

İşte Başkan Apo'nun doğuşu da, insanlık tarihini tıpkı diğerleri gibi yeni bir demokratik uygarlık sentezine ulaştırmayı müjdelemiştir. Bu müjdeleyiş ile bu topraklarda üzeri açık bir zindana mahkum edilen halklar, yeniden yaşam umudu bulmuş ve özgürlüğün kokusunu almaya başlamıştır. Başkan Apo'nun da belirttiği gibi, on beş binyıllık bir etnik çatışma tarihi bu doğuşla sona ermiş gibidir. İkinci doğuşu ifade eden partileşme ise halklaşma ve halkların baharlaşmasını ifade eden '78'den 2000'lere kadar göğüs göğüse yürütülen bir mücadele gerçeği ile Ortadoğu halkları açısından geleceğini belirler niteliktedir. Bu süreçte geliştirilen devrim, Ortadoğu'yu klan-kabile kültüründen çıkarıp, halkların demokratik birliğini yaratacak aydınlanma düzeyine kavuşturmuştur. Bu düzey önümüzdeki süreçte, egemen rahip zihniyetin hakim olduğu Batı uygarlık sistemi ile yarışır bir düzeyi açığa çıkaracaktır. Batı uygarlığı, bugüne kadar Ortadoğu uygarlığını tıpkı bir kene gibi emiyordu. Ortadoğu'nun tüm ilklerini kendine mal eden Batı, bu mirasın üzerinden geliştirdiği bugünkü çağdaş uygarlık gücüyle, aslında kendisine analık eden Doğu uygarlığını felce uğratmıştır. Bu yaklaşımı ile aslında insanlığın diğer temel çağlarını inkar ve bu da esasta bir çağ dışılığı, bir köksüzlüğü ifade etmektedir. Başkan Apo'nun 1 Eylül ateşkesiyle halklara armağan ettiği yeni barış projesi ise üçüncü doğuşu ifade ediyor. Üçüncü doğuş hem Doğu uygarlığının uğradığı hezimete hem de Batı uygarlığının içine girdiği köksüzlüğe çözümdür. Bu demokratik barış doğuşu her iki uygarlığı sentezleyip kardeşlik kültürünü yeniden geliştirmeyi hedeflemektedir. Tıpkı tarihin derinliklerinde olduğu gibi, neolitik çağdaki kardeşlik, barış ve adalet kültürünü insanlığa yeniden armağan etmektedir, bu üçüncü doğuş. Bu üçüncü doğuş ilkleri yaratanların, bu ilkleri gasp edip yaratıcılarından esirgeyen zihniyeti aşıp, yeniden paylaşma kültürüyle halkları buluşturmanın mücadelesini başlatmıştır. Egemen rahip devletinin bütün gayretlerine rağmen, neolitik kültürün Ortadoğu halklarının belleğinden tamamen silinmediğinin ispatıdır aslında bu çıkış. Halkların dört binyıldır uğradığı saldırılar bu toplumsal geni yok edememiştir. Bugün de egemen siyasetin denetiminde olan tarih biliminin bütün çarpıtmalarına rağmen bunu başaramamışlardır. Aslında halkların bu özgürlük özlemi, tarihin her kesitinde belli mücadelelerle çeşitli hareketlenmeler yaşamıştır. Fakat köklü bir uyanış ve zafer iddiası, daha bugün bu doğuşla yaşam bulmaya başlamıştır. Çünkü her toplumsal hareketlilik karşısında Zigguratların sürdürücülüğünü yapan otoriter rejimlerin her türlüsü mutlaka kendi çıkarını koruyacak siyasi yöntemler bulmuşlardır. Fakat bugün bu, üçüncü barış ve kardeşlik doğuşu karşısında çaresiz kalmıştır. İçine girdiği her bastırma girişimi geri tepmekte ve kendisini vuran bir biçim almaktadır.

2002 Newrozu'nda engellemelerin ve bazı saldırgan tutumların, halkların özgür iradesi karşısındaki geri tepişi bunun en anlamlı örneğidir. Halkların, kadınların, çocukların ve herkesin bir ağızdan söylediği bu yeni doğuş türküsü karşısında zalimin kulak zarları çatlamış ve dudakları uçuklamıştır. Başkan Apo'nun yaşam ve irade gücü verdiği bu halklar topluluğunun eskisi gibi pasif, sağır, dilsiz olmadığını görmüş ve ürkmüştür. Tahmin edilmeyen bu kenetlenme ve kardeşlik istemi aslında halkın tarihteki gücüne duyduğu özlemdir. Halkları kendi tarihleriyle buluşturan, tanıştıran ve kucaklaştıran güç ise halkların tarihte kaybettiği neolitik uygarlık kültüründen gücünü alan Başkan Apo'nun özgürleştirici felsefesidir. Halklarımız bu felsefeyi gün geçtikçe yaşam suyu misali kana kana içmektedir. Bu yaşam felsefesinden içenin, tarihine ve özüne sahip çıkmamasının beklenemeyeceğini meydanlar ortaya koymuştur. Ve bu Başkan Apo'nun yarattığı doğuşları, 4 Nisan'ı karşılamanın en güzel biçimidir. Ama meydanlarda rengarenk çiçeklenen insanımızın kendisine yaşam gücü veren Önderliğinin esaret koşullarından dolayı yaşadığı burukluğu da okuduk gözlerinden. Bu öyle bir burukluk ki, egemen rahip zihniyetinin belki de hiçbir zaman anlama şansını yakalayamayacağı bir burukluk. Bu burukluğu anlayabilmek için, zalimin zorbalığını bir tarafa atıp kendi insani özünü tanıması gerekir. Kardeşliğin tadına varan herkes aslında zalime, zalimliğinden dolayı acımaya da başlamıştır. Belki paradoks gibi gelecek, ama kardeşliğin ve insani olanın tadına varmamış bir varlık acınacak bir durumda demektir. Başkan Apo aslında üçüncü doğuşuyla, zalime de kardeşliğin doyumsuz tadını tattırmak istemiştir. Yüzyıllardır zorbalık yaparak, yaşamın tadına yabancılaşmış, tek yaşam felsefesi olarak çıkarcılığın peşinden koşmuş olanlara yaşamı anlatmak istemiştir. Bizlere yaşamı yeniden tanıtan Başkan Apo'nun ilk ana doğumunu kutladığımız bu 4 Nisan günü vesilesiyle bütün çıkarcı ve zorbacı kesimleri de; özgürlüğü arayan kadınlar adına, birer kardeşlik ve barış ağacı ekmeye davet ediyoruz.

Halkların binlerce yıldır bu topraklarda ektiği barış-kardeşlik ormanlarını yıkma çabasından vazgeçmeye, halkların ormanına saygılı yaklaşmaya çağırıyoruz. Yüzyılların oluşturduğu buz dağlarını nisanın yaşam gücüyle kırmaya, baharın doyumsuz kokusunu solumaya ve uygarlıkların üzerinde geliştirdiği toprak ananın bağrına birer yaşam ağacı ekmeye çağırıyoruz. 4 Nisanın yaşam veren gücüyle tanışmaya ve insan gibi yaşamaya çağırıyoruz. Ağaç, toprak ve su. Yaşamın formülüdür aslında bütün bunlar. Nisanın buram buram doğa kokuları arasında toprak ananın bağrını, ona dokunmayı özleyen ellerle açıp diplerine kadar kök salacağımız ağaçlar ekmek... İşte buradadır yaşamın sihirli formülü... Dokunmak ve hissetmek doğanın yaşam gücünü... Bunun tadına en çok varan ise kadın yüreğidir aslında. Çünkü odur toprak anayla ilk tanışan, ilk dokunan ve ilk kavrayan. Yine kadındır ilk kutsanan, tıpkı toprağın ve ekmeğin kutsandığı gibi. İşte bundan dolayı yüreği kadınca ve insanca atan herkesi, hepimizin yeniden doğuşunu müjdeleyen 4 Risan gününde bulunduğu her yerde kardeşlik ve barış ağaçları dikmeye davet ediyoruz. Ekeceğimiz her ağaç; tabiat anayı besleyeceği gibi, özgürlük ve kardeşlik ruhumuzu da biraz daha büyütecek ve bizleri özümüze yakınlaştıracaktır. Tarihin başlangıcından günümüze tüm insani değerleri, yaşamı yaratan kadının, Ortadoğu halklarının gerçek doğuşu olan 4 Nisan, Başkan Apo'ya, kadınlara ve tüm insanlığa kutlu olsun.

"8 Mart'taki kadınların ve Newroz'daki halkların coşkulu kalkışını 4 Nisan ormanlarıyla buluşturacağımız yeniden doğuş gününe giriyoruz. Aslında bu doğuş günü 8 Martları ve Newrozu birleştirip baharın kucağındaki yaşam gücüne kavuşturan günün adı oluyor. Çünkü bizleri 8 Martlarla da Newrozlarla da tanıştıran Başkan Apo'nun gerçekleştirdiği doğuşlardır. Yarattığı özgürlük felsefesidir."

Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa

DEVLET VE DEMOKRASİ- I

“*Tarihin en büyük gelişmesi*” (1) olan devlet beş binyıl boyunca karakteri, aldığı biçim, nitelik ve işlevleri yol açtığı gelişme ve sonuçlar itibariyle insanlığın gündemindeki yerini korumaya devam ediyor. İnsanlığın ilk toplumsallaşma evresinden sonra yakaladığı ikinci büyük çıkış olan devletleşme, aynı zamanda günümüze kadar ilk şekillenişindeki temel karakteri koruyarak devam edegelen uygarlığın da en önemli temeli oldu.

Devletleşme bu anlamda insanlığın tarihi yürüyüşünde en önemli etkenlerden biridir. Uygarlaşma, egemen sınıfların etkisiyle toplumsal düzeyde artarak devam eden bir yabancılaşmayı doğururken bu yabancılaşmayı en yoğun yaşayan olgulardan biri de devlettir.

Toplumsal olan her şey zaman içerisinde egemenlerin elinde nasıl kendi özüne yabancılaşıyor ve sadece belirli bir kesimin hizmetine sunuluyorsa, aynı biçimde devlet olgusu da egemenleri egemen yapan her dönemde onlar için büyük güç sağlayan araç oldu. Bu aracın sağladığı imkanlar egemenler için kendi varlık koşullarının devamı için nasıl hayati bir öneme sahipse benzer bir durum toplumun diğer kesimleri için de geçerlidir.

“Devlet etrafında gelişen mücadele devletin karakterinde her dönem belli değişimler yaratsa da, son ana kadar devlet aygıtına sahip olan güçler devleti bir egemenlik aracı olarak yaşatmaya çalışacaklardır. Dolayısıyla devlet gerçeğini kavramadaki duyarlılık, bilinç ve netlik her zaman için özgürlük yürüyüşündeki toplumların önünü görmelerini sağlayacaktır.”

Egemenler dışında kalan diğer kesimler birebir aynı amaçlar için, yani sömürücü baskıcı güç odakları haline gelmek için devlete sahip olmak istemezlerse de, devlet ve sağladığı imkanlar ezilen kesimler için tarih boyunca gerekliliğini sürekli korumuştur. Bu açıdan her dönem toplumun değişik kesimleri arasında bir mücadele konusu olan devlet günümüzde de aynı çatışmaların konusu olmaya devam etmektedir.

Bunun yanı sıra devletin öneminin giderek azalması da paradoksal bir gerçek olarak bugün gözler önündedir. Devletin küçültülmesi, yaşamın belli alanlarından çekilmesi vb. tartışmalar bunun göstergesidir. İnsanlık bu anlamda tarihin ilk dönemlerindeki gibi devlete ihtiyaç duymuyor ve onsuz da yaşamını sürdürebileceğine inanıyor.

Fakat öte yandan devlet olgusu da toplumsal yaşamdaki temel tartışma ve mücadele odağı olmaya halen devam ediyor. Devletin dolayısıyla egemenlerin devlet çarkından kurtulmak isteyen kesimlerin mücadelesine karşı sergilediği bir direnişin ürünü olan bu durum görüldüğü kadarıyla daha uzun yıllar varlığını korumaya devam edecek ve devlet mekanizması kendini kuşatan tüm tarihsel zorunluluklara rağmen kendisini yaşatmaya çalışarak ayakta kalmaya devam edecektir.

Devlet etrafında gelişen bu mücadele devletin karakterinde her dönem belli değişimler yaratsa da, son ana kadar devlet aygıtına sahip olan güçler devleti bir egemenlik aracı olarak yaşatmaya çalışacaklardır. Tarihsel perspektifle olaya bakıldığında; egemenlerin bu mücadelesi ne kadar nafile gibi gözükse de insanlığın özgürlük yürüyüşünde çok önemli ve hayati sonuçlara yol açabilecektir. Dolayısıyla devlet gerçeğini kavramadaki duyarlılık, bilinç ve netlik her zaman için özgürlük yürüyüşündeki toplumların önünü görmelerini sağlayacaktır.

Asur İmparatorluğu'ndan, köleci Mısır ve Roma'ya, üç kıtaya yayılmış Osmanlı İmparatorluğu ve en son Çarlık Rusyası'nın mirası üzerinde devasa bir güç haline gelen SSCB gerçeğine, ne kadar güçlü ve kudretli olursa olsun miadını dolduran her devlet çözülmekten kurtulamıyor deyip devlet gerçeği karşısında kendisini savunmasız bırakmak düşünsel ve pratik düzeyde bu noktada bir donanıma sahip olmamak miadını doldurmuş da olsa gericileşmiş bir sistemi ayakta tutmaya devam edecektir.

Çünkü tarihe yön veren sadece ikircıklık veya gericilik noktasındaki karakterler değil bir o kadar bu yapılar karşısındaki aktif mücadeledir. İlk despotik imparatorlukların tarihe gömülmesine yol açan olgu, sadece onların gerici karakteri değil aynı zamanda özgürlük isteyen tüm kölelerin direnişiydi. Bu açıdan devlet aygıtını kavrama düzeyi onu değiştirme ve giderek ondan kurtulma düzeyine de direkt olarak yansıyacaktır.

Devletin ilk ortaya çıkışında toplumun yeni koşullara göre şekillenen zihinsel yapısı önemli rol oynarken tarih içerisinde devletin yaşadığı değişimde de yine koşulların ortaya çıkarttığı zihinsel süreçler belirleyici oldu. İlk köleci devlet şekillenmesinin ardından yaşanan tüm süreçler bir bakıma dıştan yapılan zorlamalar sonucu gerçekleşti.

Köleciliğin yumuşatılıp feodal devletlerin ortaya çıkışında, yine peşinden burjuvazinin önderliğinde gelişen ulus devlet ve en son proletaryanın tarihteki tüm demokratik mücadele mirasını da arkasına alarak geliştirdiği sosyalist devlet modelleri hep bu düşünsel sürecin bir ürünü oldu. İnsanlığın her döneminde yakaladığı ileri zihinsel şekillenme bu anlamda direkt olarak yeni devlet tiplerinin ve biçimlerinin ortaya çıkmasına etkide bulunmuştur.

Aristokrasi, monarşi, teokrasi, oligarşi ve demokrasi gibi siyasal yönetim biçimleri her dönemde ortaya çıkan yeni maddi koşulların bilimsel gelişmenin zihinsel yapıda ortaya çıkarttığı gelişmenin birer yansıması oldu.

Devletin gelişim tarihi ortalama beş binyılı bulsa da her dönemde değişik anlamlar yüklense de, ***Machiavelli***'ye gelinceye kadar **'devlet'** *(state)* sözcüğü genellikle 'statü', 'durum', 'konum' veya belli bir yer anlamında kullanılmıştır. 'Devlet' sözcüğü, ilk kez Machiavelli'nin ***“Hükümdar”*** adlı eserinde siyasal bir varlığı gösterir anlamda da kullanılmıştır. *“...İnsanlar üzerinde hüküm sürmüş ve sürmekte olan devletlerin ve iktidarların hepsi ya cumhuriyettir, ya da prenslik...”* (2) Machiavelli bu ifadesinde devletin siyasal yönüne vurgu yapmakta ve bir yönetim aygıtı olarak işlev gördüğüne dikkat çekmektedir. Devletin 'hükmetme' özelliğini ön plana çıkartan Machiavelli *'devletin hikmeti'* felsefesiyle kamu düzenin savunmasının sıradan siyasal kurallar karşısında öncelikli olduğunu dile getirir. Bu anlamda devleti güçlendirerek her aracı mubah sayar.

Fakat Machiavelli dışında birçok düşünür de devlet aygıtına ilişkin tespitlerde bulunmuştur. Örneğin ***Sokrates*** *“töre bilimini güçlü bir devleti gerçekleştirecek iyi vatandaşlar yetiştirmek için kurmuştu”* (3) ***Platon***'a göre ise, *“toplumun ideası devlettir.”* (4) Fransız Devrimi ile birlikte yakalanan yeni zihinsel düzey ***Rousseau***'nun şahsında demokratik devlet şekillenmesi fikrini geliştirirken Alman idealizminin temsilcisi ***Hegel***'de ise *“devlet, ulusallık demektir, evrensel düşüncenin insanda ve toplumda gerçekleşen ve yetkin oluşumudur.”* (5) Öte yandan devleti ***Fichte***'nin şahsında tamamen toplum karşıtı ve insanlığın gelişimi önünde engel olarak gören anlayışlar da yok değildir.

Marks ve ***Engels***'de ise devlet tanımı daha da yerine oturmuş ve gerçekliği netleştirilmiştir. Marks ve Engels, Hegel'in aksine *“İnsanın özü gereği siyasal değil sosyal bir varlık olduğunu devletin egemen sınıfın sömürüsü için gerçekleştirilen bir örgenlikten ibaret olduğunu öne sürmüşler dir.”* (6) Hegel devlet için *“insanın gelişen öz bilincini yansıtan tarihsel bir olgu”* tanımını yaparken Marks ise devlet için *“egemen sınıfın ortaklaşa çıkarlarını sağlayan bir kurum”* (7) tanımını getirmiştir.

Ona göre “devlet toplumun hizmetine girdikçe özgürleşme gelişecektir. O yüzden devleti direkt olarak ortadan kaldırma yerine onu emekçilerin ve tüm toplumun hizmetine koşup zaman içerisinde erimesinin koşullarını hazırlamak en akıllıca yoldur, Lenin de benzer bir biçimde devleti tanımlayarak onun zaman içerisinde eriyeceğine vurgu yapmıştır: “Devletin ortadan kaldırılması yolundaki anarşist öğretinin tersine devlet ortadan kaldırılmaz o ömrünü tüketerek ölür.” (8)

Bodin için ise devlet *“yasaları yapan güvenceye alan ve uygulayan mutlak ve benzersiz bir otorite”* (9) iken ***Kant***'a göre *“katışıksız aklın egemenliğini güvenceye almak için gerekli yasal oluşumdur.”* (10)

Hobbes için ise devlet *“bireysel özgür iradelerine göre davranan insanların 'hayvanca' dünyasına bir seçenek”* (11) olarak anlam bulur. Kısacası antikçağın felsefecileri ***Platon*** ve ***Aristoteles***'ten, ***Romalı Çiçero*** ve ***Seneca***'ya kadar, ***Campenella***, ***Spinoza***, ***Hugo*** gibi düşünürlerin yanı sıra ortaçağda ***Auqustinus*** ve ***Aquinolu Thomas***'ın yanı sıra ***Locke, Robespierre,*** 19. ve 20. yüzyılda ise ***Bentham, John Stuart Mill, Bakunin, Prudhon*** gibi çeşitli anlayışları temsil eden kişiliklerin şahsında birbirinden farklı devlet kuramları ortaya atılmıştır.

Bu kuramların çeşitliliği, devletin insanların toplum yaşamında başvurdukları zorunlu bir örgütlenme biçimi sosyal, tarihsel bir gerçeklik olmasından kaynaklanıyor. İnsanlık tarihinin belirli bir aşamasında ortaya çıkan devlet gerçekleştiği tarihseltoplumsal koşullara göre farklı biçim ve karakterler kazansa da temel bazı özelliklerini günümüze kadar koruyabilmiştir. Yasa yapma bunları uygulama ve yargılama rollerini bir arada oynayan devlet aygıtı her dönem egemenlere büyük kolaylıklar sağlamıştır.

Devletin biçimi ise dediğimiz gibi dönemin koşullarına göre şekillenmiştir. Devlet ilk ortaya çıktığı dönemden itibaren bu devletin nasıl olması gerektiği üzerine değişik düşünceler sürekli çatışma halinde olmuştur. İlk biçim tamamen maddi koşulların bir gereği olarak ortaya çıkarken, bu, daha sonra devleti elinde tutan egemenlerin çıkarlarına göre biçim kazanmıştır. İlk oluşumda tamamen doğal şartların ve üretim koşullarının gerektirdiği bir biçim olarak koordinatörlük tarzında gelişen devlet biçimi sonraları egemen güçlerin kendi çıkarlarını en iyi koruyabilecekleri biçimlere dönüşmüştür.

Toplumsal ayrışmanın temeli Sümer tapınaklarında atıldı

Genel olarak devletin ilk çıkışı daha çok Atina şehir devletiyle somutlaştırılsa da bunun da ortaya çıkmasına kaynaklık eden Mezopotamya Sümer şehir devletleri, aslında tarihteki ilk devletleşme örneğidir. Uygarlığın ilk yayılışı buradan olduğu gibi devletleşme de ilkin buradan kaynağını almıştır. Sümer şehir devletleşmesi ortaya çıkarttığı kültürle birçok devlete ve imparatorluğa tarih sahnesine çıkma şansı vermiştir.

Akad Hanedanlığı Babil ve Asur İmparatorlukları, Pers ve Mısır devletleşmeleri yine Fenike-Hitit modelleri aynı şekilde Grek ve Roma devlet şekillenmesi kendi özgünlükleri olmakla birlikte kültürel kaynağını Sümer uygarlığından alırlar. Dolayısıyla Atina şehir devletinden çok daha önce tarih sahnesine çıkmış olan Sümer devlet kültürü devlet aygıtının ilk şekillenmesine de damgasını vuracaktır.

Sümerlerde devlet ihtiyacı toprağın yeniden üretimine dayalı tarım kültürünün topluluğu toplumsallaştırmasıyla birlikte ortaya çıkmamıştır. Neolitik sürecin köy ve aşiret yapıları tek başlarına devlete geçiş için yetmiyordu. Mezopotamya'nın güneyinde çoban ve çiftçi kabilelerin birleşmesiyle ortaya çıkan elverişli yaşam koşulları bir taraftan artıürünün fazlalaşmasına yol açarken, adım adım büyüyen toplumsal yapı içerisinde farklılaşan sınıfların ve siyasal eğilimlerin de boy vermesine yol açtı.

“İnsanlığın her dönemde yakaladığı ileri zihinsel şekillenme direkt olarak yeni devlet tiplerinin ve biçimlerinin ortaya çıkmasına etkide bulunmuştur. Köleciliğin yumuşatılıp feodal devletlerin ortaya çıkışında, ulus devlet ve en son proletaryanın geliştirdiği sosyalist devlet modelleri hep bu düşünsel sürecin bir ürünü oldu.”

Tarihteki ilk kent devleti M.Ö 3500'de ***Eridu***'da gelişti. Buradaki bataklıkların kurutulması ve ortaya çıkacak olan toprağın işlenmesi için herkesin topluca çalışması zorunluydu. Bu toplu emek faaliyeti sonucunda ilk kez herkesi doyurabilecek düzeyde artıürün ortaya çıkardı. Bu artıürünün sağladığı imkanlar, toprakta çalışmadan da geçinme imkanını veriyordu. Toplumsal ayrışmanın ilk başlangıcını oluşturan rahiplerin toplumdan farklılaşması bu zeminde gelişti. Arkasından savunma işinde uzmanlaşmış askeri görevliler de direkt olarak çalışmadan yaşayabilme olanaklarına kavuşmuştu. Zanaatçılığın da tarımdan ayrışmasıyla birlikte toplumsal iş bölümü giderek sınıfsal temelde netleşiyordu.

Devletin ortaya çıkmasına yol açan bu tarımsal verimlilik Sümer rahiplerinin geliştirdiği ideolojik şekillenmeye dayandı. İnsanın toplumsallaşma sürecinin politik kültürü olan din, bu anlamda ilk kez Sümer kültüründe geleneksel kabile inancından farklılaşarak mitoloji biçimine büründü. Sümer kültürü bu anlamda totem inancından din ideolojisine geçişin ilk örneğidir. Totem inancından mitolojik geçiş evresine geçişte belirleyici rol oynayan rahipler geliştirdikleri bu yeni inanç sistemiyle toplumsal yapıda gönüllü bir şekilde çalışan köle sınıfının oluşmasına da zemin hazırladılar. Bu anlamda köleci toplumun ilk şekillenişi zor ile değil tamamen ikna ve inanca dayalı olmuştur.

Bataklıkların kurutulmasıyla ortaya çıkan yüksek verim Tanrıyla açıklanmış ve bu düşünceyi öne süren rahiplik kurumu kutsal sayılmıştır. Bu zenginliği topluma bahşeden gücün Tanrı olduğunu söyleyen rahipler kendilerinin de Tanrı adına hareket ettiklerini, toprağın da Tanrıya ait olduğunu topluma benimsetmişlerdir. Böylece toplumun ilk yönetim merkezi ve kurumu olan rahiplik, ilk tapınak kutsal sayılmış ve gönüllü olarak ona hizmet edilmiştir.

Toplumsal artıürünün tapınakta rahibin denetiminde merkezileşmesi rahibin giderek siyasal ekonomik bir güç olarak şekillenmesini getirmiştir. Artıürün fazlalaştıkça rahibin dinsel misyonu giderek siyasalekonomik bir karakter kazanmış ve tek yönetsel otorite olmasına yol açmıştır. Bu zenginliği korumak için rahibin atadığı askeri komutan ise önceleri tamamen tapınağa bağlı iken kazandığı her savaş, komutana biraz daha prestij sağlamış ve bu da giderek komutan rahip karşısında ikinci bir siyasal güç merkezi olmasını getirmiştir. Şehirlerin yönetimi ve savunulması için rahiplerce atanmış komutan ve şehir başkanları bu anlamda rahiplerin dışında farklı bir siyasal yönetici güç merkezi haline gelmeye başlamışlardır. Tapınakların yanında artık saray da bir merkez olarak devlet aygıtı içerisindeki yerini almıştır.

Rahip ideolojisi devlet aygıtının ilk temellerinin atılmasını da sağlamıştır. Devletin kuruluş ideolojisi bu anlamda mitolojide ifadesini bulmuştur. “Rahiplerin teolojik anlayışı, devlet sistemini şekillendirmiştir. Buna göre gökteki düzen nasıl değişmiyorsa, yerdeki devlet düzeni de değişmezdir. Devlet, Tanrının yerdeki temsilcisidir. Devletin kökeni bu anlamda insan aklı değil, teolojidir. Devlet, dogmatik kavrayışın teolojik ifadesidir.” (12)

İşte rahiplerin bu kurucu devlet ideolojisinden sonra tarih, dünya üzerinde devletlerin ve devlet içinde de sınıfların mücadelesine tanıklık edecektir. Rahiplerin yönetsel erki ellerine geçirdikten sonra giderek din ideolojisine dayalı devlet aygıtını geliştirdikleri, bugün Sümer tabletlerinin çözümünden netçe anlaşılıyor. Özetlersek devletin oluşumunda birinci adım; rahiplerin ideolojik siyasi bir merkez olarak toplumdan ayrışmasıdır. Toplumsal artıürünün toprakta merkezileşmesi rahipleri giderek ideolojik siyasi bir merkez haline getirmiştir.

İkinci adım; savunma işleri için rahiplerin atamış olduğu askeri komutanın kazanılan zaferlere paralel olarak giderek ikinci bir siyasal güç merkezi haline gelmesidir. Rahiplerle askeri komutan arasında gelişen bu iş bölümü zamanla toplumun diğer alanlarına yansıyacak ve zanaatkarlık, tüccarlık biçiminde yeni toplumsal iş bölümleri doğacaktır. Bu süreçte tapınağın yanı sıra sarayda ifadesini bulan krallık da artık siyasal bir merkez olarak devrededir. Saraya bağlı profesyonel ordunun yanı sıra bürokrasi de giderek gelişecek ve tüm bunlar belirli yasalarla bir hukuk sistemine kavuşturulacaktır.

Bu temelde kral giderek daha fazla ön plana çıkmış, toprağın üzerindeki kolektif mülkiyet kralın özel mülkiyeti haline gelmiş, din adamları ve rahipler ise kralın sağ kolu olarak hanedan yönetimi için ideoloji üreten bir tabaka olarak egemen sınıflar içerisindeki yerini korumuşlardır. Böylece sınıflı ve siyasal farklılaşmaya uğramış topluma uygun bir ideolojinin geliştirilmesiyle devlet; maddi (artıürün), örgütsel (saray-tapınak) ve etik-dinsel (ideoloji) boyutlarıyla eksiksiz olarak tamamlanmıştır.

"Devlet çift cinsiyetlidir"

Dolayısıyla devletin ilk ortaya çıkışı ve karakteri bugünkü devletin doğru kavranması için de gereklidir. Tarımsal ve ekonomik büyüme arayışının bir sonucu olarak gelişen gönüllü kölelik biçimindeki toplu emek faaliyetinin başlangıçta bir koordinasyonu gerektirmesi daha sonraysa artan iş bölümü ve ortak güvenlik sorunu devleti ortaya çıkartmıştır. Devletin bir baskı aracına dönüşmesi rahiplerin ve kralların daha sonraları kendi iktidarlarını güçlendirmek için devleti daha da merkezileştirmeleri sonucu olmuştur. "Yol açtığı verimlilikten köle emeğini organize etmesinden artıürünün çoğaltılmasından ötürü rahip ideolojisinin etkisi altında kutsal hale getirilecek ve en gelişkin otorite olacaktır. Mitoloji, köleliliği kabul edilebilir bir sistem haline getiriyor. Rahiplerin kurduğu bu sistem kendi ideolojik egemenlikleridir. Kolektif tapınak köleliği bu ideolojik egemenliğin ürünüdür. Sümer rahiplerinin yukarı Mezopotamya'daki neolitik teknikle mitolojiyi birleştirmeleri artıürünü, bu da giderek devleti ortaya çıkartmıştır. Marks'ın devlet anlayışında ise ideolojik etki basit bir yansıma olarak ele alınmıştır. Oysa devletin kökeninde en az para kadar teoloji de vardır."[13] Bu anlamda devletin ilk çıkışı yeniden ele alınmak durumundadır.

Yani devletin Sümerlerdeki bu ilk şekillenişini ve karakterini göz önüne almadan daha sonraları sadece kralların rahiplerin elinde kaba bir zor aracı haline gelmesine bakıp "devlet tek uğraşı yönetmek olan, yönetmek için de başka insanların iradesini zorla baskı altına alacak hapishaneler, özel birlikler, ordular vb. biçiminde özel bir aygıtın gerekliliğini duyan bir insan grubu ortaya çıktığı zaman doğmuştur"[14] tespitinde bulunmak tek yanlı bir değerlendirme olduğu gibi devletin 'çift cinsiyetli' karakteriyle de çok fazla uyuşmuyor bu tespit.

Çünkü "devlet her zaman kötü değildir. Artan iş bölümü ve ortak güvenlik ihtiyacı devleti gerektirir. Büyük ölçekli toplumsal faaliyetler bir koordinasyon aracını gerektirir. Bu nedenle devlet çift cinsiyetlidir. Bir yönüyle ihtiyaç öbür yönüyle de hırsızlık ve baskı aracıdır."[15] Diğer bir ifadeyle başlangıçta muhtemelen doğa felaketleri ve dış saldırılardan toplumu ve genel çıkarlarını korumak için kurulmuş olan toplumsal örgütlenme zamanla iş bölümü ve sınıflar arası çelişkinin keskinleşmesiyle bugünkü bildiğimiz devlete dönüşmüştür.

Sümer'de devletin ilk şekillenmesiyle birlikte ilk biçimi de yine burada ortaya çıktı. Mutlakıyet, oligarşi, teokrasi ve demokrasi gibi devlet yönetimine ilişkin siyasal biçimler üzerinde tarih boyunca yoğun tartışmalar geliştirilmiş olmasına, yine tarih içerisinde birçok yönetim biçimi ön plana çıkmasına rağmen devletin yönetim biçimine ilişkin ilkel diyebileceğimiz bir demokrasi olarak ilk şekillenme Mezopotamya uygarlığında şekillendi. Demokrasi en sistemli biçimine M.Ö 6-7. yüzyılda Atina şehir devletinde kavuşmuş olmasına rağmen ilk ortaya çıktığı yer Sümer şehir devletleridir.

M.Ö 3500'lere uzanan Sümer uygarlığı genel olarak rahip ideolojisine dayalı bir yönetim biçimini geliştirmiş olsa da rahip ve kralın bilenen biçimiyle ön plana çıkmasından çok önceleri şehirler daha demokratik bir yönetim biçimine sahiptir. Rahip ve kraldan önce şehrin gençlerinden ve yaşlılarından oluşan meclisler vardı. İlk şekillenişte bu meclislerin rolü sonradan siyasal bir merkez olarak öne çıkacak olan rahip ve kraldan çok daha belirleyiciydi.

> "Rahip ideolojisi devlet aygıtının ilk temellerinin atılmasını da sağlamıştır. Devletin kuruluş ideolojisi bu anlamda mitolojide ifadesini bulmuştur. Rahiplerin teolojik anlayışı, devlet sistemini şekillendirmiştir. Buna göre gökteki düzen nasıl değişmiyorsa, yerdeki devlet düzeni de değişmezdir."

Hatta Sümer'in en eski tabletlerinde kral yada rahipten bahsedilmemekte daha çok yaşlılar heyeti ve konsey yönetiminden bahsedilmektedir. Bu süreçte rahipler ise sadece konseye pratik önerilerde bulunma, ayinleri kutsama ve kehanette bulunma görevleriyle sınırlıydı. Her şey bu meclis tarafından yürütülüyordu. Daha çok soylular ve toprak sahiplerinden oluşsa da bu meclisten habersiz hiçbir iş yapılmıyordu.

Yurttaşlar meclisi olarak adlandırabileceğimiz senato tipi meclis ile daha çok gençlerden oluşan konsey biçimindeki dar yürütme meclisi şehrin tüm işlerinden sorumluydu. Hükümdarları onamak ve denetlemek, adaleti sağlamak savaş ve barış kararları almak, şehir yaşamını düzenlemek , şehre yeni gelenleri yurttaşlığa kabul edip etmeme gibi görevler tamamen bu meclislerin elindeydi. Kral diye ortaya çıkmaya başlayan kurumun yetkilerini de kısıtlayabilen bu meclisler daha çok çoğunluk kararı ilkesiyle çalışırdı. Kral bile ilk süreçlerde bu meclislere danışmadan hiç bir faaliyet yürütemiyordu.

Kralın kazandığı savaşlar sonunda adım adım büyümesi ve siyasal güç kazanması sonucu kralın etkinliği artmış ve giderek bu meclisleri de kontrolleri altına alan tek otorite haline gelmiştir. Daha sonra tapınağın gücünü de arkasına alan kral -tanrı krala dönüşerek tam bir monarşik despotik yapıya bürünmüştür.

Sümer'deki siyasal yönetim biçimi pratikte bu meclisler tarafından yürütülmesine rağmen devlet yönetimine yön veren felsefe rahip ideolojisi olduğundan rahibin düşünüş biçimi egemendir. Fakat pratikte çoğunluk kararıyla çalışan bu meclisler yürürlüktedir. Rahip ideolojisi her şeyi Tanrı ekseninde ele aldığından bu meclisler de Tanrı için çalışan meclisler konumundadır.

Çünkü rahibin ortaya çıkardığı göksel sistem ve şehirlerin de bu göksel sistemin yerdeki yansıması olduğu bilinci herkesçe benimsenmişti. Her iş Tanrıyı sevindirmek için yapılıyordu. Fakat Tanrıyı sevindirmenin yolu da halkı sevindirmekti. Bu yüzden halkın genel çıkarlarına olan faaliyetler daha ön plandaydı. Halkın refah ve mutluluğu için ne gerekiyorsa yapılıyordu. Bu biçimde Tanrıya hizmet edildiğine inanılıyordu. Toplumsal olarak köleler büyük çoğunluğu oluşturmasına rağmen bu öyle bilinen anlamda bir kölelik değil, gönüllü bir şekilde herkesin kabullendiği bir kölelikti. Dolayısıyla ilk süreçte genel bir eşitlik söz konusuydu. Daha sonradan kral biçiminde yetkinleşecek kişi bile 'eşitler arasında en önde olan'dı. Kralın ya da rahibin farkı teknik bilgi itibariyle daha fazla tecrübeli ve birikimli olmasıydı. Fakat Tanrı karşısında o da diğerleri gibi aynı pozisyondaydı. Kendisine 'Tanrının hizmetkarı' diyordu. Zaten herkes 'Tanrıya hizmet' için vardı.

İlk şekillenme ve yönetim biçimi bu çerçevede olmasına rağmen çok daha sonraları kral ve rahip giderek öne çıkar ve her şeye damgalarını vururlar. Toplum içerisinde sınıfsal ayrışmalara paralel olarak yönetim içerisinde de siyasal çekişmeler baş gösterdikçe devlet artık bildiğimiz devlet biçimine bürünür. Krallar tek otorite haline gelip dinsel otoriteyi temsil eden rahiplerle çatışmaya başlar.

Tarihteki ilk *"demokratik devrim"* denemesi de yine bu süreçte ortaya çıkar. M.Ö 2500'lere gelindiğinde rahiplerin yönetimi tam bir siyasal ekonomik yozlaşmayı yaşadığından halkın sırtına ağır vergiler bindirildiğinde ***Lagaş*** şehir devletindeki kral ***Urkagina*** 2500'lerde tamamen halkın çıkarlarını koruyan ve rahiplerin yönetimini sınırlandıran çeşitli yasalar çıkartarak daha demokratik bir rejimi oturtmaya çalışır. ***"Lagaş ihtilali"*** olarak bilinen tarihteki bu ilk aşağıdan yukarıya reform hareketiyle halkın mücadelesi sonucu ilk demokratik kazanımlar elde edilir.

Mitolojiden din devletine din devletinden bürokratik devlete

Vergi sisteminde, kadının sosyal konumunda, sivil ve askeri bürokraside, hukuksal alanda birçok yasa çıkartılarak rahipler siyasetten uzaklaştırılıyor ve ticari olanakları sınırlandırılıyor. Urkagina'dan sonra III. Ur Hanedanı krallarından ***Ur-Nammu*** da işkence ve köleliği sınırlandırıp daha çok para cezası getiren düzenlemelerle toplumsal yaşamın tüm alanlarında geliştirdiği yeniliklerle tam bir Rönesans sürecini gerçekleştiriyor. Urkagina yasaları; siyasal yönetimin rahiplerden laik yöneticilere geçişini simgelerken, Ur-Nammu yasaları ise din devletinden bürokratik devlete geçişi simgeleyen bir Rönesans sürecini ifade ediyor.

Görüldüğü gibi devletin siyasal yönetim biçimine ilişkin ilk gerçekleşme ve tartışmalar Sümer uygarlığında gelişmişken, bunun gelişmiş biçimleri yaklaşık 2500 yıl sonra daha yeni yeni Atina demokrasisi biçiminde tarih sahnesine çıkmaktadır. Hatta Atina'dan bile önce devlet biçimi üzerine tartışmaların ilk kez Perslerde geliştirildiğini söyleyen ***Heredotos***'tur. ***Keyhüsrev***'den sonra Pers kralı olan ***Semerdis*** öldürülüyor. Onu öldüren yedi kişi aralarında toplanarak, Pers devletine nasıl bir biçim vermek gerektiği üzerine tartışıyorlar. İlk sözü alan ***Atones***, demokrasiyi öğütlüyor. İkinci sözü alan ***Meapyzus*** oligarşiden yanadır. Üçüncü olarak konuşan ***Dariyus*** ise monarşiyi övüyor.

Söz istemeyen öteki 4 kişi de oylarıyla Dariyus'a katılıyorlar. Dariyus, monarşiyi şöyle savunmaktadır: "Tek yönetici... Bundan iyisini bulmak mümkün değildir. Yeter ki bu iş için en iyi adam olsun. Yargılanması karakterine uygun halk üstündeki egemenliği her türlü yakınmanın ötesinde olacaktır. Düşmanlara ve hainlere karşı alacağı tedbirler, öteki yönetim biçimlerinde olabileceğinden daha kolaylıkla gizli tutulabilecektir. Bir oligarşide birçok adamın kamu hizmetinde sivrilmek için yarışmaları olgusu şiddetli kişilik çatışmalarından yol açmalarından edemez; her biri üste çıkmak ve kendi önerilerinin uygulandığını görmek isterler. Böylelikle de dövüşürler. Kişisel kavgalar açık ayrılıklara sonra da kan dökülmesine yol açarlar. İşler bu duruma girince tek çıkış yolu monarşiye dönmektir. Bu da monarşinin en iyi yönetim biçimi olduğunun çok açık bir kanıtıdır. Demokrasiye gelince orada da yolsuzluklar zorunludur. Ancak bu durumda kamu hizmetlerinde yapılacak yiyicilikler özel çatışmalara yol açmaz yakın kişisel birleşmelere götürür. Hizmet sorumluları kafa kafaya verirler ve karşılıklı olarak birbirlerini desteklerler. Şu ya da bu kimsenin halkın savunucusu olarak ortaya çıkıp da kendi çıkarlarına isyan klikleri dağıtmasına kadar böyle sürüp gider.

Savunucu ortaya atılanın eylemi, ana halkın hayranlığını kazandırır ve sonunda çok geçmeden de mutlak erk ona teslim edilir. Bütün bunlar en iyi yönetim biçiminin monarşi olduğuna bir başka kanıttır. Özetlemek için sorayım: Özgürlüğümüzü nereden aldık? Onu, bize kim verdi? Bu demokrasinin mi bir sonucudur, oligarşinin mi, monarşinin mi? Onun için ben de diyorum ki, bu yönetim biçimini saklayalım sonra bize geçmişte iyi hizmet eden eski yasaları değiştirmekten geri duralım. Bunlara dokunmak bizi ancak felakete götürür." [16]

Görüldüğü gibi devletin siyasal biçimi üzerine demokrasi monarşi ve oligarşi eksenli tartışmalar daha tarihin ilk dönemlerinde ortaya çıkmış ve devlet biçimlerine direkt etkide bulunmuştur. Antik çağın ünlü devlet felsefecileri Platon ve Aristoteles'ten Romalı Cicero ve Seneca'ya kadar birçok düşünür devletin siyasal yönetim biçimi üzerine çeşitli tezler ileri sürmüştür. Krallıkların (mutlakıyet) tanrıyla bağlarını kurmaları, kapitalist toplumlarda ise devletin daha çok liberal pazar ekonomisi, siyasal demokrasi gibi yönetim biçimlerinin esas almasında olduğu gibi her devlet, otoritesinin kaynağını kendi uyruklarına inandırıcı bir biçimde açıklamak ve onların onayından geçirerek meşrulaştırmak gereğini duymuştur.

"Ortaçağda ***Augustinos*** ve ***Aquinolu Thomas*** Tanrısal devlet felsefesiyle kutsal Roma İmparatorluğu'na kendi biçimlerini vermişlerdir. ***Salisburyli Jhon, Padualı Marsiglio, Machiavelli, Calvin, Brutus, Bodin, Hobbes, Locke, Spinoza, Sieyes, Robespierre, Burke*** vb. gibi kişilikler devletin siyasal yönetim biçimi üzerine çeşitli düşünceler öne sürmüşlerdir. Devletin yapma bir kurum olduğunu ve bir gün eriyip yok olacağı yönündeki anarşist tezi savunan ilk düşünür ***Fichte***'dir. Buna karşı çağdaşı Hegel, idealist bir alanda tıpkı Platon gibi devleti ülküleştirir. 19. ve 20. yüzyıllar devlet üstüne ileri sürülmüş ***Bentham, Jhon Stuart, Mill*** gibi metafizik; ***Kropaktin, Bakunin, Proudhon*** gibi başsızcı; ***Brenstein, Kautsky*** gibi oportonist; ***Mussolini, Hitler, Salazar*** gibi faşist savların çatıştığı yüzyıllardır devletin bilimsel yapısı ve geleceği ancak ***markşçılıkla*** ortaya konabilmiştir." [17]

Bu çerçevede devlet biçimleri üzerine tarih boyunca çok değişik yaklaşımlar geliştirilmiştir. Devlet tipi ile devlet biçimi birbirinden farklı olgulardır. Devlet tipi; daha çok toplumun ekonomik temeli ve devletin hizmet ettiği sınıfla ilgilidir. Yani devletin toplumsal ve ekonomik oluşumu, devlet tipini belirler. Tarih boyunca köleci feodal, burjuva ve sosyalist devlet tipleri ortaya çıkmıştır. Feodal ve burjuva devlet tiplerinde azınlığın egemenliği esas iken sosyalist devlet tipinde ise çoğunluğun azınlık üzerindeki bir hakimiyeti söz konusudur.

Devlet biçimi ise daha çok siyasal iktidar ve rejimin siyasal yönü ile ilgilidir. Yani nasıl yönetildiğine ilişkindir. Monarşik rejimlerde tek kişinin (kral) yönetimi, cumhuriyetlerde seçimle iktidara gelen kesimin yönetimi esastır. Meşruti rejimlerde ise kral bulunmasına rağmen seçimle gelen iktidar gücü önemli rol oynayıp kralın yetkisi ise anayasa ile sınırlandırılmıştır.

Özcesi buna benzer totaliter, otoriter, teokratik, monarşik ve demokratik devlet biçimleri sayılabilir. Fakat egemenler arasındaki farklı grupların çıkar çatışmasıyla bağlantılı olarak aynı devlet tipi, değişik yer ve zamanlarda farklı biçimler olabilir. Ya da ***Demokratik Cumhuriyet*** biçiminde gelişmesi buna örnektir. Ulusal gelenekler siyasal kurumların gelişim düzeyi ve halkın siyasal bilinci, devlet biçimi üzerinde önemli etkide bulunur.

İlkçağ köleciliğinde yukarıda belirttiğimiz gibi ilkel demokrasi diyebileceğimiz bir siyasal yönetim biçimi gelişmesine rağmen daha sonraları devletin aşırı merkezileşmesi ve egemen sınıfın aşırı palazlanması sonucu despotik krallık (tiranlık) tarzında monarşik rejimler de gelişmiştir. ***Despotik*** rejimlerde geçerli tek meslek askerliktir. Kralın kendisi de bu askerler arasında en yetkin olanıdır. Monarşiden ayrılan yanı, herhangi bir hukuki yanının olmaması tamamen zorba bir kişinin toplum üzerinde, şiddete dayandırarak kendi çıkarını düzenlemesidir. Değişmez bir hükümdarın yönetimi olan despotizm, üretim yerine talan ve yağmaya dayanır. Tek hedefi kendini zenginleştirmektir. Halka müthiş bir güvensizlik söz konusudur.

Monarşi ya da krallık yönetimi ise tek kişinin belli yasalar çerçevesinde devleti yönetmesidir. Krallık babadan oğula geçer daha çok hanedan yönetimi söz konusudur. Fakat yasalar çerçevesinde toplum yönetilir. Değişik toplumlara göre değişik monarşik rejimler gerçekleşebilir.

Aristokraside ise, devleti yönetenler 'erdem'e göre seçilir her yönden erdemli olanlar en dengeli uyumlu yönetimi geliştirir. Aristotales; "erdemde mutlak olarak en iyi olanlardan oluşana yönetimi vermek gerekir, çünkü mutlak erdem ölçü alınırsa ancak iyi adam iyi yurttaş ve iyi yönetici ortaya çıkabilir"[18] der.

Oligarşik rejimi belirleyen esas ilkeyse servettir. Toplum üzerinde sermayesiyle ön plana çıkmış bir azınlığın yönetimidir. Belli yasalar çerçevesinde devlet aygıtı tamamen bu oligarşik kesimin çıkarlarına göre harekete geçirilir. Seçim olsa bile seçim sistemi oligarşinin çıkarlarına hizmet edecek tarzda düzenlenmiştir. Demokratik yönetim biçimleriyse tamamen özgür ve adil seçimler yoluyla çoğunluğun onayını almış kesimler tarafından yönetilir. Eşitlik - özgürlük ilkesi karşısında genel olarak aynı konumdadır. Seçme ve seçilme hakkıyla genelde herkes yönetime aday olabilir. Demokrasinin koşullara göre değişik biçimleri ortaya çıkabilir.

Cumhuriyetde ise, egemenlik daha çok ulusundur. Halkın doğrudan yönetimden ziyade seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetmesi esastır. Oligarşiye ve aristokrasiye açık yanları vardır. Modern çağda özellikle de günümüzde daha çok demokratik yönetim biçimleri giderek daha geniş çerçevede kabul görmektedir. Günümüzde demokrasiye karşı olduğunu demokrasinin yanlış olduğunu söyleyen hemen hemen hiç kimse yoktur. Demokrasi düşmanları dahi demokrasiyi kötüleyecek gücü kendilerinde bulamıyorlar. Çünkü genel çerçevede monarşik ve aristokratik yönetimlerdeki ayrıcalıklardan uzak bir yönetim biçimi olarak algılanmaktadır. Ayrımsız tüm kesimlerin ortak haklara sahip olduğu bir yönetim biçimidir. Devlet yetkilerini kullananların halkın seçimine ve denetimine tabi olduğu rejimlerdir. Demokrasilerde ilk söz de son söz de halkındır.

Devam edecek...

DİPNOT:

(1)- Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa, Parti Önderliği
(2)- Nicola Machiavelli, Prens
(3)- Orhan Hançerlioğlu, Felsefe ansiklopedisi, Kavramlar ve Akımlar, cilt 1 syf. 304
(4)- Age, syf. 304
(5)- Age, syf. 304
(6)- Age, syf. 304
(7)- Karl Marx, Alman İdeolojisi, syf 69
(8)- V. İ. Lenin, Devlet ve Demokrasi, syf 25
(9)- Server Tanilli, Devlet ve Demokrasi, syf. 122
(10)- Age, syf 127
(11)- Age, syf 128
(12)- Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa
(13)- Age
(14)- V. İ. Lenin, Devlet
(15)- Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa
(16)- Herodotos, Tarih/ Mete Tuncay, Batıda Siyasal Düşünceler Tarihi, cilt 1 syf. 306
(17)- Orhan Hançerlioğlu, Felsefe ansiklopedisi, Kavramlar ve Akımlar, cilt 1 syf. 306
(18)- Aristotales, Akt: Prof. Dr. Ayferi Göze, Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, syf. 43

Sümer Rahip I

APO KİMLİĞİ KI

A ***bdullah Öcalan*** kimliğinin bir taslağını çizmek, olguyu en yoğun biçimde yaşayan kişi olarak, benim için bir görev olmaktadır. Böyle bir çizim aynı zamanda tarih, sosyoloji, biyografi ve sanat çalışması yapanlar için konuyla ilgili önemli bir belge boşluğunu gidermiş olacaktır. Ayrıca teorik ve pratik bir kurum olarak geniş bir çevreyi somut olarak ilgilendirmesi ve birçok toplumsal gelişmeyi etkilemesi, doğru tanımlanmasını daha da önemli kılmaktadır. Hakkında yazılmış ve yazılacak olan, söylenmiş ve söylenecek olan birçok değerlendirmeyi aydınlatmak açısından da yararlı olacaktır. Konunun bilimsel ve edebi boyutlarıyla işlenmesi de şüphesiz gerekmekte ve her geçen gün önemi artmaktadır. Bireyde tarih ve bir halkın bu denli yoğunlaşması pek az yaşandığı gibi, bir bireyin de bu denli bir yalnızlık yürüyüşü ile bir tarihi ve halkı yoğurması ve yürütmesi az görülmüştür. Aydınlatılması gereken birçok husus olduğu, her geçen gün daha çok fark edilmektedir. Hem dost ve yoldaş çevresinde, hem de muarızların duygu ve düşüncelerinde uyanan soru işaretlerine ve yaşamlarında ortaya çıkan değişikliklere doğru yorumlar getirmek de doğru bir kimlik tanımlanmasını hayati kılmaktadır. Daha da önemlisi, doğru tanımlayamamak, yol açtığı muazzam trajedilere daha büyüklerini gereksiz olarak eklemek tehlikesini taşımaktadır. Yine konunun çok geniş bir istismarcı çevresi de oluşmuş bulunmaktadır. Doğru tanımlanmama, bunların oyunlarını ve çıkarlarını daha rahat sürdürmelerine katkıda bulunacaktır. Bunlar gibi birçok gerekçe AİHM savunmasını daha canlı kılmaya da yarayacaktır. Bu da kimlik yazımını gerekli kılmaktadır. Avrupa uygarlığı karşısında bir Ortadoğu kalıntısının ne anlama geldiğini yansıtması açısından da hayli düşündürücü olacaktır.

1- Doğal doğuş, klan kültürünün dağılışı ve uygarlık ormanına

GİRİŞ

Doğal çevre ve tarihsel gelişimin birey kişiliğinin oluşumunda belirleyici rol oynadığı bilimsel bir tespittir. Tanımlanma düzeyinde çevre ve tarihsel çerçeve hakkında özlü bazı belirlemeler yapılabilir. Doğduğum çevre Orta Torosların Mezopotamya ovasıyla batıdan birleştiği, vadilerle parçalanmış ve hafif tepelikleri olan bir plato görünümündedir. Fırat nehrinin kuzeyinden akıp güneye sert bir kavis yaptığı kıvrımın beş kilometre yakınında kurulan Ömerli (Amara) köyü doğup büyüdüğüm çevredir. İklim gecikmiş bir Akdeniz iklimidir. Tarihte Verimli Hilal olarak adlandırılan bölgenin ortasındadır. Bütün bitki ve hayvan kültürlerine elverişlilik arz etmektedir. Neolitik toplumun geliştiği en temel bölgelerden biri olduğu, halen güçlü neolitik özelliklerin yaşanmasından anlaşılmaktadır. Yörenin yakınlarında güçlü olan feodal ve daha sonra gelişen kapitalist özellikler, doğuş bölgemde pek etkili olamamışlardır. Neolitik köy toplumunun varlığını güçlü bir biçimde sürdürmesi dikkate değer bir durumdur.

Bu alanın Sümer uygarlığının ilk kolonileştirme çabalarına güçlü bir biçimde uğradığı anlaşılmaktadır. Güneyde Sümerlerin en temel kolonilerinden olan Kargamış, doğuda Urfa-Bilecik, kuzeyde Samsat ve batıda Pere şehirlerinin tam ortasına düşmektedir. Komagene Krallığı'nın da merkezi bölgesidir. M.Ö 2000'lerde uygarlıkla tanıştığı kesindir. Daha önceki neolitik toplumun muhtemelen doğuşundan günümüze kadar gelen on beş bin yıllık ömrünü yaşaması da güçlü bir olasılıktır. Asur, Med, Pers, Sasani, Helen, Komagene, Roma, Bizans, Arap-İslam ve Osmanlı-Türk uygarlığına tanık olmuştur.

Alandaki tarihin diğer önemli bir özelliği, çeşitli etnik topluluk ve kavimlerin adeta geçit kapısı niteliğinde olmasıdır. Saf bir etnik topluluk ve kavim yoktur. Hepsinin karışımından bir mozaiğin halen süren güçlü izleri hakimdir. Alanda ilk yerleşim sahiplerinin Hurri ismiyle adlandırılan Aryen kökenli etnik topluluklar olduğu tarihsel, arkeolojik ve etimolojik verilerden anlaşılmaktadır. Bugünkü Kürtlerin dil yapılarıyla Hurri dil yapısı arasındaki benzerlik de bu gerçeği doğrulamaktadır. Bilindiği gibi, Hurriler Sümerlilerin kuzey bölgelerindeki yüksek dağlık ve tepelik alanlarda yaşayan halka verdikleri genel bir adlandırmadır. Yine Sümerler bazen de ***'dağlı halk'*** anlamında bu yöredeki topluluklara ***Kurti*** demektedirler. 'Kur' dağı, 'ti' eki ise aidiyeti ifade edip, dağlı anlamına gelmektedir. Güneyde ise bölgeye sık sık sızan diğer bir etnik topluluk olan Sami kökenli Amoritler yaşamaktadır. Ammar adı bu kültür geleneğinden etkilenmiş olabilir. Daha sonra Araplarla beslenen bu topluluklar, ***Saad İbni Ebu Vakkas*** komutasında İslamiyet'i bölgeye taşımışlardır. Halen insanlar ve köylerin birçok ismi Arap-İslam kökenlidir. Geleneksel Hurri-Amorit çekişmesinin bölgede de oldukça eski tarihlere kadar uzanması mümkün görülmektedir. Asurilerden kalma birçok kalıntı halen bölgede durmaktadır. Yazılı birçok kaya bulunmaktadır.

Bölgenin tanışık olduğu diğer etnik gruplardan Luviler ve Ermeniler önem taşımaktadır. Grekler tarafından M.Ö 1000'lerden başlayıp, M.S 1000'lere kadar devam eden eritme süreci boyunca, Luvilerin bölgede etkili bir etnik topluluk olması kesindir. Halen köy anlamına gelen ***'Gond'*** kelimesi Lurice'dir ve 'tepelik' anlamına gelmektedir. Sümerler yerleşim alanları olan bu tepelik kısımlara ***'Ur'*** derken, Luviler 'Gond' demektedirler. Anadolu'nun en eski bir halkı olup, daha çok Güney ve Güneydoğu Anadolu'da yerleşmişlerdir. Kültürleri ve dilleri Aryen kökenlidir.

Ermenilerin de bölgenin eski halklarından olduğu kalan kültürel kalıntılardan anlaşılmaktadır. Komşu köy olan ve ilkokulu beş yıl her gün gidip gelerek okuduğum Cibin (Saylakkaya) köyü cumhuriyet yıllarına kadar bir Ermeni köyüdür. İdari kazamız olan Halfeti (Rumkale) adının, madencilikle uğraşan ve adına Hal-Pau denilen bir halktan türemesi güçlü bir olasılıktır. Bu halkın da (çocukken bile demircilik başta olmak üzere madencilikle uğraşanların daha çok Ermeniler olmasına bizzat tanık olmamdan da anladığım kadarıyla) Ermenilerin atalarından olması olasılık dahilindedir. Bölgenin madencilik ustalığı Ermenilere hastır. M.S 2. yüzyıldan itibaren Türkmen boylarının da bölgeye aktığı görülmektedir. Doğuda Kürtlerin ezici hakimiyeti olduğundan, Türkmenler daha çok Fırat'ın batısından gelip sızmaya çalışmışlardır. Bu gerçekliğin ışığında köyümüzün bir etnik çevre haritasını çizersem, ortada Ammar (Ömerli) Kürt, batıda Fırat kıyısında Ayno (Ayn, Arapça 'Pınar' demektir; önemli bir pınar olmaktadır), Türkmen'dir. Kuzeyde Bazur, Derto, Golgan (Nahiye merkezi Büyük Göklü) Kürt'tür. Doğuda Arah (Ortayol), Türkmen'dir. Güneyde Aram, Türkmen'dir. Arah ve Aram isimlerinin Asur-Amorit kökenli olması ihtimal dahilindedir. Güneyde Cibin (Saylakkaya) yakın geçmişte Ermeni, cumhuriyetle birlikte Türkleşmiş bir Ermeni köy kalıntısıdır. Tam bir etnik-kültürel mozaik ortamında bulunmaktayız. Üç dört temel Ortadoğu etnik-kültürel grubu çevremizde adeta en yoğun kaynaşmayı yaşamış gibidir. Sami, Amorit, Asur ve Arap etkileri sürekli güneyden, Ermeniler zanaatkar ve demirci-madenci bir halk olarak kuzeyden gelmişlerdir. Türk-Türkmenler en son gelen başka bir etnik-kültürel grup olmuştur. Kürtler ise, neolitik devrimi ve kültürü yaratan etnik boyların en temel ve en güçlü sürdürücüleri olarak bölgede merkezi bir rol oynamışlardır. Tarım ve hayvancılık asıl uğraşılarıdır. Araplar-Amoritler ticaret, Ermeniler madencilik Türkmenler ise göçebelik ve savaşçılık peşinde koşup durmuşlardır.

Alanın bu özelliği, bir kavme mensup tek bir kültürün hakimiyetine izin vermemekte, tarihin en eski dönemlerinden beri kültürel çoğulculuğun hoşgörüyle yaşanmasını zorunlu kılmaktadır. İnanç yönünden de Hıristiyanlıkla Müslümanlığın en eski dönemlerden beri iç içe yaşadığı bir bölgedir. Dolayısıyla etnik, kültürel ve inançsal çoğulculuğun en eski bir bölgesi unvanını taşımaktadır. Etnik toplumlar arasında geçişler yoğundur. Evlilikler yapılabilmektedir. Bu durum güçlü bir sınıfsal

LANDAN HALK OLMAYA DOĞRU

baskı düzeninin neden kurulamadığını da açıklamaktadır. Tek bir toplumun egemen olamaması, her toplumdan etnik grupların varolması ve kendi iç yapılarını korumaları, güçlü neolitik köy özellikleri; köleci ve bir feodal tarzın, güçlü bir devlet veya beyliğin bölgeye damgasını vurmasını engellemektedir. Bölge köy toplumu, klan-kabile düzeyini aşmamış özgür köylü ailelerine yakın bir toplumsal düzeni binlerce yıldır korumaya çalışmaktadır. Çünkü beylerin olduğu hiç hatırlanmamaktadır. Sümerlerden beri Birecik-Halfeti-Samsat köylerinde, merkezi despotizme bağlı sınırlı bir gücü olan koloni bürokrasisi bulunmaktadır. Bu bürokrasi bölge halklarının kültürüne yabancı olup, adeta aralarında kalın bir duvar örülmüş gibidir. Bu özellik halen devam etmektedir. Bürokrasinin kolonici niteliği yerel anlamda bir sınıflaşmayı önlemiş, yerel bir bürokrasinin oluşumuna imkan vermemiştir. Dolayısıyla güçlü bir sınıf kültüründen bahsedilemez. Hakim kültür daha çok özgür köylülüğün aile kültürüdür. Güçlü bir aşiret kültürü bile yaşanmamaktadır. Kapitalist kültür yeni gelişmektedir. Bu gerçeklik alana özgü bir durumdur. Neolitik tarım kültürünün güçlü izlerinin bulunması, eşitlik duygularının ve kadının tam ezilmemiş bir konumu halen yaşamasının da önemli bir nedenidir. Kısaca doğduğum çevrenin doğal ve tarihsel özelliklerini bu çerçevede tanımlayabilirim.

Çocuğun kimlik kazanmasını daha yakından belirleyen bir etken ailedir; ailenin de içinde yer aldığı köy toplumudur. Çizilen çerçeveden de anlaşılacağı gibi, köy toplumumuz binlerce yıl öncesinin neolitik kültürünün etkisi altında feodal İslamiyet'in inançlarını pek anlamadan yaşamaktadır. Aralarında sınıf farkı olmayan, kendilerini idare etmeye yetmeyecek kadar az mülkü bulunan, dışarıya işçi ve ırgatçılık yapan yoksul karakterli ailelerden oluşmaktadır. Eskiden olsa bile aşiretçilik aşılmış; akrabalık ve aile bağları kabile olmaya bile yetmeyecek kadar zayıflamıştır. Gelişen kapitalist ilişkiler karşısında yoksul emekçiler konumuna gelmişlerdir. Cumhuriyetin bürokratik yapılanmasına da yabancıdırlar. Sınırlı bir okuma oranına sahiptirler. Cumhuriyet kültürünün pek farkında değiller. Denilebilir ki, neolitik toplum da dahil, köleci, feodal ve kapitalist toplumun etkilerini hep dışardan alıp diyalektik bir dönüşümden geçirmeden, "başa gelen çekilir, kader" anlayışıyla derinliğine bir pasifizmi yaşamışlardır. Tüm kültürlerin onlar için bir anlam ifade etmesi zordur. Bir nevi altta kalan fosil tabakaları gibi donuklaşmışlardır. Zihnen ve ruhen kendilerinden herhangi bir yaratıcılık beklenemez. Buna 'zamanın dışında kalma' da diyebiliriz. Genelde Doğu toplumlarının M.S 1000'lerden beri yaşadığı tutuculuk ve içe kapanma özellikleri geçerlidir. Mitolojik anlamda bile anılarını yitirmiş, inandıkları Tanrı'nın hangi ihtiyaçlarını karşıladığının hiç farkında olmayan, marjinal toplum olarak dibe vurmuş bir durumu yaşamakta ve paylaşmaktadırlar. Kapitalist sistemin hiçbir devrimci aşamasına katılmamış olmaları, marjinal durumu daha da daraltmaktadır. Köy toplumu kendini zorbela ancak fiziki olarak üretebilmekte, ideolojik olarak ise zihinsel ve ruhsal yabancılaşmayı en derinlikte yaşamaktadır. Yaşamın ciddi bir toplumsal, siyasal ve ideolojik hedefi bulunmamaktadır. Kurtarıcılık, ahiret düşüncesi bile anlamını yitirmektedir. Ancak küçük memur olma ve Avrupa'da işçilik, sınırlı umutlar yaratabilmektedir. Kötülükleri olmayan, ama hayırları da pek bulunmayan edilgen bir insan gerçekliğiyle karşı karşıya bulunmaktayız. Her şey silik, anlamını yitirmiş, çaresizliği bir kader bilen, yaratıcılıktan uzak bir dünyanın üstü açık hapishanesinde kendini tutsak yapmış bir yaşamın mahkumu gibidir.

Bu gerçekliği paylaşan bir aileden gelmekteyim. Fakat toplumsal genlerin de olabileceğine dair bazı kavramlarla düşündüğümde, ailenin daha yakın incelenmesi gerektiğini fark ettim. Klan veya hanedan kökenli olduğuna dair pek veri yoktur. İkisi ortası bir familya, soylu aile olma ihtimali var. Kürtçe 'Mala Ocê' denmektedir. 'Mal'ı, familya anlamında kullanabiliriz, 'Ocê' bilinen en eski atamız olmaktadır. ***Öcalan*** soyadının bu ataya dayanarak verildiği kanısındayım. Ocê'nin Hüseyin ve Abdullah adlı iki çocuğuna dayalı aileler oluşmaktadır. Babam Abdullah'ın oğlu oluyor, adı Ömer'dir. Benim adım dede Abdullah'tan kalmadır. Dedemin hem çok bilge olduğu, hem de gençliğinde en önde gelen atlı süvari olduğu çokça söylenen özellikleridir. Babamın silik, ama kesin inançlarına bağlı, dürüst, namuslu, hiç kimseye kötülük düşünmeyen bir karakterde olduğuna ben de tanık oldum. Sanki koşulları olsaydı, bu özellikleriyle tarihi çıkışlara katılmaktan çekinmeyecek biri gibi geldi bana. Aslında arifti. Beni tanımada ileri düzeydeydi. İş yapmamın çok temiz ve tarzımın fethedici olduğunu –halen hatırımdadır– bir fıstık ağacı altında söylerken, güçsüzlüğün derin acısını çekerdi. En unutamadığım anımı belirtsem yerinde olur. Kadastro memuru olarak Diyarbakır'da bulunurken, kendisini vilayetin duvarı üstünde buldum. Bir kavun kesip yediğimizde memnuniyetini belirtti. Bu haline üzülmüştüm. Emekle kazanmak en çok önem verdiği husustu. Bize kızdığında haklı olarak yaptığı beddua şuydu: *"Ekmek tavşan, siz de tazı olup peşine düşesiniz."* Ekmek kavgasını kavratmak istiyordu. Ama o anlayış gücümüz yoktu. Bana *"Ben ölürsem gözlerinden bir damla yaş gelmez"* derken de arif konuşuyordu ve doğru söylemişti.

Ailenin diğer konuda daha çok soyluluk sevdası egemendi. Çok eskiden Osmanlılar döneminde ***Osman Paşa*** adlı bir bürokratın da aileden çıktığı söylenirdi. ***İsmet İmset*** benim biyografime ilişkin yaptığı çalışmada, sanıyorum, Genelkurmay araştırmalarına dayanarak benzer sonuçlara ulaşmıştı. Ailenin Kürtlere yönelik Türkmen ve Arap boylarının saldırılarına karşı öncülük yapma ihtimali yüksektir. Bölgeyi güneyden gelen Arap boylarıyla, batıdan gelen Türkmen boylarına karşı savundukları, kendilerinden kalma geniş arazilerden de anlaşılmaktadır. Çok önceden bir bütün oldukları ***Berazi Aşireti***'nin en batı kolu olan ***Beskilerden*** geldiklerini, onların en batıdaki militan ailesini teşkil ettiklerini belirlemek mümkündür. Berazilerin bir bölümünün Süleymaniye yakınlarında, İran ve Irak sınırlarında yaşadığı bilinmektedir. Benim yaşadığım dönemde aşiret bağları tamamen unutulmuştu. Genel bir ad olarak her aile kendisine ***'Kurmanc'*** derdi. 'Kurmanclık' aşiretten kopmuş, halklaşma sürecine giren Kürdü ifade etmektedir. Yaygın olarak Kurmanclaşma, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılda gelişmektedir. Bu da Kürtler için yoğun bir halklaşma anlamına gelmektedir. Tüm aşiret ve kabile dışı kalan ailelere Kurmanc denildiğini göz önüne aldığımızda, feodal etkinin kırılmasına, özgür köylü ve kır emekçilerinin (ortakçı, yarıcı) ortaya çıkmasına tekabül eden bu süreç önemli bir Kürt dinamiğidir. Kendim bu dinamikten geldiğim gibi, PKK de esas olarak Kürtleri ilgilendirdiği anlamıyla bir Kurmanc hareketidir. Sosyoekonomik temeli ağırlıklı olarak Kurmanc'dır. Kurmanc, halklaşma sürecindeki Kürdü ifade etmektedir. Kabile ve aşiret duyguları silinmekte; zayıf ve kendiliğinden de olsa, bir kavim ve halk bilinci bunun yerini doldurmaktadır. Aşiret bilincine göre daha ileri bir sosyal ve milli bilinç biçimine dönüşümü ifade etmektedir. PKK'nin gerek önderlik, gerekse temel kadro yapısındaki bu orijinallik, kendini diğer tüm Kürt önder ve örgütlenmelerinden ayırt eden sosyal temeli teşkil etmektedir.

Ana tarafımız daha karmaşıktır. Babamın anası ***Besey***, Halfeti'nin güneyinde Birecik etrafından Arap mıntıkalarına kadar yayılan çok dövüşken ***Gedikan*** aşiretinin ***Şabikan*** kolundandır. *'Kendi kendine ölmeye murdar (haram, pis ölüm)'* demektedirler. Diğer dedem ***Hamit*** ise ***Arah*** Türkmen köyünden ***Havva*** ile evlenmekte olup, anam ***Uveyş*** ondan doğmaktadır. Havva ve Uveyş ailede de etkili, güçlü kadını temsil etmektedir. Kendilerini kesinlikle koca-erkekten aşağı kabul etmezlerdi. Denilebilir ki, kadın-erkek çelişkisinden kaynaklanan bir sosyal mücadeleyi en ilkel biçimiyle yaşamaktaydılar. Kurulan denge bir egemenlik biçiminde değildi, bir uzlaşmayı andırıyordu. Ama her an bir çatışma tohumunu içinde barındırıyordu. Ailemizin başka tür kökenli kadınlarla da evliliklerinin olmasının, aralarında bir yakınlık ve uzlaşma sağlama ihtiyacına ve anlayışına dayandığı açıktır. Geleneksel kavgaya son vermenin bir yolu da kız alıp vermedir. Bu yöntemin oldukça kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Soyun son umudu misyonu da, belki farkına varmadan bana yüklenilmiştir. Aile kabuğunu acımasızca parçalarken, aslında on beş bin yıllık bir tarih mirasını zorladığımı sonradan fark edecektim. Ana ve babanın büyük üzüntü ve gözyaşlarının anlamını onlar öldükten çok sonra kavrayacaktım. Fakat her devrimin bir de acımasız yönü vardı. Devrim iradesinin bazı acıların farkında olmaması, adeta doğası gibidir. Tek teselli bulduğum husus, tüm bu yönlü ana ve babaların çocuklarının yeniyi doğururken hiç de geçmişlerine ihanet etmediklerini, tam tersine ona sahiplik etmenin en zor, en acılı, ama en onurlu yolunu tercih ettiklerini görmek olacaktır. Bu yüzden onlar mezarlarında rahat uyuyabilirlerdi.

Daha doğar doğmaz ve kendimi tanır tanımaz, kendimi aile ve köy devriminin ortasında buldum. Bağlanacağım ne aşiret, ne de sınıfsal ve ulusal amaçlar vardı. Din bile sadece Arapça ezberlemeyle tatmin edici olmaktan uzaktı. Aileyi güçlü bir biçimde yeniden üretmenin koşulları bulunmuyordu. Yükselme duygusunu tatmin edecek hiçbir şey ortalıkta yoktu. Okulu, beni yutacak bir canavar olarak algıladığımı halen hatırlarım. Şehri de beni yutacak, güç getirilemeyecek bir olgu olarak görürdüm. Köy cemaatleri de hiç umut vermiyordu. Dedikodu, fitne fesat karargahları olmaktan öteye bir fonksiyonları yoktu. Bu dönemde gözlerim hep kırsalda olacaktı. Hatta anam benim üzerimde üç kapıyı kapatıp üçer sefer yarı boğup bayılttıktan sonra bile, uyanır uyanmaz yıldırım hızıyla kapıya vurur, dışarı fırlar, kırlara kadar uzanırdım. Fırıl fırıl dolaşırdım. Belli ki bir şeyler arıyorum. Sonradan kıyaslayacağım birçok peygambersel, filozofça çıkışların bu tür yalnızlık yürüyüşlerine ihtiyacı vardı. Güncelliğin sığlığından kurtulmak ve yeniye doğru yoğunlaşmak, bu yöntemle daha çok mümkün olmaktaydı. Ailenin tüm önemli kurallarına zıt kesilmiştim. Geleneklerine, namus anlayışlarına kuşkuyla bakmam ve çiğnemem giderek artacaktı. İlk çocukluk arkadaşlarımdan ***Şehit Hasan Bindal***'la bir kır gezintisinden gizli döndüğümü gören nenem Havva kıyamet koparmıştı. Çünkü Hasan düşmanın çocuğuydu. Buna cesaret etmem korkunç bir suçtu. Halen hatırlarım. Anamın karşısına dikilip, *"Üveyş, senin bu oğlun namussuz çıktı"* deyişini hiç unutamam. Bu öfkeye rağmen, düşmanın çocuğuyla birlik olmak benim için gün geçtikçe bir tutkuya dönüşecekti. Akraba çocuklarından kaçarken, düşman diye tabir edilen ailelerin çocuklarıyla ilişki ve birlik aramam benim için bir eğilim haline gelmişti. Aslında ilk doğal ideolojik ve siyasal örgütlenmemi bu yolla geliştirdiğimi daha sonra iyi anlayacaktım. Yeni toplum projelerimin ilk ilkesi böyle doğmaktaydı.

Aile ve köy toplumunun ilkesel ve pratik reddi sürekli gelişiyordu. Yeni yaşam tarzımı oyunlarımda deniyordum. Oyunlar benim için gerçek, aile ve köyün gerçekleri ise kurtulmam gereken ayak bağlarıydı. Bu nedenle kendimi fark eder etmez, çocuk gruplarımı olağanüstü bir çabayla yaratmaya çalışacaktım. İlkesi, oyun ve becerikliklikti. Kim en çok benimle oynarsa ve kazanma gücü gösterirse, o çocuk örgütümüzün en değerli üyesiydi. Dost düşman ayrımı yapmadığım, bu konuda son derece ilkeli hareket ettiğim, Şehit Hasan Bindal olayında çok belirgindir. Bu konuda ikinci ilkem, cins ayrımını da yapmamamdı. Oyunlarda yeteneklerini fark ettiğim kızlar halen aklımdadır. Bazen aylarca peşlerinde dolanıp oyuna çekmeye çalışırdım. Bu konuda canlı bir anı, Hasan'ın amca kızı ***Elif***'le ilgilidir. Sonradan duyduğumda anısını şöyle nakletmiştir: *"Gelin olduğum günlerde usulca eve yaklaşıp halen oyuna davet ediyordu."* Bu doğruydu. Hele bu yaşlarda yetenekli kızların evlendirilmesini hiç kabullenemiyordum. O yaşlarda bile, kadınların zeki ve güzel olanlarıyla özgün bir ilişkim olduğunu hatırlarım. Bana göre zeki olan güzeldi. Güzel olan zeki olmalıydı. Bu eğilimimi fark eden kadınların daha o dönemlerde gruplar halinde beni dinlemeye, karşılamaya geldiklerini de hatırlarım. Köyün akıl hocalarını dinlerdim. ***Köy İmamı Müslüm***'ün, o yaşlarda sürekli arkasında namazdaki duruşumu fark ederek, *"Bu hızla gidersen, evliyalar gibi uçarsın"* deyişi aklımdadır. Din önemli bir gelenekti. Ama giderek kuşkulu bir kişilik oluşturmamın önemli bir etkeniydi. Tanrı üzerinde zaman zaman buhrana varacak düzeyde dururdum. Ancak bu savunmamdaki çözümlemelerde bu kavramı köklü olarak çözümleyebildiğimi söyleyebilirim. Çocukları örgütlü tutmanın bir yolu, kendi başıma namaza kaldırmaktı. Kendi kendimi imam yapmamın ilginç olduğunu belirtmek gerekir. Kavga yerine, yetenekleri açığa çıkaran oyun düzenlerine çok daha meraklıydım.

İlkokula gitmem karışık duygular içinde gerçekleşti. Okulu endişeli bir ruh haliyle karşıladım; ama yükselmenin de tek yolunun buradan geçtiğini fark etmiştim. Girdiğim ilk günden üniversitenin son sınıfına kadar hep dikkat çektim. İlk sıralarda bir başarı düzeni hep geçerli oldu. Fakat köy yaşamı da dahil, kişiliğimin o günlerden beri içine girdiği bir ikilem, karakterimin ayrılmaz bir parçasıdır. Köyün, ailenin, devletin ve genel toplumun statüsüne görünüşte ilk sıralarda uyum sağlayan, hatta bunu örnek düzeyde gerçekleştiren özelliğimle, dipte asıl inandığım ve yaşam bulmasına çalıştığım mistik özelliğim tam bir çelişki halindeydi. Daha sonra fark ettiğim kadarıyla bu evrensel bir çelişkiydi. Kendimi resmi, gayri resmi toplumun gibi gösterirken de bu çelişki geçerlidir. Birey-toplum çelişkisinde aynı durum geçerli olmuştur. Resmi din-mistik din çelişkisi de bu gerçeklikten kaynaklanır. Benim için farklı olan, bu ikilemin yoğun, sürekli ve giderek farklı iki yaşam bakış açısına dönüşmesiydi. Bu çelişki kişiliğimin büyük tereddütler, endişeler ve kuşkular içinde gelişmesine yol açmıştır.

İlkokula her gün yayan gidip geldiğim Cibin eski Ermeni köyüydü. Cumhuriyetle tanışmıştı. Cumhuriyet etkilerini yansıtan bir ailesi gözdeydi. Bu gerçeği iyi fark ettim. Kürtlük duygusu o sıralarda bir bilinçaltı durumundaydı. Önümde yükselmem konusunda en temel engeli teşkil edeceğini fark etmiştim. *'Kuyruklu Kürt'* sözlerini duyar gibiydim. Şovenizmin rahatsız edici sözleri yavaş yavaş geliyordu. Bu engeli, öğretmenlerim ve Cibin halkının gözdesi olarak başarıyla aştığımı belirtmeliyim. Tüm engellemelere rağmen, daha o yaşlarda Türkçe konuşan köylerle kurduğum örnek ilişkiler kardeşliğin en iyi örneklerindendir. Bu köyler halen ağırlıklı olarak dost kalmışlardır. Faşist şovenliğe düşmediler. Hatta Kürt köylerinden daha ilgili bir yaklaşımları söz konusu olmuştur.

Köy toplumunda ve ilkokul döneminde, 27 Mayıs 1960 Askeri darbesi üzerimde iz bırakmıştır. İlk ciddi siyasi ilgim bu olay dolayısıyla gelişti. Temel güç kaynağının ordu olduğunu fark ettim. Menderes'in idam edilişini karamsarlıkla karşıladım. Ama 27 Mayıs'a tepkim de yoktu. O dönem ilkokul arkadaşım ***Aziz***'e –halen hatırladığım büyük dardağan ağacının üstünde– şöyle bir öneride bulunduğumu hatırlıyorum: *"Sen kara kuvvetleri komutanlığını oyna, ben de hava kuvvetlerini; bu yolla daha iyisini gerçekleştirmeye çalışalım."* Yaklaşımın bu özelliği, devrimci özellik olarak daha sonraki gelişmemde hep etkili olacaktır. Güç ve değişim birer tutku etkeni olarak yakamı bırakmıyordu.

Köyde kaldığım müddetçe iyi bir tarımcı ve hayvanları dost gibi gören bir yaklaşımın sahibiydim. Ekim işlerini ve biçmeyi bir ibadet gibi karşılardım. Hayvanlara bakmak bir zevk işiydi. Onların iyi otluk alanlarda beslenmesi mutluluk verirdi. Ağaç bakımını tutkuyla yapardım. Bağların yeşermesi ve bozumu başlı başına bir kutsallık taşırdı. Gıdalar, üzüm ve ağaç ürünleri kutsal nimetten sayılırdı. Ekmeğin artığını hiç atmamak, hele buğday ekmeğini yemek bir ayrıcalıktı. Açık ki, neolitik kültürün derin etkisini yaşıyordum.

Anamın üzerimdeki sahiplik iddiasını tepkiyle karşılardım. Kendi kendimin sahibi olmak bir hedefti. Anayla bu yüzden çelişkiler yoğundu. Babanın iddiaları daha sınırlıydı. Kardeşlerle iyi iş yapma konusunda çelişkiliydim. Çatışmamız olurdu. Aile ataerkil olmaktan uzaktı. Anamın büyük dik başlılığı kesin bir denge kurmuştu. Bu denge özgür yetişmemde uygun koşul yaratacaktı. Ana-baba otoritesinin ailede kilitlenmesi bir boşluk yaratıyordu. Bu boşluktan yararlanmam, özgürlük yürüyüşümün ilk fırsatı olarak görülebilir. Dayılarımı bir güç kaynağı olarak gördüm. Köy otoritesine sarsıcı etkide bulunmalarıyla köy koşullarına kafa tutmamda etkili olmuşlardır. Dayı edebiyatının boş olmadığı anlaşılmıştı.

Köyden ve aileden ilk ciddi kopuş bir aile içi isyanla başladı. Daha sonra duyduğum kadarıyla yazar ***Ahmet Kahraman*** romanlaştırmak istediği bu isyana ***'İlk İsyan'*** adını vermişti. Olay, bir dönemin sonunu belirlemesi açısından hatırlanmaya değerdir. Bağda geliştirdiğim ve emeğe dayalı düzeni küçüğüm ***Mehmet*** rasgele girip bozuyordu. Onu taşla kovaladım. Saylaklar üzerinde bulgur kaynayan yere kadar kovalamayı sürdürdüm. Buna babam karşılık verince, onunla da köy ortasında şiddetli bir taşlı kavgaya giriştim. Artık evde yerimin kalmadığı anlamını çıkarmıştım; artık köyde de kalacak yüzüm kalmamıştı. Babamla böyle kavgaya girişmem büyük bir alay konusuydu. Aynı gün gizlice eve gittim. Babamın çok özenle sakladığı çıkınını buldum. Dönemin küçümsenmeyecek parası olarak 10 lirayı alıp hızla ve tek başıma, öfkeli ve gözyaşları içinde lanetleyerek köyden ayrıldım. En son küçük bir alıç ağacı altından köye baktığımda, yağmur gibi gözyaşları dökerek ve hayıflanarak, *'bir daha sana dönmeyeceğim'* dercesine arkamı döndüğümde, aslında binlerce yıllık bir kültürden ciddi olarak koptuğumu ve yeni bir arayış içine girdiğimi daha sonra anlayacaktım.

Bu son yürüyüşüm ilginçti. Komşu köy Aram'ı geçtiğimde, hiçbir küskünlük izi bırakmadan geçmeyi başarmıştım. İkinci köy ***Karamezra***'ya vardığımda, yine çok olgun bir biçimde Halfeti'den gelecek posta arabasını bekledim. Binerken de olgundum. Birecik'ten başarıyla geçip, Menderes döneminin ciddi eserlerinden olan ve yeni açılan Birecik köprüsüne varmam da aynı tempoda olmuştu. Hedef ***Nizip***'teki bacım ***Havva***'nın yanına gitmekti. Ulaştım. İkinci gün birkaç akrabayla ***Barak Ovası***'nda buğday yolmasına ben de çıktım. Sıcak ayranla talim yaparak ve ellerim şişinceye kadar iki gün dayanabildim. Daha doğrusu iş o kadardı. 10 lira kazanmıştım. Bu, kendimi ispatlamamın önemli bir adımı oluyordu. Köysüz ve ailesiz yaşayabilecektim.

Hatırlanmaya değer diğer bir olgu, köylülerin bana karşı yaklaşımlarıydı. Ortak eğilim şuydu: *"Allah kimsenin çocuğunu Ömer'in oğlu gibi yapmasın. Dînê Çolê (dağ delisi) olmuş. Artık hayır gelmez"* biçiminde bir kanı oluşmuştu. Daha sonra da onların rüyalarından geçiremeyecekleri olağanüstü okul başarılarımı onları utandırırcasına sergileyecektim. Bu bir cevap tarzıydı.

Diğer önemli bir anı, ***Mıho*** ve ***Cumo*** adlı yaramaz çocukların şerrine karşı yaptığım son çıkışlardı. Mıho hep kavga isterdi. Bir gün bir evin köşesinde eteklerim taş dolu olarak hiç fırsat bulamayacak bir biçimde onu taş yağmuruyla karşıladım. Evinin ahırına kadar kaçtı. Bir daha kavgaya yeltenmedi. Cumo'yu ise belli bir izlemeden sonra üst yamaçtan, eteklerim yine taş dolu olarak bastırdım. O da evin ahırına kadar kaçtı. Ailesi zor elimden kurtardı. Dersini iyice aldığından, tehlikeli olmaktan çıkmıştı. Bunun üzerine anamın bana çok iyi sahip çıktığını ve övdüğünü hatırlarım. Karşı koyma anlayışımın gelişiminde, babamın çaresizliğiyle anamın sınır tanımaz hak bildiği yoldaki isyancılığı etkili olmuştur. Anamın bana karşı izlenimleri, daha sonra duyduğum kadarıyla olumlu ve olguncaydı. Sanırım ***Urfa Tugay Komutanı***'nın sorusu üzerine, *"Dizimin dibinde tutmak için çok çaba harcadım, ama başaramadım"* demesi doğruyu ifade ediyordu.

Tarzımın beni yalnız bırakacağını ilk fark eden ve söyleyen oydu. Sözü şöyleydi: *"Herkes senden yararlanacak, ama senin gibi seninle çalışmayacak."* Dediği olduğu gibi çıkacaktı. Ayrıca benim hakkımdaki son değerlendirmesi, *"O benim için bir taneydi, yeri ve kendisi bambaşkaydı"* biçiminde olmuştur. Öldüğünde son sözleri *"Sürekli dua edin, herkese hayır (bağış) yapın"* olmuştur. Daha sonra ana ve kadın değerlendirmemdeki rolünü değerlendirdiğimde, basite almamak ve hakkını vermek gereğini duydum. Kadınlara ilişkin şu değerlendirmesi de hayli arifçeydi: *"Bu kafa ve kişilikle kadın zor (evlilik anlamında) bulursun."* Öfkeden başka bir özelliği yok dediğim anamın aklını kabul etmeliydim. Körleştiren tarih yüzünden birbirimize yabancılaşmıştık. Ama dönüp geriye baktığımda, onun ana tanrıça kültürünün soylu bir sesi olduğunu ve bu sesi bana ulaştırdığını büyük bir minnetle anacak ve kabul edecektim. İsyan ettiğim anam değil, kadının, anayı hiçleştiren erkek egemen toplumun zalim, yabancılaştıran, ikiyüzlü düzeniydi. Anamın iyi oğlu olduğumu, birbirimizle kutlamasak da, kanıtlamıştım.

> "1977 Antep'te Haki Karer'in katledilmesi komplosuna yanıt olarak program hazırlığı, Kesire Yıldırım ile tehlikeli, duygusal ve maceralı birlik, Diyarbakır'a sona doğru amaçlı bir yöneliş, Fis köyünde 23 kişilik toplantı ve parti olarak hareket etmeye karar veriş bir dönemin sonunu noktalıyordu."

2- Burjuva toplumu ve cumhuriyetle tanışma, kuşkular ve devrimci tavır

1963'te ortaokula Nizip'te başlamam, yaşamımın ikinci dönemini başlatır. Aynı zamanda büyük bacım ***Gülsüm*** ve anadan nenem Havva'nın yanında, akrabalık ilişkilerinin son zayıf imkanları üzerinde yürümeye çalışacaktım. Nizip, dayı ve teyzelerimin barındığı yerdi. Bölgenin en hızlı gelişen şehriydi. Kargamış'ın köleci Sümerler için anlamı ne idiyse, ona yakın bir yerde kurulmuş olan Nizip'in de cumhuriyet koşullarındaki rolü aynıydı. Kapitalizmin taze bir kolonisi gelişiyordu. Ama geçmişin inkarı üzerinde yanı başındaki tarihi ***Kargamış*** ve ***Belkıs-Zeugma*** harabelerini ancak bir antika avcısı olan dayım ***Mustafa***'nın şafak vaktinde gidip getirdiği şişe ve heykelciklerden anlayacaktım. Okulda özle bütünleşme yeteneğimin pek olmadığını hissetmekle birlikte, şeklen en önde olmayı başaran bir çizgide yürüyebilecektim. Nenem Havva'nın sert ve ekmekleri dilediğim kadar yiyemeyeceğimi hissettiren tavrı kendini gösteriyordu. Karşılıklar dünyasıyla yüz yüze geldiğimi anlıyordum.

Öğretmenlerin gözde ve çalışkan öğrencisiydim. Dikkatlerini çekmiş, güvenlerini kazanmıştım; peş peşe iyi notlarını alıyordum. Ama feodal özelliklerin kalıntıları ve teşne olamayacağımı fark ettiğim burjuva yaşam özelliklerinin zayıflıkları, fazla umutlu olmamı engelliyordu. Ortaokuldan sonra öğretmen okulunu değil liseyi tercih ediyordum. Paralı olmasına güç getirmek zordu. Parasız lise veya meslek okulu önümde duran seçeneklerdi. Fakat asıl tutkum askeri liseydi. Yaşımın tutmaması belki de en büyük hayal kırıklığına uğramama yol açtı. Bu olay toplumu güçle dönüştürme hayalime sanki büyük bir darbe olmuştu. Din ve askeri alanda gelişemeyeceğim anlaşılınca, siyasal alanı hedef belleyecektim. Bu amaçla kazandığım ***Tapu Kadastro Meslek Lisesi*** bir geçiş aşaması olacaktı. Bu okul Ankara'nın merkezindeydi. 1966-69'da okudum. Sınıfları başarıyla geçtim. Lise ikinci sınıfına kadar dinsel ideoloji ağır basıyordu. Namaz gruplarımı lisede de oluşturmaya devam ettim. ***Ülkü Ocakları ve Komünizmle Mücadele Derneklerine*** gittim. Süleyman Demirel'in de geldiği bazı konferansları burada dinledim. İdeolojik yönden en çekici etkiyi ***Necip Fazıl Kısakürek***'in konferansında hissettim. Bir gece yarısına kadar konferansını dinlemem riskliydi. Burjuva toplumuna tepkime duygusal bir yanıt veriyor; başka yolların mevcudiyetine işaret ediyordu.

Bu dönem en çok etkilendiğim hocalarımdan birisi edebiyat öğretmeniydi. Harp Okulu'nun da edebiyat hocası olan ***Binbaşı Faruk Çağlayan*** bana olağanüstü bir ilgi gösteriyordu. Kompozisyon yazılarımı cebinde taşıyıp örnek olarak öğretmenlerle tartıştırıyor, sınıf öğrencilerine de bana değer vermelerini önerecek kadar güven veriyordu. Özel doktoruna götürdü. İlgisi kendime güvenimin gelişmesinde bir kilometre taşıydı.

Sola ilgim son sınıfta gelişti. Bunun ilginç bir öyküsü vardır. Sağcılık-solculuk bir moda gibi ortalığı kaplarken, ben temkinliydim. Anlamadan karar veremeyecek kadar sınırlı bir bilince ulaşmıştım. Bir gün yatağımın ucunda bulduğum ***Sosyalizmin Alfabesi*** kitabını bitirince, adeta şöyle mırıldandığımı hatırlıyorum: ***"Muhammed kaybetti, Marx kazandı."*** Bilgilerim her iki konuda da sınırlıydı. Dogmatizmi aşacak güçte değildim. Ama yine de köklü bir yol ayrımına '68'lerde girdiğimi belirtebilirim. Solun ayak seslerine '69'da ölen ***Yargıtay Başkanı İmran Öktem***'in cenaze törenine katılmakla yanıt verecektim. Artık pratikte de solcu sayılabilirdim. Bütün bu olağanüstü gelişmeler bir iki yıl içinde oluyordu. Beynim tam bir kuşkuculuk merkezine dönüşmüştü. Sağ veya sola sempatizanlık beni tatmin etmiyordu. İdeolojik açlık içindeydim. Sloganlarla hareket edecek biri değildim. M ilitan bir sağcı olamadığım gibi, bu hava içinde '70'te Diyarbakır'da ***Kadastro ve Tapulama Teknisyeni*** olarak göreve başladım. İlk defa bol para kazanıyordum. Solcu tartışmalara Kürtçülük de katılmıştı. Diyarbakır tümüyle Kürt olan bir şehirdi. Dolayısıyla ulusal sorunun ciddiyetini daha çok dayatıyordu. Orada amacım lise fark derslerini verip üniversiteye gitmekti. Bunu başardım. Aynı zamanda ***Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi*** diplomasını aldım. Üniversite için yetecek para biriktirdim. O yıl üniversite giriş sınavında ***İstanbul Hukuk Fakültesi***'ni kazandım. Tayinimi İstanbul Bakırköy'e aldım. '70'in sonuyla '71'i İstanbul'da geçirdim. ***DDKO*** (Devrimci Doğu Kültür Ocakları)'nun hızlı bir üyesi oldum. Feodal kökenli önderlik gelişmeyi köstekliyordu. Eleştirisel yaklaştım. Buna rağmen ciddi bir adımdı. İleri gelen bir üyeliğe hızla tırmanırken, ***12 Mart 1971*** darbesi oldu. Bu darbe biraz daha geç gelseydi, beni de götürebilirdi. Dolayısıyla sıyırdı geçti.

Musa Anter ve ***Hikmet Kıvılcımlı*** gibi şahsiyetleri İstanbul'da tanıdım. Musa Anter DDKO'nun ruhu gibiydi. Tecrübelerini aktarıyordu. *"Oyuna gelmeyin"* diyordu. Hikmet Kıvılcımlı'dan bizzat *"Mezopotamya'nın çocukları, mücadelenizde başarılar dilerim"* sözünü duymuştum. Fakat bende en köklü tercihe yol açan yılın son günlerinde, illegaliteye çekilmesine çok az kala, ***Mahir Çayan***'ın ***İTÜ***'de kürsüye tek başına çıkıp (eleştirdiklerim çoğunlukta olmasına rağmen), gür ve oldukça inanç, kararlılık ve bilinç arz eden sesiyle *"Revizyonizm bir gerçektir, karşı çıkılmalıdır. Kürt sorunu örtbas edilemez, kabul edilmelidir. Oportünizm tavırlarında ısrar ederse, bağlar kesilmelidir"* anlamındaki konuşması, sol sempatizanlığımı derinleştiriyordu. 1971-72 öğretim yılında yirmincilikle kazandığım ***Siyasal Bilgiler Fakültesi***'ne burslu olarak kayıt oldum. Artık amacıma kavuşmuştum. Siyaseti SBF'de öğrenecektim. Önde gelen sol militan olmam zor değildi. 12 Mart darbesiyle önde gelen militanlar tasfiye ve tutuklanmaya uğrayınca, önümüz bomboş duruyordu. Sınırlı bilinç ve tecrübe ile Ankara'da daha önce geçirdiğim üç yıl, hızla sivrilmeme katkıda bulunacaktı. Doğal olarak ***THKP-C*** sempatizanı gibi hareket edecektim. Fakültede onların ağırlığı hakimdi. Uzun süre gerçek THKP-C'lileri bekledim. Umduğum çıkışları görmeyince, yavaş yavaş kendi yolumun üzerinde yoğunlaşıyordum. Kürt ulusal sorununa dayalı hazırlıklara başlamıştım. Türk solu ile birlikte yürümek, şoven yaklaşımlardan dolayı zorlaşıyordu.

Mahir Çayan ve arkadaşlarının şehadeti ve ilk boykotu bu vesileyle gerçekleştirmemiz, yedi aylık bir tutuklanmaya yol açtı. Şahit eksikliğinden 15 yıl yemekten kurtulmuştum. ***Deniz Gezmiş*** ve iki yoldaşının idamı gerçekleşmişti. ***İbrahim Kaypakkaya*** işkenceyle öldürülmüştü. Sol oldukça ezilmişti. '72 sonlarında ***Mamak Cezaevi***'nden çıktığımda, kendimi tümüyle bağımsız grup çıkışına hazırlayacaktım. Kürt sorununun çözümüne dayalı ilk grup toplantısını altı kişiyle '73 nisanında Ankara'da Çubuk Barajı'nda gerçekleştirecektim. Kürdistan'da sömürgecilik tezlerini esas alıyordum. Bu özgün bir çıkıştı. İlk yıl bir düzineye yakın üniversiteli kazandırdık. ***Haki Karer, Kemal Pir ve Duran Kalkan*** da Türk kökenli olarak aramıza katılmışlardı. 1974-75 yıllarında ***ADYÖD*** (Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği) başkanlığını yürütmem, grubun gelişim şansını arttırıyordu. '76'da Türk soluyla daha köklü kopuşmamızla Kürdistan'a açılma kararına varacaktık. ***'76 Dikmen Toplantısı***'yla ilk defa Haki Karer Ağrı'ya, Mazlum Doğan Batman'a doğru yola çıkacaklardı. Düzenle köprüleri atıyorduk. Daha o zaman Apocular olarak adlandırılacaktık.

1977 Antep'te Haki Karer'in katledilmesi komplosuna yanıt olarak program hazırlığı, Kesire Yıldırım ile tehlikeli, duygusal ve maceralı birlik, Diyarbakır'a sona doğru amaçlı bir yöneliş, Fis köyünde 23 kişilik toplantı ve parti olarak hareket etmeye karar veriş bir dönemin sonunu noktalıyordu. Türkiye 12 Eylül darbesine doğru giderken, ya dışarıya çıkış ya da taş çatlasa birkaç aylık veya yıllık dağ direnişiyle onuru kurtarmak seçenekler olarak ortaya çıkıyordu. Şahin Dönmez ve Yıldırım Merkit'in yakalanıp çözülüşüyle Kesire'nin talepleri, 2 Temmuz 1979 Ortadoğu'ya hicreti kesinleştirdi. Bir kez daha Hz. İbrahim'in yolundan gidiliyor; Urfa'dan, Urfalı olarak, aynı kutsal amaçlar ve adalet peşinde, eşitlik ve özgürlük için başka bir kutsal diyara yol alınıyordu.

1960-80 arası cumhuriyet Türkiye'si üzerinde çeşitli yorumlar yapılabilir. Türkiye toplumunun kapitalizm tarafından sarsıldığı klasik devlet ve toplumun dar kalıplarına sığmadığı belirtilebilir. Derin bir demokratik arayışın gündeme girdiği de doğrudur. 27 Mayıs Anayasası sorunları özgürce tartışma imkanını vermişti. Fakat soğuk savaşın hüküm sürdüğü bir dünyada en kritik yerdeki bir ülkede iç dinamikler kendi başına sonuç verecek güçte değildi. Cumhuriyetin hızlanan oligarşik dönüşümünü halk lehine demokratikleştirmek ancak güçlü bir halk devrimiyle mümkündü. Dış denge ise bu tür devrime imkan vermiyordu. Gençliğin halk adına yürekli hareketi statükonun duvarlarını parçalayacak güçten yoksundu. Dünyadaki gençlik hareketleri kısa soluklu olmuştu. Reel sosyalizmdeki tutuculuk aşılmadıkça, demokratik çıkışların şansı fazla yoktu. Bu dönemde Türkiye'de en kapsamlı bir halk devrimi de olsa, dünya emperyalizminin yardımıyla bastırılması zor olmayacaktı. Nitekim 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 rejimleri emperyalizmin yardımıyla rahatlıkla oturtulmuştu. Bu darbeler ortada ağır sorunları olan bir ülke görünümü bırakmışlardı. Devrimci mücadele başarılı olamadı. Ama darbeler, oligarşik hükümet ve meclisler de Türkiye'yi giderek daha da ağırlaşacak sorunlardan kurtaracak yetenekte olmadıklarını fazlasıyla kanıtlamışlardı.

Ulusal ve toplumsal bir kişilik olarak hiç de hazır olmadığım bir kaos içine girmiştim. 1960-80 Türkiye'sinin ne burjuva tarzı gelişmesine, ne de oldukça maceralı, önderlerden yoksun, çizgisi ve pratiği net olmayan devrimci gelişmesine kimliğim, öz bilinç ve irademle katılabilecek durumdaydım. Bir bütün olarak cumhuriyet kurumlarını özümseme yeteneğini gösteremiyordum. Sanki ölçüler çok farklıydı. Aldığım eğitim ezbere dayanıyor, sadece memuriyeti kurtarmayı amaçlıyordu. Türkiye Cumhuriyeti Kürt kimliğini inkar etmekle aslında kendini özümsetme şansını da yitirmişti. Yok saydığın bir olguya ne diyebilirsin veya tek taraflı iradeyle testereyle yontar gibi "Ben seni şöyle doğrultup şekillendireceğim" dersen, ne tür sonuçlarla karşılaşırsın? Karşındaki ağaç değil, insandır. Bu anlayış ancak M.Ö 3000'lerde yeni doğan Sümer ve Mısır rahip devlet düzenleri için geçerlidir. Onlar da tebaalarını mutlak ilahi iradenin bir gereği olarak, tek taraflı ve ancak sürüngenler arasında geçerli bir anlayışla yönetirlerdi. İnkara dayalı resmi ideolojinin adı cumhuriyet de olsa, bundan farklı bir anlam içermesi mümkün değildi. Batı uygarlığı tarzı bir sömürgeci asimilasyon biçiminde gelişseydi, belki bir anlamı olabilirdi. Kaldı ki, Sümer ve Mısır rahip düzenlerinde dil yasakları akla bile gelmezdi. Türkiye yönetiminde iş bu zırvalığa kadar vardırılmıştı.

Problemli olan doğuş, kaostan da beter bir inkar düzeni karşısında tabii ki bocalayacak, kuşku ve endişelere düşecekti. Eğer azıcık onurlu bir insan özelliği varsa, olup bitenler karşısında sorgulamalar yapacak, neden inkar edilmek istendiğinin anlamını çözmeye çalışacaktı. Bu ise, karşıdaki resmi toplum ve devletin sorgulanması anlamına gelecekti. Geleneksel isyancı özellikler aşırı bir dogmatizme yatkın olacaktı. Kabul edeceği her ideolojik çizginin imanlı bir müridi haline gelmek artık işten bile değildi. Oligarşik cumhuriyetin devrimci gençlik ve Kürt kimliğiyle gelişen çatışması dönemin temel özelliğiydi.

Bunun sonucu ise, faşizmin yapılanmasıdır. Cumhuriyetin önünde 27 Mayıs Anayasası'yla bir demokratikleşme olanağı belirmişti. Fakat objektif koşulların yeterince olgunlaşmayışı, daha da önemlisi bilinç ve irade gücü olarak cevap olabilecek bir halk iradesinin belirlemeyişi, bu olanağın çarçur edilmesine yol açtı. Halkın uyanma tehlikesini sezen oligarşi, tarihsel tecrübesine ve Batılı müttefiklerine dayanarak, eskisinden daha sert bir yapılanmayı gerçekleştirmekte zorlanmayacaktı. Artık sistem bol kurban yiyerek besleniyordu. Devrimci grupların eylemleri ve şehadetleri, oligarşinin yetkinleşmesine ve yiyiciliğine gerekçe yaratıyordu. Devrimci yetersizlik, karşıdevrimin yeterliliği anlamına geliyordu.

Bu gerçeklik karşısında oligarşik cumhuriyetle uzlaşma aramak mümkün olamazdı. Çünkü tümüyle gerici, inkarcı ve kan içiciliğe dayanıyordu. Buna yanıt tek kelimeyle zora karşı zor tercihi olabilirdi. Başka tür bir yanıt imkanı yoktu. Ya tamamen teslimiyet, ya da direniş tek yol olarak karşıya dikiliyordu. Türkiye solu giderek dağılan yapısıyla başarılı bir yanıt vermekten uzaktı. Saptırılmış sağ-sol çatışmasıyla faşizm kurumlaşıyordu. Ne kadar kahramanca direnseler de, çağdaş bir ***Bedreddincilikten, Pir Sultan Abdalcılıktan*** öteye gidemeyecekti. Nitekim ***Deniz, Mahir, İbrahim*** gibi önder devrimcilerin akıbeti bu anlama gelecekti. '80'lere doğru devrimci şiddet aşırı bir tekrardı. '70'lerin daha gelişmiş bir sonucunu yaratmaktan öteye gidemeyecekti. Dönemden oligarşik cumhuriyet zaferle çıkacaktı. Sol ise kendini çürümeye terk edecekti. Düzenden bulabildiği kadar yaşam olanakları arayacaktı.

Kişi olarak giderek derinleşecek bir yalnızlıkla karşılaşmam kaçınılmazdı. Kesire maceracılığı işin tuzu biberi olacaktı. Becerebildiğim, tüm çağdaş ulusal demokratik tecrübeyle Türkiye solunun birikimlerinden Kürt kimliğinin nasıl yararlanabileceğini araştırmak ve bir umut imkanı yaratmaktı. O kadar devrimcinin anısına ve çabalara verilecek en anlamlı karşılık bu olacaktı. Aslında Kürdistan adına ideoloji, siyaset ve örgüt çizgisi yaratmak, stratejik bir ayrılığı değil, özgürce birliğin taktik bir aracı olarak düşünülüyordu. Birleşmek için ayrışmak ihtiyacı netti. Hiçbir çağdaş temeli olmayan, ilke ve kural tanımayan, Osmanlı'dan bile çok daha geri zoraki bir birliğin hiçbir anlamı yoktu. Cumhuriyet kendini inkarcı bir milliyetçi dogmaya mahkum etmişti. Bununla ne sağlıklı bir halklaşma, ne de uluslaşma mümkündü. Faşizm de en çok milliyetçiliğin bu şoven tarzı üzerinde yükseliyordu. Atatürk milliyetçiliğini kullanabilecek koşulları yakalamışlardı. Atatürk milliyetçiliği de inkar ediliyordu. Dolayısıyla cumhuriyetin başlangıçtaki çağdaş iddia ve birikimleri gericiliğin hizmetine koşuluyordu. Bu bir oligarşik komploydu ve iyi tutmuştu. Kürt feodal ve kompradorları da oligarşi içindeki yerlerini daha da sağlamlaştırmışlardı.

Bu gerçekler karşısında cumhuriyeti özde değil, biçimde tümüyle hedeflemek kaçınılmazdı. '80'lere doğru kişi ve PKK olarak şekillenirken, karşımdaki cumhuriyet olgusu belirleyici etkendi. Kürt kimliğini kabul etmek bir yana, mezara gömmenin her türlü yol ve yöntemi gündemdeydi. Döneme göre oluşmuş sınıf ve kültürel kimlik bilincimle yapabileceğim tek anlamlı çalışma, hiç olmazsa Kürt potansiyelinden bir şeyler ortaya çıkarabilmekti. Türkiye devrimcilerinin anısına ve özellikle grubumuzun değerli şehidi Haki Karer'e bağlılığımızı da ancak böyle kanıtlayabilecektik. Durum hiç yol açılmamış vahşi bir ormanda yürümeye benziyordu. Tarihin bu tür anlarında hep benzer çıkışlar yapılır. Öyle fazla hazırlığı ve stratejisi yoktur. Meçhule bir adım atacaksın. Yeni olan ancak böyle doğacaktır. Hz. Muhammed'in Mekke çıkışıyla Hz. İsa'nın Kudüs yürüyüşü özünde aynı anlama sahiptir. Ya dönemin cehalet ve inkarcılığına teslim olacaksın, ya da üzerine üzerine yürüyeceksin. Başka türlü tarihsel gelişme olmaz. Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun çıkışı da böyledir. Başlangıçta stratejisi, programı ve örgütü yoktur; ama tarihi yol açabilecek tek doğru adım bu tür çıkışta gizlidir. Hazırlık, strateji, örgüt ancak çıkışın anlam bulmasıyla mümkündür. Mustafa Kemal'i büyük yapan aslında askeri yetkileri ve olanakları değildir; bu konularda dezavantajlıdır. Bir an önce de bu niteliklerden kurtulmaya çalışacaktır. Onu asıl sonuca götüren, çıkış ufku ve anlamıdır. Tarihte bu yönlü çıkışlar çoktur. Genelde ilerlemeyi mümkün kılan da bu adımlara cesaret edîştir.

Dolayısıyla bütün maddi koşulların aleyhte olmasına rağmen, PKK çıkışını düşünmek ve buna cesaret etmek, nasıl saptırılırsa saptırılsın, özünde ve ağır basan yanı demokratik cumhuriyet hedefidir. Özgür ve bağımsız bir Kürdistan hedefinin bile ancak demokratik bir cumhuriyetle mümkün olabileceği gerçek stratejik anlayıştı. Oligarşik güçlerin gerici birlik anlayışlarına ve oligarşik cumhuriyetine karşılık, demokratik güçlerin özgür birlik ve demokratik cumhuriyet anlayışının tarihi çıkışımızın ifadesi olduğu giderek hayat tarafından da doğrulanacaktır.

1920'lerin Türk öncülüklü ulusal kurtuluşu Kürt öncülüklü bir demokratik kurtuluşla tamamlanmak isteniyordu. İkisi arasındaki diyalektik birlik, tarihsel gelişmenin de uzantısı ve çağdaş bir ifadesiydi. Hem ilkel Kürt milliyetçiliğine, hem de şoven Türk milliyetçiliğine ilkeli tavır alış bu gerçeklikle derinden bağlantılıdır.

Bu dönem kişiliğimi, tarihsel yanlışlıkların yazılmasına fırsat vermeyen, buna karşılık birkaç genel doğrunun yazılmasına imkan veren bir kalıba, deftere benzetiyorum. Kendimi yaşamaya hiç cesaretim yoktu. 20. yüzyıla karşı yabancılığım hep sürdü. Güncele tümüyle gömülmemem, tarihsel boyut kazanmamın bir nedenidir. Bu dönemi Kürt halkı adına kuluçkaya yatma dönemi olarak nitelemek de yanlış olmaz. Kendimi halkla birlikte yaratmak sadece bir bilinç ve felsefi sorun değil, aynı zamanda ahlaki bir nitelikti. Halkın temel gerçeklerinden kopuk yaşamak bir düşkünlük, onursuzluk ve ahlaksızlık gibi geliyordu. Beynimdeki tanrı kuşkuculuğu yerini ulusal sorun, örgütlenme ve politika konularında kuşkulara bırakmıştı. Zihnimi tatmin etmek açısından bu maddi olgular daha uygunluk arz ediyordu. Metafizik yerine diyalektik yöntem daha çok çekici geliyordu. Cumhuriyet ve burjuva toplumunun şoven karakteri karşısında Kürt kimliğini somutlaştırmam elbette önemli bir adımdır. Bu, cumhuriyet açısından da bir kazanımdır. Demokratikleşme tüm ölçütleriyle yaşam bulduğunda, bu rolümün anlaşılacağından hiç kuşku duymadım.

En önemli kusurumun dogmatizmle gerçekliği karıştırmak olduğunu geç fark ettim. Fakat bu olgu halen Doğu toplumlarında ileri düzeyde yaşanan bir gerçekliktir. Din dogmatizminin yerine reel sosyalizmin dogmatizminin geçmesi şaşırtıcı olamaz. Dogmatizm, toplumun tüm sağ, sol, kimlik ve kültürel anlayışlarında aşılması gereken en temel bir hastalık olarak durmaktadır.

den bırakılmıyordu. Özce reel dünyaya inanılmıyor ve teslim olunmuyordu. Gerçeğe, adalete ve güzelliğe dayanması gereken yeni ütopyanın peşinde hiç yılmadan koşuluyordu. Çağın materyalist güçleri ne kadar ezici de olsa, yeni Ortadoğu ütopyacılarını yaratmak, hepsine inat bir gerçek oluyordu.

1979-99 yılları arasında Ortadoğu'da fiilen yürüttüğüm çalışmaların bir bilançosunu çizmem zordur ve gerekli de değildir. İlerde tarih eldeki zengin materyallere dayanarak gerçek bir bilançoyu çizebilecektir. Duruşumun temel çizgilerini çözümlemek daha öğretici olacaktır.

a- Özgürlük iradesi esir edilmemeli ve çarpıtmamalıdır. Ortadoğu'da sadece siyasetin yolları değil, ideolojinin yayılış kanalları da labirentlidir. Şaşırmadan çıkabilmek büyük yetenek ister. Bu gerçeklik ta Sümer Zigguratlarıyla Mısır Piramitlerinin şaşırtıcı yolları çizildiğinden beri böyledir. İdeolojiler ve politikalar şaşırttığı ölçüde başarılı olabilmektedir. Dolayısıyla Ortadoğu'ya çıkmak ve siyaset yapmaya çalışmak, zikzakları sınırsız bir labirente girmeye benzer. Labirent sisteminin özü kişiyi şaşırtıp kendine bağladostlar bunun ne anlama geldiğini halen anlamaktan uzaktılar. Bu yüzden de dar ve tekdüze kalıyor, hep basit taktiklerin kurbanı olmaktan kendilerini alıkoyamıyorlar. Pratik katkılarımın çok üstünde en çok değer arz eden çalışmam, gerek kendi içinde ve gerekse çevrede özgürlük iradelerinin sayıları çok olan aldatıcılar tarafından istismar edilmesini önlemek olmuştur. Unutmamak gerekir ki, özgürlük ruhunu ve iradesini yitirdin mi, geride devletin de olsa yıkılmaktan kurtulamaz.

b- Özgürlük iradesini korumak, ideolojik bağımsızlık ve örgütsel güçlenmeyle mümkündür. Düşünme bağımsızlığını yitirenlerin ve örgütselliği elden bırakanların özgür iradelerinden bahsedilemez. Bunlar mutlaka bir yerlere bağlanacaklardır. Düşünce ve örgütlenme düzeninde boşluk varsa, karşıtları tarafından mutlak doldurulur.

Ortadoğu çalışmalarında düşünce esaretini ve örgütsüzlüğü yaşamamak için büyük mücadele verdim. Çoğu çıkış yapan kişide görülen bir an önce zorlukların yıldırıcı etkisinden kurtulmak için bireysel kurtuluş peşinde koşmak, önünde durulması güç bir eğilimdir. Bu eğilime düşmek, aslında değiğim olmuştur. Bana göre bu yönlü inat ve çabadan yoksun kalmak, en kutsal ve namus bilinen değerleri, örneğin eşini ve bacısını peşkeş çekmekten daha tehlikelidir.

c- Kürt kimliğini özgürlük temelinde savunmak da bu dönemin en zorlu çalışmalarından biri olmuştur. Sadece Türk resmi ideolojisinde değil, Arap ve Fars resmi ideolojilerinde de, Kürt bozulmuş parçalardan bir kısmı ifade etmektedir. Onurlu ve özgür bir Kürt kimliğiyle karşılarına çıkmak, düşmanca bir karşı koyuştan farksızdır. Yüzlerce yıldır inkar ettikleri, her türlü komployu reva gördükleri ve aşağıladıkları Kürt kimliğinin karşılarına özgürce çıkması kahredici gelmektedir. Dolayısıyla özgür Kürt kimliğinin tehlikeli olmadığını ve kardeşçe yaşamanın bir gereği olduğunu onlara kabul ettirmenin büyük yetenek, sabır ve ustalık istediğini iyi anlamak gerekir. Ortadoğu halklar mozaiğinde Kürtlere de onurluca bir yer açmak çok zor olmuştur. Kürt işbirlikçilerinin en ucuz bir nesne gibi alışveriş konusu yaptıkları Kürt kimliğini layık olduğu şerefli yere getirmek, Ortadoğu'da yaptığım en zorlu çalışmam olmuştur. Bu konuda da PKK ve birçok dost olan ve olmayan Kürt çevresi, gelişmenin kendiliğinden sağlandığını sanmaktadır. Ortadoğu'da yalnız bırakılmam da Kürt onurunu yüksekte tutmakla yakından ilintilidir. Herkes uşak Kürt istemektedir. Bunu reddedince dışlanma, oyun ve komplolara katkı sunmalar peş peşe gelişebilmektedir. Kendi kişiliğimi özgür Kürt kişiliği ile özdeşleştirmem, tarihin ve çağın tüm tehlikelerini üzerime çekmek demektir. Kürt gerçekliğindeki lanetlilik içerilmiş çok düşmanlılık, yaklaşanı yakacak niteliktedir. Onun için tarih boyunca özgür kimlikten çoğunlukla kaçınılmış ve işbirlikçilikte karar kılınmıştır. O da tehlikeli gelmişse, efendilerinin istediği her renge giren ev uşakları rolünü benimsemişlerdir. Bütün bu geleneklери parçalamam, hatta onların üstünde bir özgür kimliği canlı tutmam, demokrasi, eşitlik ve özgürlüğü kendi kimliklerinde geliştirememiş yapılarda sürekli tedirginlikler ve rahatsızlıklara yol açmıştır. Benimle temsil edilen özgür kimliğin çıkarlarına olmayacağına hükmetmişlerdir. ***"Kişi olarak kaybettim, ama özgür Kürt halkı kazandı"*** derken bu gerçeği kastetmiştim.

Ortadoğu'daki yaşam ve çalışmama öz gerçeklik açısından bakıldığında, üç esaslı oluşumun sağlandığı görülecektir:

Birincisi, savaşan halk gerçekliğinin yaratılmasıdır. Türkiye koşullarında yaratılan ideolojik öz ve siyasi çizgi ağır bir dogmatizmin etkisinde de olsa, ulusal sorunun çözümünde genel olarak bilimsel sosyalizmden etkilenip onu somut koşullarımıza uyarlamayı ifade eder. Burada önemli olan, reel sosyalist kalıp ve güçlere sığınmadan, kendi öz düşünce gücü ve pratik çabasıyla Kürt halkı için gerekli ideolojik sistemi oluşturmaktır. Bu görev, çokça eksiği ve dogmatik yanları olsa da, esas olarak Türkiye'de bulunduğum dönem ve koşulları içerisinde başarılmıştır. Birçok genellemeyi içerse bile, siyasi çizgisi de sonuçta Kürt halkının ilk defa öz çıkarları temelinde, ona hizmet eden özgür iradesi biçiminde somutlaşmıştır. Yeni dönem Kürt özgürlük hareketinin önü aydınlanmış, yürüyeceği yol belirlenmiştir. '80'e kadar ve PKK'nin 30 Temmuz 1980'de Siverek'te Bucak eylemiyle bu dönem doruk noktasına varmıştır. Bu, hem bir dönemin sonu, hem de yeni bir dönemin ilanı olarak da değerlendirilebilir.

Ortadoğu'da ise yaratılan, halkın iç ve dış baskı güçlerine, gerici ideolojik ve siyasi ilişkilere savaş yöntemiyle karşılık vermesidir. Kürt halkı ilk defa öz iradesi ve çıkarları tarafından belirlenen yolda, özgür yaşam hakkını elde etmek için, önünde engel olan ne varsa üzerine yürüme ve savaşma kararına ve pratiğine girişmiş; kendisinin binlerce yıllık gerici düşünce ve alışkanlıklarıyla savaşmıştır. Özgür beynini ve kollarını yaratmak için bu savaş kaçınılmazdır. Neolitikten köleciliğe, feodalizm ve en son kapitalizme kadar tüm egemen sistemlerin bağrına yığdığı köleleştirici tortulara saldırıp temizlemekten çekinmemiştir. Özgürlük için yapılması gereken, bir iç savaştır. Çok acı da verse, kangren olmuş yanlarını bu savaşla söküp atacaktır. Tarihte ilk defa sis-

3- Savaşla kendini yaratmak ama nereye kadar?

Anadolu ve Mezopotamya topraklarından Ortadoğu'nun kutsal diyarlarına doğru devrimci çıkış, tarihsel örnekleri çağrıştırmaktadır. Gerçekleştirilen, bir etnik grup veya kavimsel çıkış değildir; çağın devrimci ideolojisi olduğuna inanılan bir yüklenimle kendini yeniden yaşamsallaştırma deneyimidir. Köleliğin her biçimi reddediliyor, özgürlüğe alabildiğine kulaç atılıyordu. En zor koşullarda ve devrimci zorun ebeliğiyle yeniden doğuş için seçilen alan, dünyanın en uygun yerlerinin başında gelmektedir. Tarihte mayalanan ve oradan dünyaya yayılan inanç tohumları gibi bir çekirdek olmanın misyonu tüm kişiliği kapsamış bulunmaktadır. Ulusal, sınıfsal, kültürel, ideolojik ve siyasal özellikler başta olmak üzere, tarihsel ve çağcıl özelliklerin en başta gelenleri hamur gibi bir arada yoğrulmakta, bir ana hücre haline getirilmekte ve güçlü özgür ifadeyle yeniden doğuş için her tür çaba bir rahip-mümin kutsallığıyla yerine getirilmektedir. Sanki Hz. İbrahim'in yol arkadaşıymışım gibi çatır çatır yol açmaya çalışıyorum. Hz. Musa gibi, yola gelmemekte inat eden lanetli kavmi ikna etmek için, zihnin gücünü sonuna kadar açıyorum. Aziz Paul gibi her tarafa inanç temsilcileri yolluyorum. İnsanlık vicdanını elden bırakmamak için, peygamber tarzına yaklaştıkça yaklaşıyorum. Kuşkulu olduğum 20. yüzyıl gerçeklerine yenik düşmeyecektim. İnsanlık ruhunu ona teslim etmeyecektim. İsyan köklüydü, tarihsel örneklere yaraşır cinsteydi. Dar bir ulusallığın çok ötesinde, insanlık adına bir umut olmanın sorumluluğu da elmaktır. Sümer ve Mısır rahipleri tüm güçlerini ellerindeki adayları şaşırtıcı denemelerden geçirmekten alırlardı. Daha sonraki tüm despotik iradeler de bu yöntemleri taklit ederek, önüne çıkan herkesi şoke edip etkileri altına alırlardı. Bu bir nevi boyun eğdirme terbiyesidir. Envai türden bir bahçede gezdirilirken de hedef budur. Cehennemlik bir uygulamadan geçirilirken de sağlanmak istenen, farklı veya özgür iradeleri kırmak veya boyun eğdirmektir. Ortadoğu'da siyasal yönetimin gen yapısı böyle döşenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin yaptığı kaba ve sert yöntemle iradeyi yok etme; Ortadoğu'da daha yumuşak, aldatıcı ve ince tüccar hesabıyla yürütülmektedir. Dolayısıyla 'özgürlük alanına çıkış yaptık, kurtulduk' demek, kendini aldatmaktır. Avrupa'ya çıkışlar için de bu böyledir. Oraya çıkış aldatıcı bir özgürlük duygusu verir, ama daha derin ve hastalıklı bir kişiliği tümüyle kuşatmış olarak kalanların başına bela eder.

Ortadoğu'da özgürlük iradesini yitirmemek için çok çaba harcadığımı belirtmeliyim. Milliyetçiliğin en çok gelişmiş olduğu bölgede, çağdaş demokratik bir çerçevede ilişki aramak bile boşuna bir çabadır. Dayatılan, arkasında kendi klan ve kabile çıkarları başta olmak üzere çağdaş bir aşiretçiliktir. Ne kadar süslü kelimelerle ifade edilse de, milliyetçilik aşiret şovenizminin gelişmiş bir biçimidir; onun daha da büyütülmüş ve siyasallaştırılmış ifadesidir. Bu da dar görüşlülük ve kendinden başkasını görmemektir. Böyle olunca, senin özgür iradeni kendileri için hep tehdit olarak görürler.

Diyebilirim ki, benim için en zor olanı, özgür iredemi, dolayısıyla yoldaş adaylarının çok taze olan özgür niyetlerini korumaktı ve bu en temel sorun olmuştur. PKK'liler ve şik biçimde de olsa, çıkışın yüce anlamından ve özgür değerinden kopmanın başlangıcıdır. Ev-bark, çoluk-çocuk derken, geçim sorunları karşısında en olmadık yerlerde ve ellerde boyun eğmek işten bile değildir. Gerek Ortadoğu, gerek Avrupa bu yoldan binlerce devrimciye ve özgürlük savaşçısına mezar olmuştur. Savaşlarda kaybetmeyenler bu yolda şapır şapır dökülmüşlerdir. Bu tehlikeyi bildiğimden, en büyük uğraşım özgürlük iradesine sahip olanların düşünce gücüne ve örgüt disiplinine bağlı yaşamalarını sağlamaya çalışmak oldu; bunun için her şeyden fedakarlık yaptım. Diğer tüm örgütler neredeyse dağılıp unutulurken, PKK'nin halen büyük güçle gelişmesini sürdürmesinin ve yaratıcı dönüşümler yaşamasının temelinde bu çabalar yatar.

Şunun bilinmesini çok isterdim: Bir gencin, hele bir genç kızın özgürlük bilincini ve örgütsel yeteneğini geliştirmenin en zor, ama sonuç belirleyen çalışma olduğu kesindir; yeri gelmeden kendini feda etmek, çatışmalara girmek ve hamalca çalışmak, faydadan çok zarar getirir. Hele özgürlük iradesini güçlü kılan özgür bilinçle örgütsel yetenekleri hakim kılmadan yürütülecek pratik çalışmalar çoğunlukla başa bela getirir. Bu yönlü çabalarım belirleyici olduğu halde, en az anlaşılan kısımlar olmuştur. Kürt kişiliği çalışma deyince hep hamallığı hatırladığı için, özgür düşünmenin ve örgütsel yönetimin değerini fazla takdir edemez. Bu yönlü büyük bir irade savaşı yürüttüm. Bu savaş olmasaydı, her PKK'li çoktan şu veya bu gücün elinde ya basit bir hamal ya da işbirlikçi kılındığını bile fark etmeyen kendini kandırmış biri veya kendi içine mümince kapanmış bir zavallı olmaktan öteye gidemezdi. Beni tek bırakan da bu yönlü büyük inatçılı-

temli ve kapsamlı olarak Kürt işbirlikçilerinden kaynaklanan her tür uşaklaştırıcı, gerici ve aydınlanmaya fırsat vermeyen ideoloji ve pratik bağlar yıktırılmıştır. Bu savaş verilmeden ve sınırlı da olsa başarılmadan, dışa yönelik özgürlük savaşımının sonuç alması mümkün olmamaktadır. Bucak eylemiyle kanıtlanmak istenen de bu gerçekliktir. PKK'nin içindeki çeteleşmeyle ilkel Kürt milliyetçiğinin açtığı karşı savaş da yine bu gerçeklikten kaynaklanır. Özgür halk iradesinin ortaya çıkmaması ve çıkmışsa bastırılması için bu güçlerin bu kadar acımasız yüklenmesi, tarihsel özellikleriyle ve yaşamsal çıkarlarıyla keskin bir biçimde bağlantılı olmasından ötürüdür. İstenildiği düzeyde olmasa da, bu halk savaşımının kısmen başarıldığı söylenebilir.

15 Ağustos eylemliliğinin tümüyle boğdurulmak istenen halk gerçekliğinin öz savunması olarak tanımlanması en doğru ifadedir. Bu, saldırı gibi gözükse de özünde, "ben halkım, beni imha etme" uyarısıdır. Özellikle Diyarbakır zindan vahşetine duyulan tepki ve "varlığımızdan vazgeçmeyiz" çığlığına verilen yanıttır; Mazlum Doğan'ın *"Sesimiz dünyaya duyurulmalıdır"* sözü kadar, Mehmet Hayri Durmuş'un *"Varlığımızı inkar ettiremezsiniz"* sözlerine yanıt ve Kemal Pir'in *"Türk halkının kurtuluşunun da Kürt halkının özgürlük savaşımından geçtiğini görüyorum"* belirlemesine anlam vermek için verilmesi gereken bir savaştır.

Çağdaş ve onurlu yaşamak için bir bedel ödemek gerekiyor. Bu bedel, halkın savaşımının kendisidir. Başka türlü kendini dört taraftan saran oligarşik ve despotik güçlerden kurtulması mümkün görünmemektedir. Her tür oligarşik ve despotik güçlere karşı kendi öz savaşımını verdiği oranda, onurlu ve özgür bir halk haline gelmesi gerçeklik kazanacaktır.

Acıları ve kayıpları ne kadar büyük de olsa, varlığın inkarına kadar yönelmiş bir baskı ve zoraki asimilasyon sisteminin parçalanması, ancak halkın kendi öz savaşımını iliklerine kadar hissederek vermesiyle mümkündür. Bu savaşım olmadan hiçbir hak sahibi olunmayacağı gibi, yok olmaktan kurtuluş da olamayacaktır. Dolayısıyla Ortadoğu koşullarında kendi varlığına yönelmiş iç ve dış gerici ve yok edici güçlere karşı Kürt halkının savaşımı, gerekli olmanın da ötesinde, varlığını sürdürme ve özgürleştirmenin kutsal eylemliliğidir. Hataları, ihanete uğraması, komutasının gelişmemesi, uzunluğu ve kısalığı bu kutsallığı değiştirmez ve anlamlı olmaktan çıkarmaz. Ayrıca bu savaş komşu halklardan kopma ve onlara karşı bir savaş değildir. Tersine hepsini onurlandıran ve zenginleştirecek olan özgür birliktelik ve demokratik cumhuriyet savaşlarıdır. Egemen sömürücü güçlerin dayattığı milliyetçi ve dinci gericiliğe ve ayrılıkçılığa karşı, halkların ilericilik ve özgür birlik savaşımıdır.

Gerek teorik gerek pratik olarak bu tür halk savaşı için her şeyimi ortaya koymanın haklarımıza karşı bir görev olduğuna inanıyorum. Böyle bir halk savaşı istediğim gibi yürütülmemişse de, özüne ve gereğine inancım kesindir. Fakat iç çetecilikten çeşitli emperyalist güçlere kadar bunu istismar etmek isteyen tüm güçlere karşı istediğim oranda başarılı olduğumu söyleyemem. Ama bu görevin de kendi savaşını yürüten halka ve onun önder güçlerine ait olduğu asla göz ardı edilemez. Gerek halkımızın gerekse Ortadoğu halklarının binlerce yıllık direnişlerine bağlılık ve onlara çağdaş ve ilerici bir öz kazandırma çabalarım, bu topraklara duyduğum bağlılığın ve kültürel varlıklarına karşı duyduğum saygının vazgeçilmez bir gereğidir. Üzüntüm, sonuna kadar, hatta bir ömre birkaç ömür ekleyerek onurlu barışlarını ve özgür birlikteliklerini de gerçekleştirecek kadar her tür çabadan uzak kalmam veya istediğim gibi bu çabaları sunamamamdır. Fakat inanıyorum ki, halklarımız ve sorumlu güçleri, bu eksikliği giderecek ve başarılarını kesinleştireceklerdir.

İkinci gerçekleştirdiğim anlamlı çalışmam, özgürlük militanının yaratılmasıdır. Savaşan halk, savaşan militanı gerektirir. Türkiye koşullarında militanlaşma kısır ve dogmatikti. PKK adına ancak sınırlı düşünebilen ve birkaç atımlık barut kadar eylemcilik yapabilen bir militanlaşma vardı. Bununla halk savaşının yürütülmesi mümkün olamazdı. İdeolojik gücü, sabır, cesaret ve ustalığı sonunda ancak büyük çabalar kazandırılabilirdi. Özgürlük militanını yaratmak zamanımın ve çabalarımın en büyük kısmını almıştır. Bu, adeta kurumuş bir daldan bir fidan yetiştirmek gibi mucizevi bir yaklaşım gerektirmiştir. Binlerce yılın gericiliği ile beslenen, anlamlı ve kesinlik arz eden hiçbir duygu ve düşünce gücünden pay alamamış, kendine karşı savaşımın kör ve hain savaşçısı olmuş bireylerden halk özgürlük militanlarını yaratmak, gerçekten en zor olan ve yetenek gerektiren bir çalışmaydı. Ardı sıra yüzlerce eğitim devresi, on binlerce diyalog ve özel konuşmayla özgürlük militanına ulaşmak istedim. Nefes nefese kaldım. Yürürken ve yemek yerken bile, gözüm ve dilim onun için çalışıyordu. Görevimin zor olduğunu, bunun en onurlu iş olduğunu ve ölümün onun için tüy kadar hafif geldiğini de biliyordum. Fakat lanetli tarihi aşıp özgürlük tarihine katkı sağlayabilmenin büyük değeriyle, hiç olmazsa birkaç yılını doğru vermesi için tüm gücümle bu militana yüklendim. Tarihte hiçbir filozof, peygamber, asker veya siyasetçinin yapamadığı kadar özverili, nitelik ve niceliği olan militan çalışması yaptım. Ama özellikle iç çeteciliğin bilinçliliğe kadar varan bir tutumla bu halkın yüreği olan gençlerini, benim en büyük emek ve yoğunlaşmış varlıklarımı acımasızca harcaması ve adeta yemesi, hep en büyük üzüntü ve öfke kaynağım olmuştur. Yaratma eylemime bu tür ihanet ve komplocuğun dayatılması anlaşılır ve katlanılır gibi değildir.

Ama militanın kendisi de bundan sorumluydu. Kendisine hiç mi saygısı yoktu? Bu kadar emekleri görmüyor muydu? Ana ve babasının en sevimli ve umut bağlanılan kuzu veya aslan gibi evladı olduğunu anlamıyor muydu? Benim en vicdansızları bile etkileyecek çabalarıma ne kadar sahip çıkabilecek, bunun için verdiği büyük sözlere pratikte ne zaman anlam biçebilecekti? En başta da uzun süreli varlığını ve gelişmesini nasıl sağlayacaktı? Militan, özgürlük savaşçısı tüm bu sorulara cevap vermek durumundaydı. Soysuz ve sahte komutanların aleti olmaktan çıkaracak, yüzlerce belgeyle aydınlatılan perspektiflere pratik güç kazandıracak gerçekliğin onu temsil etmesi gerekirdi. Çok şey verdiğime inanırdım. Verdiklerimin karşılığı; ucuz, yerinde olmayan ölüm ve öldürmeler oldu. Nasıl ve nerede, nasıl yaşamak ve yaşatmak gerektiğini bir türlü temel görev edinemedi. Çok yetiştirdim. O da çok savaştı, sınırsız cesaret ve fedakarlık gösterdi; ama ustalaşamadı, kendi sistemini yaratmaya hiç yanaşmadı. Kolay, ucuz yaşam ve ölüm alışkanlıklarından kurtulamadı, ordulaşamadı, komutanlaşamadı. Ortaya çıkan değerleri ve kahramanlıklarını inkar etmiyorum. Ama bir iç çeteciliğe ve ilkel milliyetçiliğe karşı, zamanında ve başarıyla tavır geliştirip sonuca gidememesi bile, büyük noksanlığını göstermeye yeter. Kendime hep şunu sorarım: Acaba baştan böyle olacaklarını bilseydim, savaşmalarına izin verir miydim? En azından sorumlulukları kendi açımdan kabul edebilir miydim? Fakat bu büyük üzüntülerime rağmen, yine de özgürlük militanının yaratılması bir destansı çalışmadır. Buna layık olunamadı. Çarçur edildi. Haince ve sorumsuzca kullanıldı. Ama yine de tarihte layık olduğu yeri tuttuğuna inanıyorum. Binlerce şehidinin anısı özgür yaşamı mutlaka yaratacak, özgür Kürt halkını gerçekleştirecektir. Geride kalanların meşru savunma düzeyinde, tüm eksikliklerini gidermenin yanı sıra, onurlu bir barış ve kardeş halklarımızın özgür birliği için gerekli nicel ve nitel gücü yakalayacaklarına ve başarının garantisi olacaklarına dair inancımı ve umudumu belirtmek durumundayım.

> "Halkların yüzlerce, binlerce yıl oluşturdukları ütopyalarını, biz halkımız için kimsenin pek tenezzül etmediği geçmişin kırık dökük parçalarından ve geleceğin çok zayıf umutlarından 20-30 yıllık bir ömür içinde sonuna kadar güvenilen, inanılan ve başarılabilen gerçeklikte yarattık."

Ortadoğu'da üçüncü destansı çalışmam, kadın özgürlüğüne ilişkin olanıdır. Bana göre anayurtların ve emeğin kurtuluş çalışmalarından daha öncelikli olması gereken bu çalışma en zor olanıydı. Kadın, gericiliğin, köleciliğin ilk ve köklü ezilen sınıfı, ulusu ve cinsiydi. Görünüşte cins farklılığı, eşitsizlik ve baskı için gerekçe yapılır. Tarih derinliğine araştırıldığında anlaşılacaktır ki, kadınlar tamamen sosyal ve siyasal egemenliğin ilk kurbanlarıdır. İnsanlığa dayatılan her tür eşitsizliğin ve köleleştirmenin ilk sınıfıdır. Kadın köleleştirildikten, evin uysal ve evcil bir nesnesi (özne değil) haline getirildikten sonra, sıra sınıflı toplumu ve devleti yaratmaya gelmiştir. Zalim ve yalancı erkek kadını düşürdükten sonra, bundan aldığı cesaretle diğer insanları ve kendi cinsini de ezmeye ve tutsak kılmaya yeltenmiş; en büyük yalancı düşünce sistemleri olan mitolojileri ve dinleri yaratmıştır. Tabii halklar için doğruya yaklaştıran mitoloji ve dinler de vardır. Biz egemenler ve sömürücülerin yalancılık, zorbalık üreten din ve mitolojilerinden bahsediyoruz. Bu din ve mitolojilere bakıldığında, kadın bin bir hile ve zorbalıkla görkemli tanrıça tahtından adım adım düşürülmekte, önemsiz kılınmakta ve en son yok edilmektedir. Özgürlük savaşçısı olup da bunu görmemem mümkün olamazdı. Ana tanrıça dinini yaratmış ve ilk aşk tanrıçalarına mekan olmuş bu toprakların özgürlük çocuğu olarak, ilk büyüklerimizi ve tutku kaynaklarımızı anlamaya çalışacak, araştıracak ve varlık gerekçelerini bulacaktım.

Kadın sorununa yüklenmem bir kişisel onur sorunu olmamın ötesindedir. Basit cinsellik ihtiyaçlarının ise tam karşısındadır. Cinslerin buluşmasını mutlaka hayvani cinsel güdünün üstüne, büyük dostluğun ve yoldaşlığın seviyesine çıkarmak, bana gerçek bir yiğitlik gibi geldi ve kadına uzanmaktan çekinmenin korkaklık olduğunu fark ettim. Korkuyu egemen erkek yaratmıştı. Namus adı altında bu oyunu oynuyordu. 'Seviyorum' derken bile, ikinci seferinde bıçaklıyordu. Haksızlığı dehşet vericiydi. Cins olarak kadını hırpalamış, fiziğini, zekasını ve duygularını mahvetmişti. İnanılmaz derinliklere düşürmüştü. En benim diyen sosyalist erkek ve hatta kadın bile bu oyunun basit figüranları olmaktan kendilerini kurtaramıyorlardı. Özgürlüğe büyük susamışlığın verdiği güçle soruna yüklendim. Çok sayıda çözümlemeler, diyaloglar, derinlikli konuşmalar yaptım. Bir sahipleri olarak değil de, bir sanatkar olarak, güzel bir fizik duruştan zeka kıvılcımı olmalarına ve dillerinin sesiyle hiçbir maddenin veremeyeceği tadı verebilecek düzeye ulaşmalarına kadar her şeylerine müdahale ettim. Yetiştiler, büyük yetiştiler, ama toydular. Lanetli yaşam ve erkek efendileri yanı başlarındaydılar. Onlara karşı ve onlarla birlikte büyük öz cins savaşımını verecek tecrübe ve ustalıktan yoksundular. Bu acıyla kendilerini uçurumlardan attılar. Ateşlerde yaktılar, bombalarla parçaladılar. Onlar kahramanlık adına her şeyi yaptılar. Ama yalnızdılar. Karşılarındaki erkeklik, kaba yaklaşımından başka tür bir yaklaşımı, eşitlerin büyük dostluğunu ve yoldaşlığını aklına getirmek istemiyordu. Çiçekler gibi solup gidiyorlardı.

Tanrıça kültüne içten inanacak kadar saygı ve sevgi gücüne ulaştım. Büyük kadın savaşımımı ne kadar gözden düşürmeye çalışsalar da hakkını verdim. Hem bir kadın için en kutsal görevlere ihanet edeceksin ve protestocu yaşayacaksın, hem de soylu kadın yoldaşlığı için üzerine düşeni yapmayacaksın! Başta PKK olmak üzere, tüm ilgili çevrelere kadın savaşımının basite alınacak bir yönü olmadığını göstermeye çalıştım. En az zorba ve yalancı erkek tanrıları kadar, doğrunun ve aşkın gücü olan tanrıça dünyasının da tanınmasını, gerekli saygı ve sevginin içten gösterilmesini ilkelice ve ciddiyetle sonuna kadar göstermeye ve dayatmaya çalıştım.

Hainleri ve işbirlikçileri çıksa da, bu çabalara candan katılanları unutmak asla mümkün değildir. Hele şehitleri, bu toprakların ve halklarımızın en kutsal azizeleri olarak her zaman anılacaklardır. Onlar gerçek birer yiğit tanrıça durumundadırlar. Kalanların birliklerini, partileşmelerini saygıyla karşıladım, yardımcı oldum. Özgür ve güzel yaşamın garantisi olmaları gerektiğini hep söyledim. Bir gün mutlaka gerici, yalancı ve zorba erkeği hizaya getirecek güçlü kadına ulaşacaklarına dair duyduğum inançla çabalarımı sonuna kadar sürdürdüm. İnsan sadece mülkü olan kadınıyla büyümez, erkek olmaz. Ben böyle ne büyümek, ne de erkek olmak istedim; hatta böyle olmayı onur kırıcı buldum. Kadını zor duruma düşürdüğümü biliyorum. Onları ateşten bir parça haline getirdiğimi de biliyorum. İçlerinden büyük düşmanlık edenlerin ve çok haksızlık yapanların olduğunu da biliyorum. Onları yalnız kıldığımı da biliyorum. Ama bilmelerini istediğim en önemli bir hakikat, onların, savaşın da barışın da kaderini belirleyecek kadar güçlü olmaları gerektiğidir. Bu olmadan yaşam haramdır. Bu olmadan aşk olmaz. Bu olmadan hiçbir özlem giderilemez. Yalnızlık ve ayrılık, bu büyüklüklerin elde edilmesi ve egemenlik kazanması için, geçilmesi gereken yol ve ödenmesi gereken borç faturalarıdır.

Ana tanrıça ve aşk tanrıçalarının diyarında bin yılların kaybettirdiği özgürlük ve eşitlik gücüyle, kadın merkezli çalışma ve savaşımında güzellik ve zekanın yeniden yaratılacağına, varolanın yeni toplumsal sözleşmeyi hayata geçirecek kadar özgüce kavuşacağına dair umut ve inancımı belirtirim. Tüm sevgi ve saygı dolu kadın yoldaşlığında da iddia kadar, çabalarıma bir aşk işçisi olarak son nefesime değin devam edeceğim kesindir. Anlam verecekleri ve ihtiyaç duydukları kadar kadın yoldaşların olduğum ve hep öyle kalacağım kuşkusuzdur.

Ortadoğu'da başka önemli çalışmalarım da olmuştur. Özellikle işbirlikçi Kürt diplomasisinin aşağılattığı halkımızın onurlu bir yere gelmesi için harcanan diplomatik çabalarımın iyi bilinmesi gerekir. Sorun, çok iri gözüken kesimlerle resmi diplomasi geliştirmek değildir. Gerekli olan, halkını ucuz ticaret aracı olmaktan çıkaracak, siyasi oyun ve komploların aleti haline gelmekten alıkoyacak çabaları tüm dünyaya ve bölge güçlerine hissettirmektir. Kürt halkının varlığının ve özgürlüğünün pazarlık konusu edilemeyeceğini dosta ve düşmana göstermektir. Tarihte ilk defa sınırlı da olsa bu yönlü adımlar atılmıştır. Kürt halkı bu çabalar sonucunda öz kimliğine ve özgürlük iradesine her zamankinden daha fazla sahip kılınmıştır. Kolay oyun ve komplolarla baskı ve katliamlara konu edilemeyeceği gösterilmiştir. Sahipsiz olmadığı, kendisi ve öncü güçleriyle her oyun ve komployu boşa çıkarabilecek bir güce ulaştığı kanıtlanmıştır. Belki de halkımız adına parlak diplomatik antlaşmalar yapamadık. Ama dostlarının ve düşmanlarının beyinlerine ve yüreklerine Kürtlerin özgür yaşamda kararlı olduklarına ve bundan asla vazgeçmeyeceklerine, gerekirse bunun için her türlü cesaret ve özveriyi ortaya koyacaklarına dair yazılı olmayan antlaşmalar yerleştirdiğimiz kesindir.

Kürt işbirlikçilerinin son dönemdeki bütün diplomatik kazanımları bile Ortadoğu'daki varlığımızın sırtında sağlanmıştır. Bize zıtlık temelinde de olsa, yapılan tüm antlaşmalar ve sağlanan maddi çıkarlar kanımız ve emeğimiz üzerinde yükselmiştir. Bugün bunu işbirlikçi efendilere anlatacağız. Halkımız da gerçek emek kahramanlarını tanıyacaktır. Kürt özgürlük iradesinin, PKK'nin dayandığı tüm iç ve dış mevzilenmelerin bu çabalarımızın sonuçlarıyla yakından bağlantılı olduğunu bilerek, layık olmalarını kendileri için önemli bulmaktayım. Öz güçleriyle her sahada başarıyı mümkün kılacak güce ulaşmak için statükoya aldanmamaları ve gerçek diplomasiye ulaşmaları da dileğimdir.

Çok sınırlı da olsa, ulusal akademiler dönemini sağlayacak çalışmalara da çok önem ve yer verilmiştir. Tarih boyunca derya kadar kan akıtmanın ve çaba harcamanın yetmediğine, gerekli olanın anlam gücü ve derinliği olduğuna inanılarak, halk ve öncüleri için yaygın okullar dönemi başlatılmıştır. Yaşadığım her evi, bulduğum her çalışma sahasını bir okula dönüştürmek, yaşamımın ayrılmaz bir özelliği ve parçası olmuştur. İlkçağ filozofları gibi her duvarın dibi, her ağacın altı bir okul haline getirilmiştir. Halkımızın en eksik yanının beyin gücü olduğu bilinerek, bu çalışmalara yüklenilmiştir. Mahsum Korkmaz Akademisi deneyimi dalga dalga her alana, her insan grubumuza taşırılmıştır. Sadece askeri ve politik alanda değil, tarih, dil ve sanat alanlarında da akademi düzenine geçişin altyapısı ve zihni temeli ortaya çıkarılmıştır. Kürtlerin kültürel varlığına ve özgürlüğüne giden yolda tarihi bir dönem olan akademik düzeyde eğitim sistemi bir gerçektir. Yapılması gereken, ilgili her alanda varolan olanakları birleştirip öz okuluna kavuşturmaktır. Politikadan dile, tarihten felsefeye, sanattan ekonomiye kadar her alanda ulusal akademik düzey bir olanaktır. Büyük inanç ve çabayla bu yönlü çalışmalarımıza katkıda bulunmak kişileri yüceltir ve halkımıza özgürlük getirir. Bu yönlü görevlerini başaramayanların çağdaş uygarlık içinde yer tutmaları mümkün olamaz. Düşünce hakimiyeti ve sanat yeteneği, yaşam pratiğinde başarı, iyilik ve güzellik demektir.

Sonuç olarak, Ortadoğu yaşamında halkımız ve dostlar için sadece ayakları yere basan bir özgürlük ütopyası yaratmakla yetinmedik. Bu ütopyanın dayanması gereken tarihsel temel kadar, güncelin başarılabilir özgürlük olanaklarını da sunduk. Başka halkların yüzlerce, binlerce yıl oluşturdukları ütopyalarını, biz halkımız için kimsenin pek tenezzül etmediği geçmişin kırık dökük parçalarından ve geleceğin çok zayıf umutlarından 20-30 yıllık bir ömür içinde sonuna kadar güvenilen, inanılan ve başarılabilen gerçeklikte yarattık. Bu ütopyanın ekmek, su ve hava kadar gerekli olduğu bilinerek halkımızın, dostların ve yoldaşların kendilerine mal etmeleri, özgür yaşamın sonsuz yolunda yürümeleri demektir.

4- Barış arayışında olmak, eleştiri-özeleştiri yapmak

Her savaşın bir barışı vardır sözü genel bir doğrudur. Savaşın ne kadar gerekçe, araç ve hedefleri varsa, barışın da gerekçeleri, araç ve hedefleri vardır. Barış sanıldığı gibi pasifist bir eylem değildir; rahat ulaşılan, doğal, kendiliğinden gelen bir yaşam süreci de değildir. Barış, savaş öncesi ve sonrasında siyasi yaşamın en yoğun yaşanan bir dönemi olarak tanımlanabilir. Siyasetle savaş arasındaki kararsız dönem olarak da değerlendirilebilir. Ama toplum hayatında en çok istenen ve uğruna savaş verilen bir moral değerler sistemi olduğu da doğrudur. Barışın dinamik bir olgu olduğu ve savaşla yakından bağlantısı bulunduğu hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Savaşı olmayanın barışı da olmaz. Tersine barıştan anlamayanın savaştan anlaması da içten olmaktan uzaktır.

Uzun savaş tarihini ve teorisini yapmak konumuz dışındadır. Fakat düşük yoğunluklu bir savaşı yakın dönemde yaşadığımız genel kabul görmüş bir görüştür. PKK'nin ***15 Ağustos Atılımı***, TC yetkililerinin en büyük terörist eylemler olarak adlandırdıkları bu dönem, 2000'lerden itibaren derinliğine bir barış arayışına girmiştir. Sorgulanması gereken, bu barış arayışının ne kadar gerçekçi

olduğudur. Yoksa Türkiye toplumunda yüzyıllardan beri birçok nedene dayalı olarak bir barış olgusu hep gündemde olmuştur. Savaş ve çatışma varsa barış istenmiştir; barış varsa, yaşama hakkı kullanılmıştır. Ulusal boyuttan, aile içine kadar yaşadığımız toplum, ağır şiddet olgusuyla karşı karşıyadır. Ulusal ve toplumsal sorunlar çözümlenemediğinden, hep öfke ve şiddet biriktirmişlerdir. Bir gün gelmiş bu şiddet birikimleri patlamış, isyanlar ve çatışmalara götürmüştür.

Kürt sorunu, yaşadığı ağır çözümsüzlükten ötürü, kapsamına en çok şiddet biriktiren bir olgudur. Yüzyıllardır bu yüzden isyanlar yaşanmıştır. İsyanlar adil ve onurlu barışla sonuçlanmadığından, ***'ne savaş ne barış'*** durumu en zor ve uğursuz yaşam tarzı olarak halkımızın yakasını bırakmamıştır. 'Ne savaş, ne barış,' aslında en acımasız bir toplum yönetim tarzıdır. Zayıf bir halkı bu politikayla serseme çevirmek, sınırsız baskıya ve sömürüye açık tutmak anlamına da gelmektedir. Kürtlerin yaşadığı coğrafyada, hakim ulus yönetimleri bu politikayı uygulamaktadırlar. Sürekli olağanüstü hal veya kriz yönetimi gibi bir biçim, sanki doğal ve sürekli bir yönetim tarzıymış gibi normalite kazanmıştır. Neredeyse tüm 19. ve 20. yüzyıl bu tarz yönetimlerle dolu geçmiştir. Bu insanlık dışı yönetimlere son verme gereği açıktır.

PKK etrafında gelişen eylemlilik, aslında 'ne savaş ne barış' durumunun açığa çıkarılmasından başka bir şey değildir. Bu eylemlilik gizli, örtülü ve tek taraflı şiddet statükosunun bozulup, –dengesiz de olsa– iki başlı ve açık bir şiddet ortamına geçişi ifade etmektedir. Çok adaletsiz, zalim ve çürütücü bir statükodan, adalet arayan, zulmün kaldırılmasını isteyen ve çağdaş gelişme yolunda ilerlemeyi arzulayan bir statüye geçişi dayatmaktadır. Dolayısıyla PKK'nin etrafında gelişen savaşımı klasik halk ulusal kurtuluş savaşları veya devrimci isyanlarla karıştırmamak gerekir. Savaşların doğasını tanımadan, çözüm yoluna girmesini de başaramayız.

O halde yaşadığımız süreçte en çok tartışılması gereken sorun; yirmi yıla yakındır süren ve şimdilerde öz savunmaya geçmiş PKK savaşımını doğru tanımlamak, bu tanımlamadan kalkarak "eğer devam edecekse, nasıl bir savaş?" sorusunu aydınlatmak kadar, "devam etmeyecekse, o zaman nasıl bir barışa giden çözüm yolu?" sorusunu tartışmaktır. 'Ne savaş ne barış' durumu sağlam ve insani bir duruş değildir. Bu ancak çok kısa olması gereken bir geçiş süreci olarak anlam ifade edebilir. Sonuçta ya yeni bir savaşla, ya da kalıcı bir barışla sonuçlanır. Şimdiki durumda yaşanan 'ne savaş ne barış' durumu riskli, yozlaştırıcı, sadece toplumun barış ve kalkınmasını istemeyen güçlerin işine yarayan bir sürecin sürüp gitmesinden başka bir anlama gelmez.

Şöyle bir iddianın saçmalığı ortadadır: Eğer süreç tıkanmışsa, –bu ister savaş, ister barış durumunda olsun– yapılması gereken şey, herhalde tükeninceye kadar durumun sürüp gitmesi değildir. Tarihte en büyük savaşların süratle sonuçlandırıldıkları bilinmektedir. Uzun süreli savaşlar olmuştur. Ama bunların mantığında da sonuçta tıkanma değil çözüm olanağı vardır. Uzun vadelilik stratejik ve taktik nedenlerledir. Bir adımı da çözüme yöneliktir. Doğru olmayan, bu tarz savaşlar değildir. Çözüm tarzını yok eden tekrarlayıcı savaşları kabul etmemek önemlidir. Kusur hangi tarafta olursa olsun, sonuç değişmez. Büyük acılar ve kayıplara yol açan, anlamı da olmayan bu tür çatışma ve savaşları aşmak insan olmanın, rasyonaliteye sahip olmanın bir gereğidir. Tarihte ***'Pirus zaferi'*** diye bir deyim vardır. Bu deyim tam da değinmek istediğimiz sorunu işlemektedir. Savaş o kadar uzun sürmüştür ki, sonunda iki taraf da kaybettikleriyle yetinmişlerdir. Birisi kazansa da, elde edeceği bir şey yoktur.

Kürt halkına dayatılan savaşların niteliği giderek bu duruma çok yaklaşmıştır. Bu, kazanan tarafa bile bir şey kazandırmayacak bir savaştır. 21. yüzyılda Kürt halkı ortadan kaldırılmadıkça, dayatılan bu savaşların hiçbir anlamı yoktur. Kürtler halk olarak yok edilse, belki yerine başkası yerleştirilir. Bu mümkün değilse, o zaman çağdaş özgürlüklerin dışında başka bir çözüm yolunun olmadığı da görülecektir. Çağdaş insan haklarının hiçbir devlete kaybettirmesi düşünülemez. Faşist şoven emeli olanlar dışında, çağdaş özgürlükler devlet ve toplumu güçlendirir. Kürt halkı için uzun süreli bir saldırı şiddetiyle ayrılığa gitmenin ne olanağı ne de gereği vardır. Özgür birliktelikle her halkla birlikte yaşamak Kürt halkının kendi çıkarınadır. Bu anlamda çağdaş özgürlüklerin imkan dahiline girdiği günümüz için, uzun vadeli bir kurtuluş savaşının pek değeri yoktur. Kürt halkının çıkarı onurlu barış ve demokratik sistemin çalışmasından geçer. Ama varlığı inkar edildikçe ve kültürel varlığına özgür ifade hakkı ve olanakları tanınmadıkça meşru savunma durumuna geçmesi; yüz yıl sürse bile bu durum geçinceye ve çağdaş özgürlükleri tanınıncaya kadar meşru savunma durumunu sürdürmesi evrensel hukuk gereği bir haktır. Varlığını ve kültürel değerlerini savunmamak kadar onursuz bir durum olamaz. Hiçbir insanlık yönetiminde varlık inkarına ve kültüründen yoksun bırakılmaya karşı sessiz durulamaz. Ancak insanlıktan çıkılırsa, bu durum doğabilir. O halde ne ayrılıkçı uzun vadeli savaşlar, ne de varlık inkarı ve kültürel yasaklamaya dayalı zor rejimlerinin kazandıracağı bir şey yoktur. Bu amaçla yürütülen çatışmalar varsa, bunlardan vazgeçilmesi insan olmanın ve rasyonalitenin bir gereğidir.

PKK'nin geçmişte meşru savunmayı aşan eylemliliklerini bir hata olarak kabul edip aşması yerinde bir tavırdır. PKK'nin geldiği nokta, bu aşamanın sağlanmasıdır. Meşru savunma çizgisine hem teorik hem de pratik olarak dönüşüm sağlanmıştır. PKK'nin bundan daha fazla yapacağı bir şey olamaz. İş devlete düşmektedir. Kürt halkının varlığını kabul etmek ve kültürel değerlerine özgür ifade hakkı ve olanaklarını tanımak, demokratik sisteme ayrımsız işlerlik kazandırmak ve sonuçlarıyla birlikte genel bir af geliştirmek; haksızlığın giderilmesi ve barışın sağlanmasının temel koşullarıdır. Eğer devlet ve devletler Kürt halkına yönelik bu asgari barış koşullarını yerine getirmezlerse, Kürt halkına ve öncü güçlerine düşen görev, gerektiğinde yüz yıl sürecek kapsamlı bir meşru savunma savaşına hazırlanmaktır. Tüm coğrafyanın uygun alanları, dostluk ilişkileri ve kitle temeli buna göre kullanıma hazır olur. Meşru savunma ordusu gerekirse yüz bine çıkarılır. Güç büyütme kendi varlığını korumaya bağlıdır. Bir bölükle sağlanıyorsa bir bölükle, yüz bin kişiyle sağlanıyorsa bu sayıda kişiyle meşru savunma durumunun sürdürülmesinden başka çare yoktur.

Kürtlerin mevcut durumu stratejik saldırıya dayalı bir savaşa pek imkan vermez; verse de bu gereksizdir. Bunun kayıpları kazançlarından kat be kat büyük olacaktır. Ama yıllarca sürse de stratejik bir öz savunma savaşını verebilecek durumdadır. Bunda hiç kaybı olmaz. Belki bazı insan kayıpları olabilir. Zaten doğal ölümün kaybettirdikleri, savaştan az değildir. Ama kazanacakları çoktur. Onurunu, varlığını, kültürünü, bilincini, iradesini ve parça parça anayurdunda en azından savaş ortamında da olsa yaşamasını kurtaracaktır. Her geçen gün uyanacak, dost kazanacaktır. Bir gün komşu halklar ve insanlık da kazanacaktır. Dolayısıyla meşru savunma savaşının geleceği vardır. Çıkmazı yoktur. İçte barınamazsa dışta, ovada olmazsa dağda, dağda olmazsa şehirde, silahlı olmazsa silahsız, silahsız olmazsa silahlı, legal olmazsa illegal, illegal gerekmezse legal –ekonomik, sosyal, siyasal ve askeri– her biçimi deneyerek, varlığını ve kültürünü koruyabilecektir. Kaldı ki, çağımızda en güçlü devletlerin bile kültürel varlıklara saldırdıkça, insan haklarını tanımadıkça dünya tarafından tecrit edildikleri bir çağı yaşıyoruz.

Tüm bu hususları tekrar da olsa şunun için yazıyorum: Kürtlerle barıştan kaçınılamaz. 'Ne barış ne savaş' durumu sürdürülemez. Dayatılacak savaşların 'Pirus Zaferi'nden daha fazla kazanım sağlaması düşünülemez. O halde fazla bile sürdüğü söylenebilecek 15 Ağustos Atılımı'nın barışını gündemleştirmek gerekli ve gerçekçidir. Devletin birçok çağdaş örnekleri gibi gerekli adımları atması menfaatleri gereğidir. Kürtlerin istedikleri sadece varlıklarına saygı, kültürlere özgürlükler ve tam demokratik sistem işleyişidir. Bundan daha insani ve mütevazı bir çözüm de düşünülemez. PKK'nin içine girdiği yeni meşru savunma düzeni yüksek sorumluluk gereğidir. Devlet veya devletler buna gereken karşılığı göstermelidir.

Bu ana çerçevede bir barış arayışının benim için savaşı geliştirmekten daha değerli olduğunu, İmralı süreci öncesinde de çeşitli vesilelerle göstermiştim. '98 yılının 1 Eylül'ünde tek taraflı ateşkes ilanı, dolaylı diyaloğa olumlu yaklaşım ve Türkiye'nin üst komuta kademesine mektup bu çerçevedeydi. Cumhurbaşkanı Özal ve Başbakan Erbakan'la dolaylı temaslar da bu arayış çerçevesindeydi. Defalarca bu hususları belirttim. İmralı sürecinde barış üzerinde daha da yoğunlaştım. Bunu herhangi bir taviz karşılığında değil, insani ve siyasi bir görev olarak belledim. Barışın teori ve pratiği, en az savaşın teori ve pratiği kadar gereklidir. Barış eğer sınırlı da olsa özgürlük çıkışlarına açıksa, en büyük kazanım sağlayan savaşlardan daha öncelikli olarak tercih edilmelidir. Barışın duygu, bilinç ve iradesinin daha soylu ve güçlü olduğuna da inanıyorum. Barışını özgürce sağlamış bir halkın her zaman örgütlü ve bilinçli olduğuna ve haklarını barış içinde daha rahatlıkla elde edebileceğine inanıyorum. Barışın zayıflık değil güçlülük olduğundan kuşku duymuyorum. Milliyetçi dogmalara esir düşerek, 'kutsal vatan-bayrak-devlet' adına sergilenen demagojik ifadeleri faşistçe yalanlar olarak değerlendiriyorum. En tutarlı yurtseverliğin tüm kültürel varlıklara saygı gösterilmesinden geçtiğine inanıyorum. Ulusuna en çok yararlı olmak isteyenlerin, bunu ancak kendi kültürleri kadar tüm halkların kültürlerine saygı göstererek gerçekleştireceklerine de eminim. 21. yüzyıl Kürt barışına tanık olacaktır. 20. yüzyılın başlarında Kürtler ve Türkler emperyalist oyunlara karşı birlikte ulusal kurtuluş savaşları verdiler. Eksiklikleri –nedenleri ne olursa olsun–, demokratik sistemi ve özgür birlikteliği cumhuriyetle birlikte gerçekleştirememeleridir. Önlerindeki görev, bu sefer 21. yüzyılın başlarında başarılmayı beklemektedir. Bu başarı Türkiye'nin Ortadoğu, Kafkasya, Balkanlar ve Orta Asya'da öncülük rolüne yükselmesine de yol açacaktır.

İmralı yaşam sürecim, şüphesiz barış olgusunu derinliğine düşünmemde katkıda bulunmuştur. İmkanlar dahilinde bunun sonuçlarını dışarıya yansıttım. Son iki yıldır Türkiye ortamının yumuşamasında bu çabalarımın rolü belirleyici olmuştur. Özellikle siyasi elitten, parlamento ve hükümetten beklenen adımların atılmaması, daha fazlasına yol açmasına ve daha kalıcı bir barış şansına fırsat vermemiştir. Ben ölümden korkarak bu tavra girmiyorum. Bunun fayda ve çare getirmeyeceğini de biliyorum. Ancak ideolojik kimliğimin gereği olarak adımlar atmamın da yanlış yorumlanmamasını ve üstüne yanlış hesaplar kurulmamasını önemle belirtme gereği duyuyorum. Bana uygulanan, bir çürütme sistemidir. Zaten ne tür bir komploya buraya alındığım bilinmektedir. Komplocuların geleneksel Anadolu, Mezopotamya ve Türkiye üzerindeki emellerine daha fazla fırsat tanımamak, siyaseti kan ve savaş üzerinde yürüten gerici şoven kesimlere daha fazla fırsat vermemek için, tüm Türkiye halkının yararına olan barış ve özgür birliktelik tavrımı sürdürmekte kararlıyım.

Ayrıca benim imhamın yalnız şahsımla sınırlı olmadığını, böyle olsaydı fazla açmayacağımı ve mesele yapmayacağımı belirtmiştim. Fakat halen yürürlükte olan komplo nedeniyle, imhamın zincirleme tüm yoldaşlardan, dostlardan ve dürüst bağlı yurtsever halkımızdan on binlercesinin imhası için bir başlangıç olarak kullanılacağını çok iyi bildiğimden, böyle bir olasılık gündeme girdiğinde ve bir tehlike olarak ortaya çıktığında topyekün hazırlık, ayağa kalkma ve meşru savunma düzenine çekilme zorunluluk arz etmektedir. Barış için en makul adımları bile atmayanlardan her şey beklenebilir. Komployu boşa çıkarmak daha çok çaba istemektedir. Çürütme tarzının nereye götürmek istendiğini iyi hesaplamak gerekir. Bana başta intihar etme biçimi dayatılmıştı. Benden sonrası birçok alanda planlanmıştı. Talabani'ninki sadece bir tanesidir. Barzani'ye bağlı olan planlar da vardır. Her ilgili ve iddialı gücün bir planlaması vardır. Bu planlar ortadan kalkmadı, zamana yayıldı. Türkiye'nin çözüm tarzının ne olduğu hiç bilinmemektedir. Ama çürütmeye çalıştığı, zaman içinde lehine olan en uygun alternatifleri kolladığı açıktır.

Bizim tavrımız bilinmektedir. Meşru savunma güçlerinin dört komşu devlet içinde barış ve demokratik birlik çözümünü sağlayacak nicelikte ve nitelikte olması şarttır. En mütevazı barış bile en sağlam ve en güçlü bir meşru savunma kuvveti gerektirir. Hangi devlet veya devletler saldırırsa saldırsın, hepsine karşı yetkin plan, hazırlık ve üslenmeleri tüm derinlik ve genişlikte olmak durumundadır. Barış ve demokratik çözümün şansı ancak arkasında her tür saldırıya dayanabilecek bir meşru savunma düzeni olduğunda olabilir. Tekrar ediyorum: Bu, dört devlet için de geçerlidir. Bu temelde geniş bir sivil toplum çalışmasına ve demokratik çözüm güçlerinin ittifakına dayalı bir siyasi çalışmaya ihtiyaç vardır. Barışı ve demokratik çözümü esas olarak sivil toplum çalışmaları ve demokratik ittifak güçleri sağlayacaktır. Yurt dışının ve meşru savunma güçlerinin ancak bu çalışma ve ittifakları güçlendirmeleri oranında gelişmeler olumlu ve hızlı olabilir.

Koşullar ne kadar ağır da olsa dayanmaya çalışacağım. İmralı yaşamımda sabır, anlam ve cesaret üretmek benim için zor olmayacaktır. Fiziki zorluklar iradem dışıdır. Daha da olumlusu, hem genel tarihi hem de Özgürlük hareketi tarihini İmralı'daki duygu ve düşünce gücümle sık sık değerlendireceğim. Bazı edebi çalışmaları planlayacağım. Şunu belirtebilirim: Duygu ve düşünce gücümün İmralı aşamasını kavramak olağanüstü önemde ve güçte olmaya götürür. Tarihsel büyüme ve büyüklük, benim İmralı'daki gerçekliğimi paylaşmaya ve temsil etmeye şiddetle bağlıdır. Tarih ve güncelliğin bu kadar amansız ve yoğun yaşanması, benim gibi bir yapıda bunu gözlemleyip sonuç çıkarmak, kendine güvenenler için büyük güç verdiği gibi, büyük görevleri yükler. Kendimi abartmayı sevmiyorum. Ama kıyaslamalar için İsa, Paulus, Muhammed, Lenin, Stalin vb. sonrası örnekleri sık sık gözden geçirmede yarar vardır. Bu savunma tarzı çözümlemenin birçok ufuk açıcı, düşünce ve duyguyu zenginleştirici etki yaratacağına ve ihtiyaçlara önemli oranda cevap vereceğine inanıyorum. Ama eğer kendileri için onurlu bir barış ve özgür yaşam istiyorlarsa, herkesin olağanüstü bir dönemin koşullarına has çabalarını katmalarına ihtiyaç vardır.

Halen devletin, PKK'nin ve halkın yükünün yüzde doksanını ben kaldırıyorum. Bunu kendim için onur biliyorum. Ama yük kaldıramayanların yücelme ve büyüme şansları da pek yoktur. Onun için özverili, cesur ve başarılı tarzda alabildiğine yüklenme ihtiyacı vardır. Böylesi dönemler bir iki yüzyılı belirleyecek ağırlıktadır. Bunun böyle değerlendirilmesi, yüzyılların cüceleşmesini aştırır; tarihe layık diyebileceğimiz dönemlerin, soylu güçlerin varlığına ve kişilikleşmesine yol açar. Bu şansın kullanılmamasından kendi adıma değil, herkes adına üzüntü duyuyorum. Cennetin yaratılabileceği bu topraklar böyle ilkel, molozlar yığını halinde kalmamalıydı. Umudumun büyüklüğü her zamankinden daha güçlüdür. Yetersiz paylaşmayı ve temsil etmemeyi, sizler ve hatta anlayış sahibi tüm insanlar adına bir kayıp ve üzüntü kaynağı olarak görüyorum. Ben bu kadar doğruların, özgür yaşam tutkularının ve güzellik peşinde olanların üstün başarmamalarına hiç anlam vermedim. Dolayısıyla her zamanki başarı ve çözüm beklentilerim yüksektir.

Küçümsenmeyecek uzunlukta ve yoğunlukta geçen bu yaşam dönemlerimin bir eleştiri-özeleştirisini yapmak gerekli ve hayli öğretici olacaktır. Taslak düzeyinde ve tanımlamalar biçiminde ana başlıklar halinde sıralamaya çalışacağım.

a- Doğu toplumlarında bireyselliğin yaşanma zemini Sümer rahip düzeninden beri sürekli çoraklaştırılmıştır. Bireyin nasıl yaşayıp düşüneceği binlerce yıl önceden kararlaştırılmış ve kader olarak sunulmuştur. Bu ise, özünde köleci egemenliğin gökyüzündeki sabit düzenin yeryüzündeki düzeni olduğu anlayışına dayanmaktadır. Mitolojik ve dini düşünce tarzı bu sistemi sürekli yetkinleştirmiştir. İlk köleci toplumsal koşullardan ötürü, bireyin kendine ait gölgesine bile sahip çıkamayacak kadar sisteme bir uzuv gibi bağlanması, bireyselliğe baştan beri en köklü darbeyi vurmuştur. Sümer mitolojisinin başlattığı bu kişilik-

sizleştirme misyonu, tek tanrılı dinlerce daha da katı inanç kurallarına bağlanmıştır. Bireyin herhangi bir konuda yaratıcı bir düşünce ve duyguya kapılması günah olarak damgalanmakta ve toplumdan dışlanmasına yol açmaktadır. Buna güç getiremeyen birey egemen düşünceye hemen teslim olmaktadır. Giderek yayılan ve derinleşen despotizm, tüm Doğulu bireylere güçlü bir kader anlayışını egemen kılarak yönetimini kolaylaştırmaktadır.

Kendi düşüncesine güvenmesi şurada kalsın, birey böyle bir yeteneğinin olup olmadığının bile farkına varamaz duruma getirilmiştir. Ona düşen, kendisine sunulanı olduğu gibi kabul etmektir. Gök düzeni veya tanrısal düzen adı altında köleci uygarlık sisteminin muazzam güç kazanması ve bireyin güç kaybetmesi, artık doğallık ve kader gibi karşılanacaktır. Her yeni gelen devlet ve monark bu sistemi bir adım daha ileri götürmekten başka bir rol oynayamaz.

b- Doğu toplumunda bireyin bu resmi ideolojiye verdiği yanıt, mistisizm tarzı gizli düşüncesiyle peşinde koşmak biçiminde olmuştur. Tarikatçılığın da ilk biçimleri olan kendine göre resmi dini yorumlama grupları hiçbir zaman sisteme alternatif olmamışlardır. Felsefi düşünceyle Batı uygarlığının temeli atılırken, Doğu uygarlığında sürekli gelişen mitolojik düşüncenin giderek dini inanç seviyesine indirgenmesiyle daha da tutuculaşması sağlanmıştır. Başlangıçtaki sınırlı kuşkuculuk yerini dogmalara tam inanmaya bırakmıştır. Tanrı kelamı dendikten sonra, artık bağımsız düşünmenin anlamı kalmamıştır. Buna yeltenmek, tanrıya karşı gelmektir. Hiçbir birey tanrı kelamından daha doğru konuşamaz. Doğulu bireyin kendine ait düşünceleri yoktur. Yüzyıllardan beri ezberlenen klişeleri, hazır düşünce kalıpları vardır. Yaratıcı fikir peşinde koşmaya gerek yoktur. Hepsi kitaplarda yazılıdır. En bilgili kişilik, kitaptaki bilgileri en çok ezberleyendir. Mistik yorumlar yapıldığı zaman zındıklıkla suçlanmıştır. Bireye resmi ideolojinin egemenliği katmerli olarak sağlanmıştır.

Tüm Asya ve Ortadoğu'ya egemen olan bu tarz Greklerde bir kırılmaya uğramış; Grek toplumu bu tarzın fazla gelişmesine ve kabullenilmesine zemin sunmamıştır. Felsefi düşüncenin ilerici özelliği, daha çok benimsenmesine yol açmıştır. Batı uygarlığı ilk temelini bu tür felsefi düşünceyle atmıştır. Bunun özünde birey düşüncesine öncelik tanımak yatar. Böylelikle Doğu-Batı arasındaki ayrım bireysellik temelinde açılmaya başlar. Batı'da birey akıl gücü ve yaratıcılığıyla ilerlerken, Doğulu birey gittikçe daha da anlamsızlaşan dogmalara boğularak tümüyle silinir.

Doğu'da çoraklaşma bu dogmatizme dayanır. Artık bireyler dogmanın ak ve kara gözlüğüyle dünyaya ve evrene bakacaklardır. Bu gözlüklerle bireyin neyi hangi renkte göreceği önceden belirlenmiş; hangi duyguyu nasıl yaşayacağı da en ince detaylarına kadar kurallarına bağlanmıştır. Nasıl göreceği ve neyi konuşacağı öz olarak binlerce yıldan önce, hatta ezelden beri kararlaştırıldığına göre, keşfedilecek ve yaratılacak bir şey yoktur. Sonuç, alık alık bakmaktır. Dünyayı ve ülkeyi tek renkli sudan ibaret sayma gibi görmektedir. Doğada kanun ve keşif aramamaktadır, çünkü bunların hepsi tanrıya hastır. O düşünür, kelamıyla bize bildirir. Özce Doğulu birey bu tarz düşünceyle bütün düşünsel ve duygusal yeteneklerini, büyük uygarlık kazanımlarını yitirirken, Batılı birey adeta ormanı yeni keşfetmeye çıkıyormuşçasına, her gün yeni duygu ve düşüncelerle dünyayı cennet gibi görmeye ve sınırsız güç kaynağı olarak keşfetmeye çalışacaktır.

c- Benim çocukluktan itibaren işlediğim günah, aslında beş bin yıllık geleneğe başkaldırmamdan kaynaklanmıştır. Köydeki şiddetli anlaşmazlıklar ve kuşkular derindeki sistemi ilgilendirmektedir. Aile içinde ve köy toplumunda akla ve özgürlüğe uygun bulmadığım her şeye başına buyruk yaklaşmam, beş bin yıllık geleneği sarsma anlamına geliyordu. Ana ve babanın özgün konumu, birbirlerini etkisizleştirmeleri, feodal toplumun çok zayıflamış bulunması ve köyde despotik bir başın bulunmaması, geleneksel ortamın kırılması anlamına geliyordu. Ananın daha çok neolitik topluma özgü karakteri, köleci kalıpları daha da zayıflatmış oluyor. Babanın sistem adına iddiasızlığı, önümdeki sahayı daha da açmış bulunuyor. Bireyselliğim bu ortamı değerlendiriyor. Mesafe aldıkça daha çok kendine güveniyor. Köylülerin alaycılığı beni yıldırmıyor. Önümü tutacak başka otorite kalmıyor. En büyük otorite olan babaya köy ortasında isyan, aslında beş bin yıllık Sümer rahip düzenini kökünden sarsıyor. Ailenin ve köyün beni terbiye etme gücü yetmiyor. Artık kendi yolumda yürüyecek güveni kazanmışım. Doğu toplumsal kalıplarını yıkan çocuktan umut beklenebilir.

'Yedi yaşında neyse 70'inde de odur' sözündeki hakikat payıyla da olsa, burjuva toplumunun ve cumhuriyet kurumlarının beni durdurması zordur. Kaldı ki, biçimsel de olsa, kendileri de birçok yönden feodal toplumla çelişme halindedirler. Bu işime yarayacaktır. Yanı başımda bulunduğum devrimcilik eğilimi bunu daha da besleyecektir. Ortadoğu'ya yol aldığımda, İbrahim'in putlarını kırması gibi, aslında ben de beş bin yıllık geleneklerin önemli bir kısmını kırmıştım. Tabii artık kalacak durumda olunamaz. Ya dağlara çekiliş, ya hicret, ya da kahramanlık eylemi beni bekleyen akıbettir. İki bin yıl gecikmeyle İbrahimlik bir işin yapıldığı sonradan daha iyi anlaşılacaktır. Çocukluktan itibaren, kendine özgü koşullar altında başlarda pek farkında olmazsam da, aslında beş bin yıllık bir uygarlık sistemine isyan ettiğim giderek netlik kazanıyor. Bu gerçeklik aynı zamanda kendine özgü bir devrimcilik oluyor.

d- Türkiye solu ve marksizm sınırlı bir dönemin devrimciliğidir. Kapitalizme karşı, onun fideliğinde edinilmiş kişilikle mücadele etmeleri başarısızlıklarının esas nedenidir. Özünde kapitalist sistemden kopmamışlardır. İyi niyet, radikal antikapitalistlik kendi başına sistemi aşmaya yetmiyor. Mevcut yaşam ve kişilikleri, kapitalizmin de dayandığı devleti aşacak ve dönüştürecek yetenek ve güçte değildir. Biraz daha gelişmiş ve belli bir bilimsellik temeli olan eski çağların mistik tarikatlarının çağdaş biçimleri olmaktan öteye gidemeyecekler, kapitalizmin en sol ucu olmaktan kurtulamayacaklardır. Kapitalist devrimcilik de, bütün antifeodalizmine karşın, onun fideliğinde yetişecektir. Birçok zihniyet ve ruhsal kalıpları orada edinecektir. Sınıflı toplumun genel biçimi olarak uygarlık, hepsine ortak ana özellikler kazandıracaktır.

Uygarlığın kendisi bütünsel bir sistemdir. Gerçek bir devinim, ancak bu bütünselliği çözümlediği oranda farklı bir toplumsal devrim olduğunu iddia edebilecektir. Her yeni gelen uygarlığın eskiyi yıkma değil yetkinleştirme rolü vardır. En son reel sosyalizmin de yaptığı budur. Bu, sistemi aşamadığının bir kanıtıdır. Bu sistemin sol ve sağ olarak Türkiye toplumuna yansıması, daha bozulmuş ve zayıflamış olarak gerçekleşecektir. Benim konumum, hem resmi burjuva toplumu hem de onun sol uzantısıyla ancak geçici ittifak yapabilir. İkisinin iç içe erimeleri beklenemez. Teorik olarak doğru olan bu husus pratikte de gerçekleşecektir. Hem genelde Marksizm ve reel-sosyalizmden mesafeli duracağım, hem de onun Türkiye versiyonunu benzer bir biçimde karşılayacağım. Ortadoğu'nun daha silik kopyaları karşısında benzer bir tavır koymam doğaldır. Onların ne devlet, ne de devrimcilik ve sol yapılanmaları içinde eriyebilirdim. Kendi yolumda yürümem kaçınılmazdı. Ne kadar yalnız da olsam, çizilen yolun anlam derinliği ve yüceliği apaçıktı. Ortadoğu toplumlarında ilk defa eski ve yeni tüm sömürücü sistemleri karşısına alıyor ve eşitlikle özgürlüğün son sınırlarına kadar uzanmasına yatkın bulunuyordum. Sistem arayışım Ortadoğu kökenli uygarlığı aşacak kadar derindir. Batı sistemini olduğu gibi kabul etmeyecek kadar kimliğine bağlıdır. Bu durum sonuçta dünyanın emperyalist sisteminin tümünü karşısında buluyor. Ortadoğu toprağına dogmatizmden kurtulmuş bir arayış içinde baktığım kesindir. Buluşçu yetenekler olmasa da, dogmatizmlerin tüm eski ve yeni biçimlerinden sıyrılmak, bambaşka duygu ve düşünceler verir.

e- Ben bu özgürleşmiş duygu ve düşüncenin gücünü ve zevkini tanıdım. Belki uzun uzun roman türü anlatımlarla bakış açılarımı ve yaşam hayallerimi çözümleyebilirim. Ancak kördüğüm çözülmüş, akkara at gözlüğü atılmıştır. Beş bin yıllık tanrısal güçle korunmuş olan dogmatizm bütün kutsallığıyla ancak müzelik olabilecek bir konuma indirgenmiştir. Ortadoğu'nun en eski bilgelerine ve gerçek devrimcilerine yaklaşılmıştır. Tarihe olağanüstü zenginliği içinde hem duyguların sel gibi akışı, hem düşüncenin şimşek gibi çakışıyla yaklaşılmaktadır. Çorak ülke gitmiş, her tarafı eski kutsallığına kavuşmuş renklerle dolmuştur. Her köşe başı 'Gel beni de anla ve çöz' dercesine çağrı yapmaktadır. Tüm mezardakiler adeta mahşerde dirilmişçesine daha yakın ve canlılık kazanmış gibiler. Aslında dogmatizmin siyah perdesi yırtılınca, her şey olanca renk, ses ve anlam zenginliği ve güzelliği içinde çağrı yapar gibidir. Perdenin yırtılması derken belki de anlatmak istedikleri her şey gözler önündedir. Tanrıların ve despotların yasakladığı ülke ve düşünmekten alıkoyduğu insan artık kendisinin olmaya başlıyor. Beş bin yıl önce koparıldığı kutsallıklar dünyasıyla, dost insanlarıyla buluşuyor. Hakim sınıf paradigmalarının yıkılması denen gerçeklik bu olsa gerekir. Yeni hümanizm, rönesans böyle başlıyor. Anlıyorum. Avrupalı bireyler de kendi uygarlıklarını geliştirirken böyle başlamışlardı. Fakat bu bir taklit değildir; Ortadoğu topraklarında yürüyüştür. Avrupa'nın tekrarı olamaz. O dünkü çocuk gibidir. Ortadoğu'nun kendi rönesansı kökleri temelinde olacaktır. Avrupa ancak bu kitabın özgürlük destanının bir bölümü olabilir.

Eleştirisel dünya böyle açılıp gelişiyor, dallanıp budaklanıyor. Mühim olan, yaşamımın itirazlarının gerçek bir eleştiri silahına dönüşmüş olmasıdır. Bilimsel temele oturarak, dogmatizmleri parçalayarak, kof ütopyaları yıkarak daha insancıl, tarih ve geleceğine daha bağlanmış, somutu alabildiğine zenginliği içinde yakalamış bir duygu ve düşünce sistemine ve ütopyasına ulaşmış gibiyim.

f- Kendimi tümüyle dogmatizmden kurtarmış saymıyorum. Ne acıdır ki, uzun süre dogmaların etkisi altında hareket ettiğim doğrudur. Ne kadar doğru ve gerekli de olsa, dogmaları insanın önüne veya üstüne koymuş olma hatasına ben de düştüm. Kural gereği insanları yürütmeye bu kadar bel bağlamanın Sümer rahip düzeninden kalma bir gelenek olduğu kesindir. 'Bu kanundur, kuraldır, nizamdır' dendiğinde, hep kullaştırıcı sistemi aklınıza getireceksiniz. Kurallar gereklidir, ama hiçbir zaman insana hükmedecek soyutlukta olmasına müsaade edilmemeliydi. Kurallar belki yüceltir; en büyük devletlerin ve uygarlıkların kuruluşuna da yol açar. Ama sonunda gerçekleşen, insanın, soyumuzun köleleşmesidir. Hiçbir gelişme köleliliğin savunu gerekçesi olamaz. Bir sisteme ancak insanın zaten çok zor olan dünyasını kolaylaştırdığı oranda değer ve yer verilebilir. Gelecek adına, tanrı adına, devlet, ulus veya herhangi bir büyüklük adına insanı kurban etmeye izin veren hiçbir sistemi insanlık adına kabul edemeyiz. Bu günlerde çok seslendirilen kanunlar, devlet, insan içindir. 'Öyle olmalıdır' sözü bile ne kadar haince hareket edildiğini kanıtlamaktan öteye bir anlam ifade etmiyor.

Bu lanetli geleneğe düşmüş olmam, en azından en iyisini yoldaşlık adına istemiş olmama rağmen, bu geleneğin gücünü hesaplamış olmamam gerçek bir özeleştirim olarak kalacaktır. Hep şöyle düşünen ben değil miydim: Genel doğruları sonuna kadar verdim, asgari eğitimlerini bizzat yaptım, gerisi onların görevidir; görev alanlarında başarmamaları düşünülemez! Kuralların gücüne güvenmiştim. İnsanı somut gerçekliği içinde anlamaktan uzaktım. Eğer karşı tarafın kuralı içindeyse, melek de olsa, ona ne yapılsa haktır. Bu da egemenlerin lanetli geleneğinden kalma bir inanıştır; dogmanın kendisidir. Yüzlerce grup grup yoldaşlar yürürken, tanrıya inanmış biri gibiydim. Onlar yüce buyrukların gereklerini her koşulda mucizevari biçimlerde başaracaklardır. Dogmatizm buydu. Gırtlağına kadar içindeymişim.

Çağımızda bilimin dogmatizmden kurtulduğunu söylemek büyük aldatmaca olur. Tersine bilimcilerin bilimsellik adına yaşadıkları dogmatizm, mitoloji üreten rahip dogmatizminden daha tehlikelidir. Hiç olmazsa rahiplerin atom bombaları yoktu. Bir de onlar yaptıkları işin sonuçlarıyla müthiş ilgiliydiler. Günümüzün modern rahipleri olan bilim adamlarının, profesörlerin bu yönlü gayretlerinin olmadığı, bilim tapınaklarından, üniversiteler başta olmak üzere okullardan ötesiyle hiç ilgilenmemeleriyle kıyaslarsak, mitoloji doğuran rahiplerle din doğuran peygamberlerden çok uzak ve sorumsuz oldukları görülecektir. Başta devlet olmak üzere, sorumluluk arz eden diğer tüm kurumlarda yoğunlaşmış olan dogmatizmin temsilcilerinin mutlaka yakın anlamda birer esir gibi davrandıkları veya esir kılındıkları da görülmesi gereken diğer bir gerçekliktir. Çağımızın dogmatizminde en tehlikeli yan, kendini bilimsellikle aldatmasıdır. Sonuç Hiroşimalardır, Halepçelerdir. Dogmatizm genelde toplumsal gerçekliğin, özelde sınıfsallaşma olgusunun bir ürünüdür. Eğitimin en güçlü silahıdır. Kolay terk edilmesi düşünülemez. Tek etkili karşı koyuş silahı, düşündükleriyle yaptıklarını bireyde alabildiğine yoğunlaştırmaktan geçer. Formüle edersek, öz yaratıcı anlamda ve tüm sonuçlarını hesaplamak kaydıyla 'düşünebildiğin kadar yap, yapabildiğin kadar düşün'dür. Bu genel hastalığa karşı gelişmiş bir sorumlulukla hareket etmekten başka çare şimdilik gözükmemektedir.

g- O zaman şu soruları peşi sıra kendime sormam gerekir: Pratik tarzında doğruların arasındaki uçurumlar büyüdüğü zaman, mevzi değiştirmeler ve bizzat pratik sahaya inmeler gerekmez miydi; bu daha doğru olmaz mıydı? Vereceğim genel yanıtları ilgili bölümlerde çözmeye çalıştım. Birer cümleyle tekrarlarsam, aileye ve köye karşı isyan gerekliydi. Bu soylulaştırıcı eylemi hep saygıyla karşılayacağım. Binlerce yıllık dogmalara başkaldıran çocuklara, onların hayallerine öncelik vereceğim. Daha sonra yapmaya çalıştıklarım gibi yanıtlar bulmaya devam edeceğim. Burjuva toplumuna ve cumhuriyet kurumlarına karşı uzlaşma arayışlarımın genelde doğru olduğuna ilişkin anlayışımı sürdürmekle birlikte, bunun alternatiflerini geliştirmeyi ve düzeltilmesi gereken yanlarını radikal bir yıkış eylemi yerine, çok sağlam bir meşru savunma düzeni gücüyle karşı koyup uzlaşmayı derinleştirerek dönüştürmeyi daha doğru bir yol ve yöntem belleyeceğim. İnsanlık anlayışım, zorunlu meşru savunma anlayışı ve araçları dışında, hiçbir şiddet aracına ve devlete geçiş izin veremez. İnsanlar ve topluma karşı devlet (klasik olarak sınıfsal yönetim aracı) aracına asla bulaşmayacağım. Klasik devlete ve toplumsal yönetim tarzına kendi anlayış ve pratiğimde yer vermeyeceğim. Karşı bir güçle bunu yıkarak yerine yenisini kurmak bir aldatmacadır. Buna karşılık, toplumun genel koordinasyonu ve teknik düzenlemesine dayanarak, hiç silahı ve fiziki gücü kullanmayan sivil ekiplerle yönetmeyi esas alacağım. Reel-sosyalist sapmaya düşmeyeceğim. Fakat tüm dünyaya karşı tek bir insandan başlayıp, tüm insanlığa ve halklara kadar, gerektiğinde ve zorunlu olduğunda kutsal meşru savunmayı sonuç alınıncaya kadar sürdüreceğim. Bu anlamda ***"bir insan dünyayı yener"*** sözüne bağlı kalacağım.

Dolayısıyla Özgürlük hareketini gerektiğinde tüm dünyaya karşı savunmak doğruydu. Taktik anlamda acaba onların içine yürüyerek mi daha iyi sonuç alınır, yoksa dağlara veya halkın içine daha çok çekilerek mi? '80 başlarında, Zagroslar'a üslenmem bir yol olabilirdi. '90'ların başlarında Körfez Savaşı'yla birlikte buraya yönelmem, şüphesiz olumlu veya olumsuz anlamda önemli sonuçlara yol açabilirdi. Fakat tüm bunlar varsayımdır. Belki de bir yol kazası ya da içte ve dışta sayısız ihanetlerin yaşandığı bir dönemde, buralarda çoktan bir ihanetin kurbanı da olabilirdim. '96'larda yönelim yine düşünülebilirdi. Çünkü yaptığım bütün çalışmalar, dağın hayvanlaştırıcı etkisi altında değirmen gibi öğütülüp yok ediliyordu. Tedbir olarak bizzat gitmem önemli sonuçlara yol açabilirdi. Bu imkan ve zorunluluk en son '98 yaz başlarında doğmuştu. Ciddi istihbaratlar vardı. '96 Şam bombalamasıyla alanı kesin olarak terk etmek doğru olabilirdi. Fakat genelde bir diğer anlayış, ana mevzilerini son demine kadar dostlukların gerekleriyle korumaktı ve bu bir namus anlayışıydı. Dostlarınla bir mevzide isen, kaçış anlamına gelebilecek bir tavır dostluğa ihanet olurdu. Bu yüzden tehlikeler çok açık olduğu halde, tarihi gelişmelerin zorlamasına rağmen, mevzi değiştirmedim. Benim dostlarımın zayıf olmaları ve moral ilkeye bağlı hareket etmemeleri onları ilgilendirir. Ben dostluk anlayışımdan vazgeçecek karakterde bir insan değildim ve hiç olmayacağım. Beş yaşındaki bir çocuk da beni ölümüne kandırsa, yine de dostluk yolunda yürümeyi esas alacağım. Bu bir tercih meselesi değil, karakter ve ahlak sorunudur.

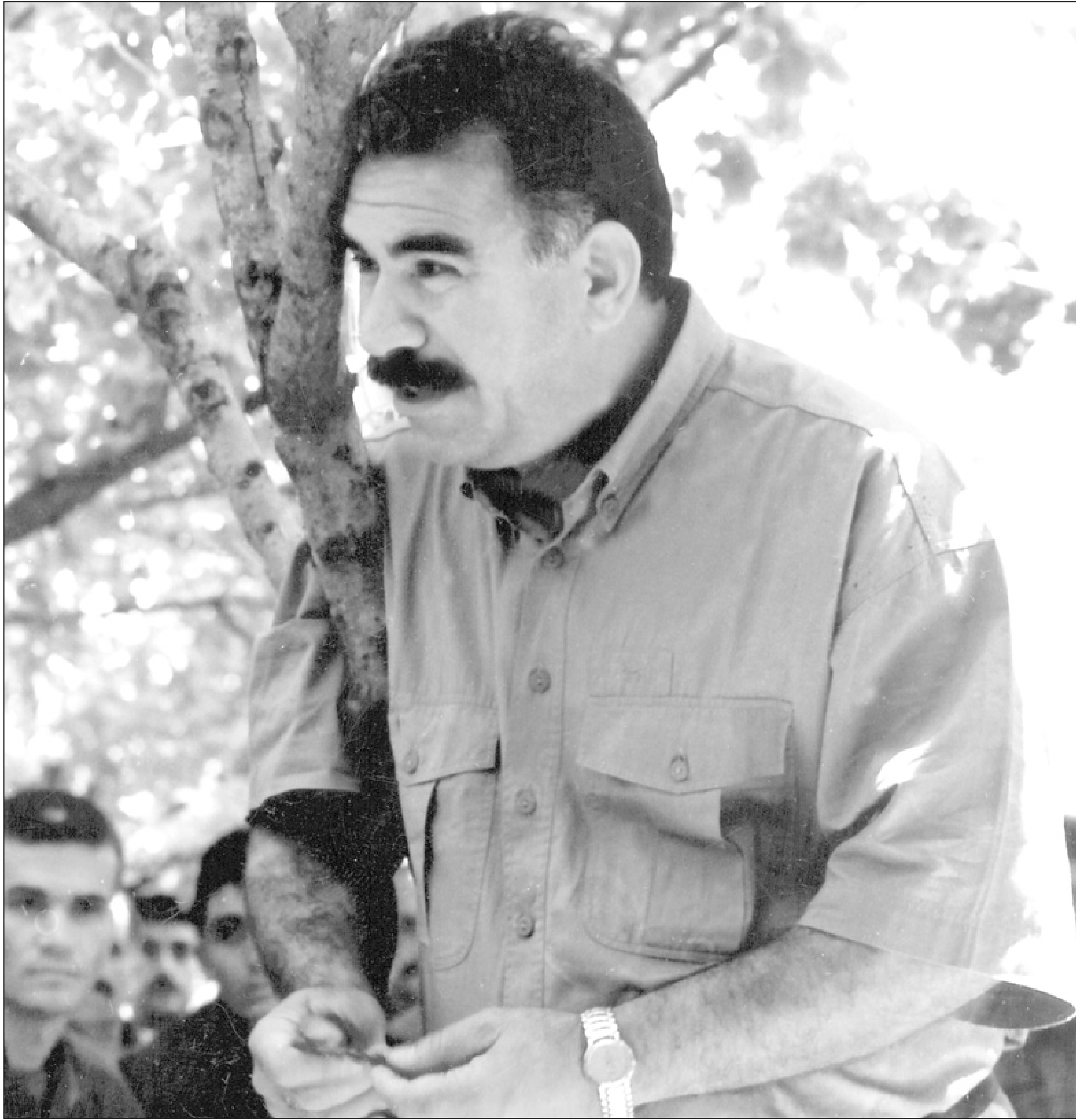
h- PKK Merkezi'nin ve ileri kadro düzeyinin yetersizlikleri alabildiğine ortaya çıkmıştı. Buna yanıt olarak binlerce genci eğitmek yeterli olabilir miydi? Onlardan dar bir grubu alıp yoğunlaştırmaya tabi kılmam daha doğru olamaz mıydı? Bunlar önemli sorulardır ve daha önceki sorularla bağlantılıdır. Vereceğim cevap, bir yandan direkt pratik sahaya inmek, askeri ve siyasi sorumluluğu pratikte de üstlenmek veya dar bir kesimle çok daha fazla yoğunlaşmaktı. Aslında bu iki anlamda da gerekli olana çok yakın çalışmalar yapıldı. Mevcut tekniğe, yazılara, sözlü kasetlere, telsiz ve telefonlara dayanarak, büyük yoğunlaşmalar ve pratik saha komutanlığına yakın bir rol üstlenildi. Fakat yapı çok duyarsız ve yetersizdi. Beş bin yıllık dogmatizmin narkozunu yiyenler çığlıklarıma yanıt olamıyorlardı. Kendilerini cayır cayır yakıyorlar, ama yeterli olamıyorlardı. Yeterli olabilmeleri için askeri ve siyasi-pratik sahayı onlara bırakmıştım. Bu bir hata olabilir miydi? 'Tarihte eşi görülmemiş bir yoğunlukta ve nitelikte bu kadar eğitim aldıktan sonra, mutlaka yeterliliği yakalayanlar çıkar' inancı bende güçlüydü. Fakat gelişmeler benim değil, çeteci anlayışın güçlü olduğunu ortaya koydu. Yetersizlikleri zamanında siyasi ve askeri komuta görevlerini yetkince yerine getirmeyen Merkez ve kadroya karşı, çeteci anlayış en acımasız cevabı verip dağlar gibi emeklerimizi neredeyse bize karşı zafer kazanacak bir ihanete kadar götürdü. Aslında bu konuda en çok eleştiri-özeleştiri, yenilenme ve dönüşüm PKK Merkezi'ne ve kadrolarına düşer. Ben sadece emeklerime layık olunmamanın büyük acılarını çekebilirim. Ayrıca çıkardığım derslerin sonuçlarını da gösteriyor, yansıtıyorum.

i- Yaşam tarzı, sevgi ve saygı gibi moral ve estetik ilkeye yer verdiğimi belirtmeliyim. ***"Yaşam ya özgür olacak, ya hiç olmayacak"*** ilkesine bağlılığım doğuştan ölüme veya sonsuzluğa kadardır. Sevgi ve saygı, estetik ve özgür ahlakla mümkündür. Bunun merkezine kadını oturtmam doğrudur. Özgürlük eylemiyle doğan özgür kadının ve etrafında gelişen yaşamın en güzelce ve dostça olacağından kuşku duymadım. Komplekse düşmedim. Erkek egemenlikli din ve toplum yerine, kadının en azından eşitliğini gözeten tanrıça ağırlıklı din ve toplum anlayışına büyük anlam verdim. Bunun oluşması için büyük bir kadın özgürlüğü ve aşkının işçiliğini yürüttüm. Hiçbir kadına, dolayısıyla insana mülk gözüyle bakmadım, baktırmadım. Bu yolumda da doğruluğundan, ahlaki ve estetik değerinden hiç taviz vermeden sonsuza kadar yürümem, karakter oluşumumun doğal bir sonucudur.

Eleştiri-özeleştiri olayını fazla çözümlemek yerine, ilgili konularda pratik çözümlere yansıtmak daha önemlidir. Buna her zaman özen gösterdiğim bilinmelidir. Özellikle İmralı süreciyle birlikte derinliğine kendimi yokladım; öz bilince ve özgür duygulara ulaşmaya ve bunları paylaştırmak için yansıtmaya ilişkin çabalarımı sürdürdüm. Mevcut gelişmeler, sözümüzün pratik olduğuna ilişkin belirlemeye bağlı kalındığını kanıtlamaktadır.

KÜRT MAHŞERİ - II

● *PKK Parti Meclis üyesi Ali Haydar KAYTAN*

Evet, adına mucize denilen olağanüstü değişim olayı, ***Abdullah Öcalan***'ın düşüncesi ve eyleminde bir daha kendine gelemeyeceği iddia edilen Kürt halkıyla buluştu. Mucize olgusuna fazla yabancı olmayan Urfa'nın Halfeti ilçesine bağlı Amara köyünde gözlerini dünyaya açan bu adamın; daha sonraları devamlı isteyen, ama vermekte en azıyla yetinen öğrencileriyle konuşurken *"Adam olmanız gerekir; ben bile bu halimle kendimi adamdan saymakta zorlanıyorum"* diye uyarıda bulunan bu mütevazı insanın; halkının kutsallık atfettiği tanımlamayla ***Serok Apo***'nun davetsiz bir misafir gibi karartılmış dünyalarının kapılarını zorlayarak içeri girmesi, Kürtler için yaşama yeniden doğuş oldu. Tarihin en eski halklarından biri olduğu halde varlığına son verilmek istenen, ezilip horlanan ve ağır katliamlardan geçirilen Kürt halkını küçücük yüreğine sığdırıp orada ölümcül yaralarını sararak yeniden sağlığına kavuşturmaya çalışan bu güzel insan, başlangıçta bahar mevsiminin diriltici sabah yeli gibi komadaki halkının yüzüne vurdu. Bu serin seher yeli zamanla bir rüzgara dönüştü ve giderek ateşle iç içe büyüyen bir fırtına halini aldı. Yarattığı ateş yüklü bu fırtına her şeyi içine alıp önüne kattı; herkese ve hatta kendisine bile hükmeder hale geldi. Bu büyük fırtına ayakta durma yeteneğini yitirmiş her şeyi devirip düşürürken, içindeki ateş de miadını doldurup yaşama hakkını yitireni yakmaya başladı. Gördüğü uğursuz rüyayı, yakıp kötülüklerden arıtsın diye tüm yakınlarından önce ateşe anlatan Kürt kadını ve erkeği, bedeninin yaralarını ve ruhundaki kirleri yakıp ruh ve beden sağlığına yeniden kavuştursun diye kendisini de kavurucu ateşin alevleri arasına attı. Başkan Apo'nun karanlık dünyalarına doğmasıyla birlikte başlayan Kürt halkının ateşle sınavı kuşkusuz büyük acılar ve kayıplara mal oldu. Ancak çekilen tüm acılar, verilen bütün kayıplar ve yaşanan işkencelere şükrettiren şey, eskinin bir canlı cenazeler hurdalığına çevrilmiş ülkesinde, kendisine ***ateşin ve güneşin çocukları*** adını veren yepyeni bir halkın tarih sahnesinde onurlu yerini almasıydı. İnkar ve imha siyaseti üzerinde yükselen bir sistemin yok ettiğine inandığı Kürt halkı, Başkan Apo'nun hünerli ellerinde, tıpkı masallarda geçen Anka kuşu gibi kendi küllerinden kendini yeniden yaratmıştı.

Peki, bu Kürt mucizesinin içyüzü neydi, nasıl gerçekleştirildi? Kürt halkının kaderi nasıl böyle bir adamın kaderiyle iç içe örülen ve etle tırnak gibi birbirine bağlanmış bir hale geldi? Sahi, Abdullah Öcalan kimdi? O'nun gerçekten aradığı şey neydi? Nasıl oldu da ***Amaralı Adam***'ın yaşam öyküsü tükendiği belirtilen bir halkın diriliş öyküsü biçimine dönüştü? Kökleri nerelere kadar uzanıyor, hangi kaynaklardan beslenip geliyordu? O da tipik bir Kürt köyünde doğmuş, bir Kürt çocuğu olarak çoraklaşmış Kürt dünyasında büyümüştü. Hal böyleyken, bu insan nasıl oluyordu da tepeden tırnağa yaşam kesiliyordu? Ondaki bu büyük yaşam bağlılığı nasıl gelişmişti? *"Hiçbir zaman ihanet etmedim"* dediği çocukluk hayalleri nelerdi? Nasıl bir ailede yetişmiş, çocukluğu nasıl bir ortamda geçmişti? Diriliş devrimi öncesi Kürdistan'da bireyin ve özellikle çocuğun hayal dünyasını çöle dönüştüren bir kurum olan ailenin kurutucu çemberinden nasıl sıyrılabilmişti? Ailesi öteki Kürt ailelerinden daha mı farklıydı? Annesi nasıl bir kadın, babası nasıl bir erkekti? Annesinden ve babasından ne kadar etkilenmişti? Gerçekten bir çocukluk yaşayabilmiş miydi? Acaba nasıl bir çocuktu?

Özellikle önderlik ettiği mücadelenin kitleselleşmesinden sonra, Başkan Apo'nun kendisi de zaman zaman geriye dönüp kendi geçmişine baktı. Çocukluk yıllarının sömürge bile olamayan Kürdistan'ına egemen olan o meşum tablonun nasıl değiştiğini, eski sarı çölün nasıl yeşile kestiğini, geçmişin 'yaşayan ölüler mezarlığı'ndan farksız ülkesinin her yerinde ayağa kalkmış mahşeri kalabalıkların nasıl özgürlük için çırpındığını ve yaşamın ölümü nasıl alt ettiğini gördüğünde kendisi de hayrete düştü. Çok iyi biliyordu, bu inanılmaz gelişme kendi eseriydi, bundan kuşku duymuyordu. Ancak bu büyük dirilişi nasıl gerçekleştirdiği bazen kendisine de adeta bir sır gibi geliyor ve bu sırrı çözmeye çalışıyordu. Duyan, ama gerçekten işitip işitmediklerinden yeterince emin olamadığı yarım düzineye yakın gencin kulağına fısıldadığı birkaç sözcükten yeni bir halk yaratılıyordu. Ama bu tarihsel eylemin nasıl soluk soluğa bir tempoyla, mezar yeri kadar daracık bir mevziyi özenle genişleterek, sıkça vurguladığı gibi iğne ucu kadar küçük bir imkanı bile müthiş değerlendirerek ve bir bakıma iğneyle kuyu kazmaya benzer bir çabayla yürütüldüğü en iyi kendisi biliyordu ve ifade ediyordu.

Bilmek, şaşırtan gerçeğin sırlarını çözmekti. Gerçekten de Başkan Apo eylemi içinde kendisini keşfedince şaşırıyor; adeta ulaştığı zirveden aşağılara bakıp "Bu dağı ben mi tırmandım?" diye hayret ediyordu. Hemen her şeyle ilgili olmak, her şeyi merak etmek, körlerden daha beter duruma düşen alışmış gözlerin göremediklerini görerek şaşırmak ilginçti. Yalnızca çocuklar ve filozoflar hayret etme yetisine sahiplerdi. Başkan Apo hem bir çocuk, hem de filozoftu. Yaşamı hep keşfetmekle geçen çocuk ilk kez kediyi gördüğünde "Baba, pisî!" diye haykırıyor; ama benliğindeki çocuğu çoktan öldürmüş olan baba, "Yeter artık, kafamı şişirdin" deyip çocuğunu azarlayarak susturuyordu. Kimi Kürt siyasi çevreleri arasında da tıpkı buradaki baba gibi davranan bazıları, "Apo kendini beğenmiş bir adam, öyle olmasa neden bu kadar kendinden bahsetsin?" biçiminde ahkam kesiyorlardı. Ama bakar-körlerin bu bayağı yaklaşımı gerçeği değiştiremezdi. Başkan Apo kendi ruhundaki çocuğu izliyordu ve kim ne derse desin ona asla ihanet etmeyecekti.

Eğiterek kazanılmış bir insan kazanılmış bir dünya demektir

Sömürgecilik adını verdiği inkar ve imha sistemine karşı cepheden verdiği mücadele, Başkan Apo'nun tüm zamanının oldukça sınırlı bir kesimini meşgul etti. O'nun asıl sorunu, sömürgeci köleliğin düşürdüğü ve kendisine yabancılaştırdığı insanlaydı. Anlayış kıtlığı, sorumsuzluk, ciddiyetsizlik, gaflet ve ihanet biçiminde kendisini Kürt kişiliğinde gerçekleştiren sömürgeci egemenlik, özgürlük tapınağı olan Başkan Apo'nun karargahında dahi insanların yakasını bırakmıyor; özgürlük iddiasıyla yola çıkan ve düşmana karşı savaşmak istediğini söyleyen birçok insan belki de hiç farkında olmadan düşmanı konuşturuyordu. Bu insanlara aylarca büyük bir sabırla gerçekleri izah etmek hiç sorun değildi. O zaten kendini tümüyle buna adamıştı ve bu işi severek yapıyordu. Üstelik artık kulaklara fısıldamıyor; kalabalık özgürlük savaşçısı adayı topluluğunun karşısına geçip saatlerce konuşuyordu. Konuştuklarını daha iyi anlasınlar diye kendi kişiliğini bile ders konusu yapıyor, çocukluktan başlayarak kendi yaşam pratiğini irdeliyor, gencecik insanlar başarmanın yolunu görüp izlesinler diye ter döküyordu. Dur durak bilmeden eğitim işini sürdürüyor, sofra başlarını bile eğitim yerine çeviriyordu.

Eğiterek kazanılmış bir insan, kazanılmış bir dünya demekti. Başkan Apo'nun eğitime yaklaşımı buydu. Tarihte hiçbir devrimci önder O'nun kadar uzun ve kapsamlı değerlendirmeler yapmamış, O'nun kadar kendisini insanı çözümleyerek tanıma ve insanları aydınlatma işine adamamıştı. Ancak N***azım***'ın bir şiirinde söylediği gibi "yüreklerin kulakları" sağırdı. Genç yüreklerdeki taşlaşmış buzul kütlesini çözmek, kulaklara dökülmüş kurşunları çıkarıp işitme duyularını harekete geçirmek ve kafalarındaki örümcek ağlarını temizlemek hiç de kolay olmuyordu. Binyılların lanetli tarihinin kirlerinden nasibini almış kişiliklerle uğraşarak anlayan ve yapan insana ulaşmak, Everest dağının doruklarına ulaşmaktan çok daha zahmetli bir çalışmaydı. Ama zorluklar O'na geri adım attırmıyor, tersine çözümü yakalama konusunda kendisini daha da derinleşmeye yöneltiyordu.

Mısır'da köle olarak yaşayan kavmini terk ettiği topraklara götürmek üzere yola çıkaran ***Musa*** da buna benzer zorluklarla boğuşmuştu. Uzun yıllar boyunca köle olarak yaşaması, Yahudi kavminde büyük bir bozulmaya yol açmıştı. Kaldı ki, yaşadığı topraklardan kopup başka diyarlara savrulmanın kendisi en büyük bozulmaydı. Dinlerin lanet adını verdikleri ürkütücü gerçeklik de özünde buydu. Musa, lanetten arınmayı ve özgürlüğü temsil ediyordu. Onun *'süt ve bal akan diyar'* dediği şey, kavminin üzerinde özgür olarak yaşadığı vatan toprağıydı. O kendi kavmini bu diyara ulaştıracak ve özgürlükle buluşturacaktı. Ama kölelik müthiş direniyordu. Daha Mısır'dan çıkış sırasında kendilerini izleyen Firavun kuvvetlerini uzaktan gördüklerinde Yahudiler Musa'ya isyan ediyorlar; *"Mısır'da mezar bulunmadığı için mi çölde ölmek üzere bizi getirdin? Çölde ölmektense, Mısırlılara kulluk etmek bizim için daha iyi olurdu"* diye bağırıyorlardı. Musa kavmini Firavun kuvvetlerinden kurtarıyor, ama yakasını köle yaşamının neden olduğu lanetten kurtaramıyordu. Yaşadığı müddetçe tüm savaşımını bu lanete karşı yoğunlaştırıyor, bozulmaya son vererek birleşmiş ve özgür bir kavim yaratmaya adıyordu. Başkan Apo'nun savaşımı da bundan hiç farklı değildi. Zaman değişmiş, ama savaşımın içeriği değişmemişti.

Üzerine gelen binlerce yılın uğursuz lanetli tarihiyle boğuşmanın ve onu yenmenin tüm zorluklarına ve yaşadığı dayanılmaz acılara rağmen, Başkan Apo bir kez olsun kendi durumundan şikayet etmedi. Şikayet etmek istese bile kime edecekti ki? Yaşadığı büyük yalnızlığı giderecek ve kendisine yardım edip destek sunacak kimsesi yoktu. Açtığı özgürlük bayrağı altında on binler birikmişti; milyonlar her yerde onun adını haykırıyorlardı. Ancak yine de bu dev kalabalıkların ortasında bir bakıma yalnızdı. Doğruydu, adam çoktu; ancak istediği gibi çare olacak adam yoktu. Başkan Apo, kendisiyle yol arkadaşlığı yapmak üzere karşısına çıkan insanın sorunlar yumağı değil çözüm gücü olmasını istiyordu. Ne var ki, deveye hendek atlatmak, herhalde kendisini sorunlar yumağı haline getirmiş bu tipi çözüm gücü olan militana dönüştürmekten daha kolay olacaktı. Yine de fiili gerçeklik buydu. Ve bununla uğraşmak zorundaydı. O bir çağrıda bulunmuş, Kürt insanını başlattığı zorlu özgürlük yürüyüşüne katılmaya davet etmişti. Binlerce delikanlı ve genç kız bu çağrıya olumlu karşılık vermiş, çağrının sahibine koşmuştu. Ne kadar kirletilmiş, geri ve zavallı olurlarsa olsunlar, hiçbirini "Yürüttüğüm davanın adamı olamazsınız" deyip geri çeviremez, hiçbirine en küçük bir ilgisizlik gösteremezdi. Düşürülmüş veya düşmüş insanla uğraşan her önderliğin kaderi buydu. İsa'nın dediği gibi, sağlam adamların değil hastaların doktora ihtiyacı vardı. İsa da aynı topraklarda başlangıçta hep düşmüş insanı çevresinde toplanır bulmuş, ilk eylemi olarak hastaları iyileştirme işine koyulmuştu. Kürt insanının hasta olduğunu söyleyen Başkan Apo'nun kendisi değil miydi? Böyle bir teşhisi kendisi koyduğuna göre tedaviyi de yine kendisi yapacak, gerektiğinde karşısına çıkan insanı bıçağın altına yatırıp kendi elleriyle ameliyat edecek ve istediği yeni insanı hastanın hastası Kürt insanından böyle yaratacaktı. İsa'nın felçli insanı yürütmesi ve kör gözleri açtırması eylemi de aslında böyle bir eylemdi.

Sapı aynı ağaçtan olan bir balta gibi binlerce yıllık ulu Kürt çınarını devirmeye çalışan yabancı egemenlerin hizmetine giren Kürt işbirlikçiler, özgür her insanı tiksindiriyor ve hemen herkeste mide bulandıran bir etkiye yol açıyorlardı. Ancak amaca ulaşma ihtiyacının her aracı değerlendirmeye yönelttiği dış güçler, ne kadar tiksindirici bulsalar da, ihtiyaç duyduklarında bu kirli baltayı kullanmaktan geri durmuyorlardı. Kürt halkı suskundu; öyle ki, ne baltanın darbelerini ne de düşmanın yumruklarını hissedebiliyordu. Ortadaki bu ilginç tabloya bakan tarafsız gözlemciler ve kimi bilim adamları, Kürtleri 'haini en bol halk' olarak tanımlıyorlar; egemen sınıfların işbirlikçiliği yüzünden Kürtlerin kendileri dışında 'herkesin askerleri' olabilecek özellikler taşıdıklarını söylüyorlardı. İhanet en tehlikeli hastalıktan daha beter bir hastalıktı ve uzun yıllara yayılması nedeniyle Kürt yaşamında müthiş ölçüde çürütücü bir rol oynuyordu. Lanetin bir yüzü de buydu. Tepki gösteremeyecek ölçüde takatten düşmüş olsa bile, halkın suskunluğu bu ihanete bir çeşit onay verme anlamına geliyordu. Zulüm ve zorbalık arttıkça ihanet de derinleşiyor ve bulaşıcı bir vaka gibi herkese sirayet ediyordu. Her kuşak miras bırakır gibi kendi kişiliğindeki ihaneti bir sonraki kuşağa devrediyor; bu durum yeni kuşağı tümüyle tanınmaz hale getiriyordu. '70'lere doğru gelindiğinde, bu ülkede ihane-

"Üzerine gelen binlerce yılın uğursuz lanetli tarihiyle boğuşmanın ve onu yenmenin tüm zorluklarına ve yaşadığı dayanılmaz acılara rağmen, Başkan Apo bir kez olsun kendi durumundan şikayet etmedi. Şikayet etmek istese bile kime edecekti ki? Yaşadığı büyük yalnızlığı giderecek ve kendisine yardım edip destek sunacak kimsesi yoktu."

te bulaşmamış veya ihanetin bulaştırılmadığı tek bir kişi bile kalmamıştı. Başkan Apo, gerçekten farklı bir çocuk olmasıyla bu kirlenmenin dışında kalmış biricik insandı. Onunla başlayan yeni Kürt tarihinin, başka bir deyişle büyük Kürt mucizesinin tüm sırları işte bu çocuklukta gizliydi. Kürt halkının özgürlüğü için ilk adımları atmaya başlar başlamaz, Başkan Apo, ulaşabildiği her insanın ruhunu ve bedenini geçmişin bütün kirlerinden temizleyip arındırmaya çalışacaktı. Temizlenmek istenen Kürt, en azından kırk kez zemzem suyuyla yıkanmak zorundaydı. Başkan Apo'nun bu eylemi, havarilerinin ayaklarını yıkayan İsa'nın yaptığından daha ağır, zorlu ve uzun süreli bir hizmetti. O, parti içi savaşımı muazzam bir hizmet çalışması haline getirmişti ve savaşı böyle veriyordu.

Başkan Apo'nun kapı komşumuz dediği İsa ile aralarında birçok yönden oldukça çarpıcı benzerlikler vardı. İsa'nın şakirtlerinin de onu yeterince anlayıp doğru uyguladıkları söylenemezdi. Onlar da çoğu kez öğretmenlerini değil kendilerini uyguluyorlardı. Şakirtlerinin yetersizliklerine tanık olan İsa sıkça kendilerini bekleyen tehlikeye karşı uyarıyor, kendisinde kalırlarsa kendisinin de onlarda kalacağını belirtiyordu. Bu uyarılarından birinde "Ben asmayım, sizler çubuklarsınız. Bende kalan, benim de kendisinde kaldığım kişi bol ürün verir. Çünkü bensiz hiçbir şey yapamazsınız. Kim bende kalmazsa, asma çubuğu gibi dışarı atılıp kurur. Onları toplayıp ateşe atarlar. Orada yanar" diyordu. Aynı uyarıları Başkan Apo da hemen hemen aynı sözcüklerle yapmaktan geri durmamıştı. Yalnız Başkan Apo öğrencilerine "Bende kalın" demek yerine, "Önderlik gerçeğine bağlanın ve ona bağlı kalın" demeyi yeğliyordu. Her iki uyarı arasındaki tek fark belki de buydu. Kuşkusuz Önderlik gerçeğini bizzat Başkan Apo temsil ediyor, dolayısıyla uyarısı da "Bende kalın" anlamına geliyordu. Yani bu iki 'kapı komşu' birbirine benzeyen sorunlar karşısında neredeyse aynı ruh halini yaşıyor ve aslında aynı dili konuşuyorlardı. Bu doğaldı; her ikisinin kökleri de aynı topraklardaydı ve birbirlerini çok iyi anlıyorlardı.

İsa'nın "Sizi ateşe atarlar, orada yanarsınız" diye uyardığı şakirtlerini tehdit eden düşman güçler, Öcalan'ın öğrencilerinin karşı karşıya gelecekleri düşmandan on kat daha az tehlikeli ve çok daha adil sayılırlardı. Roma İmparatorluğu kendi yasalarıyla övünüyor ve imparatorluğun değişik alanlardaki temsilcileri yasadışı sayılacak hiçbir davranışta bulunmamaya büyük özen gösteriyorlardı. Aynı şekilde işbirlikçi Yahudi kahinler işbirlikçi Kürt ağaları ve beylerinin yanında kibar burjuvalar gibi duruyorlardı. Buna karşılık Türk egemenleri zulüm uygulamakta herhangi bir sınır tanımıyorlardı. Hele 'devletin âli menfaatleri' söz konusu olduğunda, gözlerini kırpmadan, ana rahmindeki bebekler de dahil, en yakınlarını bile ortadan kaldırabiliyorlardı. 'Ya devlet başa, ya kuzgun leşe' yaklaşımı içinde olmaları, onları her türlü vahşeti uygulamaya götürüyordu. Hayatta kalan kılıç artıkları sonradan anlatacaklardı: Dersim'de kendini ateşle Türk askeri arasında bulan Kürt çocuğu, hiç tereddüt etmeden kendisini alevlerin içine atmıştı. Ateş insanı yalnızca yakıyordu; ama Türk egemenlik sistemi insanlıktan çıkardıktan sonra yok ediyordu. İnsan kalarak yok olmak elbette çok daha anlamlıydı. Küçücük bir aşiret çocuğu bile bunu biliyor, bu yüzden ateşte yanmayı tercih ediyordu.

"Muhasebe ölçüye, yargılama yasaya göre olur. Kürt insanı için ölçü ve yasa Başkan Apo'nun yaşamında bulunmaktadır. Yeni yaşamın başlatıcı ve öncü gücü olması, O'nu ölçü ve yasa haline getirmiştir. O, yeni Kürt insanının hayat kitabıdır. Dolayısıyla bu mahşer gününde yasalara bağlı kalıp kalmadığını ona bakarak öğrenecektir."

Başkan Apo bu egemenlik sisteminin özelliklerini adeta iliklerine kadar hissediyordu. Eğittiği insanların nasıl bir güce karşı mücadele edeceklerini çok iyi biliyordu. Öte yandan Kürdistan'da yoksul bir anne ve babanın evlat büyütmek için neler çektiklerinin ve hangi acılara katlandıklarının da farkındaydı. Kürt yaşamının ağır zorluklarını hiç kimse onun kadar bilemezdi. Bu yüzden anaları gözyaşlarına boğmamak gerekiyor ve O da bunu istiyordu. Ama ne yazık ki, sonuçta buna karar verenler kendi çocuklarından başkası olmayacaktı. Birer şahin olup avcının asla ulaşamayacağı dorukları mesken tutmak da, bir ana kuzusu olarak kalıp kurda kuşa yem olmak da artık kendi vicdanlarına kalıyordu. Başkan Apo bu gencecik insanlara nasıl birer şahin haline gelebileceklerini anlatıyor; kurbanlık kuzu olmaktan çıkmaları için elinden gelen her şeyi ortaya koyuyordu. Kendisini izleyen kimseler için başarmak mümkün olacaktı. Önderlik gerçeği başarının altın anahtarını kendilerine sunuyordu. Onda kalırlarsa başarı ve zafer kesindi; kalmazlarsa, düşman karşısında kuru asma dalları gibi yanacaklardı.

Bütün bu gençlerin durumunu anlıyordu: Bitkin halleri ve zavallı duruşları sadece kendi kusurları değildi; çünkü çok kötü yetiştirilmişlerdi. Kürdistan'da en ücra köşeye kadar sızan sömürgeci egemenlik kendilerini çok kötü çarpıp sersemletmişti. Halk arasında kullanılan cin çarpmış deyimi en fazla bu insanlar için geçerliydi. Bu yüzden kolayca kendilerine gelemiyorlar, halsizlikten kurtulamıyorlardı. Uzun yıllar karanlık bir mekanda tutulmuş olan bir insan birdenbire gün yüzüne çıkarıldığında uzun süre ışığa alışamıyordu. Biçimsizleştirmeyi biçim verme olarak ele alıp uygulayan son derece vahşi bir sömürgecilik türü bu insanlar için tam bir zifiri karanlık olmuştu. Bu yüzden doğruları iyi seçemiyorlar, seçseler bile bunların güçlü bir temsilcisi olamıyorlardı. Bunun nedeni bir türlü özgür yaşama ısınamamalarıydı. Sanki yaşamak kendilerine ölmekten daha zor geliyor gibiydi. Bu doğaldı. Çünkü onlar sürekli kaybetmeyi bir tür gelenek haline getirmiş ve üstelik bunu kader diye benimseyen bir toplumdan geliyorlardı. Bulundukları PKK zemininde kazandıkları yeni kişilikle kaybedilen her şeye yeniden kavuşmak onlar için bir bakıma sadece tatlı bir hayaldi. Düşmana 'artık yeter' dedirtecek ve gasp ettiği her şeyden el çekmesini sağlattıracak bir mücadeleyi geliştireceklerine akılları ermiyordu. Açıkça itiraf etmeseler bile davranışları bunu gösteriyordu. Onlar savaş alanlarında son nefeslerine kadar çarpışacaklar, kendilerine insan olmanın doyumsuz mutluluğunu tattıran Başkan Apo'ya duydukları minnet borcunu mutlaka ödeyeceklerdi. Ama ne var ki bunu kendi tarzlarında yapacaklar, başka bir deyişle yiğitçe savaşıp ölmeyi bir çeşit borç ödeme biçimi haline getireceklerdi. Bunun genel bir durum olduğu söylenebilir mi? Hayır! Bir de Mehmet Hayri Durmuş tarzında borç ödeme vardı. Mehmet Hayri Ankara'da Tıbbiyeli bir öğrenciyken ilk Apocu gruba katılmış gencecik bir insandı. Zekiydi; yüksek bir kavrayış düzeyi vardı. Temel bir Apocu özellik olan anlama ve uygulama işini farklı süreçler biçiminde değil, tek bir süreç olarak ele alma, O'nda en erkenden ifadesini bulmuştu. Anlamak, O'nun için anında uygulamak demekti. Yani bir şeyi anladığında, anında uygulamış oluyordu. Daha açık bir ifadeyle Mehmet Hayri, "Şimdi iyi anladım, zamanı geldiğinde de uygularım" demiyor; anlamanın pratikleştirmek olduğunu söylüyordu. Bu tavrı Ona yaşından hiç beklenmeyecek bir ağırbaşlılık, olgunluk ve ciddiyet kazandırmıştı. Mehmet Hayri denildiğinde akla sorumluluk ve ciddiyet geliyordu. Bu yönüyle Apocu tarzın ilk ciddi pratisyenlerinden biriydi. Doğruydu, Mehmet Hayri de Başkan Apo'nun öğrencisiydi. Ama hep öğrenci sıfatıyla ömür törpülemek, kişinin öğretmenine olduğu kadar kendisine de saygısızlıktı. Alman Filozofu Nietzsche'nin dediği gibi, sürekli öğrenci kalan biri öğretmenine borcunu kötü ödüyor demekti. Halk arasında 'namus borcu' denilen önemli bir kavram vardı. Bu kavram çoğunlukla maddi borçlanmalar için değil, iyi bir davranışı karşılıksız bırakmama ve verilen söze sonuna kadar bağlı kalma anlamında kullanılıyordu. Güzel ve anlamlı bir harekete benzer bir hareketle mukabelede bulunmak, Kürt halkı arasında namus borcu sayılıyordu. Mehmet Hayri bunun en güzel örneğini sunmuştu.

Bu büyük devrimci 12 Eylül faşist darbesinden kısa bir süre önce tutuklanıp Diyarbakır Zindanı'na atıldı. Bunun hemen ardından Türk ordusu devlet yönetimine el koydu. Tenkil ve tedip harekatları yeniden başlamıştı. Bundan böyle Kürdistan'daki cezaevleri ve özellikle Diyarbakır Zindanı Nazi toplama kamplarını arattıracak korkunç bir işkence, zulüm ve zorbalığa sahne olacaktı. Yaşanan şey, adeta hayvanlığın zincirlerinden boşalmasıydı. Vahşet sınır tanımıyor, devrimci tutsaklar üzerinde her saniye akıl almaz işkenceler uygulanıyordu. Devrimci tutsaklar ulusal ve siyasal kimliklerinden vazgeçirilmek isteniyor, herkese 'pişmanlık yasası' dayatılıyordu. Pişmanlık ifade etmek demek, kendi etnik ve siyasi kimliğini kusup Kürtlüğe lanet okumak ve Türk olduğunu söylemek demekti. Kimi ülkelerin devrimcileri kendilerine dayatılan pişmanlık yasasını 'insan olarak ölüp hayvan olarak yeniden doğmak' biçiminde tanımlıyorlardı. Faşist generaller Kürt tutsakları bu biçimde hayvanlaştırmaya çalışıyorlar, hayvanlaşanları da Türklüğe terfi ettiriyorlar, böylece Türklüğe en büyük hakareti kendileri yapıyorlardı. Bu iğrenç uygulamalara karşı gelişen direnişlerin başında yine Mehmet Hayri vardı. Kısacası O kendisinde biten her şeyi kimliğini ve özgürlüğünü kazanma davasına verdiği halde, yattığı ölüm orucunda adeta bir kemik yığını haline geldiğinde "Mezar taşıma borçludur diye yazılsın" diyebiliyordu. Borç ödemek, onun için Kürt halkını özgürlük ve kimlik sahibi olmuş bir halk olarak görmek demekti. İnsanlığın yakaladığı gelişme düzeyiyle Kürt halkı arasında açılan uçurumu kapatma görevine bağlılık ve bunu başarma kararlılığı, borç ödemenin doğru yapıldığını ortaya koyacaktı.

Hem yoldaşlık hem de dostluk ciddiyet ve içtenlik gerektiriyordu

İsa havarilerine, "Buyruğum şudur: Birbirinizi sevin, tıpkı benim sizleri sevdiğim gibi. İnsanın dostları yararına canını vermesinden daha üstün sevkimsede yoktur. Eğer size buyurduklarımı yaparsanız dostlarımsınız. Bundan böyle size uşak demem. Çünkü uşak efendisinin ne yaptığını bilmez. Size dostlarım dedim. Çünkü ... işittiğim her şeyi size bildirdim" diyordu. Aynı şekilde Başkan Apo da yoldaş adayları olarak gördüğü genç insanlara insan sevgisini öğretiyordu. Onlara hayatı iyi tanımalarını, özgür insanı sevmelerini, özgürlük için mücadele etmelerini, kölece bir hayata asla tenezzül etmemelerini ve gerektiğinde uğruna canını verecek kadar özgürlüğe ve özgür yaşama bağlı kalmalarını söylüyor; bunun için bildiği ve başarı için yüksek katkıda bulunacağından emin olduğu her şeyi kendilerine verdiğini belirtiyordu. Onun hayatta en çok değer biçtiği ve sonuna kadar inandığı şey yoldaşlık ve dostluktu. Yoldaşlar ve dostlar birbirini iyi dinlemeli, birbirine destek sunmalı, tüm zorluklara birlikte göğüs germeli, birbirlerini asla yalnız bırakmamalıydı. Çocukluk günlerinden beri arkadaşlık ve dostluk arayışı hep bu temelde olmuştu. Onun için oyun arkadaşlığı ile dava yoldaşlığı arasında fazla bir farklılık yoktu. Hem yoldaşlık hem de dostluk, ciddiyet ve içtenlik gerektiriyordu. Bu çerçevede O'nun yoldaş adaylarından istediği şey ciddiyet ve anlayıştı. Dost ve yoldaş olmayı beyan eden biri ciddi olup bunların ne anlama geldiğini bilmeli ve bildiğini aynı ciddiyetle uygulamalıydı. Dostluk ve yoldaşlığın tüm sırrı işte burada gizliydi.

Kuşkusuz Başkan Apo'nun çok sayıda hasatçı gerektiren devasa büyüklükte çiftlikleri yoktu. O, aç karınlarını doyuracak bir iş için kapısında kul olmaya hazır kimselere ekmek teknesi sunan bir efendi değildi. Tersine özgür bir insandı ve kendisini bildi bileli hep böyle olmuştu. Köle ve uşak olmayı ruhuna sindirebilen kimse, O'nun güzel dünyasında kendisine asla yer bulamazdı ve bulmayacaktı. Köleliğin ve uşaklığın en basit bir belirtisi bile O'nun tiksinti ve nefret duygularını ayaklandırmaya yetiyordu. O'nun kendisine efendi dedirtecek ne sermayesi ne de bir başkasını kendi hizmetine koşturma özelliği vardı. Bunun da ötesinde kendisi dahi kendisine ait olmaktan çıkıp halklaşmış, halkın sahiplendiği en temel değer haline gelmişti. Kırdığı kölelik zincirlerinden bir taç yapıp böylesi bir önderliğin kafasına oturtarak kendisine kral muamelesi yapmak, onu inkar etmenin ta kendisiydi. Ne yazık ki, gerçekleşen şey biraz da buydu. Eski efendilerinden kaçan köle, yoldaş değil kendisine hükmedecek yeni bir kral istese de, Başkan Apo gönülleri ve beyinleri fethetmenin dışında kalan bir hükümranlık tarzını kesin bir biçimde reddediyordu.

Başkan Apo, anavatan topraklarından uzak kaldığı on dokuz uzun yıl boyunca durmaksızın insanla uğraştı. Kendini bütünüyle parti ve mücadele saflarına akın eden insanları eğitmeye, onları özgür birey esası üzerinde yeniden şekillendirmeye adadı. Son derece inatçı bir define avcısı gibi, bir bakıma kendisi olmaktan çıkarılmış insandan en aşağılara itilmiş insani özü açığa çıkarmak için kazma sallarcasına yoğun bir çaba harcadı. İnsandaki cevher kaynağına götürecek belli belirsiz bir damarı keşfetmek kendisine her zaman büyük heyecan verdi. Damar netleştikçe bu sevinci daha da arttı. Bulduğu cevher damarını, kaynağı kendi kişiliğinde taşıyanlara da gösterdi. Buradan durmaksızın ilerleyip tüm potansiyellerini açığa çıkararak eyleme dökmelerini istedi. Başkan Apo için insan, sınırsız güç kaynağı demekti. Kendi gücünün kaynaklarına inip açığa çıkaran kimse, atom bombasından çok daha etkili bir enerjiye kavuşmuş demekti. Kişinin kendine güvenmesi, kendisinde saklı duran güç kaynaklarına ulaşma çabasıyla özdeşti. Umut ve çaba, insanın en temel zafer silahlarıydı; hatta umut zaferden de değerliydi. Çünkü umut etmeyen ve umudunu yitirmiş olan birinin başarı ve zafere göz dikmek gibi bir sorunu olamazdı. Bir Japon özdeyişi, malını yitiren bir şeyini, onurunu yitiren çok şeyini, umudunu yitiren her şeyini yitirir diyordu. Bunun anlaşılır nedenleri vardı. Umut ayakta kaldığı müddetçe, yitirilen her şeye yeniden kavuşmanın yolları açık demekti. 12 Eylül faşizminin en karanlık günlerinde, üstelik dışarıda neler olup bittiğine dair en ufacık bir bilgi kırıntısı bile yokken, her şeyin bittiği propagandasına dört elle sarılan özel savaş kadroların ezici çoğunluğunu tutsak alıp cezaevlerine doldurmayı bunun en somut kanıtı diye gösterirken; Kemal Pir, ***"PKK bitse bile, Abdullah Öcalan eskisinden çok daha güçlü bir PKK yaratır. Ben bu hareketin geleceğinde zaferi görüyorum"*** diyordu. Büyük yoldaşlık işte buydu ve O'un umudu bulaşıcıydı. Ondaki umut zindan duvarlarını ve tel örgüleri aşıyor; halka ve dışarıdaki yoldaşlarına ulaşıyordu. Sadece umut dolu olmakla kalmamak, aynı zamanda bir halkın özgürlük umutlarını diri tutmayı başarmak işte böyle gerçekleşiyordu. Başkan Apo'nun özlemini çektiği ve partisine egemen kılmak istediği gerçek yoldaşlık buydu. Yani O'nunla yoldaşlık yapmak isteyen biri, Kemal Pir örneğini kendisine rehber almak zorundaydı.

Başkan Apo, gerillanın en etkili olduğu ve Türk ordu güçlerine ağır darbeler vurduğu koşullarda da ölmeyi ve öldürmeyi değil, yaşama ve yaşatma ilkesini esas aldı. Sorunu diğer tarafa altından kalkamayacağı ağır kayıplar verdirmek biçiminde ele almak, başarı ve zaferi mezar taşlarının sayısını çoğaltmakta aramak demekti. Böylesi bir yaklaşım onun mücadele anlayışına, savaş tarzına ve yaşam felsefesine tümüyle aykırıydı. Gerilla güçleri açısından başarı, öncelikle Kürt halkını insan yerine koymayan, onun en basit hak arayışına silahla karşılık veren, ağzını her açtığında kök kurutmaktan söz eden ve kör şiddet dışında bir dilden konuşmasını bilmeyen bir devlete bunun çözüm olmadığını göstermekten geçiyordu. Dolayısıyla her şeyden önce gerillayı imha etmek amacıyla geliştirilen tüm tenkil seferlerinin mutlaka boşa çıkarılması gerekiyordu. Türk Ordu birliklerin kendine yaklaştırmayan, kendi inisiyatifi dışında gelişen çatışmalara girmeyen ve bu tür çatışmalara düşmekten özenle kaçınan, ulaşılamaz konumlanışıyla hasmına büyük korku salan, meşru savunma hakkını mükemmel değerlendiren, misilleme hakkını yerinde kullanan ve halkı eğitip örgütleyerek halklaşmanın çimentosu olma görevini layıkıyla oynayan bir gerilla başarılı demekti. Gerilladaki yetersizlik de zaten bu noktada yaşandı. Dikkatsizliği yüzünden sürekli pusulara pusularına takılan ve olmaması gereken yerde çatışmalara girip kayıplar veren bir gerillanın yenilmezlik inancında belli gedikler açması kaçınılmazdı. Gerilla kayıplarındaki artış karşı tarafa Kürt sorununun kör şiddette ısrar etmekle çözülebileceği kanısına biraz daha güç katıyor ve savaşın uzamasına yol açıyordu. Bu durum halkın gerillaya desteğinin azalmasına götürmüyor; ancak yersiz kayıplar verdiğinde, Kürt halkı gerillaya sitem etmekten geri durmuyordu.

Bütün büyük davalar kendilerine sahip çıkıp zafere taşıyacak güçlü dava adamlarını gereksinir. Dava adamı adı, haksızlıklara karşı mücadele eden insanı akla getirir. Mücadele etmeden haklı bir davayı zafere götürmekten söz etmek abestir. Mücadele bir tercih meselesi değil, bir zorunluluk ve kaçınılmazlığın ifadesidir. Kaldı ki, yaşamın bizzat kendisi üzerde mücadeledir. Adı hep barışla anılan İsa'nın bile tapınağı Pazar yerine çevirip güvercin, sığır ve koyun satanları kamçı kullanarak dışarı attığı çok iyi bilinir. İsa'nın toplumda barış sağlamayı esas aldığı kesindir; ama temel insani değerlerin tecavüze uğradığı yerde şiddete başvurmaktan çekinmediği de bir o kadar kesindir. Bunun anlamı; haklı dava adamının temel değerleri savunurken yaşamını yitirebileceğini de hesaba katması, başka bir deyişle savunduğu davanın muzaffer olması için kendi yaşamını ortaya koyması gerektiğidir. Ezilip horlanan ve cehalete mahkum edilen insanın ilginç bir özelliği de, adeta kanla beslenmedikçe bir davanın haklılığına fazla inanmaması ve bu dava için mücadele etmeye yanaşmamasıdır. Oysa mücadelede verilen her kayıp bir ananın yüreğini yangın yerine çevirir. Yüreği dağlanmış ananın biricik tesellisi ise, kaybettiği evladının ucuz bir ölüme kurban gitmemiş olması; O'nun uğrunda can verdiği soylu davaya bağlılığın ve başarısına olan inancın biraz daha güçlenmesidir.

Yaşam verilmekte olan mücadelenin öznesidir

Kutsal özgürlük davasını savunma esnasında yerinde yaşanmış bir şehadetin yol açtığı acıyı güce dönüştürmek ve bu gücü güzellikleri açığa çıkarıp egemen kılmada kullanmak mümkündür. Her şeyden önce kesinlikle gerekli olan bu yerinde olma özelliği, insan yaşamı söz konusu olduğunda çok daha büyük önem taşır. Yaşam, verilmekte olan mücadelenin öznesidir; yani mücadelenin amacı

yaşamı daha da güzelleştirmektir. Bu yüzden özgürlük içeren bir yaşam için mücadele ederken kendi yaşamına ucuz bir şeymiş gibi yaklaşmak yanlıştır. Kavga alanında kanını damla damla akıtmak, öyle ki son nefesini verdiğinde akacak tek bir damla kanı kalmamış olmak: Apoculukta asıl yiğitlik tanımı işte budur. Yaşamak için mücadele etmek, mücadele etmek için yaşamak ve mücadeleye devam etmek gerçek yiğitliğin yoludur. Böylesi savaşçılar can verdiklerinde arkalarından gözyaşı dökülmez. Ancak yeri doldurulamaz kayıpların acı vermediğini söylemek de doğru olmaz. Yine de onların ölümleri karşısında sergilenecek en doğru tavır, tıpkı o eski Arap kabile şefinin yaptığı gibi davranarak, "Ağlamayın, bağırmayın, acı hafiflemesin" demektir. Yaşanan her şehadet karşısında Başkan Apo'nun da böyle davrandığını söylemek yanlış olmayacaktır. O, "Benim gizli ruhum" dediği Haki Karer'den başlayarak, en yakın yoldaşları olsalar bile, yerinde yaşanmış her şehadeti saygı ve tevekkülle karşıladı. Yoldaşlarını yitirmiş olmaktan büyük acı duydu, ama acısını kesinlikle dışa vurmadı. Hatta Onlara gerçek komutanlar olarak bakıp, kendini Onların emirlerini canla başla yerine getirme çabası içindeki bir nefer saydı. Buna karşılık yersiz ve zamansız verilen her kayıp, bedeninden bir parçanın kerpetenle koparılması kadar kendisine acı yaşattı.

Dile kolay, tam on dokuz uzun yıl boyunca otuz bin insanı tek başına eğitip adeta yeni baştan yaratmak, adeta felç olmuş kimliksiz köleleri özgürlük savaşçıları olarak yetiştirmek, aylarca devam eden eğitim devresinde yoğun bir eğitimden geçirdiği ve azmetmeleri halinde bir ülkeyi kurtaracak kadar maddi ve manevi imkanlarla donattığı bir kadrosal güç ortaya çıkarmak, gerektiğinde her kadro ve savaşçı adayıyla özel olarak ilgilenmek; ideolojik gıdasından maddi beslenmesine, mermisinden silahına kadar bütün ihtiyaçlarının karşılanmasına bizzat nezaret etmek, devre sonunda her özgürlük savaşçısı adayıyla sözleşip kendilerini kutsal özgürlük alanlarına uğurlamak ve yerlerine sağlam ulaşmaları için gereken her şeyi yapmak, bir insanın tek başına yaptığı çalışma anlamında tarihte başka bir örneği bulunmayan bir olaydır. Bu kutsal çalışma yatalağı ayağa kaldırıp yürüten, köre göz verip sağıra kulak armağan eden ve dilsizi dillendiren en soylu ve en gurur verici insanlık eylemidir. İsa'nın dokunuşuyla felçli insanları iyileştirmesi ve doğuştan körleri görebilen insanlara dönüştürmesi gibi mucizevi gösterileri de özünde bu türden bir eylemin ifadesidir. Bakıp da göremeyen veya görmek isteyen kimseden daha kör kimse yoktur. Özgürlüğe yürüyecek ayakları olmayan insanın bir felçliden çok daha kötü durumda olduğu kesindir. Böylesi bir insanın çorak yüreğinde bir sevgi kıvılcımı çakmak, ısınan yüreğin sinyalleriyle beyni harekete geçirip düşünmeye yöneltmek, buna bağlı olarak bedenin bütün organlarını işlevsel kılıp adına insan denilen o yüce varlığa ulaşmak, böylece düşünen ve eylemde bulunan insanı gerçekleştirmek; dünyanın tüm harikalarından daha harika bir eser ortaya çıkarmak demektir. İsa Yahudi yetkililere, "Şu tapınağı yıkın. Üç günde onu yeniden yükselteceğim" diyordu. Oysa onun yıkılmasını istediği tapınak kırk altı yılda tamamlanmıştı. Ancak İsa'nın üç gün içinde inşa edeceğini söylediği tapınak eskisinin yeniden yükseltilmiş hali değil, kirletilmiş insanın arındırılmasından doğan ve tüm tapınaklardan çok daha değerli ve kutsal olan yeni insandı. Başkan Apo da işte bu yeni insanın yaratılmasına çalışıyordu. O'nun tüm düşüncesi ve eyleminin odağında yer alan asıl gerçeklik işte buydu. Bu biçimde kazanılmış her insan, keşfedilip fethedilmiş yeni bir dünya demekti.

Analık, tanrısal olana en yakın duran kimlik olarak, yalnızca yaratıcılığın sembolü değildir; o bundan çok daha fazlasını içerir. Yavrusunu dokuz ay on gün karnında taşıyıp dünyaya getirmek, onu bedeniyle ısıtıp beslemek, en küçük bir karşılık beklemeden hep kendinden vermek ve bunu bütün bir ömür boyu sürdürmek gerçek tanrısallığın kendisidir. Kürt gerçeği söz konusu olduğunda, ananın bu özelliğini fazla konuşturamaması kendi kusuru değildir. O yabancı güçlerin her türlü egemenlik ve iktidar mevzisinden söküp attıkları, tümüyle iktidarsız kılınmış ve deyim yerindeyse karılaştırılmış erkeğin üzerinde egemenlik kurabildiği tek varlık olarak en ağır baskılara uğramış, iliklerine kadar sömürülmüş ve adeta yenilip bitirilmiştir. Kürdistan koşullarında ana ile evlat ilişkisinin tavuk ile civciv ilişkisi derecesine kadar düşürülmesi, bu yenilip bitirilmiş olmanın sonucudur. Bu açıdan Kürt ailesi tipik bir mezarlık, kadın ve çocukları yaşayan ölüler, aiIedeki erkek ise mezarlık bekçisi rolündedir. Kürdün asıl trajedisi bu gerçeklikte gizlidir. Böylesi bir aile çocuğuna ne verebilir, çocuğu neyle ve nasıl terbiye edebilir? Yaptığı özgürlük çağrısına cevap veren insanların böyle bir aile gerçeği içinde şekillendikleri göz önüne getirildiğinde, Başkan Apo'nun bir bakıma analık devralıp sürdürmek zorunda kaldığı ve kişiyi yeniden biçimlendirme eyleminin analık görevini de içerdiği rahatlıkla söylenebilir. Onun ana ve kadın gerçeğine duyduğu yüksek ilginin kaynağında bunun da belli bir payı olsa gerekir. Gerillaya katılmış evlatlarının şehadet haberini alan anaların feryatları karşısında, Başkan Apo, ***"Onlar yaşamlarında böylesi ağır bir acıya belki de bir ya da iki kez tanık oluyorlar. Oysa benden hemen her gün beşer onar parça toprağa düşüyor. Peki, ben acılarımı kime haykırayım?"*** derdi. Kuşkusuz savaş alanında yaşamını yitiren gençlerden her biri ondan bir parçaydı. Toprağa düşenlerin her birinde kendi ana ve babalarınınkinden çok daha fazla emeği vardı. Onları gerçek yaşamla tanıştıran ve özgür yaşamın onurlu yoluna sokan oydu.

İsa öğrencilerine, "Eğer dünya size kin beslerse, bilesiniz ki, sizden önce bana kin beslemiştir. Eğer dünyadan olsaydınız, dünya kendisine bağlı olanı severdi. Dünyadan değilsiniz ama ben sizi dünyadan seçtim. Bu yüzden dünya size kin besliyor" diyordu. Başkan Apo ve izleyicilerinin kaderi de bundan kesinlikle farklı değildi. O'nun özgür bir yaşam yaratma çağrısına olumlu karşılık verenler eski dünyayı terk ediyorlardı. Özgür yaşam uğruna mücadele etmeye karar vermiş olanlar belki hala eski dünyanın kirini ve pasını taşıyorlardı; ama bu dünyadan artık kopmuşlardı. O'nlar şimdi yeni bir dünyanın insanlarıydı. Eskinin kimliksiz köle Kürdü olmaktan çoktan çıkmışlar, APO Kürdü haline gelmişlerdi. Dünyaya hakim olanlar ve Kürt halkını ezen Türk egemenleri kendi dünyalarını reddeden APO Kürdüne kin duyuyorlar; buna karşılık kendi dünyalarında yer etmek isteyen eski Kürde sıcak bakıyorlardı. İkinci Kürt tipini işlerine yarar bir aleti sever gibi seviyorlardı ve bunu APO Kürdüne karşı kullanmaktan memnunlardı. Özellikle Türk egemenleri için, kimliksiz Kürdü kendi dünyalarından çekip aydınlığa kavuşturan biri olarak, Başkan Apo, ateşi çalıp insanlara armağan ettiği için Olimpos tanrılarının öfkesini kazanan Promete'den çok daha şiddetli kin, öfke ve nefretin boy hedefi oluyordu. Bunun için de O'nu hem İsa gibi çarmıha germek hem de Promete gibi kayaya zincirlemek istiyorlardı.

Başkan Apo'ya ve ortaya çıkardığı yeni Kürde karşı gelişen kin ve nefret korosuna eski Kürt de katılım sağlamaktan geri durmadı. Aslında Kürt ilkel milliyetçiliği henüz işin başındayken Başkan Apo'yu hedef seçmişti. O'nun emekçi halkın çıkarlarına öncelik tanıması kendi çıkarlarına ters düşüyordu. Bunlar PKK saflarına akışın önünü kesmek için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardı. Bunlara göre Başkan Apo Kürdü Kürt'ten çalıyor; genç insanları kandırıp gençliklerinden ve yaşamın zevklerinden yoksun bırakıyordu. İçinde yaşadıkları koşullardan rahatsızlık duyan gençler varsa bunlar kendileri gibi Avrupa'ya çıkmalı, gençliklerinin kıymetini bilmeli ve PKK'den uzak durmalıydı. Gençler için çare buydu. APO Kürdü olmayı seçmek, ölüm yolunu seçmekti ve böylesi kimseler için ölüm müstahaktı.

"Kürt gerçeğinde yaşamın temsilcisi olmak isteyen kimse, her zaman çarmıhını sırtında taşımak zorundadır. Kürt insanı açısından, çarmıhtan kaçış yaşamdan kaçışın öteki adıdır. Kişinin sırtında taşıdığı çarmıh, özünde yaşama kararlılığını ifade eder. "

"Kendi varlığını ve özgür geleceğini kesinleştirmek bakımından, bir halkın yapması ve kaçınması gereken şeyleri tam bir açıklıkla ortaya koymak ve ardından olması gerekeni yapmak, üstelik bunu kendi yaşamını feda etme pahasına gerçekleştirmek; bu halkın yeni ahlakına damgasını vurmak anlamına gelir."

Gaflet uykusuna yatan biri hainin kendisini gizlemesine de hizmet etmektedir

Başkan Apo'nun benzersiz çabalarının en anlamlı meyvesi olan yeni insana, başka bir deyişle APO Kürdüne karşı geliştirilen en sinsi ve ağır saldırılardan biri de PKK saflarında hortlatılan çetecilikten geldi. Özgürlük mücadelesini en az cepheden saldıran düşman güçler kadar, hatta onlardan daha fazla zorlayan çetecilik, aslında sömürgeci oligarşik rejimle yerli işbirlikçilerinin ortaklaşa içten partiye dayattıkları son derece tehlikeli bir komploydu. Çıkarları sarsılan Batı dünyası da bu komploya dolaylı destek sunuyor; bu da komplonun yaratacağı tahribatın hangi boyutlarda seyredeceğini gösteriyordu. Hem sömürgeciliğin aşağılık bir türemesi, hem de Kürt işbirlikçiliğinin yansıması ve uzantısı olması yüzünden, çeteciliğin bir bakıma her iki gücün tahribatlarına denk düşen bir tahribata yol açması doğaldı. Kürt halkının en seçkin evlatlarını savaş alanında öğütüp ucuza harcayan bir değirmeni andıran bu iğrenç beladan kurtulmak, hiç de kolay değildi. Çete çizgisinin elebaşılarının suçlarını hep eski kişiliğe yüklemeleri, her defasında bu kişiliğin etkilerinden sıyrılacaklarına dair güvenceler vermeleri ve partinin kendilerine bir şans daha tanıması isteminde bulunmaları, bunları teşhis etmede olmasa bile, yol açtıkları tahribatlara son vermede sorunlar yaratıyordu. Eski Kürt kişiliğinin tipik ajan karakterini yansıtan özellikleri nedeniyle örgütlü bir ajandan daha fazla zarar veren bir konumda bulunması, tümüyle art niyetli unsurlar için bir tür savunma kalkanı işlevi görüyordu. Temel bir zorluk işte buradaydı. İşbirlikçi hain ile gafil birini birbirinden ayırmak gerçekten zordu. Başkan Apo'nun *"Gaflet bazen ihanetten daha tehlikelidir"* sözü bu noktada büyük bir anlam kazanıyordu. Çünkü gaflet uykusuna yatan biri sadece canlı gerçeklikten kopmakla kalmıyor, aynı zamanda hainin kendisini gizlemesine de hizmet ediyordu.

Başkan Apo'nun dörtlü çete diye tanımladığı parti içindeki bu karşıdevrimci oluşumun en lanetli temsilcisi Şemdin Sakık'tı. Şemdin'in gerilla saflarında yaratmaya çalıştığı oluşumu Kürdistan'a özgü bir UNITA biçiminde değerlendirmek, elebaşısını da UNITA'nın başı Jonas Sawimbi ile karşılaştırmak yerindedir. Bu kişiyi kabile şefliğinden devlet başkanlığına kadar yükselmiş olan İdi Amin'e benzetmek belki de daha doğrudur. Partiye katıldığı dönemde daha çok zavallı duruşu ve çaresiz haliyle dikkatleri üzerine çekti. Mücadele katılmaya gelen hiç kimseyi asla terslemeyen Başkan Apo, Şemdin'i ilk gördüğünde *"Zavallı adam, sen burada ne arıyorsun?"* diye sormaktan kendini alamamıştı. Kendisine oğlu olarak bakmayan ve yanında oldukça geri plana itilmiş bir uşak muamelesi gördüğü babasıyla çatıştığı, bir türlü dikiş tutturamadığı birçok işe girip çıktığı, düzen içindeki tüm arayışları sonuçsuz kalınca kapağı PKK'ye attığı söyleniyordu. Mirasında pay sahibi olmak istediği babasını hizaya getirmek için PKK'ye dayanmaya ve PKK'nin olanaklarını kullanmaya çalıştığı açıktı. Bunda başarılı olabilseydi, herhalde üyesi olarak kabul edilmediği baba ocağına dönmekte hiç tereddüt etmeyecekti. PKK buna karşı tavır alınca geri adım atmak zorunda kaldı. Ancak ağalık yapma sevdasından hiç vazgeçmedi. Bulunduğu yeni ortama yönelik dikkatli gözlemleri, kendisine aynı amaca farklı yollar izleyerek ulaşabileceğini gösteriyordu. Çetebaşı düzen koşullarında ulaşamadığı ağalığı bu kez parti ortamında tesis edip yaşamaya yönelecek, bunun uğursuz çabası içine girecekti. Giriştiği bu deneme sonucunda çingene paşalığı türünden bir konumu yakalayabilirse o zaman babasına haddini bildirecek; kendisini evlat olarak reddeden babasının has oğlu olduğunu herkese ispat edecekti. Paşa mevkiine yükseldiğinde yaptığı ilk icraat babasını astırmak olan çingene çocuğunun garip hikayesi gerçekten tam da Şemdin'i anlatıyordu.

Kürdistan gibi bir ülkede yıllarca açlığa terk edilmiş ve basit bir terbiyeden bile geçmemiş egemen sınıf kökenli bir kişinin kendisini birdenbire rüyasında bile göremeyeceği olanaklar ortamında bulmasının, dengesiz davranışlar içine girmesine yol açacağı kesindir. Böyle biri açlıkla geçen yıllarının envanterinde yer alması gerektiğine inandığı her şeye müthiş bir açgözlülükle saldırır. İşbirlikçi de olsa egemen sınıf kökeninden gelmiş olması nedeniyle, kafasında hep gerçekte hakkı olan her şeyden yoksun bırakıldığı düşüncesi vardır. Bu yüzden adeta intikam alırcasına elinin altında bulunan her şeyi tüketmek ister. PKK gibi bir partiyi bile babasının tapulu arazisi üzerinde kaçak inşa edilmiş bir bina gibi görür. Dolayısıyla asıl sahibi kendisi olduğuna inanır. Şemdin'in tüm pratiğine yön veren ilginç mantık işte buydu. Kürdistan'da işbirlikçi kesimin hiçbir ahlaki ölçü, ilke ve değer tanımayan lümpen karakteriyle sahipsiz bir sokak köpeğinden farksız geçmişinin neden olduğu aşağılık kompleksi, yarı hayvanlaşmış Şemdin kişiliğinin ta kendisi demekti. Mitolojide Kentauros adı verilen ilginç bir yaratıktan söz ediliyordu. Bu kafası insan, gövdesi at biçiminde olan yırtıcı ve saldırgan bir varlıktı. Yani bir yarısı hayvan, öbür yarısı insandı. Kentauros'un en tehlikeli yanı hayvan değil insan olan yanıydı. Dolayısıyla en tehlikeli bir hayvandan çok daha tehlikeliydi. Çünkü insan yanına özgü aklını hayvani güdülerinin hizmetine koşturuyordu. Abartmaksızın denilebilir ki, Şemdin tam bir Kentauros tipini sembolize ediyordu.

Bu Kentauros, görev yürüttüğü her yerde bu lanetli çılgın kişiliğini konuşturdu. Büyük bir coşkuyla özgürlük mücadelesine katılmaya gelen ve özgür yaşamı yaratma çalışmalarında yer almak isteyen genç kızları gerilla ortamında yaşatmamaya kararlı biri olarak, her türlü bozguncu ve kaçırtıcı tutumu sergiledi. Kirli emellerine alet edemediği kadını başka biçimde düşürmek ve bitirmek için hemen her yöntemi denedi. İşbirlikçi sınıfın köylülük üzerindeki geleneksel yönetim tecrübesini de kullanarak, süreç içinde gerilla saflarında belli bir etkinlik kazandı. Art niyetli bir tutumla Başkan Apo'yu adeta tanrı katına yükseltti. Bu ikiyüzlü yaklaşımıyla eğitimsiz savaşçı topluluğunun Önderliğe bağlılığını en kötü biçimde istismar ediyor; böylece onlarda partiye bağlı biri olduğu izlenimini güçlendirmeye çalışıyordu. Kuşkusuz yaptıkları bununla da bitmiyor; tanrılaştırdığı Başkan Apo'ya göksel krallığı bağışlarken, kendisi de yeryüzünün krallığına soyunuyordu. Elbette yeryüzü krallığı göksel tanrılıktan çok daha etkiliydi ve avantajları oldukça fazlaydı.

Başvurduğu tüm yöntemlere rağmen gerillayı ezemeyen devlet, gelişen mücadele karşısında içine düştüğü çözümsüzlüğü aşmanın yolunu çeteciliği örgütlemekte arıyordu. Bu amaçla ortaya çıkardığı ilk oluşum, Kürt işbirlikçiliğinin örgütlendirilmiş biçimi olan köy koruculuğuydu. Bu da yetersiz kalınca, çetecilik devlet eliyle giderek yaygınlaştırıldı. Toplumun her kesiminden devşirme güçlerin umut bağlanan bir kuvvet olarak düzenli ordunun yanında yer alıp savaşa katılması, özel savaş denilen kirli savaş dönemine geçildiğini göstermekteydi. Her türlü kirli işe bulaşmış, yasadışı yoldan kazanç sağlayan ve rantla geçinen her kişi veya çevre, yaptıklarına göz yumulması karşılığında Kürt halkına karşı geliştirilen özel savaşta yer aldı. Başlangıçta bir ölçüde kontrol altında tutulabilen bu çete yapısı bir süre sonra tamamen kontrolden çıktı ve devlet içinde devlet haline geldi. Tansu Çiller-Doğan Güreş ikilisi, ülkeyi tam bir bataklık haline getiren ve yaşam şansını bu bataklığı derinleştirmekte bulan cümle haşaratı iktidara taşıdılar. Çetecilik bu ilginç ikilinin gayretleriyle devlete iyice yerleşti. Yasadışı olan her şeyin yasa halini aldığı, hukuksuzluğun hukuk haline geldiği, adaletin faili meçhul cinayetlerle kendisini konuşturduğu, rant düzeninin ülke ekonomisine damgasını vurduğu, kara paranın yönetici sermaye olup çıktığı bu dönem; hayvanlaşmanın zincirlerinden boşaldığı kapkara bir dönem olarak Türkiye tarihine geçti.

Şemdin kişiliğinde ifadesini bulan PKK içindeki çeteleşme de bir bakıma devlet içindeki bu çeteleşmenin bir yansıması oluyordu. Başkan Apo'nun '93 yılı kışında ilan ettiği ateşkesi olumlu karşılayan Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın kuşkulu ölümü ile bunun hemen ardından Şemdin'in Bingöl'de 37 askeri katletmesi arasında bir bağlantı bulunması olasılığı oldukça yüksekti. Bu süreç Şemdin'in faaliyetlerini iyice hızlandırdığı bir süreç olmuştu. Burada dolaylı yönlendirmeden fiilen ilişki kurarak ortak hareket etmeye kadar birçok yöntemin iç içe kullanıldığı kesindi. Özellikle '95 yılı bu çeteler ittifakının sonuç almak üzere bütün gücüyle yüklendiği bir yıl oldu. Türk ordusunun dış cepheden yoğunlaşan saldırılarına paralel olarak sivil halka yönelik katliamlar, yakıp yıkma ve göç ettirme biçiminde gelişen saldırılarda da hızlı bir tırmanış yaşandı. Aynı şekilde içte çetecilik tüm partiyi ele geçirme girişimlerine hız verdi. 6 Mayıs 1996 tarihinde patlayıcı yüklü bir arabayla yapılan saldırı, Başkan Apo'yu ortadan kaldırmayı hedefliyordu. Bu saldırı öngörüldüğü biçimde hedefini bulmuş olsaydı, PKK büyük ölçüde çeteciliğin denetimine girecek; böylece Kürt tarihinin en uzun süreli isyanı da ilginç bir tarzda bastırılmış olacaktı.

Başkan Apo'yu hedefleyen bu uğursuz imha girişiminin tüm partide ve daha çok da parti tabanında büyük bir sarsıntıya neden olması; her kadro ve savaşçıda büyük bir öfke dalgasına ve mutlaka bir şeyler yapma hırsına yol açması kaçınılmazdı. Hemen herkes bu son saldırının çok daha farklı bir anlam taşıdığını ve artık eskisi gibi rahat davranamayacağını iyi biliyordu. Aslında Başkan Apo PKK hareketinin temellerini attığı ilk günden başlayarak birçok komplo ve provokasyon girişimine tanık olmuş, müthiş sezgi gücüyle bunları daha öncesinden fark etmiş, kimilerini erken doğum yapmak zorunda bırakmış ve partisini bu mücadeleden güçlendirerek çıkarmıştı. Bütün parti kadrolarının bu konuda Önderliğe büyük güven duymaları, kendilerini tehlikeli bir rehavete kapılmaya kadar götürmüştü. Artık bu rehavet daha fazla devam edemezdi. Kaldı ki, bu komplo saldırısından çıkarılması gereken ders çok netti. Özel savaş rejimi savaşı artık başka alana kaydırıyor ve oradan sonuç almak istiyordu. Bu savaşta tek hedef Başkan Apo'ydu. O'nu ortadan kaldırmak, savaşı kazanmak demekti. Bu da özel savaş rejiminin gerillayı artık fazlaca ciddiye alınacak bir güç olarak görmediğini ve işini kolaylıkla bitirebileceği inancı taşıdığını ortaya koyuyordu. Düşmanın ciddiye alma gereği duymadığı bir konumda bulunmak, özellikle bir savaşçı için hiç de iç açıcı bir durum değildi; hatta bir savaşçı için onur kırıcı bile sayılabilirdi. Apocu tarzı uygulamadaki zayıflığı bu tarzdan önemli ölçüde uzaklaşması, gerillanın düşman cephesindeki moral bozucu etkisini giderek azaltıyor; böylece gerilla cephesinden ciddi bir tehdit beklemeyen oligarşik devletin tüm gücüyle Başkan Apo'yu etkisizleştirme hedefi üzerinde yoğunlaşmasını sağlıyordu. Demek ki, kök kurutucu rejime Kürt halkının beynine yönelme cesaretini veren şey, gerillanın yaşadığı zayıflıklar ve yetersizliklerdi.

Apoculuk, kimliği ve özgürlüğü için mücadele eden Kürt halkının fedai ruhudur

Başkan Apo'ya yöneltilen uğursuz saldırıya gerilla saflarından en anlamlı ve etkili tepki ve yanıt *Zeynep Kınacı* adındaki gerilla bir kadından geldi. Dersim'de Türk ordu güçlerinin arasına dalıp bedenine bağladığı bombayı ateşleyen Zeynep Kınacı, tek bir eylemle Türk ordu güçlerine asla unutamayacağı bir ders veriyordu. Zeynep Kınacı'nın, Kürt halkı arasında efsaneleşen adıyla ***Zilan***'ın eylemi özünde bir uyarı niteliğini taşıyordu. Uyarı iki yönlüydü: Bir yönüyle oligarşik rejime, diğer yönüyle partiye ve halka hitap ediyordu. Türk devleti Başkan Apo'nun PKK kadroları ve Kürt halkı için neyi ifade ettiğini çok iyi bilmeli, hesabını buna göre yapmalı ve adımlarını ona göre atmalıydı. Ona yapılacak bir saldırı girişimi asla karşılıksız kalmayacak, bedeli sahibine çok pahalıya ödettirilecekti. PKK militanı gerektiğinde bedenini bir silaha dönüştürecek ve düşmanın hiç beklemediği yerde konuşturacaktı. En zayıf bir PKK militanında bile gerçekleşen bir Apocu ruh vardı ve bu ruh harekete geçirildiğinde önünde durmak mümkün olmayacaktı. Sürdürülen kirli savaşın doğrudan Başkan Apo'yu hedef alacak kadar iblisçe boyutlara taşınması, Türkiye'yi sonu belirsiz karanlık bir mecraya sokacaktı. Aynı şekilde her parti militanı da kendi gerçeğini tanımak ve ona uygun yaşamakla mükellefti. Hem Apoculuktan söz etmek hem de ondan uzak durmak tam bir ikiyüzlülüktü. Özü ve sözüyle, kişiliği ve eylemiyle uyumlu bir bütünlük oluşturmadıkça Apocu olunamazdı. Apoculuk, kimliği ve özgürlüğü için mücadele eden Kürt halkının fedai ruhudur. Böyle bir ruha sahip olmadıkça kurtuluş olanaksızdı. Böylesi bir ruhtan yoksun kalan biri bir partili ya da özgürlük savaşçısı olduğunu söylerken sadece kendisini aldatmış olacaktı. Oysa Apoculukta aldanmamak ve aldatmamak en yaşamsal ilkelerden biri durumundaydı. Herkes mutlaka bu ilkeye uygun davranmalıydı.

Yok olmasına kadar gidebilecek ölçüde ağır tehdit altında bulunan ezilen bir halkın biricik yaşam seçeneği olan diriliş mücadelesinin içinden geçtiği en kritik bir süreçte, bu halkı savunmak ve mücadelenin sürekliliğini sağlamak için birey olarak bedenini ve ruhunu ortaya koymak; aynı zamanda yeni bir ahlakın oluşturulmasına öncülük etmek demektir. Kendi varlığını ve özgür geleceğini kesinleştirmek bakımından, bir halkın yapması ve kaçınması gereken şeyleri tam bir açıklıkla ortaya koymak ve ardından olması gerekeni yapmak, üstelik bunu kendi yaşamını feda etme pahasına gerçekleştirmek; bu halkın yeni ahlakına damgasını vurmak anlamına gelir. Beynin tehlikede olması, bedenin bütün uzuvlarının da tehlike altında bulunduğunu ifade eder. Bedenlerini korumak isteyenler, işe beynini korumakla başlamak zorundadır. Varolmanın asla vazgeçilmez ilkesi budur. Zilan, gerçekten düşüncesi ve eylemiyle Kürt halkının yeni ahlakını belirledi. Öyle ki, Başkan Apo'yu esarete kadar götüren uluslararası komplo sürecinde, Kürt halkının en seçkin evlatları, ***Özgürlük Güneşimiz*** dedikleri Önderliklerini savunmak için alev topuna dönüştürdükleri bedenleriyle ateşten bir koruma çemberi örmeye çalıştılar. Bedenini bir ateşten topa dönüştürmesini bilen insanın her şeyi yapması mümkündü. Onların da herkese vermek istedikleri mesaj zaten buydu. On bir yaşındaki kız çocuğundan yetmiş yaşındaki ev kadınına kadar bedenini ateşe veren her insan, bu eylemiyle hem Kürt halkına hem de tüm insanlığın içinde uyuyan insana sesleniyordu. Farkında olmasa da, dünyada insan soyundan gelen herkesin içinde asla pazarlık konusu yapılamayacak, alınıp satılamayacak, bir başkasına devredilemeyecek ve vazgeçilemeyecek bazı şeyler vardı. Başkan Apo bütün bunları temsil eden bir insandı ve bu yüzden asla pazarlık konusu yapılamazdı. Herkesin kendi içindeki insanı boğazlaması anlamına gelen böylesi insanlık dışı bir davranış, karşısında Kürt halkını bulacaktı. Kaybetmenin kader diye dayatıldığı bir halk, kendi yok oluşundan kazanç sağladığına inananlara kaybettirmeyi göstermeden sahneden asla çekilmeyecekti.

Zilan'ın kendi kanıyla çizdiği izi takip ederek geliştirilen bu fedai eylemleri belki Başkan Apo'nun esaretini önleyemedi. Ama bu eylemlerle yapılan uyarı hala geçerliliğini koruyor. Zilan'la birlikte sayıları artan şehitlerden müteşekkil büyük fedai ordusu, en etkili manevi komuta gücü olarak, özgür bir hayata yakıt olabilecek muazzam bir enerji kaynağı gibi, Kürt halkının düşünsel ve ruhsal dünyasını yönlendirmeyi sürdürüyor. Zilan'ın yarattığı gelenek, ateşin arındırıp tümüyle saf hale getiren süzgecinden geçip şekillenmiş olan bu gelenek, özgür hayatı yaratma eylemi içindeki Kürt halkının temel varlık düsturu olmuş durumdadır. Bu gelenek yaşama ve insana son derece saygılıdır. Onun yok edilmek istenen bir halkı hayatla buluşturmaya çalışırken, başkalarına iğne ucu kadar zarar vermesi ve hele başkalarının hayatına kastetmesi asla düşünülemez. Bu geleneğin bağrında taşıdığı şiddet unsuru da hayata sarsılmaz bağlılığının göstergesidir ve hayatı söndürmeye yönelebilecek şiddete karşı meşru savunmaya konumuna geçmeye götürür. Zilan, bu eşsiz Kürt kadını bedenini saç tellerine kadar parçalayacak bir eylemin arifesinde bile, Başkan Apo'ya hitaben kaleme aldığı bir mektupta büyük bir yaşamın sahibi olmak istediğini yazıyordu. Bu görülmemiş ölçüde tutkulu yaşam aşkı olmasaydı, böyle bir eylemin gerçekleşmesi de mümkün olmayacaktı. Dolayısıyla bu eylem özünde bir yaşam güzellemesiydi; Kürt halkını ve özellikle Kürt kadınını hayatı uğrunda kurban olunacak kadar sevmeye davetti. Davet, Kürtçe'de düğün anlamına geliyordu. Hayat ve insan, gelin ve güvey demekti. Kürt halkı hayat adı verilen gelinle buluşmalıydı. Zin ile Mem arasında kara çalı gibi biten ve kavuşmalarını önleyen Beko Awan taifesi artık devreden çıkarılmalıydı. Kürt aşkı, önündeki engelleri aşıp yaşamla özgür temelde buluşmanın kendisiydi. Yaşamsız ve aşksız Kürt'ten Kürt yaşamı ve aşkı böyle doğuyordu.

> "Hakikat çıplaktır, yanılgı ise pek çok örtüyle sarılıp sarmalanmak demektir. Eskiye ait her türlü kostüm birer yanıltma aracıdır. Kendi hakikatini keşfetmek, yanılsamayı gerçek olarak sunan tüm örtüleri ve peçeleri parçalamaya girişmekle başlar. İçinde saklı durduğu kaya parçasındaki cevhere ulaşmak isteyen, sert bir örtü gibi cevheri hapseden kayayı parçalamak zorundadır."

Kürt gerçeğinde yaşamın temsilcisi olmak isteyen kimse, her zaman çarmıhını sırtında taşımak zorundadır. Kürt insanı açısından, çarmıhtan kaçış yaşamdan kaçışın öteki adıdır. Kişinin sırtında taşıdığı çarmıh, özünde yaşama kararlılığını ifade eder. Özgürlük ve kimlik sorunu çözülmedikçe, Kürdistan'da sırtındaki çarmıhı yere çalan biri, insan olarak dünyaya geliş biletini iptal etmek istiyor demektir. Yaşam serüveninin başlamadan bitmesi anlamına gelen bu davranış, inkar ve imha siyaseti üzerinde yükselen oligarşik düzenin dayattığı otsu bir yaşamı olumlamayı anlatır. Türk egemenlik sisteminin kabul ettirmeye çalıştığı solucan harcı iğrenç bir yaşama evet diyen birinin sırtında belki artık çarmıh olmayacaktır. Ama yine de onun sırtı boş değildir. Çarmıhın yerini bu kez semer almıştır. Bunu bir abartı veya kendileri için bir hakaret sayanlar olabilir; ama ne yazık ki gerçek budur. Oligarşik cumhuriyet Kürtleri her zaman bir semerliler topluluğu olarak görmek istedi; onları ayak işlerine koşturacağı bir kalabalık olarak değerlendirmeye çalıştı. İnsan olarak Kürde götüren tüm kapıları iyice kapatırken, Türkleşmeyi kaba saba semerden kurtulmanın yolu diye dayattı. Girdiği Türkleşme yolunda başarılı olanlar semeri bıraktılar. Ancak benimsedikleri yeni Türk kimliği bunların üzerinde bir bakıma biraz daha gösterişli bir eyer gibi durdu. Başka bir deyişle Kürt için Türk'e dönüşmek, semer sürecinden kurtularak eyer dönemine geçiş yapmak gibi bir şey oluyordu.

Karar verme yetkisi ve imkanına sahip olabilseydi, elbette hiçbir Kürt çocuğu böylesi bir yaşama dahil olmak istemezdi. Ama bir kez böyle bir yaşama adım attıktan sonra da, hiçbir çocuk bu yaşamın dışına çıkamadı. Bu gerçeği dehşetle fark eden ilk Kürt çocuğu Abdullah Öcalan oldu ve bu yüzden kendini bildi bileli çarmıhını hep sırtında taşıdı.

Mucize yaratmanın yolu çarmıhını omuzlarında taşımaktan geçiyordu

Ondaki büyük yaşam için büyük kavga işte böyle başladı. Kürt halkı gibi tükenişin eşiğindeki bir halkın yaşam davasına sahip çıkıp bu alandaki önderlik boşluğunu doldurmaya yönelmek, İsa Mesih gibi sırtında çarmıhıyla Golgotha tepesine tırmandığını bilerek hareket etmeyi gerektiriyordu. Başkan Apo bu gerekliliği adeta bir yazgıya boyun eğer gibi kabullendi. Çünkü çarmıhsız bir insan-Kürt dünyasına götüren tek yol buydu. Mucizeler yaratmanın yolu çarmıhını omuzlarında taşımaktan geçiyordu.

Kürt gerçeği içinde gerçekleşen APO mucizesi, zamanla diri olarak yatırıldığı mezarından doğrulup kendisini ölüme yolcu etmek isteyen bunak ve köhne düzenlere kafa tutan bir halkın dünyayı sarsan depremine dönüştü. Ancak aynı zamanda emperyalist Batı'nın da Kürt için uygun gördüğü ve devamında hemfikir olduğu bir statü olan semerli yaşamın yerle bir edilmesi kimsenin işine gelmiyordu. İhanetin her hücresine işlediği Kürt egemenleri de kendilerini bu depremin mağdurları olarak görüyorlardı. Depremin büyük sarsıntısı bunların maskelerini düşürmüş, nasıl hayvani bir yaşamın ortasında durduklarını tüm dünyaya göstermişti. İnsansızlaştırılan bir Kürt yaşamının kurumlaştırılmasında bu güçlerin payı büyüktü. Oligarşik düzene yaptığı hizmet karşılığında eyerli bir yaşama terfi edeceğine inanan bu grubun şimdi artık çırılçıplaktı. Bedeni kadar ruhunu da saran tüm çirkinliklerini gözler önüne seren bu çıplaklık, tiksintiyle izleyen bakışlar altında feodal gururunun depreşmesine yol açıyor ve intikam hırsını körüklüyordu. APO mucizesi efendiler ve uşakları için artık tahammül sınırlarını aşıyor; kendilerini nihai bir hesaplaşmaya yöneltiyordu. Gerçekleşen büyük komplonun anlamı işte buydu. Kendini dev aynasında gören Batı dünyası, intikam almak için yanıp tutuşan Kürt lanetiyle birleşerek, kendi gerçeğini yanılgıya dönüştüren bu güzel insanın karşısına dikiliyor ve O'nu çarmıha geriyordu.

Dikenli çalıdan yapılan krallık tacının başına yerleştirildiği İsa'nın çarmıha gerilme tragedyası, aradan iki binyıl geçtikten sonra bir kez daha sahneye aktarılıyordu. Eskisine göre daha genişlemiş olan tiyatro sahnesinde roller de oldukça iyi dağıtılmıştı. Eski Roma'nın yerini şimdi Washington almıştı. Avrupa, köleci Roma'nın İsrail'deki baş temsilcisi Pontius Pilatus'u oynuyordu. Rahip Kayafas'ı temsil eden iğrenç Kürt ihaneti oyundaki performansıyla dikkatleri üzerine çekiyordu. İsa'yı ihbar eden Yehuda İskaryot sahte Yunan dostluğunda en çarpıcı ifadesine kavuşuyordu. Haydut Bar-Abbas rolü ise biçilmiş kaftan gibi Türkiye'ye uymuştu: İsa çarmıha gönderilirken, Bar-Abbas da özgürlüğüne kavuşturuluyordu. Tarihsel mekanlar bile fazla değişmemişti; Kudüs ve Roma yine aktifti. Ama Golgotha'nın yerini bu kez İmralı almıştı. Sahnenin uzak bir köşesinde havarileri oynayan bir yetersiz militanlar topluluğu duruyordu. İsa'nın yakalanışından sabah horozunun ötüşüne kadar geçen sürede, havariliğin temsilcisi Petrus, İsa'yı üç kez inkar etmişti. PKK militanı ise, Başkan Apo daha yakalanmadan önce önemli ölçüde bir inkarcı duruma düşmüştü. İstemediği bir oyunda kendisine nasıl korkunç bir rol biçildiğini gördüğünde içine düştüğü dehşete rağmen, yetersiz militanlığın da bu sahnede yer aldığı kesindi. 'Bu oyun oynanmamalı' diye haykırıp Roma yollarına düşen yoksul Kürt halkının ölümüne direnişi de artık bu tragedyanın tekrarına engel olamayacaktı. "Kapı komşumuz" dediği İsa'yı gerçekten seven Başkan Apo, kendini bildi bileli omuzlarında taşıyıp durduğu çarmıha gerilerek İmralı adasına doğru yola çıkarılacaktı. Yeniden çarmıha germe komplosunda rol oynayan herkes memnundu. Kabus sona ermişti. Bar-Abbas'ı oynayan Türk egemenlik sistemi, ikinci kurtuluş savaşını da kazandığını haykırıp zafer naraları atıyordu. Kürt ihanetinin iğrenç öfkesi yerini miras paylaşma telaşına bırakmıştı. Bütün bunların hepsinin ortak kanısı, Kürt depreminin bir daha kendilerine korku dolu anlar yaşatmayacağıydı.

Öyle umuyorlardı; ama öyle olmadı.

Paskalya Bayramı Hıristiyanlık aleminin en anlamlı günlerinden biridir. O gün kilise çanları önceki günlere göre daha farklı bir gürültüyle çalar. Her şeyde çürümüş görünen yüzeyin altında akan büyük hayat ırmağının çılgınca coşkusuna eşlik etme arzusu vardır. Güne yansıyan ses yoğunluğu soğuk makinelerin marazi hıçkırıklarını değil, toprağın yüzünü yırtan sayısız bitki tohumunun mahşerini haber verir gibidir. Çürümüş olanın çirkin kokusu yaşama duranın sarhoş edici rayihasıyla yer değiştirir. Kilisenin çocuk korosunun meleksi ciddiyetiyle okuduğu ilahiler, mucize geliyor dedirten bir hava estirir. Bu arada güneş doğar ve her taraf 'İsa çürümenin kucağında dirildi, bağlarınızı sevinçle çözün' haykırışlarıyla dolar. Fazlası ölümü çağrıştıran durağanlığa mahkum eden tüm bağlar çözülmüştür. Herkes artık aynı fırtınanın içindedir; fırtınaya karşı direnen kimse yoktur, tersine herkes artık onun parçası olmuştur. Fırtına, bu hareketli dünyanın toplamıdır. Yeniden Dirilen İsa, akışı asla önlenemeyecek olan ve çürümüş yüzeyin derinliklerinde serüvenine devam eden hayat ırmağının üste çıkıp arayışını toprağın yüzünde sürdürmesidir. Yeniden Dirilen İsa, arayışa geçen her insanın kendi benliğinde keşfettiği tanrı ve tanrıçaların ölümsüzlüğe çağıran müthiş enerjisidir; kışın dondurucu soğuğunda toprak ananın gövdesine sığınan tohum tanesinin kuru kabuğunu parçalayarak güne ve güneşe merhaba demesidir. Bu yüzden bir bahar sabahında çürümüş bitki ve yaprak yığınının ortasında boynunu yukarıya doğru uzatan her çiçekte simgesel bir yeniden dirilişin kutsallığı vardır; öyle ki her çiçek bir parça Yeniden Dirilen Adam kokar, ***Nasıralı İsa*** ile ***Amaralı Öcalan***'ın rayihasını taşır. Bu rayihayı içine çekebilen, onlarla birlikte yeniden dirilişe geçmiş demektir.

Dünyanın en harika çiçeği kendisi olma yolunda yürüyen insandır

Aradan iki binyıl geçtikten sonra tekrarlanan çarmıha geriliş tragedyası, sahnelenişinde rol alanların kimliğine büründükleri kişilikleri en iyi şekilde oynamalarına rağmen, bir kez daha umulanın tersine sonuçlar doğurmuştur. İlk örneğinde olduğu gibi yeniden diriliş inkar edilmez bir gerçektir. Yeni Golgotha olan İmralı'ya yolculuk Başkan Apo için yeniden doğuş olmuş; Önderliğiyle birlikte Kürt halkı da kendisini inkarcılık dünyasına bağlayan bütün bağları sevinçle parçalayıp yeniden dirilişe kalkmıştır. Amaralı Adamın şahsında özgür insanlığın kök salabileceği en verimli toprak olduğunu kanıtlayan Kürdistan, rengarenk çiçeklerle donanıp Aden Bahçesi'ne dönüşeceği günlerin arifesinde bulunmaktadır. Üzerinde yaşadığımız dünyanın en harika çiçeği, kendini bulma ve kendisi olma yolunda sarsılmaz bir kararlılıkla yürüyen insandır. Eski dünyanın kendisine dayattığı yabancılaşmanın çürütücü ortamında en kayıp kimlik durumuna düşen Kürt insanı bugün en azından kendisine en yakın duran insan haline gelmiştir. Bu haliyle Kürt insanı yaşlı dünyamız ve onun kirlenmişlikten adeta boğulan insanı için temiz bir soluk olmaktadır. Kimliği ve özgürlüğü için mücadele eden Kürt, insanlığın ışıldayan yüzüdür.

Yeniden doğuş eylemi her şeyden önce çıplaklığı akla getirir. İnsan çıplak doğar. Hazır kostümleri içinde dünyaya gelmiş bebek yoktur. Yeniden doğuşun çocuğu olan Kürt insanı da çıplaktır. Köyünden kopmuş, evi yakılıp yıkılmış, ailesi dağıtılmış, aşireti dağılmış, mülkiyet dünyasıyla bağları parçalanmıştır. Yanında taşıdığı ve hala vazgeçemediği tek eşyası sırtındaki çarmıhıdır. Çarmıh, yeniden dirilmenin büyüleyici aracıdır. Çarmıh olmadan yeniden diriliş de mümkün değildir. Kürt insanının kendisine giydirilen her şeyi soyunması ve kendisine ait olduğu söylenen her şeyi terk etmesi, kendi gerçek varoluşuna yönelmesinin kaçınılmaz gereği ve sonucudur. Hakikat çıplaktır, yanılgı ise pek çok örtüyle sarılıp sarmalanmak demektir. Eskiye ait her türlü kostüm birer yanıltma aracıdır. Kendi hakikatini keşfetmek, yanılsamayı gerçek olarak sunan tüm örtüleri ve peçeleri parçalamaya girişmekle başlar. İçinde saklı durduğu kaya parçasındaki cevhere ulaşmak isteyen, sert bir örtü gibi cevheri hapseden kayayı parçalamak zorundadır. Yalanların uyuşturucu dünyasından yeryüzüne inip zamanın ve mekanın içine giriş yapmak ancak böyle gerçekleşebilir. Bunun tersi olan ise yalanlaşmadır. Çıplak Kürt, yalanlaşmadan gerçekleşmeye geçen insan-Kürt'tür. Sahtelik rahatlatıcıdır, gerçeklik ise insana acı verir. Sahteliğin gösterişli sıcak giysileri içindeki adam soğuğa karşı tedbirlidir; oysa çıplak olmak ve üstelik fırtınanın ortasında bulunmak üşütür. Buna karşılık bilerek ve isteyerek fırtınaya dahil olmak ve onun bir parçası haline gelmek direnç arttırıcı bir rol oynar. Fırtınanın ortasındaki çıplaklık insanın insani duyarlılığını müthiş geliştirir. Kendi acılarının sınırını aşan çıplak insan, ilişki olarak insanlığının farkına varır; çıplaklığı kendisinden çok daha zor durumda olanların da bulunabileceğini düşünmesini sağlar ve onlarla dayanışmaya yöneltir. Dayanışma, bireycilikten kurtulup toplumsal insanla bütünleşmedir.

Shakespeare'in hala üstünde duran asalet giysileri içinde sokağa atılmış Kral Lear'ı her şeyini kaybetmiştir. Tahtı elinden gitmiş, krallığı kayıplara karışmıştır. Artık sokaklarda, yatacak yeri ve yapacak işi olmayan yoksul insanlar arasında onlar gibi bir insandır. Soğuğun ve yağmurun altında aç olduğunu fark etmekte ve üşümektedir. Yanındaki insanlardan tek farkı, hala üzerinde taşıdığı krallık giysileridir. Bu emanetleri de defettiğinde artık yalnızlığını aşmış, gerçek dostları olacak insanların sıcaklığını hissetmeye başlamıştır. Kendi deyimiyle Kral Lear ancak şimdi 'her karışına kadar kral' olmuştur. Maskeler kaldırılıp bir kenara atılmış, altındaki canlı insan açığa çıkmıştır. Kürt insanının yeniden dirilişi de özü itibariyle böyle gerçekleşiyor; yeryüzündeki taçsız ve tahtsız Kürt krallığı işte böyle vücut buluyor. İçinde kapalı hiçbir şeyin kalmadığı, eklentilerin atıldığı,

"Farkında olmamak bile başlı başına önemli bir olgudur; bir sorumluluk eksikliğini dışa vurur. Fark etmek, farkında olmayana yardım etme sorumluluğu altına girmek demektir. İnsan işte budur. Kürt insanı böylesi bir insan olmanın büyük sorumluluğunu omuzlamış bulunmaktadır. Apocu kazanma yöntemi böyledir."

peçelerin söküldüğü, örtülerin yırtıldığı, yüreğin bile kendini insan yüzü gibi herkese açıklıkla gösterdiği, riyanın silindiği, hile ve entrikanın yoklar arasına karıştığı, herkesin ve her şeyin ne ise o olduğu kilitsiz bir dünyanın sakini olmak isteyen Kürt insanı özgürlüğü, mutluluğu ve iyiliği bu açıklıkta buluyor.

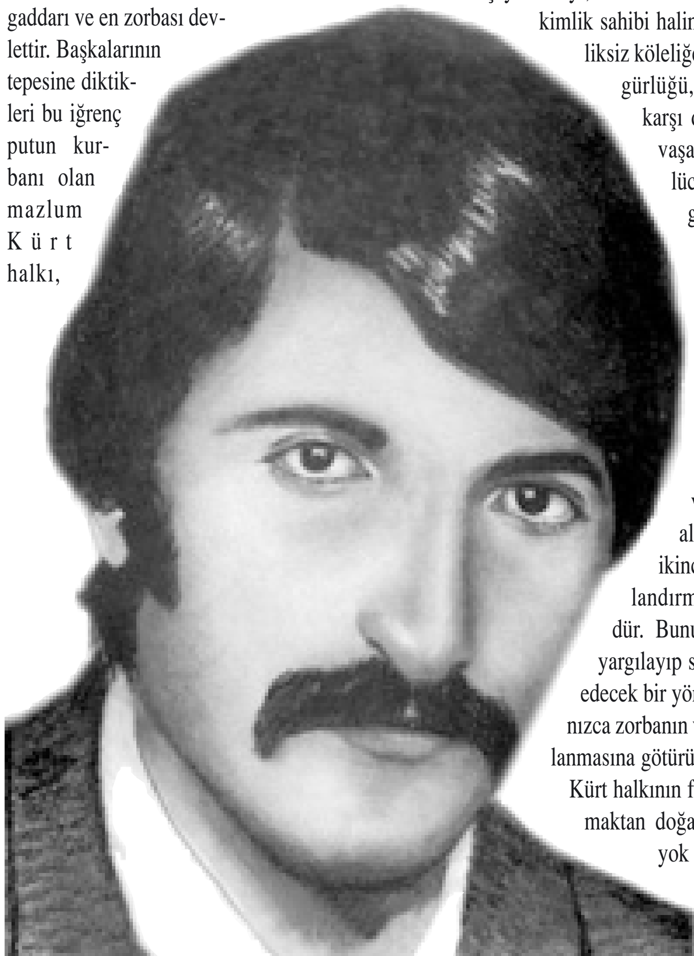
Açıklık, Başkan Apo'da adeta bir aşk oldu. Maskeleri düşürmek O'nda asla vazgeçmediği bir alışkanlık halini aldı. Görünenin ötesindekine ulaşmak, şatafatlı tören havalarının altında gizlenen kokuşmuşluğu gözler önüne sermek, en büyük kutsallık atfedilen şeylerin gerçekte bağışlanmaz kötülüklerin sembolü olduğunu göstermek; insan yapısı çeşit çeşit putun üste çıkarıldığı, insanın ise en dibe itilip puta itaat ettirildiği bir düzene asla boyun eğmemek, put yıkıcılığı tıpkı bir meslek gibi benimsemek ve insanı putlarından özgürleştirmek; kutsal ve dokunulmaz olanın putlar değil insan olduğunu ve hiç kimsenin yaratıcıyı aşağılama hakkına sahip olmadığını prangasız mahkumlara bıkmadan anlatmak; doğallığı yeniden insanın en temel karakteri haline getirmek; yaratıcı insan içinde ilk yaratıcı olan kadının ardına kapatıldığı tüm kapalı kapıları paramparça ederek, onu eşitler arasındaki gerçek yerine - birinci sıraya yerleştirmek; yoksullar kadar kralları da bu akışa katmak için müthiş bir çaba harcamak; hiç kimseyi dışlamadan herkesi bu açıklık dünyasına dahil etmek... Çürümüşlük üzerinde yükselen dünyalarında her şeyi (ve tabii kendilerini de) oburca tüketip gününü gün eden egemenler için bütün bunlar çarmıha gerilişe davetiye çıkaran nedenlerdi. Açıklıktan söz etmek ve açıklığın eylemcisi olmak, temiz görünen pek çok şeyin gerçekte kirlenmenin örtüsü işlevini gördüğünü iddia etmek demekti. Çürümenin üstünde oturup hükmedenler için bu iddia oldukça rahatsız ediciydi. Dipteki bataklıkta yaşayan ezici çoğunluk bu iddiayı yer süpürmeye çağrı gibi değerlendirebilir ve bunun için harekete geçebilirdi.

Bütün putlar içinde en gaddar ve zorba olanı devlettir

Egemen ile ezilen, üstteki ile alttaki, zengin ile yoksul, yöneten ile yönetilen, uygar Batı ile köle Doğu, tanrı ile kul, tok ile aç, sefahat ile sefalet, sermaye ile emek, diktatörlük ile demokrasi, zalim ile mazlum gibi sayısız maskeleri fırlatıp atmış bir yaşamdan söz etmek tehlikeliydi. Maskesizlik kendilerinin sonu olacaktı. Dolayısıyla bu tehlikeyi bertaraf etmek, çarmıha germe tragedyasını ikinci kez sahnelemekten geçiyordu. Başkan Apo'yu sırtında taşıdığı çarmıha gerdirip İmralı'da bir tabutluğa koymaya kadar götüren gerçeklik işte buydu.

Kürtlerin ne başkalarını yargılayacak mahkemesi, ne suçluyu tıkacağı zindanı, ne de başlarında bekleteceği gardiyanı vardır. Bunlar devlet demektir ve Kürt devletten yoksundur. Devlet sahibi olmanın heveslisi de değildir. Bütün putlar içinde en acımasız olanı, en gaddarı ve en zorbası devlettir. Başkalarının tepesine diktikleri bu iğrenç putun kurbanı olan mazlum Kürt halkı, bundan böyle onu mümkün olduğu kadar yaşamına bulaştırmamaya çalışacaktır. Yine de orta yerde işlenmiş ağır bir suç vardır. Bu suçun adalete uygun olarak karşılığını bulması gerekir. Kimliksiz bir yaşama mahkum edilen ve her türlü özgürlükten yoksun bırakılan halkının özgürlük çığlığı olmak isteyen Amaralı Adam'a yaşatılan vahşet bir insanlık suçudur. Dünyaya yön veren güçlerin yasalarında da bu vahşet böyle tanımlanmaktadır. Nüfusu 50 milyona yaklaşan bir halkı yok saymak ve kimliğinden koparmaya çalışmak, anadiline yasak koymak, asimilasyoncu uygulamalarla eritmek ve bütün bu uygulamalara karşı çıkanları çarmıha gerdirmek, dünyaya hükmeden tüm güçlerin yasalarında soykırım suçu olarak değerlendirilmekte; üstelik bu suçun zaman aşımına uğramayacağı öngörülmektedir. Gerçek böyle olduğu halde suçlular yargıç, soykırım mağdurları ise sanık sandalyesindedir. Mağdurların Önderi de idam sehpasıyla tehdit edilmektedir. Demek ki, insanlığın kaderine yön veren büyük güçler ve onların temsilcisi olan Batı dünyası da Kürt halkını yok saymakta; bu yüzden kendisine hukukun uygulanamayacağına inanmaktadır. Demek ki, Batı dünyası da Kürt soykırımını gerekli görmekte ve bunu adaletin tecellisi saymaktadır. Öyleyse Kürt halkının bu adaletle olumlu herhangi bir ilişkisi olamaz, gücü varsa onunla yalnızca görülecek hesabı olabilir.

Başkan Apo, başkalarının neden olduğu haksızlıklardan şikayet edenlere, *'Başkalarına gücünüz yetmeyebilir; kendinize de mi güç getiremiyorsunuz?'* diye sorardı. Ortada ağır bir suç varsa ve adaletin yerini bulması isteniyorsa, buna karşılık suçlular güçlü olmanın zırhını giyinmişlerse ve adalet güçlüden yanaysa, bu durumda yapılması gereken şey, 'kendine gücün yetsin' ilkesini işletmek olacaktır. Kaldı ki, Kürt halkının kendi varlığını inkar eden ve ortadan kaldırılmasında hemfikir olmuş bir dünyaya ABD'nin yaptığı gibi iyi bir ders verecek hali yoktur. Kürtler açısından en anlamlı ve geçerli hesap sorma ve ders verme, kendine hesap verme ve kendi hatalarından ders çıkarma olmalıdır. Bu yönteme başvurmak, suça göz yummak ve adaletsizliğe seyirci kalmak demek değildir; suçu ve suçluyu kendi kişiliği ve eyleminde yargılayıp mahkum etmektir. Bu yöntemle başarı kazanmak, adaletin en mağrur biçimiyle tecelli etmesini sağlamak olacaktır. Kürt halkı bu noktada insanlığın vicdanı olmasını bilmeli; kör, sağır, dilsiz ve yüreksiz dünyanın karşısına insanlığı temsil eden güç olarak dikilmelidir. Başka bir deyişle yalana karşı gerçeği, inkarcılığa karşı dimdik ayakta durmayı, soykırıma karşı soy sürdürmeyi, hiçleştirmeye karşı her şey olmayı, kimliksizleştirilmeye karşı kimlik sahibi haline gelmeyi, kimliksiz köleliğe karşı ulusal özgürlüğü, diktatörlüğe karşı demokrasiyi, savaşa karşı barışı, bölücülüğe karşı özgür birliği, milliyetçiliğe karşı halkların kardeşliğini, kin ve nefrete karşı hoşgörü ve sevgiyi, bastırma ve imhaya karşı meşru savunmayı esas alıp savunmak ve ikincileri zaferle taçlandırmakla yükümlüdür. Bunun dışında suçu yargılayıp suçluyu mahkum edecek bir yöntem arayışı yalnızca zorbanın ve zorbalığın aklanmasına götürür.

Kürt halkının farklı bir halk olmaktan doğan tüm haklarını yok sayan ve yokluğa karışmasını dayatan bir dünyaya hadini bildirme gücü yoksa, o zaman zorbayı aklamayacak yöntemle sonuç almak nasıl mümkün olabilir? Bu da aynı şekilde güç sahibi olmayı gerektirmez mi? Hangi yöntemle olursa olsun, zorbadan ve zorbalıktan hesap sormak elbette güç gerektirir. Güç sahibi olmayanın hesap sormasını da bilemeyeceği kesindir. Ancak hesap sormadan söz edildiği yerde hemen vurup kırmayı, tutuklamayı, işkence tezgahına yatırmayı, hapsedip zindanlarda çürütme veya darağacına yollamayı aklına getirmek yanlıştır. Anlamanın bu biçiminin egemen sınıf mantığından kaynaklandığı açıktır. Bir benzetmeyle ifade etmek gerekirse, hesap sormak, hastayı sağlıklı insana dönüştürmek demektir. Körü gören, sağırı işiten, dilsizi konuşan, yüreksizi hisseden yapmak; inkarcıyı çıplak gerçekle karşı karşıya getirip gerçeğin yalandan daha inatçı olduğunu kendisine göstermek; gerçek mahkumun kendisi olduğunu hükmeden kimseye kabul ettirmek ve kendisini bu mahkumiyetten kurtarmak; maskelerin insanın güzel yüzünden daha güzel olamayacağını kanıtlayarak herkesin yüzündeki maskeyi atmasını ve kendisi olmasını sağlamak Kürdün hesap sorma tarzı olmalıdır.

Yaklaşık iki binyıl önce İsa bu tarzı, *"Sağ yanağınıza bir tokat yediğinizde sol yanağınızı da çevirin"* sözleriyle özetledi. Ancak üstelik ezilenlerin saflarından çoğu kimse bu sözleri bir tür teslimiyet, bir çeşit zorbalığa boyun eğiş olarak algıladı. Halbuki İsa'nın anlatmaya çalıştığı şey çok daha farklıydı. O aslında kendi insani özünden koparılmış ve dolayısıyla ruh sağlığını yitirmiş insan ile bu insanı kendi özüyle yeniden buluşturma yöntemine işaret ediyordu. Daha da önemlisi, İsa bu öğüdü bir başkasına değil, kendisini uygulayacak olan öğrencilerine veriyor; öğrencilerini adeta birer doktor olarak yetiştirip hasta toplumun içinde çalışmaya hazırlıyor ve kendilerine izleyecekleri yöntemi açıklıyordu. Bir kesimi balıkçı olan öğrencileri bundan böyle insan avlayacaklar; yani insanların beynini ve yüreğini kazanacaklardı. İnsanı kendine kazanmak hiç de kolay olmayacaktı. "Kendini kazanmak" çoğuna hakaret gibi gelecek ve bunlar zedelendiğine inandıkları onurlarını korumak için kayıp insandan söz edenlere tokat bile atabileceklerdi. Bu olağandı, yani hasta kendi doktoruna tokat atabilirdi, ama doktor hastasına aynı şekilde davranamazdı. Doğal olarak hasta insan kendi gerçeğini konuşturacaktı. Örneğin sohbetiniz sırasında çiçeklerin güzelliğinden söz ettiğiniz zaman karşınızdaki kişi suratınızı dağıtmaya kalkışıyorsa, bu davranışı sağlıksız bir durumun varlığını gösterir. Çünkü çiçek gerçekten güzeldir ve çiçeğin güzelliğini anlatmak onu paylaşma arzusunun ifadesidir. Güzelliği kendisiyle paylaşma arzunuz muhatabınızda olumsuz bir tepkiye yol açtığında ona benzer bir tepkiyle karşılık verirseniz, ondan ne farkınız kalır? Dolayısıyla bu tarzda insan kazanmak bir teslimiyet değil, direnmenin en üst biçimidir. Ancak baskı ve sömürü düzeninin kestirmeci çözüm yöntemlerine alışmış olanlar, bunu teslimiyet olarak sunarlar. Ama ne yazık ki onlar bunu söylediklerinde bile teslimiyetin en ağır biçimini yaşadıklarının farkında değiller.

Özgürlüğü kendi kişiliğinde fethedemeyen biri onun temsilcisi olamaz

Farkında olmamak bile başlı başına önemli bir olgudur; bir sorumluluk eksikliğini dışa vurur, kişinin sergilediği davranışın sorumluluğunu taşıyacak kapasitede olmadığını gösterir. Farkında olmak da aynı ölçüde önem taşır. Fark etmek, farkında olmayana yardım etme sorumluluğu altına girmek demektir. İnsan işte budur. Kürt insanı böylesi bir insan olmanın büyük sorumluluğunu omuzlamış bulunmaktadır. Apocu kazanma yöntemi böyledir. Bu yöntemin hemen her zaman sorunun kaynağı kadar çözüm gücünü de kendinde aramayı gerektirdiği ve hatta zorunlu kıldığı kesindir. Yabancılaşmaktan söz eden biri, kendindeki yabancılaşmaya tamamen son verip kendisi olmadıkça, yabancılaşmaya karşı mücadele edemez. Özgürlüğü kendi kişiliğinde fethedemeyen biri onun temsilcisi olamaz. Olumlu ve insana özgü olan ne varsa hepsini herkesten önce kendinde yaşamsallaştırmak, olumsuz ve insana aykırı ne varsa hepsini öncelikle kendi kişiliğinde mahkum edip aşmak, kazanma eyleminin ilk basamağı ve önkoşuludur. Bunu yapmak sadece kendini kazanmaktır, ilk basamak olması ve önkoşulu oluşturması bundandır. Çözüm gücü haline gelmek böyle gerçekleşir. Çözüm gücü olmuş insan, zorbalığa ve zorbaya karşı her türlü silahla donanmış insandır. Böyle bir insanın yaşayan bir gerçeklik olarak varlığı, suçun ve suçlunun çaresiz kalmayacağının en çarpıcı kanıtıdır. Adalet bir hizmet olayıdır. İnsan ancak hizmet etmesini bildiği ölçüde adil davranabilir. İnsanı kendine kazanma eylemi içindeki biri, adaletin en soylu temsilcisidir. Kendini kazanarak çözüm gücü olmuş insan, kazanmanın geriye kalan tüm basamaklarını kolayca tırmanabilir; başka bir deyişle insanlığı fethedip insanlık dışı olanı mahkum ederek adaleti sağlayabilir.

Demek ki bütün mesele, Başkan Apo'nun ömrünü adadığı ve şekillendirmeye çalıştığı çözüm gücü olmuş insana ulaşmaktır. Bu da öyle zamana yayılarak halledilecek bir problem değil, özünde derhal ulaşılması gereken bir karar sorunudur. Karar ve uygulama ayrı şeyler değil tek bir süreçtir. Kürt halkı böyle bir kararlılık düzeyini yakaladığında, bütün dünyanın karşısına geçip şunları söyleyebilir: Farklı halk olarak varlığımıza rağmen bizleri yok saydınız. Bizi var eden Önderliğimizi tutsak alıp çarmıha gerdiniz ve bir tabutluğa koydunuz. Kendi ruhumuz ve beynimiz olarak gördüğümüz Başkan Apo'yu bizden koparıp almakla başsız kalıp yok olacağımızı sandınız. Ama biz yine buradayız, yeryüzündeyiz, zamanın ve mekanın içindeyiz, yani varız. Başkan Apo bizdedir ve biz Ondayız; sonuna kadar O'nda kalmaya devam edeceğiz. Önderliğimizi esir alarak bizi yüreğimizden vurdunuz. Neden bizi vurduğunuzu sormuyoruz, çünkü neden vurduğunuzu iyi biliyoruz. Siz yok olmamız için sağladığınız mutabakata uygun davrandınız; biz ise daha başından itibaren bu kararınızı bozmaya çalıştık. Sizler yok etmenin güçleriydiniz; bizler ise varolmanın savaşçıları olabilmek için çaba harcadık. Yok etmek adaletsizliktir, varolmak ise adaleti tesis etmektir. Bizler adalet aramıyoruz, onu bizzat gerçekleştiriyoruz. Sizden adil davranmanızı beklemiyoruz, çünkü siz yok etmenin güçleri olarak kesinlikle adil olamazsınız. Sizler bizi sevmiyorsunuz, hatta bizden nefret ediyor ve dünyanızdan silinmemizi istiyorsunuz. Buna karşılık biz sizden nefret etmiyoruz, tersine size acıyoruz. Nasıl bir çürümüşlüğün üzerinde oturduğunuzu fark ettikçe, durumunuza daha çok üzülüyoruz. Sizler bizi yok etmek isterken aslında kendinizi de yok ediyor ve kendi dünyanızda kayıp insanlık durumuna düşüyorsunuz. Bizler geçmişte sizin dünyanızda sahibini arayan gölgelerden farksızdık. Bu dünyadan çıkmadıkça varolmamız mümkün değildi. Oysa şimdi varız, çünkü artık sizin dünyanızda değiliz.

Bir kez daha yineliyoruz: Biz Kürtler buradayız, bu dünyadayız, zamanın ve mekanın içindeyiz ve yaşıyoruz. Açık ve çıplak gerçeğimizle gözler önündeyiz. Yüreklerimizi bile kendi avuçlarımızda taşıyoruz ve yüzümüz gibi yüreğimizi de size göstermekten çekinmiyoruz. Ama sizler kapıları birbirine kapanmış bir dünyada yaşıyorsunuz. Sizin bu kapalı dünyanız bize ürküntü veriyor. Çünkü kapalılık her türlü hile, entrika ve komplonun cennetidir. Sizin dünyanız çocuk masallarında geçen kapıları kilitli odalardan oluşmuş korkulu bir mekana benziyor. Sizler sizin bile bilmediğiniz kirli dolaplar çeviren gizli istihbarat örgütlerine sahipsiniz. Bunlar sizi dahi kontrol altında tutabiliyorlar. Bu tür örgütler kurmanızın nedeni hileyi, entrikayı ve komploculuğu birer uzmanlaşma alanı olarak geliştirmek istemenizdir. Bunun için doğrusu sizden korkuyoruz ve bize karşı bundan böyle daha ne tür oyunlar geliştirebileceğinizi kestirmeye çalışıyoruz. Başkan APO'yu böylesi oyunlarla tutsak ettiniz. Şairin dediği gibi dört yanını içinde dönüp çıkamayacağı birer puşt zulasına çevirdiniz. Sonunda her puşt kendi zulasındaki çivilerle O'nu çarmıha çiviledi. Çarmıhtaki Adam, Türk egemenlerine adeta bir hediye paketi gibi teslim edildi ve İmralı adasında bir tabutluğa konuldu. Bu vahşeti asla unutmayacağız. Hayır, sizi tehdit etmiyoruz. Çünkü her şeyiyle aydınlıkta olan tehdit edemez, gerektiğinde söyler ve yapar. Unutmamak, Başkan Apo'nun esaretine engel olamayan ve hatta kompoloya açık kapı bırakan gerçeğimizle sürekli yüzleşmemiz demektir. Kendi geçmişimizle yüzleşmemizin yarattığı bilinçle bu zayıflığımızı güçlenmeye dönüştüreceğiz. Güçleneceğiz ve sizi kendimizde yeneceğiz. Dediğimiz gibi Başkan Apo bizdedir ve biz Ondayız. Bu yüzden O'na yöneltilecek her tehdit bize yöneltilmiş demektir. O bizim için yaşamın kendisidir. Bir Onsuz bir yaşamı kendimiz için yokluk sayacağız ve bizi yok etmek isteyenlere dünyayı dar etmek için ne gerekiyorsa onu yapacağız!

Evet, Kürt halkı bunları söylüyor ve söyleyecektir. O'nun dilinde söylemek, yapmak demektir.

Başkan Apo'nun esir düşmesi, O'na inananlar ve Kürt halkı için gerçekten kıyametten farksızdı. Başkan Apo'nun düşmanları tarafından yakalanıp dört duvar arasına konulabileceği kimsenin aklının ucundan dahi geçmiyordu. Bunu düşünmek bile çılgınca geliyordu. Başkan Apo'yu her şeye kadir insanüstü bir varlık gibi değerlendiren bu yaklaşım, Onun esaretinde önemli rol oynadı. Yük paylaşması ve tehlikeleri birlikte göğüslemesi gereken PKK militanı, özellikle onun yönetici kadrosu, yük paylaşmak bir yana, bizzat Başkan Apo'nun deyişiyle, kendini sırttaki küfede taşıtan yedi cüceleri oynadı. "Önderlik var ve yapar" anlayışı, özünde Önderliği ve kendini inkar etmek demek olan bu anlayış, bir bakıma içerdeki Truva Atı işlevi gördü. Kimi zaman ihanetten bile daha tehlikeli sonuçlar doğuran gaflet buydu. Bu gaflet uykusu esaretle birlikte sona erdi. Ancak uyananlar gözlerini eskinin basit rehavet ortamına değil, kopan kıyamete açıyorlardı: Başkan Apo artık çarmıhtaydı ve tabutluğa konulmaya götürülüyordu. Kıyamet tam da böyle kopuyordu.

Bugün yaşanan gerçeklik ise bir çeşit mahşerdir. Dimdik ayakta olan Kürtler hesap vermektedir. Hesap verdikleri merci kendi Ulusal Önderlikleridir, yani Başkan Apo'dur. Hesap vermek, kendi yaşam pratiğinin bir muhasebesini yapmak demektir. Belli bir tarihten Amaralı Adamı'n dünyalarına doğmasına kadar geçen süreçte gerçek bir Kürt yaşamından söz etmek olanaksızdır. Kürt için kendi köklerini üzerinde yeniden yaşama giriş Başkan Apo ile birlikte başlamıştır. Bu yüzden yapılacak muhasebe bu gerçeğe göre olmak zorundadır. Muhasebe ölçüye, yargılama yasaya göre olur. Kürt insanı için ölçü ve yasa Başkan Apo'nun yaşamında bulunmaktadır. Yeni yaşamın başlatıcı ve öncü gücü olması, O'nu ölçü ve yasa haline getirmiştir. O, yeni Kürt insanının hayat kitabıdır. Kürt hayatı bu kitaba göre biçimlenmektedir. Dolayısıyla bu mahşer gününde herkes kendi gerçekliğini O'nun ölçülerine vuracak, yasalara bağlı kalıp kalmadığını O'na bakarak öğrenecektir. Ölçüye ve yasaya aykırı davranışı anlatan bir kavram olan günah böyle netleştirilecektir. Günahın bağışlanması, ölçüye ve yasaya uygun davranmak ve yaşamın durdurulmaz akışına uyum sağlamak üzere yeni bir başlangıç yapmakla mümkündür. Kürt insanı yaşam ve özellikle özgür yaşam karşısında büyük günahkar konumundadır. Farklı bir renk olarak güzelleştirmesi gereken insanlık yaşamından silinme noktasına kadar düşmesi onun en ağır günahıdır. Bu noktadan dönüp yeniden yaşama başlamışken, bir kez daha yaşamını tehdit altına sokması çok daha ağır bir günahtır. Dolayısıyla Kürt insanı analarından ve atalarından kendisine yadigar kalan kutsal topraklar üzerinde kendisinin olan ve tümüyle kendi rengini taşıyan bir yaşamı kurup kalıcı kılmadıkça günahkar kalmaya devam edecektir.

Önderlik gerçeğini tanıyıp uygulamak, günahlardan arınma ve aynı anlamı gelmek üzere en güzel yaşamı kurma eylemine giriş yapmaktır.

Yaşadığımız efsane

"Elinde bastonu vardı"

1985 yılının yaz aylarında bir efsane dolaşıyordu Botan eyaletinde. Sadece anlatılan, hayal edilen bir efsane değildi bu. Elini uzatsan dokunacağın kadar yakın, beynini ve yüreğini saracak kadar gerçekti. İçimizde, bize ait olan, ama bir o kadar da uzak bir efsaneydi. Ne gökyüzünün genişliği, ne de toprağın bereketi bu kadar şaşırtıcı ve gerçek değildi.

15 Ağustos eylemi öyle esmişti ki, yüreklerdeki inançsızlıklar, güvensizlikler kaybolmuştu. Çocukların oyunları değişmiş, gençlerin yüzü dağa dönmüş, yaşlıların umutları tekrardan yeşermişti. Herkesin gözü kulağı bir sese yönelmiş, yaşamları o sesten gelecek en küçük bir söze bağlanmıştı.

Son günlerde bir eylemden daha bahsediliyordu. Kaşura-Haftanin yolu üzerinde, sınır ticaretini durdurmak amacıyla kurulan karakola eylem yapılmıştı ve eylem sonucunda karakol sınırdan kaldırılmıştı. Halk bu eylemin neden yapıldığını tahmin edebiliyordu. Karakol, kaçakçılığı durdurma bahanesiyle hem halka eziyet ediyor hem de tüm ekonomik geliri durduruyordu.

Bir köylü ile karşılaştım. O kadar mutlu ve gururlu görünüyordu ki *"Heval Agit karakolu yerle bir etmiş. Ticaret yolunu açmış. Agit halkın durumunu iyi biliyor. Özelikle de fakirlerin..."* diyordu.

Kürt halkı devrimciliğe yeni başlamamıştı. Yıllardır birçok örgüte kucak açmış, evini barkını, varını yoğunu hatta canını bile vermişti onlara. Ama gel gör ki, devletin haksızlığına, sömürüsüne karşı hiçbir şey yapamamışlardı. Bu da yetmezmiş gibi halkın tüm değerlerini ölçüsüzce harcamışlardı. Ahlaki ölçüleri zorlar olmuşlardı. Bütün bunlar Kürt halkını devrimciliğe ve devrime karşı soğutmuş, inançsızlığı geliştirmişti. Bu sebeplerden dolayı halk kendi içine büzülmüş ve kendi yağında kavrulmayı seçmişti; 15 Ağustos'a kadar da yaşanan bu olmuştu.

15 Ağustos, sözün ve eylemin birlikteliğini ispatlamış, sönmüş inanç ateşini tekrar alevlendirmişti. Militanlarının oturuşu kalkışı, halkın malına, namusuna ve inançlarına verdiği değer, halkın partiye günden güne bağlanmasını sağlamakla kalmamış, ölümüne canlarını ortaya koyma cesaretini de doğurmuştu.

Bunda öncülüğü Agit arkadaş oynuyordu. Halkın maddi değerlerine, onlardan izinsiz yaklaşılmasına bile müsaade etmiyordu. Zarar verenler ise anında uyarılıyor veya cezalandırılıyordu.

***

Dolunay geceyi tüm parlaklığı ile aydınlatıyordu. Ağaç yaprakları arasından sızan ay ışığı pörsümüş kuru otlara vuruyordu. Rüzgar ılık ılık esiyordu. Ben ve Ferhan, Bındarine'de koyunları otlatmaya çıkarmıştık. Köyden uzaklaşır uzaklaşmaz koyunları serbest bırakmış, bir ağacın dibinde uyumuştuk. Koyunların tarlalara girdiğinden, köylülerin yeni biçtiği otları yediğinden habersiz, rüyalar görüyorduk.

Derinden gelen bir sesle uyandım. Önce karşımda duran bu karartıyı tanıyamadım. Ama uyku sersemliğim geçince bunun, '84 yılında partiye katılan köylümüz Resul olduğunu anladım. Çok atik bir hareketle ayağa kalktık. Bize "korkmayın, ben hevalım" dedi. Heval olduğunu duymamız ikimizin de korkmasına yetiyor da artıyordu bile. Her ne kadar halk arasında onlardan mükemmel bahsediyorlarsa da, devlet tam tersini, onların Rusya'dan geldiklerini, "dinsiz, terörist" olduklarını söylüyordu. Bu korku biraz da devlet korkusuydu.

"Bir arkadaş sizi bekliyor. Sizinle konuşmak istiyor" dedi. Bizi görmek isteyenin kim olduğunu söylememişti. Bulunduğumuz yerin biraz yukarısında bir kayanın önünde durmuştu. Koyunları etrafına toplamıştı. Elinde baston vardı. Omuzunda ise askeri parkesi. Ay ışığı gözbebeklerinde ışıl ışıl yanıyordu. Öyle heybetli duruyordu ki, içimize korku dolmuş, bize ne yapacağını merak ediyorduk. Tam önünde durduk.

"Hangi köydensiniz" diye sordu. Ardından da adımızı öğrenmek istedi. Cevaplarını aldıktan sonra sesini yükselterek *"Köylüler sabahtan akşama kadar ot biçiyor, siz ise koyunları tarlalara bırakıyor sonrada uyuyorsunuz. Günah değil mi? Bu suç değil mi? Suç işliyorsunuz. Köylülerin emeğini boşa çıkarmamalısınız, dikkat edin"* dedi. Tüylerim diken diken olmuştu, korkudan. Aynı zamanda utanmıştım da. Dizlerim titriyor, ağzımı açamıyordum. Hem söylediklerinden hem de O'nun gür ve sert sesinden oldukça etkilenmiştim.

Kimdir? Nedir? Bu gece yarısı nereden geliyor ve nereye gidiyordu? Hiçbir şey düşünemiyordum. Kara sakalları ve çakmak çakmak yanan gözleri yüzüne daha sert bir ifade vermişti.

Sözü bittikten sonra yola koyuldu. Daha üç adım atmamıştı ki döndü; *"daha önce arkadaşlara partiye katılacağınıza söz vermişsiniz. Uygun bir zamanda gelirseniz iyi olur. Sözünüzü yerine getirmeniz gerekir. Özellikle, siz Firaz arkadaşa söz vermişsiniz"* dedi ve yoluna devam etti. Grubun en arkasında yürüyen köylümüz Resul yanımıza gelerek, *"O'nu tanıdınız mı?"* diye sordu, *"hayır kimdir?"* dedik. Resul göğsünü kabartarak *"Heval Agit"* dedi.

Eylemlerini duyduğumuz, sözünü, sevgisini masal gibi dinlediğimiz bu insanı, hiç göremeyeceğimi, benden çok uzak olduğunu düşünürdüm. Oysa şimdi O'nu görme istemi ile dolup taşıyordum. Günlerce, bakışları, el hareketleri, kayanın önünde ay ışığı vurmuş saçları, elindeki bastonuyla gözümün önünde canlandı. Sesi kulağımda çınlıyordu. Ne yapacağımı bilmeden dolaştım durdum. Her gece onları görme ümidi ile dağlara çıkıyordum. Bir yandan korkuyor, bir yandan da büyük bir bağlılığın geliştiğini duyumsuyordum. Sanki bir şeylerimi kaybetmiştim. Belki de yaşamım boyunca sahip olmadığım ve olamayacağım çok değerli bir şeyi kaybetmiştim de, her yerde onu arıyordum. Beni, aradığımın ne olduğunu bilmeden sürükleyen içimdeki bu duygu önü alınması imkansız bir çağlayan gibiydi.

O günlerde yine bir eylemden ve Agit arkadaştan bahsediyorlardı. Diyorlardı ki; *"arkadaşlar caddeye pusu atmışlar. İki arkadaş asker elbiseleri giymiş. Diğer arkadaşlar ise mevzilenmişler. Araba gelince asker elbisesi giyen iki arkadaş arabayı durdurmuş. Ne yazık ki, bu iki arkadaşta Türkçe bilmiyormuş. Türkçe bilmeyen askeri gören halk ne olduğuna anlam verememiş. Tam bu sırada Agit arkadaş arabaya binmiş ve arabayla Çatak girişindeki denetleme kulübesine saldırı düzenlemişler."* Eylemin başarısı dilden dile dolaşıyordu.

Sonbaharın ilk günlerinde aradığımı bulma umudu ile içimdeki çağlayanın bir dalgasına kapıldım. Eylül ayı ortalarında Haftanin'e ilk parti eğitimimi almak için gönderildim. Arkadaşlar, Haftanin'in derin vadilerinden birinde üslenmişlerdi. Agit arkadaşı gördüm. Gözlerime inanamıyordum. O'nu uzaktan uzun bir süre izledim. Elindeki M-16'yı sanki vücudunun bir parçası gibi tutuyordu. Çok saygılıydı. Karşısındakiyle konuşurken ona bakarak dinliyor ve arada bir başını sallıyordu. Yanına gittiğimde beni ve Ferhan'ı hemen tanıdı. Bizimle uzun uzun konuştu. O'na bakmaktan kendimi alıkoyamıyor, söylediklerini dinleyemiyordum. Hatırımda kalan *"Bakın bu gördüğünüz arkadaşlar sizin oralılar, bizim halkımızın çocuklarıdırlar. Biz, daha önce birbirimizi gördük, konuştuk. Siz bu konuşmalar üzerine partiye katıldınız. Bize inandınız biz de size inanıyoruz. Bu nedenle mutluyuz. İnanıyoruz ki, sizde öylesinizdir."*

Konuşmanın sonunda *"Şimdi eğitim göreceksiniz. Eğitiminiz bittiğinde parti sizi gerillacılık yapmak istediğiniz yere gönderir"* dedi.

Bu, O'nu ikinci ve son görüşümdü.

***

Benavok alanındaydık. Zagroslar'ın güneyinde olan bu alana Xankûrke'den gelmiştik. Kalabalık bir grup Haftanin alanına geçince tüm erzaklarımızı onlara vermiş, yaklaşık iki gün erzaksız yürümüştük. Bir arkadaş telaşla;

- Heval, Heval! diye seslendi.
- Ne oldu, dedim.
- Bir koyun sürüsü bu tarafa doğru geliyor, dedi.

Buna oldukça sevinmiştik. "Çok iyi. Bir tane koyun isteyebiliriz" dedim.

Başka bir arkadaş;

- Onları tanımıyoruz. Karşıtlarımız olabilir.

Cevabım çoktan hazırdı;

- Buraları tanımıyoruz, ama çobanları tanıyoruz. Onlardan kötülük gelmez.

Ben ve Bedri zaman kaybetmeden çobanın yanına gittik. Onunla biraz sohbet ettik. Ona iki gündür aç olduğumuzu ve ondan koyun istediğimizi söylememiştik. Çoban kalktı, sürünün içinden en besili olanını seçip bize hediye etti. Başka bir şeye ihtiyacımızın olup olmadığını sormayı da unutmadı.

Yüreğimizi biraz daha büyüterek ayrıldık çobanın yanından.

***

Bir gün ve bir gece boyunca yürümüştük. Daha da yolumuz vardı. Yolumuz bir karpuz tarlasının içinden geçiyordu. Bu sırada öncülerimizden biri bir karpuz kopardı. Şiyar(Kazım KULU) arkadaş bunu görmüş, fakat o an uyarı yapmamıştı. Tarladan çıkıp güvenlik açısından uygun bir yere geldiğinde Şiyar arkadaş hepimizi durdurdu. *"Kısa bir açıklama yapmak istiyorum"* dedi.

Konuşmaya başladığında kızgınlığı ses tonundan anlaşılıyordu. *"Halkın malına izinsiz dokunmak bize yakışmaz. Bu PKK'nin ahlakında yoktur. Halka hizmet için dağlara çıkmışsak onların malını izinsiz almak olmaz. Bu tarz bize ait değil. Arkadaşlar buna dikkat etsinler"* dedi. Toplantı bittikten sonra yürüyüşe devam ettik. Bahçelerin içinden geçiyorduk. Hiçbirimiz elimizi sebze ve meyvelere sürmedik.

Bugün bile nereye gidersem gideyim, izinsiz hiçbir şeye dokunmam.

***

Şemzinan yolundan geçen Türk ordu birliklerinin bir aracını pusuya düşürdük. Arabayı imha etmeden önce içindeki tüm eşyaları çıkardık. İhtiyacımızdan daha fazla eşya ele geçirmiştik.

Aylar önce bir çobandan aldığımız eski su bidonumuzu atıp, arabadan aldığımız yeni su bidonunu kullanmak istedik. Şiyar arkadaş müdahale etti ve tüm arkadaşları topladı. Toplantı konumuz, kullanılabilecek olup da atılan su bidonu üzerineydi. Toplantımız saatlerce sürdü. Şiyar arkadaş anlattıkça anlatıyor biz ise yaptığımız bu hatanın nedenini anlamaya çalışıyorduk.

"Eğer yeni olan su bidonu olmasaydı, bu eski bidonu kullanmaya devam edecektiniz. Oysa, yeni olanı bulma imkanı var diye eski, fakat kullanılabilecek olanı atıyorsunuz. Peki hiç düşündünüz mü? Bu anlayış bizi nereye götürür. Ülkemizde ordumuz büyüyecek, binlerce arkadaş gelecek. Şehit düşenler olduğunda nasıl olsa yenileri geliyor, ordumuz büyük mü diyeceğiz? Bu sözler ağır gelebilir, ama değerlerimize sahip çıkmayı öğrenmeliyiz. Eğer eskimiş ise onarılmalı. Sonuna kadar onu kullanmalıyız"

***

Askeri kanun ile savaşçı alma ilk kez '89 yılında gerçekleşti. Bu kanun hem bizim açımızdan hem de halkımızın açısından yeniydi. Bu kanunu nasıl uygulayacağımız konusunda fazla bir bilgimiz olmadığı için sık sık tartışıyor, ortak bir karara varmaya çalışıyorduk.

İçimizde en tecrübeli olan Hasan Çavuş adında yaşlı bir arkadaş vardı. Hasan Çavuş, partiye katılmadan önce peşmergelik yapmıştı ve askerlik konusunda yarım yamalak da olsa bilgisi vardı. Tecrübeli olduğu için belli bir etkinliği vardı. *"Önce halka propaganda yapacağız. Böylece gençler bize katılacak"* dedi.

Hasan Çavuş'un dediği gibi köylere gidiyor, propaganda yapıyorduk. Katılanlar oluyordu olmasına, ama birkaç gün içinde kaçıyorlardı. Onları yanımızda tutamıyorduk. Bunun nedenleri üzerinde, tarzımız üzerinde düşünüyorduk. Hatalarımızı giderdikçe kaçışlar olmadı. Hatta o dönem partiye katılanların çoğu bugün komuta düzeyindedir.

***

Botan'ın bir köyüne gitmiştik. Amacımız savaşçı almaktı. Bir evde genç bir erkek, kız kardeşinin elbiselerini giyip yatağa uzanmıştı. Buna benzer örnekler yaşadığımız için yatakta yatanın genç bir erkek olduğunu tahmin ettik. Yatağa yaklaştım. Kadın telaşla araya girdi. *"Hastadır"* dedi *"doktorumuz var biz bakabiliriz"* dedim. Kadın hayır anlamında kafasını sallayınca *"sizin için savaşıyoruz, bir hastaya mı bakamayacağız?"* deyince, aradan çekildi. Yorganı kaldırdığımda genç ayağa kalktı.

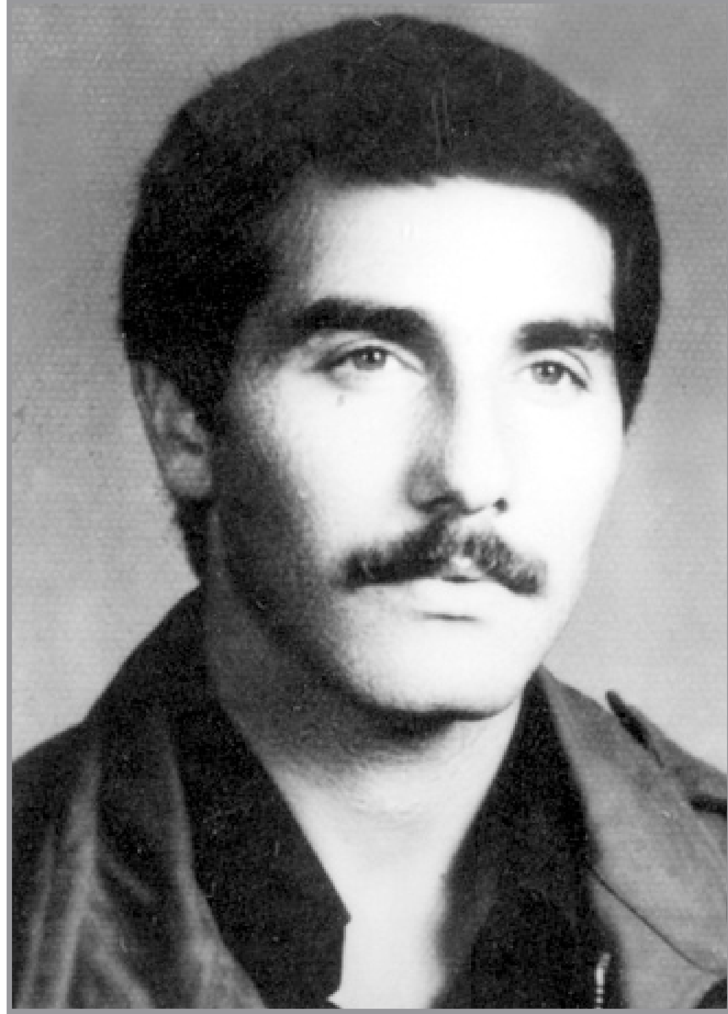
"Hastamızın derdini anladık" dedim. Öyle sanıyorum ki, o genç kısa bir süre sonra gerilla saflarına katıldı.

Şerif GUYİ

İçimizde Bir Parça Ülke, Gerilla Şiirleri II kitabından alınmıştır.

Hüseyin yoldaş iyinin, güzelin, doğrunun yiğit bir savaşçısıydı

✪ Adı, soyadı: **Hüseyin SARIÇİÇEK**
Kod adı: **Orhan**
Doğum yeri ve tarihi: **Cibin köyü-Halfeti**
Mücadele katılım tarihi: **1970'li yılların sonu**
Şehadet tarihi ve yeri: **1988 kışı, Gelyê Jirkê**

Mücadele arkadaşları adına
Hamza Bindal

İnsanlığın özünü oluşturan şehitlerimiz, yürüttüğümüz özgürlük, barış ve demokrasi mücadelesinin gerçek sahipleridirler. Şehitlerde ifadesini bulan emek, özveri, cesaret, mücadele enerjisi ve dürüstlük, mücadelemizin zaferle taçlanmasının temel güvencesidir. Mücadelemizin zaferi için anılarını kendimize rehber edindiğimiz şehitlerimizden birisi de ***Hüseyin Sarıçiçek*** (Orhan) yoldaştır.

Hüseyin yoldaş '60'lı yıllarda Urfa-Halfeti'ye bağlı Cibin (Sayla kaya) köyünde doğar. Hüseyin yoldaşın doğup büyüdüğü Cibin köyü Türkleştirilmiş bir Ermeni köyüdür. Uzun yıllar önce Halfeti çevresine yerleşen bir kesim Ermeni, burada fazla dağılmadan bir arada yaşamlarını sürdürmeye çalışmışlardır. Her ne kadar Türkleştirilmeye çalışsalar da ezici bir çoğunluk öz olarak kendilerini korumayı başarabilmiştir. Buna rağmen dini olarak Müslümanlıktan, kültürel olarak da Kürtlerden etkilendikleri bir gerçektir. Gerek Cibin ve gerekse çevre köyler ekonomik olarak zayıf bir durumdadır. Hüseyin yoldaşın ailesi de sosyal, siyasal ve ekonomik olarak bu koşulların ürünüdür. '60'lı yıllarda Avrupa'ya iş gücü olarak giden bir kesim mevcut statüyü biraz da olsa değiştirir. Ve Hüseyin yoldaşın babası Melle Halil de Almanya'da işçi olarak çalışanlardandır. Bu anlamda köy koşullarında ailesinin maddi durumu iyi sayılırdı. Babası melle olarak bilinse de öyle bağnaz, tutucu bir dinci olmayıp sade bir Müslümandı. Köy Türk köyü olarak bilinip aslen Ermeni olduğu söylense de Hüseyin yoldaş ailesinin Arnavut kökenli olduğunu ifade ederdi. Melle Halil ailesi hem köyde, hem de çevrede sevilen ve saygı duyulan bir aile idi. Bu sosyal çevre anlamında bazı avantajlarda sağlamaktaydı.

Hüseyin yoldaş ilkokulu köyde okur. Aile içerisinde biraz da serbest büyür. Baba otoritesinin olumsuzluklarıyla fazla karşılaşmaz. Bu arada evde bulunan tabanca vesilesiyle silah sevdası kendisinde gelişir. Kırlara çıkıp bolca atış yapar. Öyle ki keskin bir tabanca atıcısı olur. Bu özlemi yörede eşkıya olarak bilinen Kazım'ın sık sık evlerine gelmesiyle pekişir. Ve Hüseyin yoldaşın mavzer ile tanışmasıyla babasına bir mavzer aldırtır ve evde saklar. Böylece Hüseyin yoldaş silah sevdalısı bir genç olur.

Partimizin alanda yürüttüğü ideolojik çalışmalardan arayış içerisinde olan Hüseyin yoldaş da etkilenir. Böylece partiye sempati duyar. Apocu olarak tabir edilen düşünceyle oğullarının buluşmasını istemeyen ailesi ise Hüseyin yoldaşı babasıyla Almanya'ya gönderir. Çözüm olarak düşünülen bu plan Hüseyin yoldaşın mücadeleye olan ilgisindeki ısrarı sonucu hayat bulmaz. Ve ancak altı ay Almanya'da tutabilirler. Sonuç olarak ısınamadığı, çevresinden ve arkadaşlarından ayrı kaldığı Almanya'dan ülkeye dönüş yapar. Gelir gelmez tabancasını alıp Apocularla buluşur. Dönüşünü bu kadar erken bulan arkadaşları kendisine *"bu kadar erken döneceğini beklemiyorduk"* dediklerinde, *"ne erkeni, bana bir ömür gibi uzun geldi. Anlatılanlara inanmayın oralar bize göre değildir"* diyerek gittiğine pişman olduğunu belirtir.

Gelişiyle birlikte çalışmalara aktif katılır ve Cibin'de de fazla kalamaz. Çevre köylere giderek propaganda çalışmaları yapar. Gençlik toplantılarına katılır. Daha sonra bu çalışmayı da yetersiz bulup mücadelenin daha yoğun olduğu Antep'e gitmeyi önerir ve Antep'e gider. Kısa bir eğitim çalışmasından sonra öğrenci gençlik içinde çalışmalarını sürdürmek için dışarıdan ortaokul diploması alarak Halfeti lisesinde aktif olarak mücadele etmeye başlar.

Partimizin işçi gençlik içinde yoğun bir taban bulmasıyla faşistlerin ve sosyal şoven Türk solunun boy hedefi haline gelir. Alandaki faşist ve sosyal şoven grupların saldırılarına karşı Cibinli Hüseyin etkin ve aktif mücadele yürütür. Öyle ki Cibinli Hüseyin artık faşistlerin ve sosyal şovenlerin en çok korktukları ve çekindikleri bir militan düzeyini kazanır.

Alanda mücadelenin yükselmesi için gece-gündüz demeden olağanüstü bir çaba sergilerdi. Günün koşulları gereği silahsız hareket etmezdi. Okullarda, derneklerde tartışılması gerekenle tartışır, tavır belirlenmesi gerekene karşı da tavır belirlerdi. Bu dönemde bazı faşistlere karşı etkili mücadele yürütülürken tehdit amaçlı bazı mesajlar da bırakırdı ve mesajın altına "Kürdistan seyyar gerillaları" imzasını atardı. Hüseyin yoldaşın "seyyar gerillalar" görüşünü çalışma arkadaşları da uygun görmüştü. Literatürümüzde olmayan "seyyar gerilla" deyimi Hüseyin yoldaşın çok hoşuna gidiyordu. Ve her eylemden sonra Hüseyin yoldaş gerçekten bir yerde durmaz, sürekli eylemlilik peşinde ve içinde olan bir hareketlilikten ve temposundan asla ödün vermedi.

Okullar tatile girince Cibinli Hüseyin tekrar Antep'e gider. Ancak sabit değil, hareketli ve seyyardır. O'nun için hedef bulma sorunu yoktur. Örgütlenme ve çalışmalarımız önünde engel olan ağa, faşist, sosyal şoven, muhbirci vb. her kesim hedefti. Bir gün Nizip kırsalında köylülerle toprak işgalindeyse diğer gün Antep işçileri içinde grevci işçilerleydi. Diğer bir gün öğrencilerin antifaşist, antidemokratik uygulamaları protesto eden öğrenci gençlik gösterilerindeydi. Öyle ki Hüseyin yoldaşı tanıyanlar, O'nu nerede görürlerse hemen bir eylem olacak diye düşünürlerdi.

Cibinli Hüseyin'in yaşamı, artık eylemlilik olmuştu. Ya da eylemlilik O'nun yaşam tarzı olmuştu. Eyleminde soğuk kanlıydı. Zor, riskli bilinen hedeflere çok rahat yetişirdi. Korku adına kendisinde eser bulunmazdı. Bu nedenle herkes Onunla eyleme gitmek isterdi. Korkusuzluğu ustaca silah kullanmayla birleşince yöneldiği hedefi başarmaması düşünülemezdi. Bu durum polislerin bile dikkatini çekmişti. Polisler de Hüseyin'i iyi tanıyordu. Bazı arkadaşların sorgusunda polisler; "O'nu defalarca gördük. Fakat çok tehlikelidir. Üzerine gidemedik" diye itiraflarda bulunurlardı. Gerçekten de polisler Hüseyin'i görünce değil yakalamak kendileri bir bahaneyle Hüseyin'e görünmemeye çalışırlardı.

Hüseyin yoldaş eylemlilik dışındaki zamanını ise kitap okuyarak, eğitim çalışmalarına katılarak değerlendirirdi. Yine maddi sıkıntı içinde olan arkadaş grubunun bütçesine katkı için de zaman zaman inşaatlarda çalışırdı.

Günlük yaşamında sade ve sakindi. Sürekli hareket, eylem halinde olan Cibinli Hüseyin bir o kadar da sessizdi. Fazla konuşmadığı gibi fazla ve boş konuşanlara da hep kuşkuyla bakardı; *"acaba konuştuğu kadar var mı"* diye. Yine beraber kaldığımız Şükrü diye birisine çok tepkiliydi. Şükrü çok konuşurdu, ama yaşamda bencil, tembel ve fırsatçıydı. Şükrü'nün küçük bir yanlışı ve haksızlığını hiç mi hiç kabul etmez, boyun eğmez, şiddetle eleştirip, karşı çıkardı. Bir defasında dişlerini sıkarak Şükrü'ye "senin yaptıkların küçük burjuva gevezeliğidir" diye tavır koymuştu. Haksızlıklara yanlışlara sessiz kalamazdı.

Partimizin Antep, Urfa, Maraş ve Adıyaman'da işçilerin, öğrenci gençliğin, köylü ve esnafların içinde örgütlenip taban bulma mücadelesinde, yaygın eylemliliği, mükemmel ahlak ve disiplini, cesaret ve fedakarlığıyla Hüseyin yoldaşın unutulmaz çabası ve emeği vardır.

Yoğun bir eylemlilik, propaganda ve eğitim çalışmalarıyla kendisini örgütlemeye çalışan "Apocular" parti düzeyinde kendisini örgütlemeye başladıklarında bunu da bir eylemle kamuoyuna duyurmak ister. Bunun için 30 Temmuz 1979'da Siverek'te Bucak aşiret çetesine karşı eylem gerçekleştirilir. PKK'nin kuruluşu böylece kamuoyuna ilan edilir. Bu atılıma karşılık devletin ağır yönelimleri olur. Bunun sonucu partinin birçok kadro ve militanı tutuklanır. Partimiz ise mücadeleyi daha üst bir aşamaya ulaştırmak için Ortadoğu Filistin sahasına çekilmeyi kararlaştırmıştır.

İşte bu karar sonucu Hüseyin yoldaş da 1979'un sonlarında bir grup arkadaşıyla yol yordam bilmedikleri, görmedikleri Filistin'e doğru yola çıkarlar. Antep'de trene binen Hüseyin yoldaş ve arkadaşları Suriye topraklarına girince hareket halindeki trenden atlamak zorundadırlar. Bunun için harekete geçerlerken görevliler durumu fark eder. Bunun üzerine görevliler kapıları tutup geriye kalan Hüseyin yoldaşı bir kompartımana hapsederler. Gruptan kopmuş olan Hüseyin yoldaş, camı kırarak trenden atlar. Normal koşulların da ötesinde tercih edilmeyen böylesi bir hareket Hüseyin yoldaş için partiye ulaşmanın son çaresidir. Bu biçimiyle kurtulmayı başarır, ancak vücudu yara bere içinde kalır. Bu haliyle seri davranarak arkadaşlarına ulaşmayı başarır. Böylece ilk zorlu sınavı burada, sınır geçişinde verir.

Filistin'de ilk askeri eğitimini görür. Buradaki başarısı ve silah konusundaki tecrübesi sonucu kısa sürede askeri eğitmen olarak görev üstlenir. Bir yandan yoğun siyasi eğitim görürken diğer taraftan devreler şeklinde yoldaşlarına askeri eğitim verir. O süreçte Filistin'e giden tüm kadro ve militanlar Hüseyin yoldaşın askeri eğitiminden faydalanmıştır. Tekrar ülkeye dönüp silahlı propaganda sürecini başlatma hazırlıklarında da Hüseyin yoldaşın büyük katkıları vardır.

12 Eylül 1980'de askeri faşist yönetimin iktidara gelmesiyle toplumun her kesimi üzerinde farklı dozlarda baskılar uygulanır. İlerici yurtsever demokrat, aydın, devrimci adına çoğu kesimler takip soruşturma ve işkenceden geçirilerek zindanlara tıkatılır. Geniş kitlelerin özgürlük ve kurtuluş umudu karartılmaya çalışılır. Tam da her şey bitti denilecek bir noktada 1982-83 yıllarında Silahlı Propaganda Grupları ülkeye dönüş sağlar. Bu dönemde Hüseyin yoldaş da küçük gruplarla Fırat havzasında halka güven vererek, özel savaş güçlerinde yeniden panik ve korku psikolojisi oluşturur. Yine özel savaş güçlerinin yoğun operasyonlarını ustaca boşa çıkartıp çalışmalarını sürdürür.

"Seyyar gerilla" '87'de artık Botan'dadır. Kürtçeyi fazla bilmemesine rağmen Botan köylüleriyle kaynaşır ve uyum sağlar. '87 yılında Bestler ve Hezil vadisindeki köyler henüz devlet tarafından boşaltılıp yakılmamışlardır. Cibinli Hüseyin yani Orhan yoldaş Hezil vadisindeki Grek, Bacri, Avyan, Diryan, Axyan, Mehre, Xara Şero gibi köyleri dolaşarak köylüleri örgütler. Ve küçüklüğünde köylerine gelen eşkıya Kazım'a olan sempatisiyle Botan'da devletten kaçan kesim ve kişilerle ilişkilenir ve güven verir.

1988 yılında Ulusal diriliş mücadelemizin bastırılması için devlet Kürdistan'da Olağanüstü hal yönetimine geçmiştir. Zor ve terör kullanarak Kürt aşiretleri ve köylüsünü silahlandırıp mücadelemize karşı savaştırmaya çalışır. Bu kapsamda devlete karşı suç işleyen birçok kesim PKK'ye karşı savaşmak koşuluyla affedilip silahlandırılır. Bunların içinde Mala Beyre denilen aşiret de yerini alır.

Mala Beyre aşireti tarafından, Hezil vadisinde henüz kış süreci yaşanırken Orhan yoldaşın etrafında ihanet çemberleri örülmeye çalışılır. Orhan yoldaşın güveni kötü emeller için kullanılır. Ve bahara gebe olan her kış bu kez ihanetin, güvene rağmen senaryolarına tanık olur. Bu anlamda Hezil'de bahar ihanete gebedir. Her yerde yeni yaşamı müjdeleyen bahar, Hezil'de ölüm saçmaya hazırlanır. Belki bunu Hezil'in kendisi de hazmedemez ancak Kürdistan coğrafyasının birçok vadisini ihanet mekanlarına dönüştürenlerin Hezil'i bunun dışında tutmaları düşünülemezdi. Hezil vadisinin güzel bahar sabahlarından birinde Kele Meme'den kopup, Hezil vadisiyle birleşen Gelyê Jirkê'de bahar katliam doğurur. O süreçte burada konumlanan Orhan yoldaş, Beyre çeteleri ve ordu güçlerince kuşatılıp merhametsizce katledilir.

Her yerde kısa bir sürede halkla bütünleşen halka güven veren, halkın sevgisini kazanan *"seyyar gerilla"* Cibinli Hüseyin yoldaş, haksızlık ve kötülüklere karşı bir semboldü. Gericiliğin bundan duyduğu korkudan olacak ki Orhan yoldaşın cansız bedenini helikoptere bağlayarak, kasaplar deresi denilen yere, bilinmezler arasına götürürler.

Ölümün ne olduğunu bilen Hüseyin yoldaş varolmanın yani yaşamın da nasıl olması gerektiğini bilen ve gıpta edilecek yaşamıyla dolu dolu yaşayandı. Zor olan; hareketli, fedakar cesur, emekçi, ahlaklı, disiplinli, bitmeyen mücadele enerjisini taşıyan bir beynin yüreğin, bedenin, bir çırpıda duruvermesidir.

İnsanlık tarihi iyi güzel ve doğru olanlarla, kötü, çirkin ve yanlış olanların birbirine üstünlük kurmak için yürüttüğü mücadele ile günümüze kadar gelmiştir. Hüseyin yoldaş iyi güzel, doğru olandan taraftı. Ve o tarafın yiğit bir savaşçısıydı. Ve bu mücadele günümüzde özgürlük, barış ve demokrasi adına hızından hiçbir şey yitirmeden devam etmektedir. Özgürlük, barış ve demokrasi için mücadele edenlere; Hüseyin yoldaşın emekçiliği, cesareti, tükenmez mücadele enerjisi, yanlışa ve haksızlığa boyun eğmezliği, ahlak ve disiplini sürekli bir yol gösterici olarak ve anısı tüm canlılığıyla yüreğimizde ve mücadelemizde yaşayacaktır.

Gülüşünde benliğim

✪ Adı, soyadı: **Gurbet GÜLAÇ**
Kod adı: **Rojîn**
Doğum yeri ve tarihi: **Gundikê Remo-ŞIRNAK**
Mücadeleye katılım tarihi: **1988, Cudi**
Şehadet tarihi: **1992-Besta-Botan**

Yalçın yüksek kayalıklarıyla Cudi dağının efsanevi görüntüsü hafızamdan hiç silinmeyecek bir olgudur. Batısında Cizre, güneyinde Silopi, kuzeyinde Şırnak, uzaklardan görebildiğimiz Zaxo şehri ve doğusunda Haftanin yaylalarıyla wCudi olağanüstü güzelliktedir. Her zaman içimde onu görüyormuş ve sanki onu her zaman hissediyormuşum gibi varlığını sürdürür.

1988 yılı bahar sonlarıydı. Altı yaşına giriyordum ve herhangi bir insanın gözlerini yaşama yumabileceğini düşünemeyecek kadar küçüktüm. Dar düzlüklerde bahar yağmurlarıyla küçük su gölleri oluşmuş, çiçekler solmaya başlamıştı. Ağaç yaprakları arasından güneş ışınları 'Sefine' doruğundan içimize kadar geliyordu. Tarihte büyük bir öneme sahip olan Cudi'nin en yüksek doruğu 'Sefine' Nuh'un gemisinin durduğu yer olarak bilinirdi. Toplumda Nuh'un Tufanı denilen büyük sel olayının ardından ilk kurulan köy olarak söz edilen Heştan köyü -ki bu köy 1996 yılında Türk ordu güçleri tarafından boşaltıldı- Cudi'nin eteklerinde hala varlığını sürdürüyordu.

Cudi'nin kuzey yamaçlarında içinde yaşadığımız Gundikê Remo köyü, stratejik bir platoda kuruluydu. Soğuk, tatlı pınar suları, küçük ırmakları, her türden meyve ağaçlarıyla doğasal olarak büyük bir ihtişama sahipti. Köyümüz Cudi dağında her zaman isyanlara tanık olmuş, yurtseverlik duyguları gelişkin, bu yüzden de ağır baskılara maruz kalmış bir yapıya sahipti. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan köyümüz tüm ihtiyaçlarını kendi üretimiyle karşılamak durumundaydı. Köyümüzde yer altı madenleri açısından da zengindi ve bunlardan işlenebilen kömür için açılan ocaklar vardı.

Yaz başında sıcak bir gündü. Köyün yukarısında, sık ormanlığın içinde "Nevaner" dediğimiz köyün otlağı vardı. Köylüler koyunlarını hep orada otlatırdı. Güneşin yakıcı ışınlarına karşı ağaçların altından geçerek koyunları araziye götürüyorduk. Köyden epey uzaklaşmıştık. Ormanın giderek sıklaştığı bir yerde ağaçların arasından çıtırtılar işittik. İnsan olduğunu tahmin ettik. Derken ansızın silahları ve teçhizatlarıyla üç kişi çıkıp yanımıza doğru geldi. Dört kişiydik. Her dördümüz de daha çocuktuk. Kim olduklarını anlayamayacak kadar küçüktük ve epeyce korkuyorduk. Ama soğukkanlı olmaya çalışıyorduk. İçlerinden biri bizi çağırdı. Tereddüt içinde tebessümlü bir yüzle yaklaştık;

-Merhaba Heval, dediler.

-Merhaba, diye karşılık verdik.

-Buyurun oturun, dediler. Oturduk, bize sorular sordular, teker teker hepimize sordular. Kekeleyerek teker teker hepimiz kendimizi tanıttık. Sıra onlara geldiğinde hala tedirgince bekliyorduk. Kim olduklarını henüz söylememişlerdi. Fakat bizim dilimizden konuştukları için biraz cesaretlenmiştik.

Konuşmaya başladılar. Konuşmalarına tam olarak anlam veremesek bile iyi niyetli yanları içimize akıyordu. Adeta o güne kadar anlayamadığım, eksik kalmış bir yanımı anlatıyorlardı. Ve ilk defa yüzyıllardır duygularını kaybetmiş, hakir görülmüş bir Kürt olduğumu anlıyordum. Kırmızı zemin üzerine sarı ve yeşil renklerden çizilmiş bir bayrak çıkardılar.

-Bu, biz Kürtlerin bayrağıdır, dediler. O an gözümün önünde ay yıldızlı Türk bayrağı yok oldu. Bir halkım vardı, sevgilere muhtaç bir hayatım, kaybedilmiş duygularım canlandı. Duygularıma anlam veremeyecek kadar çocuktum. Ama etkilenmiştim. Bir sevinç sarmıştı beni, ilk defa silahlı insanlardan korkmuyordum. Var olduğum duygusu dolmuştu içime. Hani bilirsiniz çocukken herkes yaşamıştır aynı duyguları. Kimisi oyuncaklarıyla oynarken tatmıştır bu duyguyu; oysa çocukluğu elinden alınmış bir halkın çocuğuysanız, oyuncaklarla hiç oynamamışsanız, böyle bir sevgi dolu davranış...

Eve dönünce aile içerisinde en çok sevilen ve örnek aldığım, çok sevdiğim ablam Gurbet'e anlatmaya karar verdim. Ailenin tüm sıcak duygularını O'nda bulurdum. Her görüşümde çocuksu bir duyguyla hasret giderirdim. Tıpkı hiç ayrılmak istemeyen iki arkadaş gibiydik. Yanına yaklaştığım her adımda bir an önce anlatma heyecanı sarıyordu benliğimi.

- Bugün yüzünde bir sevinç var. Anlat bakalım seni bu kadar sevindiren şey nedir? diye sordu.

Sanki benim gördüğümü O da görmüştü. Çünkü içimdeki sevinci biraz O'nda da görüyordum. Gördüklerimi kısık bir sesle kulağına anlattım. En çok etkilendiğim çıkardıkları bayraktı. Önce derin bir nefes çekti. Sanki hep hasret duyduğu bir şey duymuştu benden. Usulca sokularak beni öptü. Ve Onları bana anlatmaya başladı. Hava kararıncaya kadar konuştuk.

O hem aileye hem de köyün gericiliğine karşı tepkiliydi. Kabullenmediği bir şeyler vardı, isyankar ve asi bir kızdı. Anlattıkları sevgi ve umuda yol gösterir gibiydi. Konuşurken hem geriliklere duyduğu tepkiyi hem de gerillaya duyduğu sempatiyi öylesine güzel anlatıyordu ki, sanki bir çocuk masalını anlatır gibiydi. İlk defa o konuşmadan sonra garip bir his tahakküm ediyordu benliğime. Duygularıma anlam biçemeyecek kadar küçüktüm ve sessiz kalıyordum. Ama O'nu her görüşümde asi duruşundan tepkilerinin daha da çoğaldığını anlayabiliyordum. Her şeye rağmen siyah saçlarının çevrelediği dolgun yüzünden umut belirtileri ve sevecenlik eksik olmuyordu.

Her gece erkenden yatıp onları bir daha görebileceğimi düşünüyor, diğer bir günün gelmesini bekliyordum. Bu bekleyiş, bu köyün içinde kalabalık sesler duyana kadar sürüp gitti. Kalabalık topluluğun bir kısmı evimizin önünde birikmişti. Sürekli bazı isimler söyleniyordu ve onlara ağıtlar yakılıyordu. Annemin sesini daha derinlikli duyuyordum. Çünkü O, ablam Gurbet'i sayıklıyor ve ağıt yakıyordu. Kime baksam ağlıyordu. Geriye sadece ağlayan yüzler kalmıştı. Oysa ben hiçbir şeye akıl erdiremiyordum. Hissettiğim bir şey vardı, oda, O'nu bir daha hiç göremeyeceğimdi. O içimde her zaman çocukça sevincimin neşesi oldu. Bir kırlangıcın kafesinden özgürlüğe uçması gibi dağa uçmuştu. Bana kalan tek şey sanki hiç gitmemiş gibi gülen yüzüne tüm çocukluğumla, "Yolun açık olsun Gurbet abla güle güle" demekti.

Ben seni 'Gurbet' ablam olarak küçük yaşımın belleğiyle yazmaya çalışırken seni yani, 'Rojîn Cudi' yi partideki yaşamında tanıyan ve şehadetine tanık olan Nefel arkadaştan sorduğumda anlattıkları, beni hem düşündürdü hem onurlandırdı hem de omuzlarıma ağır bir sorumluluk yükledi.

"Rojîn, 1988'de Botan'da gerillaya ilk gönüllü katılan bayan arkadaştı. Bir grup olarak katılmışlardı ve Botan'ı çok derinden etkilemişlerdi. Botan'ın yurtseverlik özü Rojîn'in ailesinde olsa da, ağır feodalizmin, feodal sistemin ağır dayatmalarıyla da karşı karşıyaydı. Böylesi bir toplumsal ortamda ya varolan toplumsal sisteme uyacak, ya da karşı çıkacaktı. Rojîn sıradan biri değildi, asi karakterliydi. İsyancıydı ve kölelik zincirlerini anlamlandıramasa da hissediyordu ve kurtulmak istiyordu. İşte bu arayış O'nu gerillaya kadar getirdi. Katılımında duygusallık olsa da zincirlerinden kurtulmak özgürlük özlemiydi aynı zamanda ve bu özlemi gerillada görüyordu, savaşta görüyordu. İşte sevdalı olduğu dağlara bunun için gönüllü geldi.

İlk gelişi Cudi alanınadır. Daha sonra da Botan'ın pek çok alanında kaldı. Bestler, Garisa, Çatak, Pervari O'nun silahıyla dolaştığı yerlerdi. Hep en zor yerlerde kaldı ve dayandı. Bütün zorluklara karşı amansız direniyordu. Savaşın her boyutunu yaşadı, her boyutuna katıldı ama hiçbir zaman da duygularını kurutmadı. Savaşın vahşileştiren yanlarına da karşı koydu. Doğayla dağlarla çok erken bütünleşmişti. Dağlar sanki ayaklarının altından kayıyordu. Öylesine emin ve ihtişamlı bir duruşa sahipti ki, silahıyla çok çabuk bütünleşmişti. Silah O'nun için hep bir tutkuydu. Hiç yanından ayırmıyor ve her zaman tertemiz tutuyordu. Bir ananın yavrusuna, nazlı bir çocuğa bakması gibi özenle yaklaşıyordu. Silah, savaşıydı, özgürlüğüydü O'nun için. Gelişme istemi yoğun, hırslı bir arkadaştı. Hep kendini ifadelendirmek istiyor, Parti Önderliği'ni anlamaya çalışıyordu. Yaşamın özgürleştirici gücünü gördükçe aklına köydeki kız arkadaşları geliyor ve onları merak ediyordu. 'Acaba ne yapıyorlar nasıl zorlanıyorlar?' diye kaygılanıyor ve onların da hep gerillaya gelmelerini umuyordu. Gittikçe ağır feodal koşullara karşı öfkesi artıyordu. İlişkilerindeki tutarlılığı, yaşama ve savaşa katılım biçimiyle duruşu her bakımdan güven veriyordu. İşte bu yüzden '90 yılında bulunduğu mangadaki tek bayan arkadaş olmasına rağmen manga komutanı olarak görevlendirilmişti.

Savaşa vurgundu. Sayısız eylemde, çatışmada ve saldırıda yer aldı. Hep savaşmak istiyordu. Bu tutku O'nu daha da güzelleştiriyor, güçlendiriyordu. Botan'da ağır silah kaldıran ilk bayan arkadaştı. İlk BKC'yi O kaldırmıştı ve silahını çok seviyor, özenle koruyordu. Girdiği eylemlerin birinde yaralandığında tek korkusu sakat kalıp bir daha savaşamamaktı. Yine arkadaşların şehadetleri derin bir intikam duygusu oluşturmuştu neyse ki sakat kalmamış tekrardan savaşa girebilmişti.

1991-92 kışında Bestler alanında üstlendiğimizde bayan arkadaşlar ilk kez manga oluyorlardı. Bu, Rojîn'e büyük coşku ve moral vermişti. 'Biz de yapabiliriz' diyordu. Ve ilk bayan mangasının komutanı oldu. O kış Herekol'ün derin dollarındaydık ve Rojîn bundan çekiniyordu. Çünkü O, savaşa bağlı olduğu kadar yaşama da bağlıydı. Ucuz ölümleri kabul etmiyor, sindiremiyordu. 'Bahar hamlesine katılabilmek için kışı sağlam geçirmeliyiz, burası tehlikelidir. Çıkalım, onlar gelmiyorsa gerekirse biz manga olarak yalnız çıkalım' diyor, varolan üslenmeyi eleştiriyor, kaygılarını belirtiyordu ama kimse dinlememişti O'nu.

Ve 20 Ocak '92 sabahı saat 7.30'da eğitime gitmek için herkes hazırlık yapıyordu. Rojîn'de gece karası saçlarını tarıyordu. Birden yeri göğü inleten bir ses duyuldu. Ve o sesin ardından gelen çığ her şeyi altına aldı. Kar ölüm getirmişti. Diğer arkadaşlarla birlikte çıkardığımızda cansız bedenindeki yüzünde hala tebessüm vardı ve tarağı gece saçlarına takılı duruyordu..."

Nefel arkadaş bunları anlattı bana. Saçına takılı kalan tarağın şimdi nerelerdedir bilmiyorum, ama senin de diğer yoldaşların gibi baharla birlikte Bestler dolusu çiçek olup açtığını okudum şiirlerden. Senden sonra katılan çok sayıda arkadaşın Rojîn adını aldığını duydum. Senden sonra Botan'da ve ülkemde intikam çığlığı olduğunu duydum. Ve senin duymanı isterim ki, o büyük coşkuyu duyduğun bayan mangası senden sonra ordulaştı, örgütleşti ve şimdilerde Partileşti.

O büyük coşkuyu senin adına biz taşıyoruz bilesin...

Zafer ROJİN

TOHUM

Uzaklardan bir esintiyle
geliyordu mermi sesleri.
Ve yanağıma değince merminin sıcaklığı
hafiften gözlerinden iki damla gözyaşı.
Kanatmak gerek
yüreğe işlenen bu acıyı.
Kanatmak ve söküp atmak.
Ekmek sadece umudu
ekmek acı toprağına
umut, özgürlük tohumunu.
Tohumun büyüklüğünde yenmek acıyı..

Newroz 2002 yılını kazanma hamlesinin başlangıcıdır

Baştarafı sayfa 8'de

Bu çizgide yetkinleşmek, mücadeleyi geliştirmek ve onun birer kadrosu olabilmek için elbetteki onu doğru anlamak ve uygulamak gereklidir. Meşru savunma çizgisini teorik olarak doğru kavramak ve pratikte doğru uygulayabilecek bir güce gelmek gerekiyor. Geçmişte olduğu ve özellikle geçen yılda da yaşanıldığı gibi meşru savunma çizgisine ters, yetersiz ve eksik yaklaşımlarla istenilmeyen durumlara ve kayıplara yol açmamak gerekiyor. Meşru savunma çizgisi bir mücadele çizgisidir. Onu öyle ele almak ve onun üzerinde derinleşmek, yoğunlaşmak ve gerekli gördüğü taktik yetkinliği, zenginliği yakalamak gerekiyor. Bunu uygulayacak güç, bu çizgi temelinde kendisini donatmak, eğitmek ve anlayışa uygun doğru bir hareket tarzına sahip olmak zorundadır. Başka türlü yaklaşımlar temelinde, geçici ve ara bir dönem gibi ele alıp sadece günü geçirme ve böylelikle beklentiye girme tutumlarıyla bu mücadele çizgisine yaklaşılamaz. Bu tür geri, yanlış, eksik ve ters yaklaşımlar terk edilmelidir.

Yeni bir bahara giriyoruz. Başlangıçta da belirttiğimiz gibi bu bahar, önemli bir yılın başlangıcıdır. Bu yılı kazanmamız için yeterli zemin vardır. Ama öncelikle mücadele çizgisinde derinleşmek, doğru kavramak ve onu doğru uygulamak gerekiyor. Şimdiye kadar olmayan buydu. Bu yüzden özellikle meşru savunma çizgisinin doğru kavranılması önem taşıyor. Çünkü o doğru kavranılmadan, doğru ele alınmadan yılın kazanılması için herhangi bir varlık geliştirilemez, bu yönlü herhangi bir pratiğin sahibi olunamaz. Hem siyasi, hem de askeri alanda görevli olan tüm güçlerin öncelikle meşru savunma stratejisini doğru kavrama temelinde pratikleşmeleri gerekiyor. Bu olmadan, pratik görevlerde, örgütsel çalışmalarda herhangi bir biçimde yaratıcılığı geliştirmek ve sürece cevap olmak mümkün değildir. Parti Önderliğimizin savunmaları tüm arkadaş yapımızın elindedir ve mevcut durumda en temel çalışmamız onun özümsenmesidir. Savunmalar bütün boyutlarıyla özümsenirken özellikle de meşru savunma stratejisine ilişkin yaklaşımı doğru kavramak ve onu doğru uygulayabilecek anlayış, yaklaşım ve pratik perspektifine ulaşmak gerekiyor.

Bu önemli Newroz gününde tüm HPG güçlerinin özellikle meşru savunma çizgisi üzerinde yoğunlaşarak kendilerini yeni pratik mücadele sezonuna hazırlamalarını önemli ve gerekli buluyoruz. Halkımız için nasıl ki, herkes eylemliliği sürdürmeli, Kahramanlık Haftası boyunca üstüne düşen görevi yerine getirmeli dediysek, gerilla için de şunu söylüyoruz; Newroz'dan itibaren başlayan Kahramanlık Haftası boyunca herkes meşru savunma stratejisi üzerinde derinleşmelidir. Onu özümseme çalışmalarını, eğitsel faaliyetlerini ve tartışmalarını geliştirmelidir. Meşru savunma çizgisini özümseyerek pratiğe uygulama esaslarında zenginleşmeyi sağlamalıdır. Çünkü o bir savunma stratejisidir ve çok yönlü, zengin taktik yaklaşımlarının olması gerekir. Newroz ve Kahramanlık Haftası'nı, gerillanın temel savunma taktikleri üzerinde yoğunlaşmak ve derinleşmek temelinde karşılamalıyız. Gerilla güçlerimizin bu önemli günü ve haftayı karşılaması da böyle olmalıdır.

Kuşkusuz ki sadece çizginin kavranılması yetmez. Pratiğe uygulayabilecek düzeye gelme mücadelesini vermek de gereklidir. Bunun için gerekli eğitsel çalışmaları yürüterek istenilen düzeyi yakalamak şarttır. Bu sadece şimdi başlatılan bir çalışma değildir. Uzun bir süreden beri, özellikle de bu kış sezonu boyunca bir yoğunlaşmanın yaşanıldığını ve bu çalışmanın halen devam ettiğini biliyoruz. Yürüttüğümüz bu faaliyette netleştikçe, derinleştikçe, daha doğru, daha yetkin bir parti katılımına ulaştıkça ve bu temelde meşru savunma çizgisi doğrultusunda yetkin ve profesyonel bir asker oldukça, Newroz'a ve tüm Newroz şehitlerine yaraşır bir yaklaşıma sahip olabiliriz.

Bu temelde bugünleri kendimizi gözden geçirme ve bu ölçülere ne kadar ulaşıp ulaşmadığımız hakkında bir muhasebeye gitme, tartma ve eleştirme günü olarak değerlendirmemiz gerekiyor. Kendimizi böyle bir değerlendirmeden geçirerek, yetersizliklerimizi tespit edip onları giderme yoluna koyularak, Newroz'u ve Kahramanlık Haftası'nı bir arınma ve yenilenme süreci olarak değerlendirerek 2002 yılına yetkin bir şekilde hazırlanmayı hedeflememiz gerekiyor. Böyle bir yaklaşım doğru ve devrimci bir yaklaşımdır. Herkesin, her yoldaşın üzerine düşen temel görev budur. Bu açıdan, halkımız bugünleri büyük bir heyecan, coşku ve eylemle karşılarken, gerilla güçleri olarak biz de aynı coşku ve heyecanla bir derinleşmeyi, yoğunlaşmayı ve önümüzdeki sürece en yetkin bir biçimde hazırlanmayı esas alıp bu günleri böyle yaşamalıyız.

Bu temeldeki yaklaşımlarla, bu süreci, savunma güçlerimizin kendisini yeniden gözden geçirmesi temelinde yeni sürece hazırlanmadaki yetersizliklerimizi tespit edip adeta son toparlanma günleri ve dönemi olarak değerlendirebilmeliyiz. Tespit edilen yetersizlikleri aşmak üzere gerekli yoğunlaşmaları yaşayıp kendimizi yeni dönemin ruhuna, temposuna ve tarzına uygun bir şekilde hazırlayarak Newroz gününü ve ardından gelen Kahramanlık Haftası'nı bu biçimde yaşamalıyız. Eğer böyle yapılırsa meşru savunma çizgisini tam ve yetkin bir şekilde hayata geçirmek için gerekli olan yetkinliği yakalayabiliriz. Sürdürülecek bu çalışmalarla meşru savunma çizgisinde, hazırlıkların son aşamasını tam ve yetkin bir biçimde tamamlayarak yeni döneme girmeyi esas almalıyız. Böyle yaparsak 2002 yılına ve Newroz'a en yetkin devrimci cevabı vermiş ve bu tarihi önemli günü kazanmanın temelini güçlendirmiş oluruz.

2002 yılı birçok gelişmeye adaydır ve bu yılın kazanılmasının imkanları her zamankinden daha fazladır. Bu açıdan biz 2002 yılını kazanma hamlesinde Newroz'u başlangıç yapmalı ve 2002 yılının halkımızın yılı olması için her bakımdan böyle ele almalıyız. 2002 yılının baharına ve Newrozu'na bu inançla girerken tüm yoldaşların, gereken sorumluluk ve duyarlılıkla sürece yaklaşarak, bu önemli günlerin anlamına uygun bir tutum, davranış sahibi olarak, gerekli pozisyonu, hazırlığı önce kendisinden başlatarak, bu sürecin genele mal edilmesi için üstüne düşeni yetkin bir biçimde yaparak sürece cevap olması gerektiğini belirtiyor ve bu inançla tüm yoldaşların Newrozunu bir kez daha kutluyor, selam ve saygılarımızı sunuyoruz.

20 Mart 2002

Barış ve demokrasi mücadelesi yeni Halepçelerin yaşanmamasının garantisidir

Baştarafı sayfa 12'de

O açıdan İran-Irak Savaşı'nı kışkırtan, Saddam yönetimini her türlü savaş tekniği ve kitle imha silahlarıyla teçhiz edip donatan, geleneksel Ortadoğu politikasıyla sürekli halkları birbirine kırdırtan emperyalizm, birçok katliamın olduğu gibi, Halepçe Katliamı'nın da başta gelen sorumlularındandır. Olayı salt Irak'ın faşistliği ve Saddam'ın gaddarlığıyla izah edersek, eksik değerlendirmiş oluruz. Ancak bütün bunlar, Saddam yönetiminin Halepçe Katliamının asli suçlusu olduğu gerçeğini hiçbir biçimde değiştirmez. Saddam, temellerini Sümer rahiplerinin beş bin yıl önce attığı Ortadoğu komploculuğu ve şark kurnazlığını temel politik ilke edindiğinden, İran'da devrimin yarattığı boşluktan yararlanıp İran'la arasında anlaşmazlık oluşturan sorunlara tek yanlı çözüm getirmek istemiştir. Ortadoğu'da komşularıyla sınır anlaşmazlığı olmayan devlet yok gibidir. Sınırlar, zamanında emperyalistlerce ve kendi çıkarları temelinde belirlendiği için, bilinçli olarak bu tür çelişki ve çatışmalara yol açacak şekilde çizilmiştir. Buna en çarpıcı örneklerden birini oluşturan Şat-ül Arap da İran ve Irak arasında sürekli bir anlaşmazlık konusu olagelmiştir. '75'te imzalanan Cezayir Antlaşması'yla, Barzani hareketinin tasfiyesine karşılık Şat-ül Arap bir taviz olarak İran'a verilmiştir. Şahlığın desteği kesmesiyle gerçekleşen '75 Barzani yenilgisi, bu antlaşmanın bir sonucudur. Oldukça ilginç bir tabloyla karşı karşıyayız. Ortadoğu'da devletler arasında bir antlaşma olduğunda satılan ve tasfiye edilen Kürtler, herhangi bir savaş durumunda her türlü insani ve hukuki ölçü hiçe sayılarak vurulan ve soykırıma uğratılan halk konumundadır. Saddam, emperyalist devletlerin desteğini arkasına alarak Cezayir Antlaşması'nı iptal edip savaşın başlatıcısı olmuştur. Kolay bir zafer kazanacağını ya da en azından henüz yeterince kurumlaşmadığını sandığı İslami yönetimden hesapladığı tavizleri koparacağını umuyordu. Ama savaş başladıktan sonra bitmek bilmedi. Her iki taraf da yüz binlerle ifade edilen insanın yanı sıra, önemli ekonomik kaynaklarını da, sonucu pata olan bir savaşta tüketti.

Kürtlerin duruşu, izledikleri siyaset de böyle bir katliama davetiye çıkarır cinstendi. Özgür iradeleri oluşmamış halklar, kurbanlık koyun olmaktan kurtulamazlar. Ortadoğu devletleri –ki hepsi de Kürtleri ezen ve sömüren devletlerdir– şoven milliyetçiliğe dayalı resmi ideolojilerinin gereği olarak, Kürtleri özgürce ve kendi aidiyetleriyle yaşama hakkı olan bir halk olarak kabul etmedikleri gibi, onları sürekli kendi siyasetleri için ucuz bir malzeme saya gelmişlerdir. Varlığı, dili, kimliği bile yok sayılan bir toplumun, bu inkarcı ve imhacı zihniyet sahipleri nezdinde ne anlamı ve değeri olabilir ki? Hiçbir kıymetlerinin olmayacağı açıktır. Olsa olsa çatışmalı devletlerin birbirlerinden taviz koparmak için, birbirlerine karşı kullanacakları ve işi bitince canına okuyacakları basit bir koz kadar değeri olabilir. Zaten tarihte herkes birbirinin Kürdünü karşısındakine karşı sürekli kışkırtmış, isyana teşvik e tmiş, ama hiçbir zaman başarıya gitmesine izin vermemiştir. Bu ihtimalin belirdiği dönemlerde ise hemen Kürt aleyhtarı bir ittifaka gitmede tereddüt göstermemişlerdir.

İran-Irak Savaşı'nda yaşanan, bunun tekrarıdır. Güney Kürdistan'daki ilkel milliyetçi önderlikler tamamen İran saflarında Irak'a karşı savaşa katılmışlar, savaş bittiğinde ise Saddam'ın tüm hışmını ve soykırım uygulamasını kendi üzerlerinde bulmuşlardır. Savaştan umduğunu elde edemeyen Saddam, İran'la ateşkes yaptıktan sonra tüm hıncını Kürtlerden almıştır. Bu bakımdan Halepçe, Kürtleri tam da Saddam mantığına göre, çılgınca bir cezalandırma operasyonudur. Olayın herhangi askeri bir mantığı ve savaş değeri olmadığı gibi, Saddam'a da ilkel intikam duygularını tatmin etmenin ötesinde bir şey kazandırmamıştır. Tüm Kürtlerin nefretini kazanması ve dünyada bir katliam suçlusu olarak teşhir olması ise işin cabasıdır.

Katliamların önü demokratik çözüm stratejisi ile alınacaktır

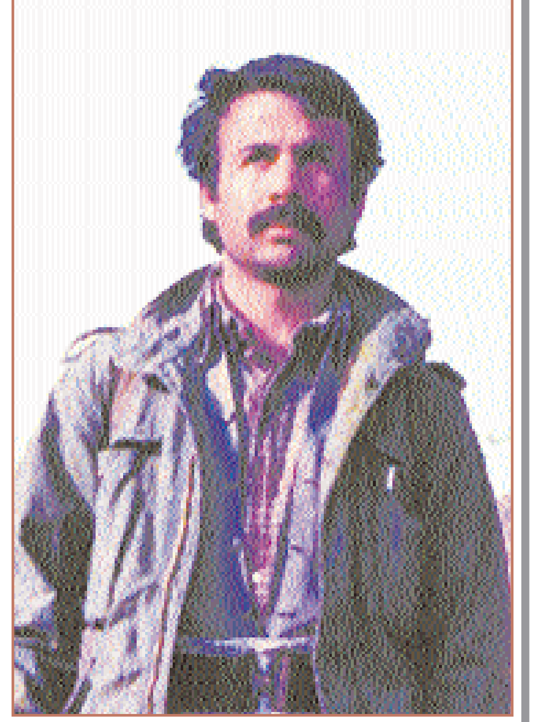
Tabii burada önemli olan Kürt halkının durumudur. Kendi aile ve aşiret çıkarlarını halk çıkarlarının üstünde gören ilkel milliyetçi ve işbirlikçi önderlikler, izledikleri kişiliksiz politikalar ve içine girdikleri tehlikeli ilişkilerle halkı her türlü katliam ve soykırıma açık hale getirmişlerdir. Katliam, soykırım ve imha bir kader olamaz. Bunlar zayıflığın, örgütsüzlüğün ve politikasızlığın ürünüdür. Bu açıdan izledikleri uydu politikalarla halkımızı katliam pozisyonuna sürükledikleri için Halepçe Katliamından ilkel milliyetçi önderlikler de sorumludur. Eğer Kürtler bir katliam toplumu olmaktan kurtulmada ısrarlı iseler, en başta ilkel milliyetçiliği aşmaları ve demokratik çözüm stratejisini pratikleştirmeleri gerekir. Katliam gerçeğinden ve kurbanlık koyun olmaktan kurtulmak, her şeyden önce özgür irade sahibi olmayı şart kılar. Özgür iradeyi esir etmemek, politikada bağımsızlık ilkesini gözetmek, dahası Ortadoğu'nun temel sorunlarına barış, demokrasi ve halkların özgür birliği temelinde çözüm aramak, yeni Halepçeler yaşanmamasının gerçek garantisidir. Ortadoğu'da tüm katliam ve kırımların esas kaynağı ister dar ve ilkel, ister şoven olsun her türlü milliyetçilik, dini bağnazlık, insanın ruhunu köleleştiren dogmatik zihniyet yapısı ve kökü Sümer rahip geleneğine dayanan despotik-otoriter yönetim tarzıdır. Ancak kapsamlı bir zihniyet devrimiyle bütün bunlar aşılır, demokrasi mücadelesi bölge genelinde yükseltilir ve bu temelde Demokratik Ortadoğu Birliği'nin yolu açılırsa, kanlı katliam tarihine bir son verilebilir. Ancak o zaman Ortadoğu, özgür halkların gerçek bir mozaiğine çevrilebilir.

Kalıcı çözüm böyle olacaktır diye, elbette ki güncel olarak bu katliamın her düzeyde hesabını sorma mücadelesini savsaklayamayız. Katliam tüm iç yüzü ile açığa çıkarılarak uluslararası platformlara taşınmalı, uluslararası hukuk kurumları harekete geçirilmelidir. Bu yönlü varolan tüm imkanların değerlendirilmesi, soykırım kurbanı bir halk olarak vazgeçilmez görevimizdir. Unutmamak gerekir ki, katliam ve soykırım gibi en büyük ve affedilmez insanlık suçlarını önlemenin en etkili yolu bu suçu işleyenlerden hesap sormada sonuna kadar ısrarlı olmaktır. Nazi savaş suçlularının, ilerlemiş yaşlarına rağmen saklandıkları Latin Amerika'nın ücra köşelerinden getirilip yargılanmaları olumlu bir örnektir. Soykırım ve katliamın zaman aşımı olamaz. Kamuoyu duyarlılığını sürekli yüksek tutmak, insanlık suçu kapsamındaki her tarihi olayın hukuk yoluyla hesabını sormak mutlaka gerekmektedir. Çünkü katliamcı zihniyet Ortadoğu coğrafyasında hala kol gezmektedir.

Son olarak, Susurluk hükümlüsü Korkut Eken'le ilgili açıklamalarda bulunan emekli Türk paşaları, sayısı on bini geçen faili meçhul cinayetlerin esas planlayıcıları ve uygulatıcıları olduklarını itiraf etmiş bulunmaktadır. 'Milli çıkar' ve 'kutsal devlet' adına her türlü cinayeti, adam kaybettirmeyi, katliam ve soykırımı mübah sayan bu Sümer rahip ve firavun zihniyetinin, Saddam'dan geri kalır yanı olmadığı ortadadır. Etkili bir kamuoyu çalışması ve hukuk mücadelesiyle bu çetelerden, her tarafı kanlı katillerden işledikleri suçların hesabı bir bir sorulmazsa, onlardan cesaret alacak ve beterini yapmak isteyecek cebecrutlar her zaman çıkacaktır. Sürekli katliam tehdidi altındaki bir halk olmalarından dolayı bu mücadeleyi yükseltme görevi, dünyada herkesten çok Kürtlere düşmektedir.

DEMOKRASİNİN ZAFERİNİ
yeni sürecin kahramanlıkları getirecektir

Kahramanlık Haftası ve Şehitler Ayı'nın anlam ve önemi üzerinde dururken, içine girdiğimiz demokratik uygarlık süreciyle bağlarını doğru biçimde kurmak hayati düzeyde gereklidir. İnsanlık, varolma mücadelesini sürdürüp kendisini toplum ve birey olarak özgür kıldığı ve yetkinleştirdiği oranda, kahramanlık da boy verip gelişmiştir. İnsanlar kendi zihinlerinde bu olguya kutsallık payesi vermişlerdir. Bunun üzerine büyük destanlar, şiirler ve hikayeler yazmışlardır. İnsanlığın verdiği bu mücadele, bir toplumsal mülkiyet ve kültür birikimi olarak günümüze kadar taşınagelmiştir. İnsanlığın beşiği olan Ortadoğu ve Mezopotamya toprakları kutsallıkların, hatta kahramanlıkların ilk çağlarını yaşadılar ve yaşattılar. Tanrıça kültürü, eşitlik ideali Zagroslar'da yaşayan Hurriler ve Gutilerin direnişi ilk özgürlük sembolleri olarak tarihe geçti. ***Mazlum*** ve ***Agit*** arkadaşlar şahsında Kahramanlık Haftası'nı ve şehitler ayını bir kez daha dillendirirken, tarihe uzanan böyle bir kutsallığın olduğunun, eşitlik ve özgürlük uğruna direnişin yaşandığının altını çizmek lazım. Bağlılık ve mistik boyutlarıyla Ortadoğu, en çok kendi tarihini yazan ve bir kültür olarak hemen hemen bütün insanların genlerine ve zihinlerine sinmiş olan geleneği seslendiriyor.

Kahramanlık genel olarak edebiyat, hatta tarih alanında Greklerle özdeşleştirilmeye çalışılır. Türkiye'de bile kahramanlık çağı denilince Greklerin kahramanlık çağı akla gelir, Grek Tanrı ve Tanrıçalarının tutumları daha çok dile getirilir. Gerçeğe böyle yaklaşılmasının eksik ve yanlış olduğu ortaya çıktığı kadar, Grek'teki kahramanlık çağının Ortadoğu'daki kahramanlığın ya da kutsallığın bir devamı olduğu da görülmelidir. Hatta tarihçiler binyıllar sonra Ortadoğu'yu takip ettiğini yazıyor ve altını çiziyorlar. Ortadoğu halkları, hatta Kürt halkı öyle bir kahramanlığı ya da bayramlaştırmayı yaşamış, Ortadoğu halkları ile bunu paylaşmıştır. Kültürel olarak kendilerine mal olmuştur. Newroz Bayramı, hem baharı ve canlılığı karşılamada, hem de özgürlük ve direnişi ifade etmede bir dönüm noktası olmuş, kahramanlığın zirvelerinden birini teşkil etmiştir. Bu açıdan Mazlumların 21 Mart direnişinin tarihle bağlantısını kurmak mümkündür. Yine Mazlum ve Agitlerin büyük kahramanlıklarını, ***Zilanların*** büyük başkaldırılarını Ortadoğu Tanrıça kültürü ile birleştirmek mümkündür. Hangi toplumda zulüm, bastırma, insan hayatına kastetme, toplumsal çürüme ve büyük bir bunalım varsa o toplumların bağrında kahramanlar ortaya çıkmıştır. O toplumları sahiplenebilecek, mücadelesine örnek olabilecek, insanlığın onları izlemesine yol açabilecek büyük kişilikler ortaya çıkmıştır. ***Zühreverdiler, Pir Sultanlar, Horasanlı Ebu Müslim, Hz. Ali, Mahirler, Denizler*** ve daha birçok kişilik böyle bir kahramanlığı hak eden ve insanlığın zihninde haklı olarak yer edinen düzeyde ortaya çıkmışlardır.

Elbette herkes kahramanlık payesini, özgürlük ve direniş sembolü olmayı kolay kolay hak edemez. İnsanlık kendi bilinci ve vicdanıyla herkese bu payeyi vermez. Ortadoğu kültüründe kahramanlar, sembol ve mistik yaklaşımlar oldukça yaygındır. ***Şirin***'in aşkı olmasaydı ***Ferhat***'ın dağları delmesinden söz edilemezdi. ***Leyla*** ile ***Mecnun***'un birbirlerine tutkunca bağlılıkları olmasaydı o denli yanıp kavrulamazlardı. Gılgamış Destanı'nda yaşam arayışı olmasaydı ***Gılgamış***'ın kahramanlığı da olamazdı. ***Mem û Zîn***'in aşkında ülkeye bağlılık olmasaydı, Kürt insanı bu aşkı dilden dile anlatarak tarihten tarihe aktaramazdı. Şüphesiz, her dönemin kahramanlıklarını kendi koşulları, zaman ve mekanı içinde değerlendirip ele almak yerinde olur. Bir dönemin kahramanlarını başka bir dönemle özdeşleştirmek, bir tutmak anlamlı olmadığı gibi, doğru da olamaz. İnsanlığın insan olma mücadelesi için kat ettiği yolda çeşitli duraklar vardır. Her durağa tekabül eden kahramanlıklar, semboller ve insanlığın zihninde yer eden kişilikler söz konusudur. Tarihin çeşitli aşamalarında bunu rahatlıkla görebiliriz. Tarihin ilk çağlarında neolitik dönem ve Ortadoğu uygarlığının ortaya çıkışı gibi, daha sonra yaşanan değişik tarihsel ve toplumsal evrelerin izleri de günümüze kadar ulaşmıştır. Kürdistan'da Kürt aşkı olmasıydı, Kürtler üzerinde bu kadar zulüm ve baskı olmasaydı kahramanlıkların da bu ölçüde gelişmesi, kendi özgünlükleri içinde yer bulması söz konusu olamazdı. Kürtlerin özgürlük mücadelesinde her döneme ait kahramanlar vardır. ***Mazlum*** arkadaş ideolojik dönemin kahramanlığını gerçekleştirdi ve Ortadoğu halklarının bilincinde ve yaşamında yer edinen Newroz'la kendi direnişini sembolleştirebildi. ***Agit*** arkadaş hem Ortadoğu'daki ***Hz. Ali***'nin eylemci çizgisini hem de Greklerdeki hatta Troya'da, Çanakkale'de ***Hektor***'un gösterdiği türden bir eylem çizgisini izleyerek büyük bir kahramanlık sergiledi. ***Zilan*** arkadaş Ortadoğu tanrıça kültürüne uzanarak yaratılan büyük destanları, bağlılıkları ve önemli çıkışları da örnek alarak kadını, yaşamı ve özgürlüğü sembolize eden bir kahramanlık düzeyini sergiledi. ***Kemal Pir, Hayri Durmuş, Akif Yılmaz*** ve ***Ferhat Kurtay*** arkadaşlar büyük bir vahşete karşı insan olmanın, doğru yaşamanın kahramanlığını sergilediler.

Demokrasi mücadelesi tarihi kahramanlıkların yeni biçimle devam etmesidir

Değişik örnekler vererek bunları çoğaltmak mümkündür. Altını çizmek gerekiyor ki; içinden geçtiğimiz sürecin de kendisine özgü kahramanlıkları, bunun sembollerini ve büyük direnişini gerektirdiği açıktır. Demokratik çözüm ve özgür birliğin, demokratik uygarlık çizgisinin geliştirilmesi, demokrasi, eşitlik ve özgürlüğe dayanan insani bir yaşamın sağlanması için Önderlik kendisini demokratik uygarlık çağının kahramanı durumuna getirdi. Demokratik uygarlık çağının Türkiye'de somutlaşması bağlamında, O'nu izleyen kahramanlar şüphesiz olacaktır. Bunun sabrını, direnişini ve özgürlük eğilimini gösteren kişilikler gelişecektir. Böyle olması kaçınılmazdır. Kahramanlık Haftası'nda şehitlerimizi ve kahramanlıklarını bir kez daha anarken, Şehitler Ayı'nda gerçekleştirilecek anlamlı bir çıkışla özgür olma yolunda yürüyenlerin döktükleri terin barış ve demokratikleşme ile başarıya giden Özgürlük mücadelesinde yaşatılmasının önemini belirtmek gerekiyor. Kahramanlık Haftası'na sahip çıkmak, Şehitler Ayı'nı karşılamak, demokratik uygarlık çizgisinin eylemini geliştirmek ve başarısını sergilemek, insan olarak bu döneme özgü yürümenin adı oluyor. Bunu en iyi tutumla sergileyebilenler, yeni dönemin kahramanlığını göstereceklerdir.

Türkiye'de despot ve statükocu devlet geleneği temelinde şekillenmiş çetecilik, iki yüzyıl öncesini yaşayan bir çağ gerçekliğiyle kendisini dayatmış ve Türkiye'yi mahkum etmiş durumdadır. Bu mahkumiyetin, böyle bir zulüm ve zor aygıtının cenderesinde demokrasiye doğum yapması hem zorunlu hem de kaçınılmaz bir durum halini almıştır. Türkiye demokrasiye gebedir. Burada iki belirgin seçenek karşı karşıyadır: Bunlardan birincisi; doğum yapmak, yani Türkiye'de demokrasi ve insanlığı geliştirmek isteyen kesimleri, doğal olarak da Kürtleri öldürmek isteyen eğilimdir. Diğer eğilim ise; özgür kimlik ve demokratik uygarlık doğumunu yapmak istemektedir. Ara tonlar ve farklılıklar olsa bile, bu iki çizgi belirgin olarak birbiriyle çatışmakta, mücadele etmekte ve birbirine galebe çalmaya çalışmaktadır. Mücadele bu noktada düğümlenmiş bulunmaktadır. Elbette dönemin barış ve demokrasi kahramanlarına ihtiyaçı vardır. Demokratik uygarlığın gerçekleşmesi, Türkiye'nin demokratikleşmesi, özgür birliğin ve kardeşliğin sağlanması açısından yapılması gereken çalışmalar kadar, gösterilmesi gereken yiğitlikler, kahramanlıklar ve tanrıçalıklar güncel bir görev olarak herkesin önünde durmaktadır. Elbette bu süreç de böyle kişilikleri ortaya çıkaracak ve bu kişiliklerin sembolize olmasına yol açacaktır.

Türkiye büyük bir bunalım yaşıyor, ölüm ve yaşam çizgisi arasında bir mücadeleyi sürdürüyor. Öldürmek isteyenlerle yaşamak isteyenlerin çatışması açık olarak gün yüzüne çıkıyor. Kahramanlık ve sembolleşmenin demokrasi çağına uygun yapılması, bunun direnişinin de bu temelde gösterilmesi gerekiyor. Kahramanlık Haftası'na verilecek cevabın ve şehitlerin anısına gösterilecek saygının yolu buradan geçiyor. Bu yapılmadan doğru bir tutum göstermek mümkün değildir. Örneğin "Onlar bir dönem mücadele ettiler ve sahneden çekildiler. Günümüzde koşullar değişti ve sahneye yeni unsurlar çıktı" diyerek insanlık birikiminin, Özgürlük hareketinin gösterdiği kahramanlıkların ve sembolik tutumların üzerinden atlamak, bunları yok saymak, bunlara gevşek yaklaşmak demokrasi ve kimlik yürüyüşünün de sakat olacağı anlamına gelmektedir. Kahramanlıklar, şehadetler, özgürlük eğilimleri çağdan çağa ve dönemden döneme kendisini geliştirerek, yeni biçim ve özlere kavuşturarak yürümek zorundadır. Nitekim öyle olmuştur. Çıkışından bugüne kadar insanlığın özgürlük ve eşitlik eğilimi demokrasinin gelişmesiyle beraber demokrasi, adil bölüşme ve sosyalizme olan eğilimi günümüze kadar gelmiştir ve bundan sonra da değişik biçimlerde devam edecektir. Özgürlük kavramı gelişerek ve yeni biçimler alarak insanların beyninde ve mücadelesinde ulaşılması gereken büyük değerler olarak vazgeçilmezliğini koruyacaktır. Eşitliğe yaklaşım da bu temelde şekillenecektir. Demokratikleşme, bu çağın önemli bir ilkesi, temel gerekçesi durumuna gelmiştir. Geliştirilecek çıkışlarda ve direnişlerde bu ilke hem işin ruhu ve bilincine, hem de pratiğine yansıyarak yerini bulacaktır. Mücadele eden her bireyin bundan doğru etkilenmesi, hedefine varması açısından geçmiş kahramanlık eğilimlerini ve özgürlük sembollerini bir kültürel birikimin, atılan bir temelin devamı olarak ele alması gerekiyor. Böylelikle kahramanlıklar yeni bir zaman ve mekan içinde kendisini yeniden yaratacaktır.

Hiçbir insanın böyle bir gerçekten kaçması mümkün olmadığı gibi, gerekli de değildir. Pişmanlık ya da itiraf; insanın, insan olarak ölüp hayvan olarak yeniden doğması olarak tanımlanır. Mazlumlar, Agitler Kürt halkının bu gerçeğini değiştirmek için sahneye çıktılar. Onu izleyen ve şehadete ulaşan binlerce insanın yüreğinde, gelecek dileklerinde bunları görmek gerekiyor. Kürtler, insan olarak öldürülüp hayvan olarak yeniden doğurtulmak isteniyordu. Bu açıdan Kürt halkı sahipsiz durumdaydı; büyük bir baskı, inkar ve yok etme eşiğinde gün geçtikçe ölümü ve çürümeyi yaşıyordu. Kahramanlık ve sembolleşme bu dönemin tersine çevrilmesi için verilen mücadeleyle ortaya çıkar, bu noktada anlam ve değerini bulur. Mazlumlar ve Agitler de burada kendi anlamlarını ve değerlerini bulurlar. Sahipsiz olan Kürt halkına nasıl sahip çıkılması gerektiğini güncelleştirerek yaşamsal kıldılar, bu uğurda mücadele eden insanların bilincine, yüreklerine ve vicdanlarına kazıdılar. Şehadetleri ve kahramanlıkları bu yönüyle de adlandırmak gerekiyor. Elbette yeni dönem, geçmiş dönemin inkarı değil, birikimi üzerinden gelişebilir. Özgürlük hareketi ortaya çıktığından bugüne kadar, insanlığın çıkışından günümüze gelen birikime sahip çıkmaya çalıştı. ***Demokratik Uygarlık Manifestosuyla*** bunlar yeniden tanımlandı ve bu konudaki eksiklikler giderilerek, çeşitli dönemlerdeki insanlık birikimlerine ve mücadelelerine özgürlük eğilimi olarak sahip çıkma ve devamını getirme temel görüşü ortaya konuldu. Günümüz mücadelesini kahramanlıkların, bu uğurda verilen direnişlerin ülkemiz koşullarında yeni boyutu, farklı bir durakta temsili olarak algılamak ve özgürlük eğilimini yaşamsal kılmak gerekiyor.

Yeni dönem partileşmesine gidilir ve ihtiyaçlara göre sivil toplum örgütleri, demokratik siyaset temelindeki partileşmeler gündeme getirilirken; Ortadoğu ve Zagroslar'da ortaya çıkan ilk Tanrıça kültürünün, uygarlık birikimlerinin, çeşitli dönemlerde gelişen isyan ve direnişlerde görülen halk kahramanlıklarının ve son olarak Özgürlük hareketinin yeni dönem taşıyıcısı olarak sahneye çıkmak gerekiyor. Bunların atlanması ya da yok sayılması temelinde sahneye çıkmak, insan gerçeğine olduğu kadar, mücadele gerçeğine de aykırıdır. İnsanlık, kültürel birikimine, özgürlük ve eşitlik direnişi tecrübesine dayanarak yol almıştır. Özgürlük hareketi, insanlık tarihinin yanlışlarından ve eksikliklerinden ders çıkarıp onları ayıklarken, insanlığın yaşaması ve yürümesi için gerekli olan yönlere sahip çıkıp yeni mücadele duraklarında, kendi mücadelesinin önemli bir temeli ve gerekçesi yapmıştır. Demokratik uygarlık çağında da kahramanlıkları bu boyutuyla değerlendirmek, şehadetleri bu boyutuyla demokratik uygarlık çağına taşımak ve yaşatmak gerekiyor. Bunun dışındaki sahip çıkma ya da anma biçimleri gerçekçi olamayacağı kadar, yeni dönem kadrosuna ve partileşmesine uygun düşmeyecektir.

Devamı sayfa 9'da